

BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI BIZTONSÁGI ISMERETEK

Alapfokú szaktanfolyami képzés

JEGYZET

SZERKESZTETTE:

Kocsis Zsolt bv. őrnagy

**BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET OKTATÁSI, TOVÁBBKÉPZÉSI ÉS
REHABILITÁCIÓS KÖZPONTJA**

2021

JEGYZET LEZÁRVA: 2021. március 1.

Tartalomjegyzék

A JEGYZETBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	9
I. FEJEZET	10
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET BIZTONSÁGI RENDSZERE.....	10
1. A biztonság fogalmának értelmezése	10
2. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszere	11
2.1. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszerének elemei (feltételei)	11
II. FEJEZET.....	12
A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI, ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEI.....	12
1. A biztonsági tevékenység fogalma, területei és tartalma	12
1.1. A biztonsági tevékenység fogalma	12
1.2. A biztonsági tevékenység területei	12
1.3. A biztonsági tevékenység tartalma (főbb biztonsági feladatok)	12
1.4. Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalma	13
2. A biztonsági tevékenységet ellátó személyi állomány	13
2.1. A személyi állomány	14
2.2. Az együttműködő szervek	15
III. FEJEZET	16
A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓK FELADATAIT TARTALMAZÓ OKMÁNYOK..	16
Az őrutasítás.....	16
A szolgálati utasítás.....	16
A munkaköri leírás biztonsági melléklete	16
IV. FEJEZET	17
A BIZTONSÁGI FELÜGYELŐ, KÖRLETFELÜGYELŐ, FOGLALKOZTATÁSI FELÜGYELŐ JOGÁLLÁSA, KÖTELESSÉGEI, SZOLGÁLATTELJESÍTÉSI HELYEK	17
1. A biztonsági felügyelő	17
2. A körletfelügyelő	17
3. A foglalkoztatási felügyelő.....	18
4. A szolgálatteljesítési helyek	18
V. FEJEZET	20
KÜLSŐ ŐRZÉS, OBJEKTUMVÉDELEM	20
1. A büntetés - végrehajtási objektumok őrzése, védelme	20
A bv. objektum fogalma.....	20
1.1. Objektumvédelem fogalma	20
1.2. Objektumvédelem célja	20
1.3. Az objektumvédelem jellege	21
2. A büntetés-végrehajtási intézetek külső őrzése	22
2.1. A külső őrzés alapjai	22
3. A bv. szerv működésének, a fogva tartás rendjének és biztonságának fenntartása érdekében alkalmazott biztonsági létesítmények, berendezések és technikai eszközök	22
VI. FEJEZET	24

AZ OBJEKTUMŐRZÉSBEN ÉS VÉDELEMBEN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEK KÖRE (AZ ŐRZÉST ELLÁTÓK) JÁRŐRSZOLGÁLAT	24
1. Az objektumőrzésben résztvevő személyek köre	24
1.1. A biztonsági felügyelő jogállása	24
1.2. A biztonsági felügyelő kötelessége	25
1.3. A biztonsági felügyelő fegyvere, felszerelése, ruházata	25
1.4. A biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályok	25
1.5. Biztonsági felügyelő intézkedései	26
2. Járőrszolgálat	26
2.1. A járőr fogalma	26
2.2. A járőrszolgálat elrendelésére jogosult személyek	27
2.3. A járőrszolgálat fajtái	27
Eseti járőrszolgálat	27
Állandó járőrszolgálat	27
2.4. A járőrszolgálat formái	27
2.5. A járőrözési tevékenységet megbízott biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai	28
VII. FEJEZET	29
A BV. SZERV TERÜLETÉRE TÖRTÉNŐ BE- ÉS KILÉPÉS SZABÁLYAI	29
1. A büntetés- végrehajtási szerv területére történő be- és kilépés szabályai	29
1.1. A be- és kilépés általános (törvényi szintű) szabályai	29
1.2. A be- és kilépés részletes szabályai a 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet, a Biztonsági Szabályzat, valamint a 42/2020. BVOP utasítás alapján	29
A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyekre vonatkozó rendelkezések	33
A bv. szerv személyi állományának munkaidőn kívüli belépésre vonatkozó szabályok	37
A fogvatartott látogatóira vonatkozó rendelkezések	38
A fogvatartott képviselőjének belépésére, ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések	38
A szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítéltekre vonatkozó rendelkezések	38
1.3. A be- és kilépés dokumentumai	38
1.4. Belépésre jelentkező személyek ruházatának, csomagjának, valamint a gépjárművek ellenőrzése	41
1.5. A személybejárat biztonsági felügyelő	42
A be- és kilépésre jogosultság vizsgálata fogvatartott esetében	43
A személybejárat biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai	43
1.6. A járműbejárat biztonsági felügyelő	44
Zárt rakterű gépjárművek ellenőrzése	44
A jármű kísérésének és rakodásának ellenőrzése	44
A járműbejárat biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai és vezetésének szabályai	45
A személy-, illetve a gépjármű-bejárat biztonsági felügyelőre vonatkozó közös szabályok	45
VIII. FEJEZET	47
A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓ SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY ELIGAZÍTÁSA, VALAMINT A SZOLGÁLAT ÁTADÁS – ÁTVÉTELE	47
1. Az eligazítás fogalma, végrehajtásának általános szabályai	47
1.1. Az eligazítás alanyai	47

1.2. Az eligazítás általános szabályai	47
2. Az eligazítás fajtái, az általános és speciális eligazítás tartalma	47
2.1. Az általános eligazítás	48
2.2. A speciális eligazítás	48
3. A szolgálat átadás-átvétel, valamint a váltás végrehajtásának szabályai	49
3.1. A biztonsági felügyelők szolgálat átadása és átvétele	50
A felvezetés szabályai	50
3.2. A körletfelügyelők szolgálat átadása és átvétele	51
IX. FEJEZET	56
A KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSÁNAK RENDJE	56
1. Az intézkedési kötelezettség és az intézkedések alkalmazásának közös szabályai	56
Az arányosság	56
A kínzás tilalma.....	56
Az intézkedés módja	57
Az intézkedésre jogosultság igazolása	57
A tájékoztatási kötelezettség	57
2. A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályai.....	58
2.1. A rendszeresített kényszerítő eszköz helyettesítése.....	58
2.2. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző intézkedések	59
2.3. A kényszerítő eszköz alkalmazását tiltó, valamint korlátozó rendelkezések.....	59
2.4. A kényszerítő eszköz alkalmazását követő jelentési kötelezettség.....	61
2.5. A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségi vizsgálata	65
2.6. Az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségei.....	67
3. A kényszerítő eszköz alkalmazásának általános feltételei	67
4. Az egyes, rendszeresített kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó speciális szabályok	68
4.1. A testi kényszer	68
4.2. A bilincs	70
4.3. A könnygáz, az elektromos sokkoló, a gumibot.....	71
4.4. Traumatikus és irritáló lőszer	72
4.5. A szolgálati kutya	73
4.6. A lőfegyverhasználat	73
A szolgálati lőfegyver viselésére vonatkozó jogosultság	74
A szolgálati lőfegyver kezelésének, tárolásának és bv. szerv területére történő bevitelének rendje	74
A lőfegyver-használati jog és kötelezettség	75
A lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések.....	77
A lőfegyverhasználatot tiltó rendelkezések.....	78
A lőfegyverhasználat törvényben meghatározott esetei	78
A lőfegyverhasználatlal kapcsolatos egyéb szabályok	80
Lőfegyverhasználat tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben.....	85
Kötélékben való fellépés	85
Tömegoszlatás.....	86

5. Kényszerítő eszközökkel kapcsolatos értelmező rendelkezések	86
X. FEJEZET	89
A FOGVATARTÁS BIZTONSÁGÁRA HATÓ KÖRÜLMÉNYEK, A FOGVATARTOTTAK BIZTONSÁGI KOCKÁZATÁNAK ELEMZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	89
1. A fogvatartottak biztonsági kockázatának elemzése és értékelése.....	89
A biztonsági kockázati besorolás felülvizsgálata	89
XI. FEJEZET	91
A BELSŐ ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS	91
1. A körletfelügyelő	91
1.1. A körletfelügyelő fogalma és alárendeltsége.....	91
1.2. A körletfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai	91
1.3. A körletfelügyelő ellenőrzési kötelezettsége	92
1.4. A körletfelügyelő szolgálati nyomtatványai	93
A körletfelügyelő szolgálati naplója.....	93
Egyéb nyomtatványok.....	93
A fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatos biztonsági szabályok	94
2. A fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányítása, ellenőrzése, a napirendi pontok végrehajtása	96
2.1. Az ellenőrzés gyakoriságának meghatározása.....	97
2.2. Az ellenőrzés végrehajtásának elemei	97
2.3. Az ellenőrzés végrehajtása nappali időszakban.....	99
2.4. Az ellenőrzés végrehajtása éjszakai időszakban.....	99
2.5. Az ellenőrzések dokumentálása.....	99
2.6. Az ébresztő végrehajtásának módja	99
2.7. A sorakozók.....	100
2.8. A takarodó végrehajtásának módja.....	101
2.9. A zárás végrehajtása	101
3. A szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére (SAFE) rendszer	102
4. Tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása	103
4.1. Tiltott tárgyak előtalálása	104
XII. FEJEZET	105
A MUNKÁLTATÁS KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS, MUNKÁLTATÁSSAL KAPCSOLATOS BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG	105
1. A munkáltatás biztonsági felügyelete	105
1.1. A munkáltatás fogalma.....	105
1.2. A munkáltatás területei.....	105
A költségvetési munkáltatás.....	105
A gazdálkodó szervezeteknél folyó munkáltatás.....	106
Más gazdálkodó szervezettel kötött szerződés alapján történő munkáltatás	106
1.3. A bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munka	107
1.4. A munkáltatás biztosítása, felügyelete, ellenőrzése.....	108
2. A munkáltatás irányításában résztvevő személyek	108

2.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős.....	108
2.1.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős feladatai	109
2.1.2. A foglalkoztatási biztonsági felelős ellenőrzi.....	110
2.2. A foglalkoztatási felügyelő.....	110
2.2.1. A foglalkoztatási felügyelő feladatai	110
2.2.2. A foglalkoztatási felügyelő ellenőrzi.....	110
3. A munkáltatás nyomtatványai és vezetésének szabályai	111
3.1. Munkahelyi szolgálati napló.....	111
3.2. Biztonságra veszélyes anyagok, eszközök kiadásának és visszavételének nyilvántartása	112
3.3. Munkáltatási Engedély	113
4. A munkáltatás szabályai.....	113
4.1. A munkáltatás általános szabályai	113
5. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz fogvatartotti munkáltatásban való alkalmazása	115
5.1. A távfelügyeleti eszköz ellenőrzése, jelentési rendje	115
5.2. A távfelügyeleti eszköz meghibásodása	116
XIII. FEJEZET	118
AZ EGYÉB BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET VAGY ELLENŐRZÉS VÉGREHAJTÁSA	118
1. A szabadlevegőn tartózkodás végrehajtásának biztonsági szabályai	118
1.1. A szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő.....	118
1.2. A szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő	119
2. A látogatás közbeni biztonsági tevékenység	119
2.1. A látogatófogadások különböző típusai	120
2.2. A látogatás felügyeletét ellátó felügyelő	121
3. A fogvatartott polgári egészségügyi intézményben történő elhelyezése	122
3.1. Az egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzése, ellenőrzése	122
3.2. Tervezhető kihelyezés	124
3.3. Azonnali kihelyezés	124
3.4. Kihelyezés okmányai és folyamata	124
3.5. Őréssel történő kihelyezés	125
A kihelyezéssel kapcsolatos információk, szabályok.....	126
3.6. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő.....	127
3.6.1. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő feladatai	127
3.6.2. Az őrzési feladatot ellátó biztonsági felügyelő fegyverzete, felszerelése, ruházata	129
3.6.3. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő tevékenysége rendkívüli esemény bekövetkezése esetén	130
XIV. FEJEZET.....	131
A FOGVATARTOTTAK SZÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK.....	131
1. A szállítás fogalma.....	131
1.1. A szállítás végrehajtási formái	132
1.2. A szállítás járművei	134

1.3. A fogvatartottak azonosítását és figyelemmel kísérését szolgáló dokumentumok	134
3. A szállítás szervezése.....	135
4. Szállítás végrehajtása.....	135
4.1. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása szállítás során.....	142
4.2. Elkülönítés a szállítás során.....	142
4.3. Egyéb biztonsági feladatok.....	143
4.4. Szállítás rendszeresített gépjárművekkel.....	143
4.5. Szállítás légi járművel	143
5. A szállítás közbeni rendkívüli események	144
5.1. Eljárás a szállítás közbeni szökés esetén	144
5.2. Eljárás a gépjármű üzemképtelenné válás és közlekedési baleset esetén	144
5.3. Eljárás a szállítás közbeni rosszullet és halál esetén.....	145
6. Beteg fogvatartott szállítása	145
XV. FEJEZET	147
A FOGVATARTOTTAK ELŐÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK	147
1. Az előállításra vonatkozó általános rendelkezések.....	147
2. Az előállítás szervezése.....	148
2.1. Az előállítás végrehajtását befolyásoló körülmények	148
2.2. Az állomány felkészítése az előállítás végrehajtására	149
2.3. Az előállítási feladatra beosztottak eligazítása	149
3. Az előállítás végrehajtása	150
3.1. A fogvatartott átvétele, eligazításának, motozásának végrehajtása	151
3.2. A fogvatartott mozgatása, kísérése	155
3.3. Dohányzásra és étkezésre vonatkozó szabályok előállítás során.....	159
3.4. A fogvatartott előállítása bírósági tárgyalásra, ügyészi meghallgatásra, egyéb célból	160
3.5. A bírósági tárgyaláson elrendelt letartóztatás foganatosításához kapcsolódó biztonsági feladatok végrehajtása.....	165
3.6. A fogvatartott előállítása közeli hozzátartozó temetésére	166
3.7. A fogvatartott előállítása súlyos beteg hozzátartozójának meglátogatására	167
3.8. A fogvatartott előállítása szakorvoshoz, kórházba	167
3.9. Az előállító biztonsági felügyelő feladata váratlan helyzetek esetén	169
XVI. FEJEZET.....	171
A BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK.....	171
1. Biztonsági elkülönítés.....	172
2. Biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezés.....	174
3. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása	176
4. Elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása.....	180
5. Elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása	182
Az elektronikus megfigyelési eszközök üzemeltetése, telepítése és ellenőrzése	184
Mobil megfigyelési eszköz.....	185
6. Motozás	186

7. A biztonsági ellenőrzés, a biztonsági vizsgálat és a biztonsági szemle, átfogó biztonsági vizsgálat....	188
7.1. A biztonsági ellenőrzés.....	188
7.2. A biztonsági vizsgálat.....	189
7.3. A biztonsági szemle.....	190
7.4. Átfogó biztonsági vizsgálat	190
8. Az ajtók zárva tartásának elrendelése.....	191
9. Egyes jogok gyakorlásának a felfüggesztése	191
XVII. FEJEZET	193
A FOGVATARTÁS RENDJÉT VESZÉLYEZTETŐ ESEMÉNYEK	193
1. Az eseményekről általában.....	193
2. Az események csoportosítása.....	193
3. Az események fajtái.....	194
3.1. A biztonság személyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események	194
3.2. A biztonság tárgyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események	194
3.3. A biztonsági rendszabályokat sértő, vagy veszélyeztető események	194
Esemény bekövetkezésével kapcsolatos személyi állományi jelentések rendje	195
XVIII. FEJEZET	197
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEK SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYÁNAK ÉRTESÍTÉSI RENDJE	197
1. Alapfogalmak	197
2. Általános szabályok.....	198
3. Kommunikációs eszközökön keresztül történő értesítés.....	200
4. Lakcím szerinti személyes értesítés.....	200
5. Az értesítés gyakorlásának rendje	201
XIX. FEJEZET.....	203
A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY SZOLGÁLATKÉPES ÁLLAPOTA, ILLETVE A SZOLGÁLAT ALATT BIRTOKBAN TARTHATÓ TÁRGYAK KORLÁTOZÁSA	203
1. A szolgálatképes állapot megállapításának rendje	203
1.1. Az alkoholos befolyásoltság vizsgálata	203
1.2. A kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság vizsgálata, a biológiai mintavétel végrehajtása	204
2. A szolgálat alatt birtokban tartható vagyontárgyakra, magáncélú telekommunikációs eszközre, készpénzre és készpénzt helyettesítő eszközökre vonatkozó korlátozás	204
2.1. A technikai ellenőrzés szabályai.....	205

A JEGYZETBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Bv. Sztv.	A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény
Btk.	A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
Be.	A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény
Hszt.	A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény
Bv. kódex	A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény
Bv. Szabályzat	16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
BSZ.	A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról
Bv. (bv.)	Büntetés-végrehajtás
ht.	hivatásos
Bv. szervezet	Büntetés-végrehajtási szervezet
BFB	Befogadási és Fogvatartási Bizottság
EDR	Egységes Digitális Rendszer
HSR	Hosszúidős Speciális Részleg
SAFE	szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére
FBŐ	Fegyveres Biztonsági Őrség

I. FEJEZET

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET BIZTONSÁGI RENDSZERE¹

1. A biztonság fogalmának értelmezése

A **szabadságvesztés végrehajtásának célja** az ügydöntő határozatban meghatározott joghátrány érvényesítése, valamint a végrehajtás alatti reintegrációs tevékenység eredményeként annak elősegítése, hogy az elítélt szabadulása után a társadalomba sikeresen visszailleszkedjen és a társadalom jogkövető tagjává váljon.²

A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárásával kiszabott **életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajtásának célja** a társadalom védelme érdekében az ügydöntő határozatban meghatározott joghátrány érvényesítése.³

A **reintegráció** új fogalomként 2013-ban került be a jogszabályba, ezért lényeges a fogalom tisztázása. A reintegráció magában kell, hogy foglaljon minden olyan programot, tevékenységet, mely elősegíti, támogatja a társadalomba történő visszailleszkedés hatékonyságát, a visszaesés esélyének minimalizálását, akár kizárását is. A reintegráció keretében nem szigorúan a büntetés-végrehajtási intézetben szervezett tevékenységekre kell fókuszálni, hiszen a bv. szervek más szervekkel együttműködve eredményesebben szolgálgják a büntetés-végrehajtás céljának megvalósítását.

A büntetés-végrehajtási szervezet részére feladatot **csak törvény határozhat** meg, ennek a követelménynek alapvetően két jogszabály tesz eleget. Az egyik a Bv. Sztv., amely kimondja:

A büntetés-végrehajtási szervezet a külön törvényben meghatározott szabadságelvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárási kényszerintézkedéseket, a szabadságvesztésből szabadultak utógondozását, valamint a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői feladatokat végrehajtó állami, fegyveres rendvédelmi szerv.⁴

Tehát a bv. szervezet törvény által meghatározott feladatai:

- a szabadságelvonással járó büntetések végrehajtása,
- a letartóztatás foganatosítása,
- a kényszergyógykezelés,

¹ A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény

A 2013. évi CCXL. törvény indoklása

A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról

² A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 83.§. (1) bekezdés

³ A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 83.§. (2) bekezdés

⁴ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1.§ (1) bekezdés, Hatályos: 2017.01.01.

- az előzetes kényszergyógykezelés,
- szabálysértési elzárás végrehajtása,
- büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői feladatok végrehajtása.

2. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszere

A bv. szervezete az állam biztonsági rendszerén belül a közrend és közbiztonság alrendszeréhez tartozik. **A bv. szervezet a feladatainak törvényes ellátásával járul hozzá a közrend és a közbiztonság erősítéséhez.**⁵

A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszere azon szabályok, valamint tárgyi, személyi és szervezeti elemek összessége, amely biztosítja a bv. szervezet jogszabályokban meghatározott feladatainak biztonságos körülmények közötti ellátását.⁶

A bv. intézetnek/intézménynek olyan **biztonsági rendszert** kell kialakítania, mely folyamatosan biztosítja:

- a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését,
- a bv. szerv őrzését, védelmét,
- a személyi állomány tagjainak és a bv. szerv területén tartózkodók életének, testi épségének megóvását,
- a jogszabályban meghatározott feladatok biztonságos körülmények közötti ellátását.⁷

2.1. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszerének elemei (feltételei)

A bv. szervezet **biztonsági rendszerének elemei:**

- a bv. szervezet tevékenységére vonatkozó jogszabályok és alacsonyabb szintű rendelkezések,
- a szervezeti elemek,
- a rendelkezésre álló személyi állomány,
- a biztonsági létesítmények, biztonsági berendezések, technikai és kényszerítő eszközök, megfelelően kitöltött digitális és egyéb okmányok.⁸

Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalmával és jelentőségével, mint alapvető biztonsági tevékenységgel a következő fejezetben, a bv. szerv védelmével pedig az objektumőrzésről szóló fejezetben foglalkozom.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel a bv. szervezet törvény által meghatározott feladatait!
- Mi a bv. szervezet biztonsági rendszerének fogalma?
- Ismertesse a bv. szervezet biztonsági rendszerének elemeit!

⁵ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1.§ (2) bekezdés

⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 3. pont

⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 4. pont

⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 5. pont

II. FEJEZET

A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI, ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEI

1. A biztonsági tevékenység fogalma, területei és tartalma

1.1. A biztonsági tevékenység fogalma

Biztonsági tevékenységnek minősül a bv. szervezet biztonsági rendszerének működtetéséhez szükséges biztonsági feladatok végrehajtása.

1.2. A biztonsági tevékenység területei

- külső őrzés,
- belső őrzés, felügyelet, ellenőrzés,
- szállítás, előállítás közbeni őrzés,
- munkáltatás közbeni őrzés, felügyelet és ellenőrzés,
- egyéb biztonsági feladatok közbeni őrzés, felügyelet és ellenőrzés.

A felsorolt öt nagy területet később egy-egy fejezetben részletezem.

1.3. A biztonsági tevékenység tartalma (főbb biztonsági feladatok)

A biztonsági tevékenység tartalmát a főbb biztonsági feladatok adják, vagyis azok a konkrét nap mint napi feladatok, melyeket a bv. személyi állománya a jogszabályok és egyéb alacsonyabb szintű rendelkezések, és eligazítás alapján végrehajt.

A meghatározott biztonsági feladatokat a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, valamint a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet szellemiségének megfelelően, a reintegrációs célok elősegítésének figyelembe vételével, az **egyéni differenciálás elve szerint kell tervezni, szervezni és végrehajtani.**

Főbb biztonsági feladatok

Biztonsági tevékenységnek minősül a bv. szerv biztonsági rendszerének működtetéséhez szükséges biztonsági feladatok végrehajtása, így különösen

- a fogvatartott őrzése, felügyelete vagy ellenőrzése,
- a bv. szerv, továbbá a fogvatartottak bv. szervén kívüli foglalkoztatására szolgáló terület őrzése, ellenőrzése,
- a fogvatartottak előállítása, szállítása és egyéb célból történő kísérése,
- a bv. intézet házirendjében, azon belül a napirendben meghatározott feladatok szervezése, végrehajtása,

- a fogvatartottaktól a rájuk vonatkozó szabályok betartásának megkövetelése, ellenszegülés esetén a szabálykövető magatartás kikényszerítése,
- a rendkívüli események megelőzése, megszakítása, a következmények felszámolása és a megfelelő működést biztosító állapot visszaállítása,
- a bv. szerv zavartalan működéséhez szüksége belső rend biztosítása.⁹

A biztonsági feladatok eredményes ellátásához biztosítani kell a szükséges adatokat, információkat, a megfelelő egyenruházatot és védőfelszereléseket, kényszerítő eszközöket, és a híresszekötötést biztosító, valamint az egyes feladatok végrehajtásához szükséges egyéb eszközöket.¹⁰

1.4. Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalma¹¹

A biztonsági tevékenység alapját az elítéltek vonatkozásában ellátandó őrzési, felügyeleti és ellenőrzési tevékenység jelenti, mely fogalmakat a bv. szabályzat definiál.

Az őrzés az elítélt meghatározott helyen való tartására, életének és testi épségének megővésére, a bv. szerv és az ahhoz tartozó létesítmények, illetve területek védelmére irányuló tevékenység, amelyet jogszabály alapján rendszeresített lőfegyverrel, technikai eszközzel vagy szolgálati kutyával látnak el.

Amennyiben a biztonsági tevékenység végrehajtása során a három feltétel (lőfegyver, technikai eszközök, szolgálati kutya) közül bármelyik megvalósul úgy őrzésről beszélünk. Az őrzés a legszigorúbb biztonsági tevékenység, ebből következően végrehajtása során a lehető legnagyobb körültekintéssel szükséges eljárni.

A felügyelet az elítélt meghatározott helyen való tartózkodásának, tevékenységének folyamatos - közvetlen vagy közvetett - irányítása.

Az ellenőrzés az elítélt meghatározott helyen való tartózkodásának, tevékenységének az időszakos figyelemmel kísérése.

Az őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladatok ellátásának rendjét, a kockázatértékelési összefoglaló jelentés, az elítélt végrehajtási fokozata és a fogvatartás biztonságára való veszélyessége, továbbá a bv. intézet sajátosságainak a figyelembevételével a bv. intézet parancsnoka határozza meg.

Az elítélt személyi kör a Bv. szabályzat értelmezésében nemcsak a szabadságvesztés hatálya alatt álló, hanem más, büntetőjogi szankcióként a szabadságuktól megfosztott személyek köre.

2. A biztonsági tevékenységet ellátó személyi állomány

⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 9. pont

¹⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 8. pont

¹¹ 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 49.§ (1)-(4) bekezdés

A bv. szervek személyi állományának szinte minden tagja lát el biztonsági vonatkozású feladatokat, de vannak olyanok, akik kifejezetten biztonsági tevékenységet végeznek. Ide sorolandó az együttműködő szervek, szervezetek állománya is, akik tevékenységükkel közreműködnek a szükséges biztonság kialakításában.

Két alapvető csoportot határozhatunk meg:

- személyi állomány,
- az együttműködő szervek.

2.1. A személyi állomány

A biztonsági tevékenységet ellátók jogállása

Ahhoz, hogy valaki biztonsági tevékenységet láthasson el, először a törvényben meghatározott jogviszonyt kell létesítenie a bv. szervvel. A Bv.sztv. meghatározza azokat a jogviszonyokat, amelyek létrejöhetnek egy természetes személy és a bv. szervezet között.

A bv. szervezet személyi állománya **hivatásos büntetés-végrehajtási szolgálati jogviszonyban**, továbbá külön jogszabályban meghatározott munkakörök esetén **rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban és munkaviszonyban álló személyekből állhat.**¹²

Fegyveres biztonsági őr (a továbbiakban: FBŐ) a bv. szervvel munkavállalói jogviszonyban álló személyi állományi tag, aki a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény alapján lát el őrzési, biztosítási feladatokat.

A rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban álló, illetve munkaviszonyban álló személy csak olyan munkakört láthat el, amelyhez a hivatásos szolgálati jogviszony létesítésének sajátos feltételei nem szükségesek.¹³

A bv. szervezet állománya olyan személyekből áll, akik rendelkeznek a munkakör betöltéséhez szükséges - más jogszabályokban meghatározott - személyi, egészségi, fizikai feltételekkel, megfelelő iskolai végzettséggel (szakképzettséggel) és azokkal a pszichikai adottságokkal, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy feladatukat a fogvatartott emberek között emberséges módon lássák el.¹⁴

Tehát összességében **háromfajta jogviszonnyal** találkozhatunk a büntetés-végrehajtás szervezetén belül, ezek a következők:

- hivatásos szolgálati jogviszony, (szabályait a HSZT. tartalmazza)
- rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszony, (szabályait a HSZT. tartalmazza)
- munkajogviszony. (Munka Törvénykönyv, 2012. évi I. törvény)

Biztonsági feladatot a bv. szervezet állományának az a tagja láthat el, aki:

- **kiképzett,**

¹² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (1) bekezdés Utolsó módosítás: 2020.02.01.

¹³ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (3) bekezdés

¹⁴ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (4) bekezdés

- ismeri az adott feladat végrehajtására vonatkozó szabályokat, valamint a feladata ellátásához szükséges mértékben a kényszerítő eszközök, fegyverzeti és egyéb szakanyagok, a biztonsági berendezések, technikai eszközök alkalmazásának és kezelésének szabályait,
- a napi szolgálatteljesítésre egészségügyi szempontból alkalmas.¹⁵

Tehát ahhoz, hogy a bv. szervezetének tagja napi biztonsági feladatot lásson el, együttesen rendelkeznie kell az itt felsorolt feltételekkel.

2.2. Az együttműködő szervek

A bv. szervezet feladatának az ellátásában jogszabály által meghatározottak szerint más állami szervek is közreműködnek. Jogszabályi kötelezettség nélkül is lehetőség van egyes szervezetekkel (pl. karitatív szervezetek, oktatási intézmények), az egyházakkal, alapítványokkal, illetve magánszemélyekkel való együttműködésre. Az együttműködés célja a bv. szervezet feladatainak a segítése, amely számos formában (pl. a fogvatartottak anyagi segítésében, fogvatartási körülmények figyelemmel kísérésében, lelki gondozásában, a szabadulás után a társadalom életébe való beilleszkedés elősegítésében, karitatív tevékenységek végzésében stb.) megnyilvánulhat.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel a biztonsági tevékenység területeit!
- Ismertesse a főbb biztonsági feladatokat!
- Mi az őrzés fogalma?
- Mi a felügyelet fogalma?
- Mi az ellenőrzés fogalma?
- Milyen jogviszonyú személyekből állhat a bv. szervezet személyi állománya?
- Ki láthat el biztonsági feladatot?

¹⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 6. pont

III. FEJEZET

A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓK FELADATAIT TARTALMAZÓ OKMÁNYOK

A **munkaköri leírás** az adott munkakör betöltőjének figyelembe vétele nélkül tartalmazza egy adott munkakör feladatait, megadva a részletes feladat-meghatározást, hatáskört és felelősségi kört.

A szolgálati viszony keretében a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró köteles:

a) a hivatásos állomány tagjának feladatait munkaköri leírásban rögzíteni, őt a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok és az egyéb jogszabályok szerint foglalkoztatni, részére az egészséges és biztonságos szolgálatteljesítés feltételeit biztosítani, annak követelményeiről őt tájékoztatni;¹⁶ A munkaköri leírás a beosztási feladatok mellett kapcsolt feladatokat is meghatározhat.

Az őrutasítás

Az **őrutasítás** az a szolgálati okmány, amelyben meg kell határozni az őrhelyre beosztottak jogállását, kötelességeit, feladatait, az annak ellátásához szükséges felszerelést, illetve az összeköttetés rendjét.

A szolgálati utasítás

A **szolgálati utasítás** az a szolgálati okmány, amelyben meg kell határozni szolgálati helyre beosztottak jogállását, kötelességeit, feladatait, az annak ellátásához szükséges felszerelést, illetve az összeköttetés rendjét.

A munkaköri leírás biztonsági melléklete

A **munkaköri leírás biztonsági melléklete** az a szolgálati okmány, amely a bv. szerv azon személyi állományának részére határozza meg a fogvatartás biztonságával összefüggő feladatait, akik nem őr- vagy szolgálati utasítás alapján látják el ezen tevékenységüket.

A biztonsági felügyelő feladatait **őrutasításban** kell meghatározni, amennyiben a fegyverrel végrehajtott védelmi, biztosítási, és őrzési feladatok végrehajtása őrhelyen történik. **Szolgálati utasításban** kell meghatározni a szolgálati helyre beosztott biztonsági-vagy körlet felügyelők feladatait.

¹⁶ A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 101. § (1) a.) bekezdés

IV. FEJEZET

A BIZTONSÁGI FELÜGYELŐ, KÖRLETFELÜGYELŐ, FOGLALKOZTATÁSI FELÜGYELŐ JOGÁLLÁSA, KÖTELESSÉGEI, SZOLGÁLATTELJESÍTÉSI HELYEK

1. A biztonsági felügyelő

Biztonsági felügyelő a bv. szerv hivatásos állományú tagja, aki a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – bv. gazdasági társaság esetén munkanapokon a munkáltatás-biztonsági vezető – közvetlen alárendeltségében, lőfegyverrel vagy egyéb rendszeresített kényszerítő eszközzel, eligazítás és őrutasítás vagy szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.¹⁷

A biztonsági felügyelő alárendeltsége

A biztonsági felügyelő főszabály szerint közvetlenül a biztonsági tisztnek van alárendelve. Amennyiben az egyes feladatok ellátása során e főszabálytól eltérő a szabályozás, ott külön kiemelem a változást.

A biztonsági felügyelő feladatai

Ha azt akarjuk meghatározni, hogy a biztonsági felügyelőt milyen feladatok ellátására lehet beosztani, akkor röviden azt mondhatjuk, hogy az ún. főbb biztonsági feladatok bármelyikét elláthatja, természetesen a szükséges eligazítás megtörténte után. Ilyen feladatok, pl. az előállítás, szállítás, kísérés, a fogvatartottak őrzése, felügyelete, ellenőrzése, valamint különböző fegyveres biztosítási feladatok. Ezen feladatokat őr-, ügyeleti-, készenléti- és járőr szolgálat keretei között láthatja el.

2. A körletfelügyelő

Körletfelügyelő a bv. intézet hivatásos állományú tagja, aki ellátható kényszerítő eszközzel és – ha a bv. intézet vezetője eltérően nem rendelkezett – a szolgálatban lévő körlet-főfelügyelő közvetlen alárendeltségében, eligazítás, és szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.¹⁸

A körletfelügyelő alárendeltsége

A körletfelügyelő – ha a parancsnok másként nem rendelkezik – közvetlenül a körlet-főfelügyelőnek van alárendelve.

A körletfelügyelő alapvetően a belső őrzéssel, felügyelettel és ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat látja el, de természetesen jelentős számban lát el biztonsági feladatokat is. Itt nem

¹⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 10. pont

¹⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 11. pont

kívánunk a részletesebb fejtegetésbe bocsátkozni, a témát a belső felügyeletről szóló fejezetben tárgyaljuk.

3. A foglalkoztatási felügyelő

Foglalkoztatási felügyelő a bv. szerv azon tagja, aki az előjáró által meghatározott személy közvetlen alárendeltségében, eligazítás és őrutasítás, szolgálati utasítás vagy munkaköri leírás, valamint annak biztonsági mellékletében meghatározottak szerint a fogvatartottak munkavégzését irányítja, felügyeli vagy figyelemmel kíséri.¹⁹

Foglalkoztatási felügyelő lehet hivatásos, közalkalmazott és munkajogviszonyban álló személy is. A feladataival részletesen itt nem kívánunk foglalkozni, ezt a fogvatartottak munkáltatásáról szóló fejezetben tesszük meg.

	Jogviszony	Kinek az alárendeltségében	Mivel látja el feladatát	Mi alapján lát el feladatot	Milyen tevékenységet végez
biztonsági felügyelő	hivatásos szolgálati jogviszony	szolgálatban lévő BIT munkáltatás-biztonsági vezető	lőfegyverrel, vagy egyéb rendszeresített kényszerítő eszközzel	eligazítás, ill. ór- vagy szolgálati utasítás	biztonsági tevékenység
körlet-felügyelő	hivatásos szolgálati jogviszony	ha a pk. eltérően nem rendelkezett a szolgálatban lévő KFFE	ellátható kényszerítő eszközzel	eligazítás, illetve szolgálati utasítás	biztonsági tevékenység
foglalkoztatási felügyelő	bv. szervezet személyi állománya	előjáró által meghatározott személy	(jogviszonyától és feladatvégzésétől függ)	eligazítás, ór- vagy szolgálati utasítás, munkaköri leírás biztonsági melléklete	fogvatartottak munkavégzését irányítja, vagy figyelemmel kíséri

4. A szolgálatteljesítési helyek²⁰

A szolgálatteljesítési hely az a helyiség vagy terület, ahol a bv. szerv személyi állományának tagja feladatait eligazítás és őrutasítás, szolgálati utasítás vagy munkaköri leírás biztonsági melléklete alapján látja el. A szolgálatteljesítési helyhez tartozik a felállítási hely és a kijelölt mozgási terület. A szolgálatteljesítési hely lehet őrhely vagy szolgálati hely.

Őrhely az a szolgálatteljesítési hely, ahol a bv. szerv hivatásos állományú tagja vagy az FBŐ a bv. szerv védelmét és a fogvatartottak őrzését eligazítás, valamint őrutasítás alapján lőfegyverrel látja el.

¹⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 12. pont

²⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 18-20. pont

Szolgálati hely az a szolgálatteljesítési hely, ahol a bv. szerv személyi állományának tagja biztonsági tevékenységet elvégzés, szolgálati utasítás vagy a munkaköri leírás biztonsági melléklete alapján látja el.

Felkészülési kérdések alapkú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a biztonsági felügyelő fogalma?
- Mi a körletfelügyelő fogalma?
- Mi a foglalkoztatási felügyelő fogalma?
- Mi a szolgálatteljesítési hely fogalma?
- Mi az őrhely fogalma?
- Mi a szolgálati hely fogalma?

V. FEJEZET

KÜLSŐ ŐRZÉS, OBJEKTUMVÉDELEM

1. A büntetés - végrehajtási objektumok őrzése, védelme²¹

A fogvatartottakkal kapcsolatos feladatok végrehajtásához szüksége van a bv. szervezetének olyan objektumokra, ahol a társadalomtól való elszigetelést a jogszabályokban meghatározott módon végre tudja hajtani. Ezek az objektumok a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, valamint a gazdálkodó szervezetek.

A bv. objektum fogalma

A bv. objektum magába foglalja a bv. szerv személyi állományának, fegyverzeti szakanyagának és egyéb anyagi javainak elhelyezésére, a rendeltetésszerű működés biztosítására, valamint a fogvatartottak elhelyezésére, ellátására, foglalkoztatására szolgáló épületeket, létesítményeket és a hozzá tartozó területeket.²²

Mezőgazdasági bv. intézetek esetében a rendeltetésszerű működéshez elengedhetetlenül szükséges létesítmények és a hozzátartozó területek is védendő objektumnak minősülnek.

1.1. Objektumvédelem fogalma

Objektumvédelemnek a fegyveres rendvédelmi szervek olyan fegyveres biztosítási tevékenységét nevezzük, amellyel védik az őrzésükre és védelmükre bízott objektumokat a támadó, illetve a biztonságot egyéb módon sértő vagy veszélyeztető tevékenységek ellen.

1.2. Objektumvédelem célja

Biztosítsa a meghatározott objektum sérthetetlenségét, felderítse a kívülről támadók, illetve a szökést megkísérlők szándékát, megakadályozza személyek vagy csoportok erőszakos behatolását, visszaverje azok támadását, megakadályozza az onnan történő jogellenes eltávozást és kedvező feltételeket teremtsen a szökni, kitörni szándékozó cselekmények megakadályozásához.²³

Az objektumok elleni támadó tevékenységek célja irányulhat:

- a bv. objektum biztonságának gyengítésére,

²¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről, 21.-52. pont

²² A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 26. pont

²³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről, 21. pont

- a bv. objektum egyes részeinek (őrtorony, gépjárműkapu) használhatatlanná tételére, megsemmisítésére,
- a bv. objektum birtokbavételére,
- a bv. objektum működésének akadályozására, zavarására,
- a bv. objektumban őrzött fogvatartottak kiszabadítására, kitörésük segítésére,
- a bv. objektumban elhelyezett lőfegyverek vagy az őrzött javak megszerzésére.

A támadó tevékenységek a következő eszközökkel történhetnek, illetve cselekvésben nyilvánulhatnak meg:

- fegyveresen elkövetett támadással,
- robbantással vagy más módon elkövetett rongálással,
- be nem jelentett, vagy betiltott tömegdemonstrációval, csoportosulással, amely az objektum működését zavarja, veszélyezteti.

Normál (béke) időszakban védelmi helyzetet eredményezhet, ha:

- az szerv közelében rendbontás, rendzavarás, tömegdemonstráció vagy más, a közbiztonságot, illetve a bv. szerv biztonságát veszélyeztető, de nem az ellen irányuló csoportosulás alakul ki,
- az őrhelyeket, vagy az őrzött javakat támadás éri, vagy egyes jelekből arra lehet következtetni, hogy az hamarosan bekövetkezik,
- a bv. szervben súlyos rendkívüli esemény (erőszakkal elkövetett kitörés, fogolyzendülés, terrorcselekmény, stb) történt.

1.3. Az objektumvédelem jellege

A védelemre való berendezkedés jellegét és minőségét elsősorban az **objektum potenciális veszélyeztetettsége**, illetve a védelem szempontjából fontos adottságai határozzák meg, ennek a legfontosabb tényezői a következők:

- bv. szervben fogvatartottak létszáma, társadalomra veszélyességük szerinti összetétele,
- bv. szervben lévő lőfegyverek, fegyverzeti szakanyagok összetétele, mennyisége,
- bv. szerv hivatásos állományának létszáma, a kiképzettsége, az együttműködő erők létszáma, az együttműködés rendje,
- a bv. szerv objektumának földrajzi elhelyezkedése, kiterjedése, adottságai.

A bv. szerv objektumait őrző és védő erőknek olyan képzettségi szinten kell állniuk, mely lehetővé teszi a hatékony védelmi intézkedést.

A védelem szolgálati tagozódása:

- védő csoport,
- biztosító csoport,
- tartalékok.

A biztonsági osztály állományán kívül, más szakterületek is kijelölhetők a szolgálati feladatok végrehajtására.

2. A büntetés-végrehajtási intézetek külső őrzése

2.1. A külső őrzés alapjai

A külső őrzés célja

A külső őrzés alkalmazásával meg kell óvni a bv. szerv területén tartózkodók életét, testi épségét a bv. objektumot ért külső támadástól, valamint meg kell akadályozni, hogy a bv. szerv területére, vagy onnan illetéktelen személy vagy a bv. rendjére, biztonságára veszélyes tárgy vagy anyag jogellenesen be-, illetve kijusson.

Alapelvek

A külső őrzést úgy kell megszervezni és működtetni, hogy a bv. objektumban elhelyezett legmagasabb biztonsági kockázatú fogvatartott biztonságos fogvatartása folyamatosan biztosított legyen. A külső őrzés megszervezésénél figyelembe kell venni a bv. objektum földrajzi, építészeti sajátosságait, a fogvatartotti és a személyi állomány jellemzőit. A külső őrzést úgy kell működtetni, hogy szükség esetén az elsőfokú objektumvédelmi állapotot rövid időn belül el lehessen érni.

Általános rendelkezések

A külső őrzést ellátó személyi állomány:

- a külső őrhelyen felállított biztonság felügyelő,
- személybejáratok biztonsági felügyelő,
- gépjármű bejáratok biztonsági felügyelő,
- járőr tevékenységet végrehajtó biztonsági felügyelő,
- FBŐ,
- rendvédelmi igazgatási alkalmazott (figyelési tevékenység),
- munkaviszonyban álló (portás).

A külső őrzés eszközszerkezete:

- lőfegyver,
- szolgálati kutya,
- egyéb kényszerítő eszközök,
- biztonsági létesítmények,
- biztonsági berendezések,
- műszaki akadályok,
- technikai-, jelző eszközök.

3. A bv. szerv működésének, a fogva tartás rendjének és biztonságának fenntartása érdekében alkalmazott biztonsági létesítmények, berendezések és technikai eszközök

Az intézet biztonsági berendezései és technikai eszközei²⁴

- védelmi építmények, őrhelyek és azok technikai berendezései,
- jelző, riasztó technikai eszközök és rendszerek,
- elektronikus megfigyelési eszközök,
- bástyafal,
- biztonsági kerítés,
- nyomsáv,
- biztonsági ajtók, záruk, zárrendszerek, kulcskezelés
- biztonsági rács, jelzőrács,
- kilátásgátló,
- műszaki akadály,
- világítástechnikai berendezések, áramfejlesztő,
- különleges gépjárművek és egyéb járművek,
- hírósszeköttetést biztosító berendezések,
- mágneskártya használat,
- vezeték nélküli személyi riasztó rendszer,
- fémkereső, csomagvizsgáló berendezések.

Technikai őrzés, az érzékszervekkel történő figyelésnek, olyan biztonsági berendezéssel vagy technikai eszközzel való kiegészítése, amely a külső felállított biztonsági felügyelőnek, a biztonsági ügyeletnek jelzi az őrzött területről kifelé irányuló mozgás, illetve a behatolási kísérlet helyét.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a bv. objektum fogalma?
- Mi az objektumvédelem fogalma?
- Ismertesse az objektumvédelem célját!
- Sorolja fel, mi ellen irányulhat támadó tevékenység!
- Milyen cselekményekben nyilvánulhatnak meg a támadó cselekmények?
- Mi eredményezhet béke időszakban védelmi helyzetet?
- Sorolja fel a bv. intézet biztonsági berendezéseit, technikai eszközeit!

²⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, X. fejezet 292-363. pont

VI. FEJEZET

AZ OBJEKTUMŐRZÉSBEN ÉS VÉDELEMBEN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEK KÖRE (AZ ŐRZÉST ELLÁTÓK) JÁRŐRSZOLGÁLAT

1. Az objektumőrzésben résztvevő személyek köre

1.1. A biztonsági felügyelők jogállása

Biztonsági felügyelő a bv. szerv hivatásos állományú tagja, aki a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – bv. gazdasági társaság esetén a munkáltatás-biztonsági vezető – közvetlen alárendeltségében, lőfegyverrel vagy egyéb rendszeresített kényszerítő eszközzel, eligazítás és őrutasítás vagy szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.²⁵

A biztonsági felügyelő beosztható:

- őr-, ügyeleti-, készenléti- és járőr szolgálatba,
- előállítási, szállítási és kíséresi feladatra,
- a fogvatartott őrzésére, felügyeletére és ellenőrzésére,
- fegyveres biztosítási feladatra,
- biztonsági szemle, -vizsgálat és -ellenőrzés végrehajtására.

Őrhelyen szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai:²⁶

- a fogvatartottak, a rábízott épület, illetve terület őrzése, védelme,
- az őrhely és a szolgálat szabályos átadás-átvétele,
- biztonsági berendezések, technikai, jelző eszközök próbája,
- az őrutasítás, az eligazítás és a szolgálati előjáró utasítása alapján történő szolgálatellátás,
- a bv. objektumba, valamint onnan illetéktelen személy, vagy a bv. rendjére, biztonságára veszélyes tárgy vagy anyag jogellenesen be- vagy onnan kijutása megakadályozása,
- a bv. objektum rendjére, biztonságára veszélyes körülmények észlelése esetén haladéktalanul intézkedés, valamint jelentéstétel,
- az őrhely zárva tartása.

Az őrhelyen tilos minden olyan tevékenység, ami veszélyezteti a feladat biztonságos végrehajtását, vagy az őrhelyen szolgálatot ellátó biztonsági felügyelő figyelmét a szolgálati feladata ellátásától elvonja így különösen:

- az őrhelyet engedély nélkül elhagyni,

²⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 10. pont

²⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 280. pont

- a lőfegyvert, felszerelést illetéktelen személynek átadni, szabályellenesen hordani, őrizetlenül hagyni, rendeltetésellenesen kezelni,
- tiltott tárgy átadás-átvételét megengedni, tiltott kapcsolatot engedélyezni,
- aludni, bódult állapotot előidéző szert fogyasztani,
- szórakoztató elektronikai, nem szolgálati hírközlő, kommunikációs és egyéb technikai eszközt (számítógép, játékgép, mobiltelefon, stb.) az őrhelyre kivinni, valamint az ilyen jellegű szolgálati eszközt nem szolgálati célból igénybe venni,
- a feladat ellátásával nem összefüggően – különösen szórakozás céljából – olvasni.²⁷

1.2. A biztonsági felügyelő kötelessége

A biztonsági felügyelő köteles

- a biztonsági felügyelő köteles a közvetlen szolgálati előjárója utasítását, parancsát végrehajtani,
- intézkedni, ha a szolgálat ellátásában zavarják, akadályozzák, vagy a bv. szerv biztonságát egyéb módon veszélyeztetik, az ezzel összefüggő cselekmény megszüntetésére,
- a szolgálatteljesítési helyére érkező szolgálati előjárójának – amennyiben az a feladatai ellátásában közvetlenül nem akadályozza – tiszteletadást teljesíteni és jelentést tenni.²⁸

Ha a biztonsági felügyelőt a szolgálatának ellátásában rosszullet vagy más ok akadályozza, azt haladéktalanul jelenti vagy jelzi a szolgálatba lévő biztonsági tisztnek.

1.3. A biztonsági felügyelő fegyvere, felszerelése, ruházata

A fegyverét attól függően, hogy milyen feladatot lát el, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt, meghatározott őrhelyekre vonatkozóan az őrutasítás külön pontjában a parancsnok határozza meg. A biztonsági felügyelő szolgálati öltözetét – az öltözködésre vonatkozó rendelkezések alapján, az időjárási viszonyokat és a végrehajtandó feladatot, valamint az egységességet figyelembe véve – a szolgálatban lévő biztonsági tiszt vagy a bv. gazdasági társaság munkáltatás-biztonsági vezetője határozza meg.

1.4. A biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályok

A bv. intézet vezetője és a biztonsági osztályvezető, továbbá helyetteseik, valamint a bv. gazdasági társaság által működtetett őrhelyek tekintetében fentiek mellett a bv. gazdasági társaság vezetője és a munkáltatás-biztonsági vezető és helyetteseik az őrhelyen szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő vagy FBŐ ellenőrzésére a szolgálatban lévő **biztonsági tiszt jelenléte nélkül is jogosultak**.²⁹

Az egyéb (pl. polgári egészségügyi intézményben, előállítás során, munkáltatás közben, stb.) őrzési feladatokat ellátó bv. szervezet tagjait a biztonsági tiszt jelenléte nélkül ellenőrizheti előjárója (intézetparancsnok, intézetparancsnok-helyettes, biztonsági osztályvezető,

²⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 281. pont

²⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, III. fejezet 74. pont

²⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 284. pont

biztonsági osztályvezető helyettes, az országos parancsnokság biztonsági szakterületet ellenőrző munkatársai) is.

A bv. szervezet lőfegyverrel felszerelt tagjától a lőfegyver elvételét megkísérelni tilos. Amennyiben a szolgálati érdek megkívánja, a lőfegyverrel felszerelt állományi tag a szolgálati elöljárójának utasítására köteles lőfegyverét és lőszerét átadni. A lőfegyver és a lőszer átadása-átvétele elismervény ellenében történik.³⁰

Alapvető elvárás az ellenőrzés végrehajtásával kapcsolatban, hogy tilos az őrt az őrhelyen rejtett megközelítéssel ellenőrizni, lőfegyverének elvételét megkísérelni, vagy olyan megtevésztő magatartást tanúsítani, amely őt a feladat ellátásában zavarja, illetve eseményt okozhat.

1.5. Biztonsági felügyelő intézkedései

A külső őrhelyen szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő vagy FBŐ intézkedései:

a) jó látási viszonyok esetén

- amennyiben az ellenőrzésére jogosult elöljárójának közeledését észleli, tiszteletadást teljesít és jelentést tesz,
- amennyiben a váltás érkezik, felkészül a szolgálat átadására,
- amennyiben a fentiekben túl más személy közelíti meg az őrhelyet, az őrzésére bízott területet, haladéktalanul megállásra, távozásra szólítja fel, és ha a közeledő személy a felszólításnak nem tesz eleget, kényszerítő eszköz alkalmazására jogosult és köteles (az intézkedés előtt működteti személyriasztóját vagy egyéb, az őrhelyen telepített riasztórendszert, majd az intézkedés foganatosítása után – amint arra lehetősége van – jelentést tesz az elöljárójának),

b) rossz látási viszonyok esetén,

- amennyiben észleli, hogy az őrhelyéhez vagy az őrzésére bízott területhez valaki közeledik, akkor az érkezőt megállásra, saját maga megnevezésére szólítja fel,
- amennyiben az érkező személy jogosult az őrhely közelében tartózkodni, felszólítja, hogy azonosítása érdekében jöjjön közelebb, majd ha meggyőződött róla, hogy a személy azonos azzal, akinek nevezte magát, az a) pontban meghatározottak szerint járjon el,
- amennyiben a közeledő illetéktelen személy, akkor őt felszólítással feltartóztatja és azonnal jelentést tesz a szolgálatban lévő biztonsági tisztnak.

Ha a közeledő személyt a biztonsági felügyelő vagy FBŐ azonosította és a személy jogosult az őrhely közelében tartózkodni, akkor továbbengedi.

2. Járőrszolgálat

2.1. A járőr fogalma

³⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 262. pont

A járőr a hivatásos állomány vagy a fegyveres biztonsági őrseg azon tagja, aki eligazítás és őrutasítás vagy szolgálati utasítás alapján, meghatározott útvonalon haladva figyellel és egyéb ellenőrzési feladat ellátásával hajt végre biztonsági tevékenységet.

2.2. A járőrszolgálat elrendelésére jogosult személyek

A járőrszolgálat elrendelésére a parancsnok, a rendkívüli esemény felszámolását irányító előjáró, a biztonsági osztályvezető, a szolgálatban lévő biztonsági tisztt, valamint akadályoztatása esetén a szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő jogosult.

2.3. A járőrszolgálat fajtái

Eseti járőrszolgálat

Egy konkrét esemény, történés okán végrehajtandó védelmi, illetve őrzési tevékenység.

Elrendelésére akkor kerül sor, amikor bizonyos időszakokban egy- egy konkrét területen figyellel, felderítést, vagy területzárást kell végrehajtani.

Pl.: rossz látási viszonyok zavarják az őrzött terület átláthatóságát, vagy rendkívüli esemény bekövetkezésekor egy meghatározott terület figyellel, illetve a területről való kijutás megakadályozása.

Állandó járőrszolgálat

A biztonsági rendszer részeként, rendszeresen alkalmazandó védelmi, illetve őrzési tevékenység. Az állandó járőrszolgálat megszervezése akkor indokolt, ha az intézet külső határainak védelmét erre alapozzák, vagy tagolt, nagy területen fekvő, főként mezőgazdasági intézetek esetében a területek ellenőrzésére útiránytervben meghatározottak alapján hajtják végre.

Az útirányterv

Állandó járőrszolgálat esetén az őrutasítás, szolgálati utasítás mellékleteként útiránytervet kell készíteni.

Az útirányterv nem más, mint állandó járőrszolgálat esetén a járőrök menetvonalának vázlata. Elvárás az útiránytervvel szembe, hogy könnyen áttekinthető legyen, ne legyen túl bonyolult, vizuálisan érdekes legyen. (minden járőrutvonal külön színnel legyen jelölve.) Az útirányterv tartalmazza a járőr haladási útvonalának irányát, az ellenőrzési és bejelentkezési pontokat

2.4. A járőrszolgálat formái

- gyalogos,
- kerékpáros,
- gépjárműves.

A járőrszolgálatot ellátók fegyverrel vagy más kényszerítő eszközzel, illetve híresszeköttetést biztosító eszközzel vannak ellátva a végrehajtandó feladat és a terület jellegének függvényében. Az eseti járőrszolgálat feladatait az elrendelő előjáró eligazításban, az állandó járőrszolgálat feladatait a parancsnok szolgálati utasításban vagy őrutasításban határozza meg.

2.5. A járőrözési tevékenységet megbízott biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai

- az őrutasításban, szolgálati utasításban és az eligazítás során meghatározottak alapján a megadott útvonalon haladva a kijelölt épületek, terület figyelése,
- amennyiben a meghatározott területen illetéktelen személyt észlel, megállásra vagy távozásra történő felszólítása, szükséges esetén intézkedés és jelentéstétel,
- a meghatározottak szerinti helyen és időben a rendszeresített technikai eszközön bejelentkezés a szolgálati előljárójának,
- amennyiben többen hajtanak végre járőrtevékenységet, egymással folyamatos látó és/vagy halló kapcsolat tartása, intézkedés esetén egymás segítse és biztosítsa.³¹

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a biztonsági felügyelő fogalma?
- Sorolja fel az őrhelyen felállított felügyelő feladatait?
- Ismertesse az őrhelyen tiltott magatartásokat!
- Ismertesse a biztonsági felügyelő kötelességeit!
- Ismertesse a biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályokat!
- Mi a járőr fogalma?
- Kik jogosultak járőrszolgálat elrendelésére?
- Ismertesse a járőrszolgálat fajtáit!
- Mi az útirányterv?
- Ismertesse a járőrszolgálat formáit?
- Mi a járőrözési tevékenységet ellátó biztonsági felügyelő feladatai?

³¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 289. pont

VII. FEJEZET

A BV. SZERV TERÜLETÉRE TÖRTÉNŐ BE- ÉS KILÉPÉS SZABÁLYAI

A büntetés-végrehajtási szervbe történő be és kilépés szabályait törvényi szinten a **Bv. Sztv. 14. §** szabályozza, további részletes szabályokat tartalmaz a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól szóló **44/2007 IRM rendelet**, valamint a **BSZ és a 42/2020. BVOP utasítás**.

1. A büntetés- végrehajtási szerv területére történő be- és kilépés szabályai

1.1. A be- és kilépés általános (törvényi szintű) szabályai³²

1. A bv. szerv területére belépő személy köteles a bv. szerv rendjére és biztonságára vonatkozó előírásokat betartani.
2. A bv. szerv területére belépni szándékozó személyt a személyazonosságának és a belépés indokának a megállapítása céljából igazoltatni kell.
3. A bv. szerv rendjére és biztonságára veszélyes - külön jogszabályban meghatározott - tárgyak bevitelének a megakadályozása érdekében a belépni szándékozó személy ruházata és csomagja átvizsgálható.
4. A bv. szerv területéről kilépő személy ellenőrzésére a (2)-(3) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.
5. A bv. szerv területére behajtó vagy onnan távozó járműveket át kell vizsgálni.
6. Amennyiben az érintett a (2)-(5) bekezdésben foglalt intézkedéseknek nem tesz eleget, a személy belépésének és a jármű behajtásának az engedélyezését meg kell tagadni, a kilépésre és a jármű kihajtására csak a szükséges intézkedések megtétele után kerülhet sor.
7. A bv. szerv rendjére és a biztonságára vonatkozó legfontosabb előírásokról szóban, illetve a részletes szabályokról - ideértve a be nem vihető tárgyak jegyzékét is - a belépni szándékozó személyeket írásban tájékoztatni kell.
8. A bv. szervek területére való belépés, a tartózkodás és a kilépés részletes szabályait, továbbá a bv. szerv területén hivatali (szolgálati) tevékenységet végző személyekre vonatkozó sajátos rendelkezéseket külön jogszabály (44/2007 (IX.19.) IRM rendelet) tartalmazza.

1.2. A be- és kilépés részletes szabályai a 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet, a Biztonsági Szabályzat, valamint a 42/2020. BVOP utasítás alapján

A bv. szerv területére beléphet:

- a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állományának tagjai;
- a hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy;
- a fogvatartotthoz látogatási céllal érkező személy;
- a szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítélt;

³² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 14.§ (1) bekezdés

- a bűnmegelőzési célú látogatás keretén belül az oktatási intézmények oktatója, valamint 14. életévét betöltött tanulója, hallgatója;
- a bv. szerv parancsnoka, igazgatója, főigazgató főorvosa, ügyvezető igazgatója által engedélyezett személy;
- a fogvatartott nem védőként eljáró jogi képviselője, törvényes képviselője, illetve meghatalmazás alapján eljáró egyéb képviselője (a továbbiakban: fogvatartott képviselője).
- * az igazgató által engedélyezett személy,
- * a bv. szervezet személyi állományának oktatásában részt vevő társszervek személyi állományának tagjai, egyéb oktatók,
- * a központilag szervezett sportversenyek és szakmai versenyek résztvevői, meghívott vendégei,
- * a továbbképzésen, szakmai értekezleten, konferencián részt vevő személy,
- * az üdülő szálláshely-szolgáltatást igénybe vevő személy.

(A *-gal jelölt bekezdések a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja területére érvényesek.)

A bv. szerv területére belépő személy a belépés szabályairól, illetve a bv. szerv rendjére és biztonságára vonatkozó előírásokról a beléptetést megelőzően tájékoztatásra kerül a belépési pontokon kifüggesztett papíralapú, valamint kihelyezett vetített elektronikus tájékoztató útján. Az írásos tájékoztatót olyan helyen kell kifüggeszteni, ahol az még a beléptetés megkezdése előtt mindenki számára látható és olvasható. A tájékoztató minta az BVOP utasítás³³ melléklete.

A bv. szervek személy- és gépjármű bejáratok kapuinak zsiliptereiben, **egy időben annyi személy, illetve gépjármű tartózkodhat**, amennyi a biztonsági tevékenységet végző személyi állomány részére biztosítja a be- és kiléptetések biztonságos végrehajtásához szükséges átláthatóságot. Ezt a bv. szerv vezetője határozza meg, mely legfeljebb 5 fő lehet. A **személybejáratnál elhelyezett kapukeretes fémkeresőt** folyamatosan bekapcsolt állapotban kell tartani, ettől eltérni csak különösen indokolt esetben a bv. szerv vezetője jóváhagyásával lehet.³⁴

A bv. szerv területére belépő személy köteles

- a személyazonosságát igazolni és a belépés indokát közölni;
- betartani a bv. szerv rendjére, a házirendre és a fogva tartás biztonságára vonatkozó előírásokat.

A fent előírtak hiányában az érintett személy beléptetése, illetve a bv. szerv területén való további tartózkodása megtagadható, és az érintett személy onnan eltávolítható.

A nem a fogvatartottak elhelyezésére, foglalkoztatására kijelölt bv. szerv személyi állományának tagja az adott bv. szerv területére történő belépés alkalmával nem köteles a

³³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 42/2020. (VII.31.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól

³⁴ A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettesének 6/2019. (09.05.) OPBFH körlevele a tiltott tárgyak bejutásának és a bejutott tárgyak előtalálásának érdekében (30500/4206-6/2019.ált.)

személyazonosságát igazolni és a belépés indokát közölni, ha a beléptetés egyedi azonosításra alkalmas elektronikus beléptetőrendszerrel történik.³⁵

Az **ittas vagy bódult állapotban lévő személy** beléptetését meg kell tagadni. Az ittas állapot ellenőrzéséhez annak megállapítására alkalmas eszköz igénybe vehető. Az ellenőrzést lehetőleg külön (motozó vagy váró) helyiségben kell elvégezni, ha az érintett személy az ellenőrzéshez nem járul hozzá, a belépését meg kell tagadni, ezzel egyidejűleg a helyszín azonnali elhagyására kell felszólítani. Amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, az eltávolítására **a rendőrség segítségét kell kérni**.

Abban az esetben, ha a belépni szándékozó személyazonosításra kötelezett személy a személyazonosságának igazolásában, továbbá annak, aki a ruházata és személyi poggyásza átvizsgálásában nem működik közre, a bv. szerv területére történő beléptetését **meg kell tagadni**.

Azokban a bv. szervekben, ahol a személybejárat és a gépjármű bejárat elkülönülten működik, a gépjárművel belépő személyek ruházatát és csomagját a személybejárat kapukra meghatározott módon kell végrehajtani.

A bv. szerv területére való belépésre szolgáló minden bejáratnál jól láthatóan elhelyezett, jól olvasható felirattal fel kell hívni a figyelmet arra, hogy **elektronikus megfigyelőrendszer működik**, valamint arra, hogy a kép- és hangfelvételt a bv. szerv rögzítheti.³⁶

A bv. szerv területére belépő személyt a belépési engedélyre utaló, a ruházaton elhelyezhető jelzéssel (kitűző kártya) kell ellátni, melyet a felső ruházatra tűzve köteles viselni (pl.: ügyvéd, bv. bíró, ügyész, látogató, stb.).

A bv. szerv területére – a 44/2007. IRM rendelet 3. § (1a) bekezdésben foglalt kivétellel – nem vihető be

- **lőfegyver,**
- **lőszer,**
- **robbanószer,**
- **szűrő- vagy vágóeszköz,**
- **alkohol, szeszes ital, kábítószer,**
- **a közbiztonságra, valamint egyéb, a bv. szerv rendjére és a fogva tartás biztonságára veszélyes tárgy.**

Adó-vevő készülék, telefon, fényképezőgép, illetve hang, kép vagy hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék bevitelét a bv. szerv vezetője engedélyezheti.

A BVOP utasítás a be nem vihető tárgyakat **kiegészíti** az alábbiakkal:

- **robbanóanyag,**
- **biztonságra veszélyes gyúlékony anyagok és gyújtóeszközök, lúgok, savak, maró hatású anyagok,**
- **sugárzó anyag;**
- **gáz- és riasztó fegyver³⁷, hidegfegyver (pl.: íj, nyílpuska, stb.),**

³⁵ 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 2. § (1a) bekezdése

³⁶ 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 58. §

- **hegyes végű vagy éles szélű tárgyak,**
- **bódító,- és pszichoaktív szerek.**

Az infokommunikációs eszközök (pl. laptop, notebook, tablet, pendrive, külső merevlemez, CD, DVD, Blu-ray lemez és egyéb adattárolók, mobil stick stb.) bv. szerv területére történő bevitelét a bv. szerv vezetője engedélyezheti.³⁸

A beléptetést végző személy a bv. szerv területére be nem vihető tárgyak tekintetében a beléptetésre váró személytől **szóbeli nyilatkozatot kér.** A beviteli tilalom alá eső eszközöket **a megőrzésre kijelölt helyen el kell zárni.**

A bv. szerv területére belépő **személy ruházata, csomagja** - a

- védett személy és a védelmét ellátó;
- a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó;
- a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy, továbbá
- a diplomáciai és a nemzetközi jogon alapuló egyéb mentességet élvező személyek **kivételével**

szemrevételezéssel és technikai eszközzel (kapukeretes és kézi fémkeresővel, csomagvizsgáló berendezéssel) ellenőrizhető, indokolt esetben közvetlenül is átvizsgálható. Az intézet területére be nem vihető tárgyak tekintetében tőlük szóbeli nyilatkozat kérhető.

Figyelmeztetés: Az átvizsgálás semmilyen formája nem történhet megalázó és szemérem sértő módon!

Az ellenőrzéshez szolgálati kutya is igénybe vehető. Indokolt esetben a ruházat kézzel, kézi fémkereső igénybe vételével közvetlenül is átvizsgálható, melyet a bv. szerv személyi állományának a **belépő személlyel azonos nemű** tagja külön motozó helyiségben hajthat végre. A ruházat közvetlen átvizsgálása során az érintett személy kizárólag a felöltő vagy női kabát, a lábbeli, valamint a fejfedő levételére kötelezhető.

Az alábbi személyek a **nap bármely szakában, időkorlátozás nélkül** léphetnek be a bv. szerv területére:

- védett személyek és a kormány rendeletben³⁹ meghatározott állandó személyvédelemben részesülő személy,
- az alapvető jogok biztosa, illetve munkatársa,
- a büntetés-végrehajtási bíró,
- a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeletet ellátó ügyész,
- a Belügyminisztérium ellenőrzésre kijelölt munkatársa,
- büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, helyettese és az ellenőrzési, valamint felderítési feladattal megbízott munkatársa,

³⁷ 2004. évi XXIV. törvény, a lőfegyverekről, és lőszerokról, 2. § 32. pont

³⁸ 56/2017. OP szakutasítás módosításáról szóló 5/2019. (II.01.) OP szakutasítás

³⁹ 160/1996. (XI. 5.) Korm. rendelet a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről, 1. melléklet 1. pontja (módosította a 120/2018. (VII.4.) Kormány rendelet)

- a fogvatartás körülményeivel foglalkozó nemzetközi szervezet megbízott képviselője,
- a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, a fogvatartottak bv. szervbe történő szállítását végző, továbbá a futárszolgálatot teljesítő rendvédelmi szerv dolgozója,
- a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel részt vevő személy,
- a rendkívüli esemény felszámolásában részt vevő személy.

Amennyiben a fenti személyek közül bárki belépésre jelentkezik, a személy bejáratí biztonsági felügyelő hivatali időben a parancsnoknak, hivatali időn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek **köteles haladéktalanul jelentést tenni**, illetve ezen személyek – a belépéskor történő bejelentés mellett – külön engedély nélkül is **jogosultak a mobil telefon bv. szerv területére történő bevitelére**.

A bv. szervezet tekintetében **operatív akciónak minősül** - az országos parancsnok, vagy az általa megbízott személy részéről elrendelt - a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának szakszolgálati, vagy szakfőosztályai által vezetett, irányított és **a tiltott tárgyak felkutatására irányuló, előzetes bejelentés nélküli akció**. Az operatív akciókkal összefüggő be- és kiléptetések végrehajtására az „A rendkívüli események megelőzésére, megszakítására érkező közigazgatási szervek” alcímben meghatározottak az irányadók.

Időkorlátozás nélkül léphetnek még be:

- a hatósági eljárás, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak bv. intézetbe történő szállítását végző, futárszolgálatot teljesítő rendvédelmi szerv dolgozója,
- a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel résztvevő személy (pl. mentő, orvos),
- rendkívüli esemény felszámolásában résztvevő – külön tervekben meghatározott – személyek.

A bv. szerv területére belépő, **futárszolgálatot teljesítő rendőr a lőfegyvere leadása és személyazonossága megállapítása után további ellenőrzés céljából nem tartóztatható fel**, a ruházata, csomagja (futár táskája) nem ellenőrizhető. Amennyiben gépkocsival hajt be a területre, **a jármű belseje nem kutatható át**, tőle a be nem vihető tárgyak tekintetében **szóbeli nyilatkozatot kell kérni**.⁴⁰

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyekre vonatkozó rendelkezések

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy a bv. szervezettel vagy a bv. szervvel kötött együttműködési megállapodásban foglaltak teljesítése érdekében, illetve a feladata ellátására feljogosító igazolvány, okmány, határozat, megbízólevél vagy meghatalmazás felmutatása mellett léphet be a bv. szerv területére. A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy a **bv. szerv azon területén tartózkodhat**, ahol a feladata ellátásához jelenléte szükséges. A **büntetés-végrehajtás felügyeletét ellátó ügyész a bv. szerv bármely területén tartózkodhat**.

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy

⁴⁰ A belföldi futárszolgálat tevékenységéről szóló 44/1998. (X. 14.) BM rendelet 7. § (3) bekezdés.

- a bv. szerv ellátásával és a fogvatartottak foglalkoztatásával, valamint anyanyelvük szabad használatával összefüggésben tevékenységet végző, valamint
 - a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel együttműködő személyek **kivételével**
- a fogva tartás biztonságának a fenntartása mellett a fogvatartottal ellenőrzés nélkül beszélhet.

- *Állandó személyi védelemben részesülő állami vezető és a védelmét ellátó:*

Állandó védelemben részesülő állami vezetők⁴¹ (védett személyek):

- A köztársasági elnök,
- A miniszterelnök,
- A külpolitikáért felelős miniszter,
- Az Alkotmánybíróság elnöke,
- A Kúria elnöke,
- A legfőbb ügyész.

Speciális szabály vonatkozik a **védett személy** és kísérőik be- és kiléptetésére. A védett személyek és kísérőik be- és kiléptetése személyük, járműük és mozgásuk biztosítása a védelemhez szükséges eszközök bevitele, a parancsnok és a védelmet ellátó szervezet vezetője közötti előzetes egyeztetés szerint történik. Adott esetben még löfegyvert is bevihetnek az intézet területére - amennyiben ez a védelemhez szükséges - és az intézet parancsnokával ezt előzetesen egyeztették. Ugyancsak **bevihetik a rendszeresített löfegyverüket** az intézet területére az együttműködő szervek, akik az intézetben bekövetkezett rendkívüli esemény felszámolására lépnek be a bv. szerv területére (pl: TEK).

- *Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő:*

Az országgyűlési képviselő csak akkor léphet be a bv. szervbe vizsgálat céljából (amelynek keretében **ellenőrzés nélkül** beszélhet fogvatartottakkal), ha arra az **Országgyűlés vagy az országgyűlési bizottság felhatalmazást adott**. Az európai parlamenti képviselő – ebbéli minőségében – **vizsgálat lefolytatása céljából nem léphet be** a bv. szervbe és nem beszélhet fogvatartottakkal.

Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő amennyiben nem az Országgyűlés, illetve az országgyűlési bizottság felhatalmazásából **letartóztatásban lévő**, vagy olyan elítélttel szeretne bármilyen formában érintkezni, aki ellen **büntetőeljárás van folyamatban** megteheti, de arra kizárólag a Büntetőeljárásról szóló törvény a kapcsolattartásra vonatkozó előírása szerint (nem hozzátartozó esetében is a **büntetőeljárás szakaszától függően az eljáró ügyész vagy bíró engedélye alapján**), **ellenőrzés mellett kerülhet sor**.

Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő saját elhatározásából szeretne bármilyen formában érintkezni olyan **elítélttel**, aki ellen nincs büntetőeljárás folyamatban, **ellenőrzés mellett megteheti**. Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő

⁴¹ 160/1996. (XI. 5.) Korm. rendelet a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről, 1. melléklet 1. pontja (módosította a 120/2018. (VII.4.) Kormány rendelet)

általános tájékoztató, a **bv. intézet megtekintése céljából történő beléptetése megtagadható.**⁴²

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 98.§ (2) bekezdése szerint az országgyűlési képviselők képviselői jogosultság gyakorlása nem eredményezheti a bv. szervek rendeltetésszerű működésének sérelmét. A bv. szervek rendeltetésszerű működéséhez tartozik, hogy oda csak munkaidőben lehet belépni és bent tartózkodni. A biztonsági területre, a fegyverszobába történő belépést, valamint a minősített adatokat tartalmazó iratokba történő betekintést kizárólag a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka engedélyezheti.

Az országgyűlési képviselők beléptetésére vonatkozó további szabályok a 30500/624-1/2019.ált. körlevélben találhatóak.

– *A büntetőeljárásban résztvevő szakértő:*

A **büntetőeljárásban résztvevő szakértő** csak a bv. szerv vezetőjével előzetesen egyeztetett időpontban, a bíróság, illetve az ügyész szakértőként való bevonásáról szóló határozatának a bemutatása mellett léphet a bv. szerv területére.

– *A bv. bíró, bv. ügyész:*

A **bv. bírótól** és a **bv. ügyésztől** a bv. szerv területére történő belépése előtt a be nem vihető tárgyak tekintetében **szóbeli nyilatkozat** kérhető.

– *A védő, a fogvatartott képviselője, ügyvédjelölt:*

A **védő**, valamint a fogva lévő sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt **képviselője**, továbbá a fogva lévő pótmagánvádló, illetve tanú érdekében **eljáró ügyvéd** a kirendelésről szóló határozat vagy meghatalmazás felmutatása mellett léphet be a bv. szerv területére. A belépést engedélyezni kell, ha a védő a meghatalmazásnak a fogvatartottal való aláíratása érdekében keresi fel az intézetet. **A védő a meghatalmazásnak benyújtásáig⁴³ a fogvatartottal csak ellenőrzés mellett beszélhet.** Ha a bíróság a védőt az eljárásból kizárta, az adott büntetőeljárásban nem engedélyezhető a kizárt védő bv. szerv területére történő belépése. A védő - a belépéskor történő bejelentés mellett - külön engedély nélkül is **jogosult kizárólag hangfelvételre alkalmas készülék** (pl: diktafon) bv. szerv területére történő bevitelére. A védő a fogvatartottal a bv. szerv e célra kijelölt helyiségében beszélhet.

A bv. intézet, a bíróság vagy az ügyészség jogerős határozatának kézhezvételét követően megvizsgálja az adott ügyre vonatkozó védői meghatalmazásokat. Amennyiben megállapítható, hogy a jogerős ítélettel a **meghatalmazás hatályát veszítette**, és egyéb ügyben sincs hatályban védői meghatalmazás, úgy a védőnek a fogvatartotti nyilvántartásban engedélyezett kapcsolattartók köréből történő törlésére kell intézkedni. **Ezt követően a védő bv. intézet területére történő beléptetésére az érintett fogvatartott esetében nem kerülhet sor.**⁴⁴

⁴² A Legfőbb Ügyészség BV.911/2017/1. számon állásfoglalást adott ki az országgyűlési és az európai parlamenti képviselők bv. szervekbe történő belépésével, illetőleg a fogvatartottakkal történő kapcsolattartásával összefüggésben.

⁴³ Be. 45. § bekezdése

⁴⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának a fogvatartottak nyilvántartására és egyes ügyeinek intézésére vonatkozó eljárásról szóló 35/2017. (III.9.) OP szakutasítása

A Be. szerinti védő FANY-ban rögzített adatainak egyeztetése, a személyazonossága igazolása és a feladat ellátására feljogosító okmány (ügyvédi igazolvány), meghatalmazás vagy kirendelő határozat **egyidejű felmutatása mellett léptethető be** a bv. intézetbe.

A **fogvatartott képviselője lehet** különösen pártfogó ügyvéd, jogi segítő, törvényes képviselő, gyám, hozzátartozó, barát, akit a fogvatartott a fogvatartással kapcsolatos vagy bármely más ügyeinek rendezésével **írásban megbízhat**. Letartóztatottak esetében a rendelkezési jogkör gyakorlója által nem tiltott személyek járhatnak el.

Az **ügyvédjelöltnek** az ügyvéd mellett vagy helyetteseként a bv. intézetbe történő beléptetése során **igazolnia kell**, hogy az ügy vitelére megbízást vagy kirendelő határozatot kapott ügyvéddel (ügyvédi irodával) munkaviszonyban áll (pl.: ügyvédjelölti igazolvánnyal). **Helyettesítéskor igazolnia kell továbbá, hogy a fogvatartott ügyében jogosult eljárni.** Az igazolás származhat az ügyvédjelöltet foglalkoztató ügyvédtől (ügyvédi irodától), de elfogadható a helyettesítésre jogosult ügyvédjelölt nevének az ügyvéd részére adott meghatalmazáson való feltüntetése is.

– *Kirendelt tolmács:*

Ha a letartóztatott a magyar nyelvet nem beszéli, lehetővé kell tenni a Be. szerinti védővel való érintkezés során a **tolmács igénybevételét**. A bv. intézet a **belépés engedélyezése előtt megvizsgálja** a nyilvántartásában, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója nem korlátozta-e, illetve nem tiltotta-e el a kapcsolattartástól a tolmácsként belépni kívánó személyt. **Ha a kapcsolattartástól nincs eltérve, a tolmács belépését lehetővé kell tenni.**

A **tolmács** csak a védővel egyidejűleg - a kirendeléséről szóló határozat felmutatása mellett - léphet be a bv. szerv területére.

– *A hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását végző személy:*

A hatósági eljárást, illetve nyomozati cselekményt végző személy a feladata elvégzéséhez szükséges fényképezőgép, illetve hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék, hordozható számítógép bevitelére - a belépéskor történő bejelentés mellett - **külön engedély nélkül is jogosult.**

A hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelte elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy a **rendszeresített kényszerítő eszközöket - a lőfegyver kivételével - a bv. szerv területén is magánál tarthatja.**

– *A rendkívüli események megelőzésére, megszakítására érkező közigazgatási szervek:*

Rendkívüli esemény gyors megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében a Terrorelhárítási Központ, a Rendőrség, a Katasztrófavédelem, a közvetlen életveszély elhárítása érdekében az Országos Mentőszolgálat, továbbá a tiltott tárgyak felkutatása érdekében a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka vagy az általa megbízott személy által elrendelt, a BVOP szervezeti eleme által vezetett, irányított, előzetes bejelentés nélküli operatív akció résztvevőinek a bv. szerv területére történő beléptetése alkalmával, a **bv. szerv**

személyi állományának ellenőrzést nem hajthat végre. A belépő közigazgatási szerv beosztotti állományának illetékességét, létszámukat, az általuk alkalmazott, használt eszközök, anyagok legalitását a csoport vezetőjének összesítve igazolja.

– *OPCAT Nemzeti Megelőző Mechanizmus Főosztály*⁴⁵:

Az OPCAT Főosztály ellenőrzéseit megbízottak, külső szakértők, tolmácsok és tapasztalati szakértők (pl. volt fogvatartottak) is végezhetik. Az OPCAT Főosztály munkatársai és az ellenőrzést végzők a helyszínen a bv. szerv **személyi állományának felügyelete nélkül** bárkivel (pl. hozzátartozó, ügyvéd) beszélhetnek, ha az érintettek az ellenőrzés helyszínén tartózkodnak. Az ellenőrzést végzők számára az ellenőrzés idejére külön helyiséget szükséges biztosítani, az ellenőrök **saját kép- és hangfelvétel készítését lehetővé tevő eszközeiket használhatják.**

Az OPCAT Főosztály tagjai az előre be nem jelentett ellenőrzéseiket az adott helyszínre vonatkozó **megbízólevél és vizsgálati terv** alapján végzik, a látogatásra **bármelyik napszakban sor kerülhet.** Amennyiben az általános működéstől eltérő helyzet áll elő, úgy az OPCAT Főosztály munkatársai általános, visszavonásig érvényes megbízólevéllel is igazolhatják megbízatásukat. A megbízóleveleket az alapvető jogok biztosa írja alá és látja el bélyegzőjével.

– *A bűnmegelőzési célú, továbbá szakmai látogatás keretén belül belépő személyekre vonatkozó speciális rendelkezések:*

Bűnmegelőzési célú látogatásra a bv. szerv vezetőjével **előre egyeztetett időpontban,** hivatali időben kerülhet sor. A bűnmegelőzési célú látogatásra érkező tanulói vagy hallgatói csoport az oktatási intézmény által előzetesen megküldött **névjegyzék alapján léptethető be,** mely tartalmazza a hallgatók nevét, anyja nevét, születési dátumát, továbbá a személyazonosság igazolására alkalmas okmány számát. A beléptetést végző személy tanulói vagy hallgatói csoport belépése esetén a belépő személyek nyilvántartásába **kizárólag a csoport létszámát és a személyes adatokat tartalmazó névjegyzék iktatószámát rögzíti.** A bv. szervhez szakmai látogatás céljából érkező nem magyar állampolgár belépését az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese engedélyezi.

A bv. szerv személyi állományának munkaidőn kívüli belépésre vonatkozó szabályok

A bv. szerv személyi állományának tagja szolgálatteljesítés vagy munkavégzés céljából meghatározott szolgálati időrendszerének vagy munkarendjének megfelelően léphet be a bv. szerv területére. Beléphetnek továbbá **szabadidőben, szabadnapon, szabadság ideje alatt személyes ügyintézés** (orvosi rendelés, pénztár, étkezés, kondicionáló terem használat, stb.) céljából is, azonban a bv. szerv területén való mozgást kizárólag az **ügyintézés helyszínére kell korlátozni.** A fogvatartottak elhelyezésére, foglalkoztatására és munkáltatására szolgáló helyszíneken történő ügyintézését kivételes esetekben a bv. szerv vezetője, vagy az általa megbízott vezető engedélyezheti. Nem a bv. szerv, de a bv. szervezet személyi állományába tartozó személyi állományi tag a bv. szerv vagy az illetékes szakterületi vezetőjével egyeztetett időpontban léphet be a bv. szerv területére.

⁴⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 2/2019. (01.15.) OP körlevele a nemzeti megelőző mechanizmus zavartalan működésének biztosítására (30500/803-2/2019. ált)

A nem a fogvatartottak elhelyezésére, foglalkoztatására kijelölt bv. szerv személyi állományának tagjai egyedi azonosításra alkalmas elektronikus beléptetőrendszerrel történő belépése esetén a belépési jogosultságot vélelmezni kell, egyéb azonosítás nem szükséges.

A fogvatartott látogatóira vonatkozó rendelkezések

A fogvatartott látogatója a látogatási engedély alapján léptethető a bv. szerv területére. A látogató ruházatát és csomagját **ellenőrizni kell**, amihez technikai eszköz és szolgálati kutya is igénybe vehető. A látogató a járművét csak a bv. szerv arra kijelölt területére viheti be. A látogató a bv. szerv területén csak felügyelet mellett mozoghat. A látogató a fogvatartottal az erre kijelölt helyiségben beszélhet, a beszélgetés ellenőrizhető. Amennyiben olyan személy érkezik látogatási céllal, akinek neve az **értesítésen nem szerepel**, de az elítélt kapcsolattartói között nyilvántartott, a látogatás végrehajtásának irányításával megbízott vezető - az elítélt kérelme alapján - a látogatást és a belépést engedélyezheti. A nem magyar állampolgárságú elítélthez külföldről érkezett személy látogatását **lehetőség szerint soron kívül** is engedélyezni kell.

Amennyiben a beléptetett személy olyan magatartást tanúsít, amellyel a fogvatartás rendjét és biztonságát megsérti, a tevékenysége azonnali felfüggesztése mellett, a bv. szerv területéről ki kell utasítani.

A fogvatartott képviselőjének belépésére, ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések

A fogvatartással kapcsolatos ügyben az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott **képviselőt hatalmazhat meg**, akinek a képviseleti jogosultságát igazolni kell. A képviselő tevékenysége nem sértheti vagy veszélyeztetheti a fogvatartás biztonságát, illetve a végrehajtás rendjét. Nem járhat el képviselőként, akit a rendelkezési jogkör gyakorlója vagy a végrehajtásért felelős szerv vezetője a fogvatartottal való kapcsolattartásból kizárt.

Ha a képviselő **magatartása súlyosan sérti vagy veszélyezteti a fogvatartás biztonságát** vagy a végrehajtás rendjét, a végrehajtásért felelős szerv vezetője a képviselőt indokolt határozattal az elítélttel vagy az egyéb jogcímen fogvatartottal való kapcsolattartásból kizárja. A fogvatartással kapcsolatos ügyben vagy bármely más ügyben az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott képviselőjével mind írásban, mind szóban és – a fogvatartást foganatosító szerv rendjének a megtartásával – a látogatás során **személyesen, ellenőrzés mellett érintkezhet.**

A fogvatartott képviselője nem léphet a bv. szerv területére, ha a fogvatartottal való kapcsolattartását a folyamatban lévő büntetőeljárás eredményessége érdekében az ügyész vagy a bíróság korlátozta vagy kizárta, illetve akkor sem, ha magatartása - a rendelkezésre álló adatok alapján - az intézet biztonságát veszélyezteti.

A szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítéltre vonatkozó rendelkezések

A kegyelmi eljárás során az igazságügyért felelős miniszter által elrendelt szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítélt a Büntetés-végrehajtás Központi Kórház értesítése alapján léphet be a bv. szerv területére. **A szabadlábon lévő elítélt a bv. szerv területén felügyelet mellett mozoghat.**

1.3. A be- és kilépés dokumentumai

Be- és kilépés témakörénél lényeges tisztázni azt, hogy mit köteles dokumentumként elfogadni a személy és gépjármű-bejáratok biztonsági felügyelő.

A személyazonosítás elvégzéséhez az alábbi érvényes arcképes okmányok alkalmasak:

- "Személyazonosító igazolvány" vagy,
- "Vezetői engedély" vagy,
- "Útleve".

A bv. szerv területére „hivatalos” vagy „magánjellegű” ügyben belépni szándékozó személyektől a személyazonosításra az alábbi egyéb okmányok fogadhatók el⁴⁶:

- *a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állományának tagja*
 - hivatásos és rendvédelmi szolgálati jogviszonyban álló személyi állományi tag esetében Szolgálati igazolvány, illetve a rendszeresített szolgálati igazolvánnyal történő ellátásig kiadott Állandó belépési engedély és személyazonosító okmány
 - munkaviszonyban álló személyi állományi tag esetében Állandó belépési engedély és/vagy személyazonosító okmány
- *a fogvatartotthoz látogatási céllal érkező személy*
 - látogatási engedély és személyazonosító okmány
- *a szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítélt*
 - a Büntetés-végrehajtás Központi Kórház értesítése és személyazonosító okmány
- *a bűnmegelőzési célú látogatás keretén belül az oktatási intézmények oktatója, valamint 14. életévét betöltött tanulója, hallgatója*
 - az oktatási intézmény által előzetesen megküldött névjegyzék és személyazonosító okmány
- *a bv. szerv parancsnoka, igazgatója, főigazgató főorvosa, ügyvezető igazgatója által engedélyezett személy*
 - személyazonosító okmány
- *a fogvatartott nem védőként eljáró jogi képviselője, törvényes képviselője, illetve meghatalmazás alapján eljáró egyéb képviselője*
 - meghatalmazás és személyazonosító okmány
- *állandó személyi védelemben részesülő állami vezető és a védelmét ellátó*
 - személyazonosító okmány
- *az országgyűlési képviselő; az európai parlamenti képviselő; az önkormányzati képviselő; a kisebbségi önkormányzat képviselője; a polgármester; az önkormányzat jegyzője; illetőleg az általuk írásban megbízott személy*
 - képviselői igazolvány vagy megbízás és személyazonosító okmány
- *az alapvető jogok biztosa, továbbá az általa írásban megbízott személy*
 - Szolgálati igazolvány
- *a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó*
 - bírói igazolvány vagy
 - ügyészi igazolvány vagy
 - igazságügyi alkalmazotti igazolvány,

⁴⁶ A BVOP Biztonsági Szolgálatvezetőjének körlevele a bv. szervek területére történő beléptetésre jogosító igazolványok felsorolása és az igazolvány mintatár kiadása tárgyában (30500/8193-4/2020.ált)

- pártfogó felügyelő esetében Kormányhivatal arcképes igazolványa és személyazonosító okmány,
- közjegyző esetében az eljárásban illetékességet igazoló okirat, arcképes közjegyzői igazolvány és személyazonosító okmány,
- bírósági végrehajtó és helyettese esetén a végrehajtásról szóló bírósági végzés, arcképes bírósági végrehajtói igazolvány vagy helyettes bírói végrehajtói igazolvány
- ***a hatósági eljárás, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy***
 - Szolgálati igazolvány
- ***a bv. szerv, illetve bv. szervezet felett irányítási, felügyeleti jogot gyakorló szervek képviselője***
 - a Belügyminisztérium meghatározott vezetőitől személyazonosító okmány,
 - a Belügyminisztérium ellenőrzésre jogosult munkatársai esetében államtitkár által kiállított megbízólevél és személyazonosító okmány,
 - a BVOP személyi állományi tagjai esetén Szolgálati igazolvány, ellenőrzés esetén Ellenőrzési program vagy Megbízólevél vagy Nyílt parancs és Szolgálati igazolvány
- ***a védő, valamint a fogva lévő sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt képviselője, továbbá a fogva lévő pótmagánvádló, illetve tanú érdekében eljáró ügyvéd***
 - arcképes ügyvédi, alkalmazott ügyvéd, ügyvédjelölt igazolvány és kirendelésről szóló határozat vagy meghatalmazás
- ***a nem magyar állampolgárságú fogvatartott tekintetében az állampolgársága szerinti állam diplomáciai képviselője és konzuli tisztviselője***
 - arcképes konzuli igazolvány
- ***a fogvatartás körülményeivel foglalkozó nemzetközi szervezet megbízott képviselője***
 - magyar nyelvű igazolvány vagy megbízólevél és személyazonosító okmány
- ***a vallási közösség, továbbá a bv. szervezettel együttműködő más szervezet (személy) képviselője***
 - a bv. szerv által a tevékenység gyakorlására kiállított vagy általa aláírt belépési engedély és személyazonosító okmány
- ***a bv. szerv ellátásával és a fogvatartottak foglalkoztatásával, valamint anyanyelvük szabad használatával összefüggésben tevékenységet végző személy***
 - személyazonosító okmány
- ***a büntetőeljárásban részt vevő szakértő***
 - szakértői igazolvány, a bíróság vagy ügyészség által kiállított kirendelő határozat és személyazonosító okmány
- ***a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény alapján kirendelt tolmács***
 - kirendelő határozat vagy megbízólevél és személyazonosító okmány
- ***a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel együttműködő személy***
 - mentesül az ellenőrzés alól
- ***a katona állományilletékes parancsnoka vagy annak megbízottja***
 - Szolgálati igazolvány
- ***futárszolgálatot teljesítő rendvédelmi szerv dolgozója***

- Szolgálati igazolvány
- **rendkívüli esemény megelőzését, megszakítását, felszámolását végző szerv személyi állománya**
 - mentesül az ellenőrzés alól.

Megjegyzés: a külföldi állampolgárok beléptetésének az engedélyezése kizárólagos parancsnoki hatáskör!

nyílt parancs: az ellenőr részére kiállított, nyomdai készítésű okmány vagy plastik igazolvány, amely az abban meghatározott bv. szervnél a jelen utasításban meghatározott jogok gyakorlására jogosít (a BVOP utasítás 1. számú melléklete);

Sorszám: _____

NYÍLT PARANCS
a bv. szervezet tagja számára

Név: _____ bv. _____

Érvényes:
____ év ____ hó ____ naptól
____ év ____ hó ____ napig

Elrendelő vezető

Atvettem: _____ év ____ hó ____ nap

ellenőr

Sorszám: _____

bv. szerv megnevezése _____

NYÍLT PARANCS
a bv. szervezet tagja számára

Utasítom _____ bv. _____-t,
hogy a _____ bv. szervnél

A nyílt parancs érvényes:
____ év ____ hó ____ naptól
____ év ____ hó ____ napig

Bv. szolg. ig. száma: _____

P. H. _____

elrendelő vezető

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személytől adategyeztetés végett, a feladata ellátására feljogosító igazolvány mellett a személyazonosító igazolvány is kérhető.

1.4. Belépésre jelentkező személyek ruházatának, csomagjának, valamint a gépjárművek ellenőrzése

A bv. szerv területére belépő személy ruházatának, csomagjának közvetlen átvizsgálása nem történhet megalázó, szemérem sértő módon. A **személyi állomány azonos nemű tagja** a ruházatot külön átvizsgáló helyiségben közvetlenül is átvizsgálhatja. A belépni szándékozó személy belépésének megtagadása, továbbá a beléptetett személy eltávolításának szükségessége esetén a helyszín azonnali elhagyására kell felszólítani, és amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, az eltávolítására a rendőrség segítségét kell kérni. **Nem léptethető be zavart állapotban lévő személy, továbbá aki az előzetes figyelmeztetés ellenére is tiltott tárgyat kísérel meg bejuttatni a bv. szerv területére. Tiltott tárgy általánosságban véve minden olyan tárgy, eszköz, anyag, szer, mely a büntetés-végrehajtás**

törvényes rendjét, az ott feladatot ellátók, valamint a fogvatartottak életét, testi épségét veszélyezteti.⁴⁷

Abban az esetben, ha a belépésre jelentkező személy közli, hogy **"szívritmus mesterséges fenntartására szolgáló készüléket"** visel és azt hivatalos irattal is igazolja, a ruházata csak kézzel vizsgálható át, technikai eszköz az ellenőrzéshez nem alkalmazható. Amennyiben a belépni szándékozó személy igazolással nem rendelkezik, belépése a bv. szerv területére megtagadható. A bv. szerv területére belépni kívánó személy, aki beléptetése során közli, hogy egészségi állapota miatt **életmentő gyógyszer tartására van szüksége** és azt orvosi igazolás alapján hitelesen igazolni tudja, az abban megjelölt mennyiségű gyógyszert magánál tarthatja. Az érintettnek nyilatkoznia kell a gyógyszer felhasználási formájáról, továbbá annak **ellenőrzését lehetővé kell tennie a személyi állomány részére.**

A beléptetést végző személy köteles a járműveket és rakományukat biztonságtechnikai, valamint egyéb, arra alkalmas eszközök alkalmazásával különösen kamera, alvázvizsgáló tükör, létra alkalmazásával - akár speciálisan kiképzett kutya igénybevétele mellett - alapos ellenőrzésnek alávetni. **Ennek során vizsgálni kell a gépjármű motor-, utas-, és szállító terét, valamint alvázát is.** A bv. intézet területén lévő munkahelyekről a **gépjárművek kiléptetése kizárólag létszámellenőrzést követően** a biztonsági tisztnek, gazdasági társaság esetén a munkáltatás-biztonsági vezetőnek történő **jelentéstétel után, annak engedélyével hajtható végre.** A bv. **intézetén kívüli munkaterületek** vonatkozásában a létszámellenőrzés végrehajtását és a jármű távozásának engedélyezését külön személyek részére kell feladatként meghatározni.

1.5. A személybejárat biztonsági felügyelő

A személybejárat biztonsági felügyelő jogállása

A személybejárat biztonsági felügyelő közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt alárendeltségébe tartozik.

A személybejárat biztonsági felügyelő feladatai

- a személybejárat kapu őrzése és védelme, a szolgálatteljesítési hely fegyveres biztosítása,
- a bv. szerv tulajdonának védelme,
- a be-, és kiléptetések végrehajtása, arról nyilvántartás vezetése (adott esetben elektronikus formában), a belépési engedélyek kiállítása, ajtók működtetésére alkalmas belépő kártyák, kulcsok, kítűzők és személyi riasztók kiadása-visszavétele,
- a kapu közelében csoportosulás vagy más rendellenesség észlelése esetén jelentéstétel a szolgálatban lévő biztonsági tiszt felé,
- a személybejárat kapun illetéktelen személy bejutásának, fogvatartott szökésének, valamint a bv. szerv biztonságára veszélyes eszközök, anyagok bevitelének, vagy a bv. szerv tulajdonát képező tárgyak jogtalan kivitelének megakadályozása,
- érvényt szerezni a tiltó rendelkezéseknek, alkalmazni a be- és kiléptetésre vonatkozó helyi rendelkezéseket,

⁴⁷ A BVOP Biztonsági Szolgálatának Módszertani Útmutatója a biztonságra veszélyes tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása érdekében végrehajtandó kockázatelemzés elkészítéséhez, 3. pont

- a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás szabályairól szóló 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 2. § (1a) bekezdésében foglalt kivétellel a be- és kilépő személyazonosságának, a belépés indokának, valamint a be- és kilépésre jogosító igazolványok, állandó belépési engedélyek vagy egyéb iratok ellenőrzése,
- *a be- és kilépők táskáinak, csomagjainak, ruházatának ellenőrzése, átvizsgálása, szükség esetén alkoholos befolyásoltságának ellenőrzése a vonatkozó rendelkezések szerint,
- *a be- és kilépők ellenőrzésére szolgáló, rendszeresített berendezések, technikai eszközök alkalmazása,
- *a fogvatartottakhoz érkező látogatók belépési jogosultságának, személyazonosságának ellenőrzése,
- a bv. szerv területén ideiglenes jelleggel dolgozó, nem a büntetés-végrehajtás alkalmazásában lévő személy be- és kiléptetése a bv. szerv vezetője által jóváhagyott engedély alapján,
- a beléptetés érdekében intézkedés az ügyintéző személy megkereséséről,
- az őrhelyen elhelyezett szolgálati okmányok, valamint elektronikus szolgálati naplók, nyilvántartások pontos vezetése.

A *-gal jelölt feladatok végrehajtásával a személybejáráti felügyelő mellé rendelt egyéb személyi állományi tag is megbízható.

A be- és kilépésre jogosultság vizsgálata fogvatartott esetében

A nyilvántartási szakterület a bv. intézetből ideiglenesen eltávozó elítélt részére igazolványt állít ki, amely az elítélt személyazonosságának igazolására szolgál. **Az igazolvány feljogosítja az elítéltet a bv. intézetből való ki-, illetve a bv. intézetbe való belépésre.**

A személybejáráti biztonsági felügyelő vagy FBO a fogvatartottak be- és kiléptetése során megvizsgálja:

- az engedéllyel történő intézetelhagyás esetén a távozásra jogosító iratok, valamint visszaérkezéskor az azokon feltüntetett adatok valódiságát,
- az okmányok, valamint a nyilvántartás alapján az intézetet engedéllyel elhagyni szándékozó, továbbá a szabadságvesztés megkezdésére vagy folytatására, és az elzárás végrehajtásának megkezdésére jelentkező, továbbá a rendőrség által átkísért fogvatartott személyazonosságát,
- ha a fogvatartott szállítása, előállítása vagy egészségügyi intézménybe való kihelyezése a személybejáráti kapun keresztül történik, akkor az erről szóló okmány valódiságát.

A szabadulási igazolás **aláírás és iratmintáját** a bv. intézet azon kijáratánál kell elhelyezni, ahol a tényleges szabadítás történik.

A személybejáráti biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai

Az állandó belépési engedéllyel rendelkező személyeket - ha a nyilvántartásukra egyéb lehetőség nincs - az erre a célra rendszeresített E-naplóba be kell vezetni. Ezt az engedélyt

azon személyek részére kell kiállítani, akik rendszeresen járnak az intézetbe munkavégzés, vagy egyéb hivatalos célból.

Állandó belépési engedélyt csak az intézet parancsnoka adhat ki, ami a **személyi igazolvánnyal együtt érvényes**. Az ilyen engedéllyel rendelkező személy a részére meghatározott területen - amelyet az engedélyen fel kell tüntetni - szabadon mozoghat. A kiadott engedélyeket név és sorszám szerint nyilván kell tartani.

Az **egyszeri belépési engedéllyel** rendelkező személy adatait értelemszerűen kell rögzíteni. Ezen személyek az engedélyező rendelkezéseinek megfelelően a bv. szerv területén kísérettel, vagy anélkül mozoghatnak. Ez utóbbi esetben a vonatkozó jelzést a felsőruházaton ellenőrizhető módon kell viselni. A naplót naponta év, hó, nap bejegyzéssel kell megnyitni, és egy vízszintes vonallal kell lezárni.

1.6. A járműbejáráti biztonsági felügyelő

A járműbejáráti biztonsági felügyelő jogállása

A gépjármű-bejáráti biztonsági felügyelő közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt alárendeltségébe tartozik.

A gépjármű bejáráti biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai

- megegyezik a személybejáráti biztonsági felügyelő feladataival (a gépjármű-kapura értelemszerűen alkalmazva),
- a gépjárművek be- és kiléptetésének végrehajtása, a forgalmi napló tényszerű vezetése,
- anyagszállításkor az okmányok vizsgálata, tárolása, a jogtalan szállítás megakadályozása, továbbá haladéktalan jelentése a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek,
- a be- és kihajtó jármű átvizsgálása, a vezetőfülke, az alváz, valamint a jármű minden elrejtőzésre vagy anyagszállításra alkalmas egyéb részeinek ellenőrzése,
- kilépő gépjárművek esetében a kihajtás engedélyeztetése a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel,
- a járműforgalmat zavaró személyről, járműről vagy egyéb körülményről azonnali jelentéstétel a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek.

Zárt rakterű gépjárművek ellenőrzése

Azokban a bv. intézetekben, ahol nagy mennyiségű illetve méretű készáru vagy anyag szállítása történik, a bv. intézet területén működő gazdálkodó szervezet részéről, valamint minden olyan szállítmány ellenőrzését, amelyet a járműbejáráti kapunál ellenőrizni nem lehet, a jármű rakodását, valamint ki- és beléptetését a parancsnok és a gazdálkodó szervezet vezetője külön intézkedésben szabályozza.

Az intézkedésben meghatározzák a rakodás irányítását és ellenőrzését végrehajtó személy feladatait és a gépjármű be- és kiléptetésének rendjét. A járműbejáráti biztonsági felügyelő ebben az esetben csak az előzőekben felsorolt területek ellenőrzéséért felel. **A zárt rakter ellenőrzéséért az a személy felel, akit a rakodás felügyeletével megbíztak.**

A jármű kísérésének és rakodásának ellenőrzése

A gépjármű kíséréseivel megbízott személynek a jármű bv. szerv területén való tartózkodása alatt **meg kell akadályoznia**, hogy

- a járművön fogvatartott elrejtőzzön,
- a szállítójegyen feltüntetettől eltérő mennyiségű vagy minőségű anyagot szállítsanak be-, illetve el a bv. szervből,
- a járművel érkező személy és bármely fogvatartott tiltott kapcsolatot létesítsen,
- tiltott tárgy a bv. szerv területére be-, illetve onnan a bv. szerv tulajdonát képező tárgy, anyag vagy eszköz engedély nélkül kijusson,
- a jármű, vagy az azzal érkező személyek az engedélyezett útvonalat elhagyják, a bv. szerv számukra nem engedélyezett területére belépjenek.

A járműbejáráti biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai és vezetésének szabályai

A **járműforgalmi elektronikus alkalmazás** a bv. szervhez érkező és onnan távozó minden jármű és rakományának, valamint a rajta lévő személyek nyilvántartására szolgál. Ez a szabály nem vonatkozik a védett személyt és a védelmét ellátó személyeket szállító járművekre. Ez esetben a parancsnok külön rendelkezésben határozza meg a járműbejáráti biztonsági felügyelő feladatait.

A **gépjárműforgalmi napló** a Navigator rendszer E-napló menüpontjában a **Belépő személyek, gépjárművek nyilvántartása** fülön érhető el. A belépő személyek és gépjárművek egy felületen nyilvántarthatóak, értelemszerű kitöltése szükséges a bv. intézetek, intézmények és bv. gazdasági társaságok személy- és gépjárműbejáratain. A „Belépő személyek, gépjárművek felvétele” ablakban a gépjármű beléptetése sofőr megadásával, valamint a „Gépjárművel érkezett” részegység kitöltésével történik. A belépő személyek, gépjárművek nyilvántartásának alkalmazása a kettős funkció miatt a személy- és a gépjárműbejáratokon egyaránt történik, így a gépjárműbejáratokon is van lehetőség a személyek és a gépjárművek egyidejű és egy felületen történő beléptetésére.

Az elektronikus felületen történő kitöltést és naplóvezetést legkésőbb 2020. szeptember 1-jétől teljeskörűen alkalmazni kell. Ezzel egyidejűleg egy új papír alapú gépjárműforgalmi napló megnyitását kell elvégezni, amelyet a biztonsági tiszt páncélszekrényében kell elhelyezni arra az esetre, amikor nem lehetséges az elektronikus adatrögzítés.⁴⁸

A személy-, illetve a gépjármű-bejáráti biztonsági felügyelőre vonatkozó közös szabályok

A személy-, illetve a gépjármű-bejáráti biztonsági felügyelő a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás szabályairól szóló 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 2. § (1a) bekezdésében foglalt kivétellel a bv. szervbe érkező, onnan távozó személy be-, illetve kiléptetése előtt meggyőződik:

- a személy személyazonosságáról,
- a be-, vagy kilépés jogosultságáról,
- a belépés okáról, arról, hogy az ügyintéző fogadja-e a belépésre jelentkezőt,
- a belépésre jogosító igazolvány, engedély, határozat meglétéről, érvényességéről, valóságáról.

⁴⁸ A BVOP Biztonsági Szolgálat-vezetőjének körlevele az elektronikus okmányok vezetésével kapcsolatban (30500/1049-2/2020.ált)

Abban az időszakban, amikor nincs személybejárat-, illetve gépjármű-bejárat biztonsági felügyelő, feladatait a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – bv. gazdasági társaság esetén a munkáltatás-biztonsági vezető – által kijelölt biztonsági felügyelő látja el.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a bv. szervek területére történő be- és kilépés törvényi szintű szabályait!
- Sorolja fel milyen eszközök és anyagok nem vihető be a bv. szerv területére!
- Sorolja fel, mely személyek élveznek mentességet a bv. szerv területére történő be- és kilépéskor az ellenőrzés és a közvetlen átvizsgálás alól!
- Ismertesse milyen okmányok alapján léptethetőek be a belépni szándékozó személyek!
- Ismertesse a személybejárat biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatait!
- Ismertesse a gépjármű bejárat biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatait!
- Ismertesse a jármű kísérésének és rakodásának ellenőrzési szabályait!

VIII. FEJEZET

A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓ SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY ELIGAZÍTÁSA, VALAMINT A SZOLGÁLAT ÁTADÁS – ÁTVÉTELE⁴⁹

1. Az eligazítás fogalma, végrehajtásának általános szabályai

Az eligazítás az a szolgálati tevékenység, amelynek során meg kell határozni a szolgálatba lépő, és a szolgálatban lévő állomány feladatait és azok végrehajtásának módját.

1.1. Az eligazítás alanyai

A biztonsági- és körlet főfelügyelőket, felügyelőket a szolgálatba lépés előtt, a speciális biztonsági tevékenységet ellátókat a szolgálati feladatok megkezdése előtt kell eligazítani.

1.2. Az eligazítás általános szabályai

A személyi állomány tagja a szolgálatellátásra a bv. szerv vezetője által meghatározott időpontban, **szolgálatra alkalmas állapotban**, az előírásoknak megfelelő tiszta és ápoltságban köteles megjelenni. Folyamatos, váltásos, hivatali munkarendtől eltérő vagy vezényléses szolgálat esetén az eligazításra kötelezettel a következő szolgálatba lépés helyét és idejét a közvetlen előljáró a bv. szerv vezetője által meghatározott módon közli, annak tudomásulvételét dokumentálni kell.

Ha az eligazításra kötelezett bármilyen oknál fogva nincs szolgálatra alkalmas állapotban, szolgálatba nem léptethető. Ha a személyi állomány tagja önhibából eredő állapota miatt nem láthatja el szolgálatát, fegyelmi és büntetőjogi felelősséggel tartozik, váltásáról intézkedni kell.

Az eligazítást végrehajtó az eligazítás során legyen **határozott, érthető és lényegre törő**. Az eligazítások időtartamával megfelelően kell gazdálkodni, úgy, hogy azok ne legyenek indokolatlanul hosszúak vagy rövidek.

Az eligazítást fel kell használni az állomány szakmai felkészültségének szűrőpróbaszerű ellenőrzésére és szükség szerint annak javítására. Az eligazításon meg kell győződni arról, hogy a szolgálatba lépő megértette-e a részére meghatározott feladatokat és azok végrehajtására alkalmas-e.

2. Az eligazítás fajtái, az általános és speciális eligazítás tartalma

Az eligazítás lehet **általános** vagy **speciális**.

⁴⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IV. fejezet

2.1. Az általános eligazítás

Az **általános eligazítást** a bv. szerv vezetője által meghatározott időben, helyen és módon, a kijelölt személy (elsődlegesen a szolgálatba lépő biztonsági tiszt) tartja a szolgálatot átvevő biztonsági tevékenységet ellátó állomány részére.

A biztonsági- és büntetés-végrehajtási osztály folyamatos váltásos rendszerben szolgálatba lépő tagja köteles a meghatározott szolgálati öltözetben, az eligazítása előtt - a parancsnok rendelkezése szerint - a szolgálatban lévő biztonsági tisztnél jelentkezni a szolgálati feladatok ellátására. A váltás nélküli szolgálati rendszerben az eligazítás a szolgálati időben történik.

Előfordulhat, hogy a szolgálatba lépő biztonsági tiszt akadályoztatva van – késik, beteg, stb. – ilyen esetben, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt tartja az eligazítást.

Az általános eligazításon a biztonsági szabályzatban meghatározottakon túl ismertetni kell, hogy a szabályoktól való eltérés vagy ezen előírások megsértése a biztonság veszélyeztetésén túl különböző fegyelmi, vagy súlyosabb esetekben akár büntetőjogi felelősségre vonást is eredményezhet.

A szolgálatot átvevő állomány a meghatározott szakanyagokat a fegyverszobából az eligazítás előtt átveszi, a lőfegyverrel vagy a traumatikus, illetve irritáló lőszerrel és a célba juttatásukra szolgáló eszközzel szolgálatba lépők betáraznak, kivéve, ha ezzel a lőfegyver vagy a kényszerítő eszköz töltött állapotba kerülne. **Az eligazításon töltött lőfegyverrel, illetve célba juttató eszközzel megjelenni tilos!**

A körletfelügyelőket a körletre vonatkozó részletszabályokról a körlet-főfelügyelő igazítja el, a szolgálatot átvevő biztonsági tiszt eligazítását követően. A más szakterületeken biztonsági tevékenységet ellátók eligazítása a parancsnok által meghatározott vezető feladata.

Az eligazítás előtt meg kell győződni arról, hogy a szolgálatot átvevő állomány **egészségügyi szempontból alkalmas** a biztonsági tevékenység ellátására. Hiányosság vagy rendellenesség esetén a szolgálatot átvevő biztonsági tiszt a szükséges intézkedéseket köteles megtenni.

Eligazításra a szolgálatba szervezett állományt a **biztonsági főfelügyelő sorakoztatja fel szolgálati beosztások szerint**, ennek során ellenőrzi a szolgálatba lépők ruházatát, egyéni ápoltságát és felszerelését.

A biztonsági tiszt a napi szolgálatszervezés alapján ellenőrzi a létszámot, a szolgálatra alkalmasságot, az öltözetet, a fegyvereket és a felszerelést; hiányosság észlelése esetén intézkedik annak megszüntetésére és megtartja az eligazítást.

Az **általános eligazítás részét képezi** váltást követően a szolgálatot átadó állomány eligazítása, amelyet a szolgálatot átadó biztonsági tiszt tart a bv. szerv vezetője által meghatározott módon és időben tartalmazza:

- a szolgálat rövid értékelését,
- a következő szolgálatba lépés helyének és időpontjának ismertetését.

2.2. A speciális eligazítás

A **speciális eligazítást** a szolgálatban lévő biztonsági tiszt vagy az általa meghatározott személy a tevékenységet megelőzően, annak jellegéből adódó feladatokra irányulóan tartja

meg. Az eligazítás ideje, helye, módja eltérő, a feladatok és a téma függvényében kerül végrehajtásra.

A speciális eligazításon ismertetni kell:

- a végrehajtandó biztonsági feladatot, annak helyét és idejét, a feladat végrehajtásának módját,
- az összeköttetés módját,
- a feladatot végrehajtó állomány öltözetét, fegyverzetét, felszerelését,
- az esetleges veszélyforrásokat,
- a rendkívüli esemény megelőzése, megszakítása, következményeinek felszámolása érdekében teendő elsődleges intézkedéseket,
- más szervvel történő együttműködés esetén a kapcsolattartás módját, a végrehajtandó feladatok megosztását,
- amennyiben a feladat végrehajtásban fogvatartott is érintett
 - a fogvatartott alapadatait, biztonsági kockázat értékelését és a rendelkezésre álló adatok alapján a várható magatartását,
 - az alkalmazandó mozgáskorlátozó, továbbá az alkalmazható kényszerítő eszközök típusát és alkalmazásának módját.

A speciális eligazításnak különösen fontos szerepe van azon biztonsági feladatok esetében, amikor a végrehajtás az intézet területén kívül történik. Ilyen feladat a szállítás, az előállítás és a kísérés.

Speciális eligazítást kell tartani különösen:

- a biztonsági és körletfelügyelők feladatairól a közbenső váltások előtt,
- az előállítást vagy szállítást végrehajtók részére a feladat végrehajtása előtt,
- a foglalkoztatási feladat végrehajtása előtt,
- a szabadlevegőn tartózkodással kapcsolatos feladatokról,
- a látogatással kapcsolatos feladatokról,
- biztonsági vizsgálat és biztonsági szemle előtt,
- rendkívüli esemény megelőzése érdekében, annak megszakításakor, következményeinek felszámolásakor,
- a bv. szerv vezetője által meghatározott egyéb esetekben.

3. A szolgálat átadás–átvétel, valamint a váltás végrehajtásának szabályai⁵⁰

A hivatásos állomány tagja vagy az FBO a bv. szerv vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon jelentkezik szolgálatra a szolgálatot átvevő biztonsági tisztnél. A fegyverszobából átveszi a szolgálat ellátásához részére meghatározott szakanyagokat.

A váltások időtartama alatt a szolgálatelljesítési helyeken, a felvezetési útvonalon vagy azok közelében – amennyiben az közterületet nem érint – **illetéktelen személy nem tartózkodhat.**

⁵⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IV. fejezet

3.1. A biztonsági felügyelők szolgálat átadása és átvétele

A biztonsági felügyelők a lőfegyverrel történő váltáskor a bv. szerv vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon **végrehajtják az alábbi feladatokat:**

- a biztonsági felügyelőket a szolgálatba lépő biztonsági tiszt vagy a biztonsági főfelügyelő a töltő-ürítő helyre vezeti és ellenőrzi a töltés szabályszerű végrehajtását,
- azt követően a biztonsági felügyelőket a felvezető az őrhelyekre felvezeti,
- az őrhelyen szolgálatban lévő biztonsági felügyelőnek a szolgálatot átadó biztonsági tiszt utasítást ad a váltásra való felkészülésre és annak végrehajtására,
- az őrhelyen a szolgálatban lévő biztonsági felügyelő a váltás felvezetését lőfegyverrel biztosítja a felállítási helyéről,
- a felvezetést végző személy a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelőnek utasítást ad az őrhely átvételére, melynek során a szolgálatot átadó biztonsági felügyelő átadja, az átvevő biztonsági felügyelő átveszi az őrhelyet,
- a biztonsági felügyelők a váltás tényét és tapasztalatait kötelesek bejegyezni az átadás-átvétel nyilvántartására szolgáló okmányba. A szolgálatátvétel tapasztalatait és tényét a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelő a meghatározott módon jelenti a szolgálatot átvevő biztonsági főfelügyelőnek,
- a szolgálatot átadó biztonsági felügyelő a váltást követően a biztonsági tiszt vagy az általa meghatározott személy utasítására végrehajtja a töltő-ürítő helyen az ürítést, majd a kitárazást, ezt követően leadja a fegyverzeti szakanyagokat a fegyverszobába,
- a közbenső váltás előtt a biztonsági tiszt (biztonsági főfelügyelő) eligazítja a biztonsági felügyelőt a szolgálati feladatra, ellenőrzi a lőfegyver töltését, és útba indítja a szolgálatteljesítés helyére. Az útba indítást hírközlő eszközön keresztül közli a leváltásra váró biztonsági felügyelővel.

Az őrhely átvételekor a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelő ellenőrzi:

- a biztonsági berendezések és technikai eszközök meglétét, működését, állapotát,
- a berendezési tárgyak meglétét, állapotát, az őrhely tisztaságát,
- a rendszeresített szolgálati okmányok meglétét,
- az őrhelyen rendszeresített kulcsok, kulcsdobozok meglétét,
- a felállítási helyet, a mozgási területet és az őrzésére bízott területet és az ott tartózkodókat.

Abban az esetben, ha a bármilyen rendellenességet tapasztal az őrhelyet nem kell átvennie, és ezt azonnal jelenteni kell a biztonsági tisztnek, aki köteles intézkedni a felmerült probléma megoldására.

A felvezetés szabályai

Az őrhelyen felállított biztonsági felügyelő és az FBŐ váltásakor a váltást minden esetben felvezetéssel kell végrehajtani, ha a **váltás közterületen keresztül történik**. A bv. szerv területén belül történő felvezetés abban az esetben mellőzhető, ha a felvezetési útvonal elektronikus megfigyelési eszközzel ellátott, mely esetben a váltást a biztonsági felügyelők önállóan hajtják végre.

A felvezetőt a biztonsági tiszt jelöli ki. A felvezető a felvezetés időtartamára **előljárója** a szolgálatot átvevő és a leváltott biztonsági felügyelőknél. A felvezetőt híresszeköttest biztosító eszközzel is el kell ellátni. A felvezetés útvonalába eső területeken **fogvatartott, továbbá az érintett személyi állományon kívül más személy nem tartózkodhat**. A felvezetés időszakában a felvezetési útvonalra nyíló helyiségek ajtóit zárva kell tartani.

A felvezető a felvezetés és váltás végrehajtása után jelentést tesz a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek a felvezetés tapasztalatairól. A körletfelügyelőket a szolgálati helyre a szolgálatba lépő körlet-főfelügyelő vezeti fel.

3.2. A körletfelügyelők szolgálat átadása és átvétele

A körletfelügyelők váltáskor a bv. intézet vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon **végrehajtják az alábbi feladatokat**:

- a szolgálatot átadó körletfelügyelő a szolgálati helyén várja a váltást,
- amennyiben a szolgálati hely átvételekor bármilyen rendellenességet észlelnek, arról a szolgálatot átvevő haladéktalanul jelentést tesz a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelőnek és a továbbiakban az ő utasítása alapján jár el. Ezekben az esetekben a tapasztaltakat és a megtett intézkedéseket rögzíteni kell a szolgálati naplóban.
- a körletfelügyelők a váltás tényét és tapasztalatait kötelesek bejegyezni a szolgálati naplóba,
- a szolgálat átvétel tapasztalatait és tényét a szolgálatot átvevő körletfelügyelő jelenti szóban vagy hírközlő eszköz útján az átvevő körlet-főfelügyelőnek,
- a szolgálatot átadó körletfelügyelő a váltást követően a szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő felvezetésével a biztonsági osztály elhelyezési körletére vonul.

A szolgálatot átadó körletfelügyelő a szolgálatot átvevő körletfelügyelővel **közi**:

- a szolgálat ideje alatt történt legfontosabb eseményeket és a megtett intézkedéseket,
- a szolgálat ellátását befolyásoló információkat,
- a házirendben, különösen a napirendben bekövetkezett változásokat,
- a kiemelt figyelmet érdemlő vagy fokozott ellenőrzés alá eső fogvatartottak elhelyezését, a velük kapcsolatos lényeges információkat,
- a folyamatban lévő feladatokat.

A szolgálatot átvevő körletfelügyelő – az átadó körletfelügyelő egyidejű biztosítása mellett – **ellenőrzi**:

- a körletrészen, a zárkákban, lakóhelyiségekben ténylegesen és nyilvántartás alapján tartózkodó fogvatartottak létszámát, állapotát, tevékenységét,
- a körletrésztől kiadott fogvatartottakat nyilvántartás alapján,
- a biztonsági berendezések és technikai eszközök meglétét, működését, állapotát,
- szemrevételezéssel a zárkák, lakóhelyiségek és berendezési tárgyak épségét, használatra alkalmasságát,
- a szolgálati okmányok meglétét,
- a körletrész rendjét és tisztaságát,
- a körletrészen lévő helyiségek állapotát.

Az átadás-átvételi tevékenység a **fogvatartotti részlegen egy olyan komplex szakmai feladat**, amely körültekintő előkészületet, magas szintű szakmai színvonalat igényel a szolgálatot átadó, és az átvevő körletfelügyelőtől egyaránt.⁵¹

A szolgálatot átadó körletfelügyelő - egyéb intézkedés, utasítás hiányában önállóan is - **köteles a váltásra felkészülni**, melynek keretében a következő feladatokat kell végrehajtania:

- az általa felügyelt részleget és az ott elhelyezett fogvatartottakat a váltásra felkészíteni;
- a zárkák/lakóhelységek ajtajának zártságát ellenőrizni;
- a szolgálati okmányokat (átadásra) előkészíteni;
- az átadás tárgyát képező felszereléseket, technikai eszközöket, berendezéseket leellenőrizni, előkészíteni;
- a szolgálati hely rendezettségét, takarítottságát biztosítani;
- a szolgálat alatt történt eseményeket áttekinteni, az információ átadásra felkészülni (erről külön jegyzet is készíthető);
- elvégezteni az elhelyezési részleg takaríttatását;
- végrehajtani a fogvatartottak létszámellenőrzését;
- minden olyan feladat végrehajtását kontrollálni, a felszereléseket ellenőrizni kell, melyek a váltás tárgyát képezik.

A váltás tényét a részlegen **rendszeresített jelzőcsengővel**, vagy **hangos figyelemfelhívással** kell jelezni a fogvatartottak részére.

A szolgálatot átadó körletfelügyelő az átvevővel a **következő információkat, tényeket köteles megosztani**:

- a szolgálata ideje alatt történt legfontosabb eseményeket, és a megtett intézkedéseket;
- napirendi pontok végrehajtását, azokkal kapcsolatos tapasztalatokat;
- létszámváltozásokat, vagy zárka összetételben bekövetkezett változásokat és azok okát;
- napirendtől eltérő, de a részleget érintő tevékenységét (pl.: biztonsági szemle, vagy vizsgálat végrehajtása, kártevő irtás, karbantartás stb.);
- rendkívüli eseményeket, vagy külön intézkedést igénylő eseményeket, fegyelmi cselekményeket stb;
- a szolgálat ellátását befolyásoló **információkat**:
 - fogvatartotti hangulatváltozást;
 - fokozott figyelmet igénylő fogvatartottak körének változását;
 - a suicid veszélyeztetettségű fogvatartottak listáját;
 - a kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartottak listáját;
 - a részleg műszaki, technikai paramétereiben bekövetkezett változás stb;
- a házirendben, különösen a napirendben **bekövetkezett változásokat**:
 - külön átadás-átvétel tárgyát képezi az általános és a részlegre vonatkozó változás ismertetése,
- a folyamatban lévő **feladatokat**:

⁵¹ A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálata által előterjesztett és jóváhagyott „a fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányításához, a szolgálat átadás-átvételi tevékenységhez, az ébresztő/takarodó végrehajtásához, valamint a zárkában/lakóhelyiségben történő ellenőrzéshez” témakörben kiadott módszertani útmutató (30500-6767-1/2017. ált)

- elsődlegesen a körletfelügyelő által megkezdett (eü. ellátásra előállítás, részlegről ideiglenesen kiadás stb.) és a részlegre vonatkozó feladatokat kell átadni.

A váltás során a **biztonsági berendezések és technikai eszközök meglétét, működését, állapotát** (telefon, személyi riasztó, OV készülékek, rádió, speciális vágó eszköz stb.) minden esetben ellenőrizni kell, az észlelt hiányosságot szolgálati előjáró (körlet-főfelügyelő) felé jelenteni, valamint a szolgálati naplóba is dokumentálni szükséges.

A **szolgálati okmányok, nyilvántartások ellenőrzése** során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- a nyilvántartásokat csak előírt, kifogástalan, sérülésmentes és hiánytalan állapotban lehet átadni, az ellenőrzés kiterjed az előző szolgálatok során (lehetőség szerint a korábbi szolgálat ellátásig, de **legalább 48 órás időintervallumig visszatekintve**) történt bejegyzések átolvasására is, hiányosság esetén a körletfelügyelő a tapasztaltakat köteles szolgálati előjárójának jelenteni;
 - a részleggel kapcsolatos, de jelentési kötelezettséggel nem bíró információk tekintetében, javasolt átdadó füzetet rendszeresíteni a személyi állomány tagjai között, melybe a releváns információk bejegyzésre és megismerésre kerülhetnek a felügyelők, vagy a reintegrációs tisztek által;
- a részlegekről kiadott fogvatartottakat esetében **nyilvántartás alapján ellenőrizni kell**, (szolgálati napló és a tényleges nyilvántartás és fogvatartotti létszám összevetésével) **a távollévő fogvatartottak létszámát**, illetve a távollét okát, státuszát;

A részlegek rendje és tisztasága:

- a váltással egybekötött ellenőrzés, amely kiterjed a részlegekhez tartozó folyosószakasz, továbbá a kiszolgáló helyiségek ellenőrzésére;

A fogvatartotti részlegen lévő helyiségek állapota:

- **valamennyi helyiségre** kiterjedő ellenőrzést kell végrehajtani;
- a rendeltetésszerűen zárt állapotú helyiségek (nem a felügyelet által kezelt raktárak, irodák); zártságát és a falakat, a **gyurmapecsétek sértetlenségét** kell ellenőrizni;
- a váltás részét képezi az „üres” **zárkák és a zuhanyzók** ellenőrzése is.

A váltás kiemelt fontosságú részeként kellő körültekintéssel **át kell venni** a részlegen rendszeresített **valamennyi kulcsot** a nyilvántartás alapján, valamint az önakasztást elkövetett fogvatartott esetében az elsősegélynyújtás végrehajtásához **rendszeresített vágóeszközt**.

Amennyiben az átvevő és/vagy átdadó körlet felügyelő a szolgálati hely átvételekor bármilyen **rendellenességet észlelnek**, arról a szolgálatot átvevő haladéktalanul jelentést tesz a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelőnek és a továbbiakban az ő utasítása alapján jár el. Ezekben az esetekben a tapasztaltakat és a **megtett intézkedéseket minden esetben rögzíteni kell** a szolgálati naplóban.

A részlegen, a zárkákban/lakóhelyiségekben ellenőrzi a ténylegesen és nyilvántartás alapján tartózkodó fogvatartottak létszámát, szemmel látható egészségi állapotát, tevékenységét. A **váltás végrehajtásának irányát** javasolt eltérő időközönként változtatni annak érdekében,

hogy a fogvatartottak számára kiszámíthatatlanná váljon, hogy a felügyelet melyik zárkában kezdi a váltást.

Az átadó körletfelügyelő kezeli a részleg kulcsait, betekintő nyíláson keresztüli ellenőrzést követően, egyesével nyitja a zárkát, majd az átvevő körletfelügyelő tevékenységét a zárkaajtóban biztosítja. **Az átadás során több zárkát előre kinyitni tilos.**

Az átvevő körletfelügyelő belép a zárkába, és szükség esetén felszólítja a fogvatartottakat arra, hogy lépjenek hátrébb, az ellenőrzési feladat alapos végrehajthatósága érdekében, majd **fogadja a zárkamegbízott jelentését.** A váltás során a fogvatartottaktól meg kell követelni az egységes ruházatot, annak épségét és a zárt lábbeli viselését, valamint az egyéni ápoltságot, ezek hiányát észlelve a fogvatartottakat a váltás során fel kell szólítani azok pótlására, majd a váltást követően a végrehajtás tényét vissza kell ellenőrizni (elsősorban nappali időszakra vonatkozóan).

A váltás során szemrevételezés módszerével a **fogvatartott vonatkozásában** az alábbiakra kell különös figyelmet fordítani:

- látható sérülésekre, bódult állapotra utaló jeleket;
- indokolatlan viselkedésváltozásokat;
- hangulatváltozást, agressziót, befelé fordulást;

A sérülések felderíthetősége érdekében – amennyiben gyanús körülményt észlel – a váltás során a fogvatartottakat (kizárólag azonos nemű kolléga) **szűrőpróba szerűen félmeztelenre is vetköztetheti.** Bódult állapot a bódító hatású szertől befolyásolt állapot. Bódító hatású szer a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol kivételével a képességekre hátrányosan ható szer, így minden olyan anyag vagy vegyületcsoport, amely a központi idegrendszer működésének befolyásolása révén alkalmas a tudatállapot, a viselkedés vagy az érzékelés módosítására, megváltoztatására.

Amennyiben a váltás során bármely fogvatartott nem ellenőrizhető (pl.: WC-n tartózkodik), **annak visszaellenőrzése** (fizikális állapotról meggyőződés) **még a váltás időtartamán belül kötelező.**

A fokozott ellenőrzés alá eső (pl.: suicid, magas biztonsági kockázatú, 15 perces stb.) fogvatartottak ellenőrzése a váltás során célzott kell, hogy legyen, közvetlenül meg kell figyelni az érintett fogvatartottat, vele kontaktust kell kialakítani (meg kell szólítani).

A váltás során szemrevételezés módszerével a zárkák/lakóhelyiségek vonatkozásában a létszám ellenőrzési tevékenységgel egy időben az alábbiakra kell **különös figyelmet fordítani:**

- a berendezési, felszerelési tárgyak épsége;
- rácszat, falak, padozat, mennyezet épsége, ajtók és a zárszerkezetek;
- a zárka technikai eszközeinek épsége működőképessége, különösen a televízió-készülékek elektromos kábeleinek sértetlenségére, a hálózati csatlakozók épségére, az ellenőrzés - külön utasítás alapján - kiterjedhet a fogvatartotti mobiltelefonok ellenőrzésére is.

Az ellenőrzésnek ki kell terjedni a **leválasztott mellékhelyiségek állapotára** is, annak kinyitásával és betekintéssel, szemrevételezéssel, hiányosság esetén (pl.: törött felszerelési tárgyak) köteles arról jelentést tenni, intézkedést kezdeményezni, a tapasztaltakat a szolgálati

naplóba dokumentálni.

Amennyiben az átvevő felügyelő meggyőződött valamennyi fent említett körülményről, akkor kilép a zárkából, majd a **zárkaját az átadó körletfelügyelő zárja**, a váltás során az **átvevő körletfelügyelő kulcsot nem kezelhet**. A váltás időtartama alatt - bv. fokozattól függetlenül - valamennyi fogvatartott zárkáját zárva kell tartani. Azokon a részlegeken, ahol a jogszabálynak megfelelően a fogvatartottak zárkái napközben nyitva lehetnek **a nyitást** (nappali időszakban) **kizárólag csak a váltást követően** a szolgálat átadás-átvétele után lehet végrehajtani a napirend szerint, illetve a szolgálati előjáró utasítására.

Az ellenőrzés végrehajtását, valamint a létszámot az **átvevő körletfelügyelő telefonon jelenti** a körlet-főfelügyelő részére, majd a körletfelügyelő szolgálati naplóban (jelentés rovat) dokumentálja, hogy a szolgálat átvétele - „*A szolgálatot jelentésre kötelezett esemény nélkül fővel átvettem!*” – megtörtént.

Az átadó körletfelügyelő a részleget csak a létszám- és az átadás-átvételről szóló jelentés megtételét követően hagyhatja el, úgy, hogy a szolgálatot átadó körletfelügyelő a váltást követően a szolgálatot átadó **körlet-főfelügyelő felvezetésével a biztonsági osztály elhelyezési körletére vonul**.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi az eligazítás fogalma?
- Ismertesse milyen szabályok vonatkoznak az általános eligazításra?
- Mit kell az általános eligazításnak tartalmazni?
- Mit kell a speciális eligazításnak tartalmazni!
- Mikor kell speciális eligazítást tartani?
- Ismertesse a biztonsági felügyelők váltásának folyamatát!
- Őrhely átvételekor mit kell ellenőriznie a biztonsági felügyelőnek?
- Írja le a felvetésre vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a körletfelügyelők váltásának folyamatát!

IX. FEJEZET

A KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSÁNAK RENDJE⁵²

1. Az intézkedési kötelezettség és az intézkedések alkalmazásának közös szabályai

A személyi állomány tagja a bv. szervezet feladatkörében, szolgálati beosztásának (munkakörének) a jogszerű ellátása során a jogszabályokban meghatározott intézkedések megtételére jogosult és köteles.

Az arányosság

Az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban annak törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett a lehető legkisebb személyi korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.⁵³

Az intézkedés jogszerűségének feltétele, hogy valamely elérni kívánt magatartás kikényszerítésénél, más esetben a jogellenes magatartás megelőzésénél vagy elhárításánál alkalmazott eljárás nem okozhat az intézkedés céljával nyilvánvalóan arányban nem álló sérelmet.

A kínzás tilalma

Az intézkedő nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást⁵⁴, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A személyi állománytagja az ilyen magatartás tanúsítóját a cselekmény abba hagyására felszólítani, vele szemben intézkedni, vagy az intézkedésre jogosult személynek jelentést tenni köteles.⁵⁵

A kényszervallatás jogi tárgya az államapparátus jogszerű működésébe vetett bizalom, az igazságszolgáltatás rendjének sérthetetlenségéhez fűződő társadalmi érdek. A kényszervallatás csak abban az esetben valósulhat meg, ha a hivatalos személy eljárásában jogosult valakit vallomás, nyilatkozat tételére felhívni. A bűncselekmény megállapításához az szükséges, hogy a hivatalos személy az eljárása során erőszakot, fenyegetést, vagy más hasonló módszert azért alkalmazzon, hogy ezen személy vallomást vagy nyilatkozatot tegyen, illetőleg ne tegyen.

⁵² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény IV. fejezete
1995. évi CVII. törvény indoklása

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezete

Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

⁵³ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (2) bekezdés

⁵⁴ BTK, 303. §

⁵⁵ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (3) bekezdés

A kínzás, valamint az embertelen bánásmód vagy büntetés fizikai vagy lelki szenvedéssel jár, egy cselekmény akkor megalázó, ha az áldozat súlyosan megszegyenül. A megalázó bánásmód vagy büntetés lényege, hogy az érintettben olyan erős félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okoz, ami alkalmas arra, hogy a testi és lelki ellenállását megtörje.⁵⁶

A fogvatartottaktól meg kell követelni a végrehajtás rendjének betartását, nem részesülhetnek jogszabályellenes kedvezményben, nem lehet tiltott kapcsolat vagy összefonódás a személyi állomány és a fogvatartottak között.

A személyi állomány tagja köteles megakadályozni, hogy a fogvatartottak egymást bántalmazzák, sanyargassák, vagy egyéb, az emberi méltóságot sértő magatartást tanúsítsanak.⁵⁷

Az intézkedés módja

Az intézkedés során kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés során megsérült személy részére – amint az lehetséges – segítséget kell nyújtani, gondoskodni kell az orvosi ellátásról, kórházi elhelyezés esetén a hozzátartozó vagy más a sérülttel kapcsolatban álló személy értesítéséről.⁵⁸

Az intézkedő a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, az életet, a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti.⁵⁹

Az intézkedésre jogosultság igazolása

A személyi állomány egyenruha viselésére kötelezett tagját az intézkedése során az egyenruhája és az azon elhelyezett azonosítószáma, a nem egyenruhában szolgálatot teljesítő tagját a szolgálati igazolványa igazolja.⁶⁰

Az intézkedésre való jogosultság igazolása különösen fontos lehet akkor, amikor az intézkedő egyenruha viselésére nem kötelezett, vagy ha az intézkedésre nem fogvatartott személlyel szemben kerül sor.

A tájékoztatási kötelezettség⁶¹

Az elítéltet, közvetlenül a bv. intézetbe való befogadása után írásban tájékoztatni kell a törvényben meghatározott jogokról, szabályokról. Tájékoztatni kell továbbá, hogy a büntetés-végrehajtás törvényes rendjének megsértése esetén, illetve annak fenntartása érdekében a

⁵⁶ Haraszi Margit Katalin: A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetések tilalma az ENSZ és az Európa Tanács legfontosabb dokumentumaiban, valamint az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenységében, Tanulmány

⁵⁷ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (4) bekezdés

⁵⁸ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (5) bekezdés

⁵⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 229. pont

⁶⁰ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (6) bek. Hatályos: 2015.01.01.-től

⁶¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának a fogvatartottak nyilvántartására és egyes ügyeinek intézésére vonatkozó eljárásról szóló 35/2017. (III.9.) OP szakutasításának 60. pontja

személyi állomány tagjai több intézkedés megtételére jogosultak, illetve kötelezettek, így **kényszerítő eszközöket is alkalmazhatnak**. A befogadás után át kell adni az alábbi tájékoztató formanyomtatványt, egyúttal szóban is fel kell hívni a fogvatartott figyelmét a kényszerítő eszközök alkalmazásának, lehetőségére. Nem magyar állampolgárságú fogvatartottat anyanyelvén, vagy az általa érthető más nyelven kell tájékoztatni. A tájékoztatás megtörténtét, a tájékoztató nyomtatvány átvételét, a fogvatartott aláírásával az elismervényen igazolja. Az elismervényt a fogvatartott bv. irataival együtt kell tárolni.

2. A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályai

A bv. szervezet hivatásos szolgálati jogviszonyban álló tagja feladatának jogszerű teljesítése során — amennyiben más intézkedés nem vezet eredményre —, az e törvényben meghatározott kényszerítő eszközök alkalmazására jogosult és köteles.⁶²

Az e törvényben meghatározott kényszerítő eszközök közül csak azok, addig és olyan mértékben alkalmazhatók, amelyek az intézkedés eredményességéhez szükségesek.⁶³
Kényszerítő eszközzel ellátni csak az alkalmazására kiképzett személyt lehet.

A büntetés – végrehajtás szervezeténél rendszeresített kényszerítő eszközök

- testi kényszer,
- bilincs,
- könnygáz, elektromos sokkoló, gumibot,
- traumatikus és irritáló lőszer,
- szolgálati kutya,
- lőfegyver.

A kényszerítő eszköz Szervezeti törvény szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, a kényszerítő eszközök közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.⁶⁴

2.1. A rendszeresített kényszerítő eszköz helyettesítése

Ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre vagy a használatára nincs lehetőség, más eszköz is igénybe vehető, amennyiben a helyettesített eszköz alkalmazásának a feltételei fenn állnak és az alkalmas az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósítására.⁶⁵

Kényszerítő eszközként csak a bv. szerv tulajdonában lévő és a bv. szervezetnél rendszeresített eszközök alkalmazhatók. A rendszeresített eszköz hiányában vagy azok meghibásodása, megrongálódása esetén az intézkedés céljának megvalósulását szolgáló, jellegénél fogva indokolatlan sérülést nem okozó más eszköz is alkalmazható.⁶⁶

⁶² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 15.§ (1) bekezdés

⁶³ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 15.§ (1a) bekezdés

⁶⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 230. pont

⁶⁵ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 15.§ (2) bekezdés

⁶⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 226. pont

Helyettesíteni a rendszeresített kényszerítő eszközök közül csak a **bilincset és a gumibotot** lehet, és csak akkor, ha:

- a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, azaz nincs a birtokunkban, vagy az alkalmazására nincs lehetőség (pl. nincs elegendő idő) és
- a helyettesített kényszerítő eszköz alkalmazási feltételei fennállnak és
- a helyettesítő eszköz alkalmas a kívánt cél megvalósítására, illetve
- a helyettesítő eszköz nem okoz olyan sérülést, amit a rendszeresített eszköz szabályos alkalmazása sem okozott volna.

2.2. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző intézkedések

A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. A figyelmeztetésnek, valamint a kényszerítő eszköz készenlétbe helyezésének csak akkor van helye, ha az e törvényben meghatározott alkalmazási feltételek fennállnak.⁶⁷

E rendelkezés is tükrözi a kényszerítő eszközök használatának kivételes jellegét, lehetővé teszi, hogy az intézkedéssel érintett eleget tegyen az intézkedő utasításának. A Szervezeti törvény kötelezettségként írja elő, hogy az érintettet figyelmeztetni kell, természetesen csak abban az esetben ha a körülmények lehetővé teszik, azt azonban, hogy a figyelmeztetést hogy kell végrehajtani, azt a Biztonsági Szabályzat határozza meg:

A kényszerítő eszköz alkalmazását – amennyiben a helyzet összes körülménye lehetővé teszi – jól hallható, közérthető és határozott módon meg kell előznie:

- **a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával,**
- **figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.**⁶⁸

Természetesen a kényszerítő eszköz alkalmazására történő figyelmeztetésnek csak akkor van helye, ha az adott eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak. A kényszerítő eszköz alkalmazási feltételeinek fennállása esetén – a fokozatosság elvét is figyelembe véve – az érintettet figyelmeztetni kell „a törvény nevében” a kényszerítő eszköz alkalmazásának a lehetőségére, amely csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés eredményessége a nélkül nem válik biztosítottá.

2.3. A kényszerítő eszköz alkalmazását tiltó, valamint korlátozó rendelkezések⁶⁹

A fogvatartottak egyes csoportjaira nézve a kényszerítő eszközök használata tekintetében indokolt különbséget tenni, a használatot adott esetekben megtiltani vagy korlátozni.

- **tilos kényszerítő eszközt alkalmazni magatehetetlen személlyel szemben;**

⁶⁷ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 16.§ (1) bekezdés

⁶⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 228.pont

⁶⁹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 16.§ (2-4) bekezdés

Magatehetetlen a cselekvőképtelenség állapotában levő személy, aki körülményei, helyzete miatt akadályoztatva van abban, hogy akaratát szabadon kinyilvánítsa vagy megtegye azt, ami a szándékában áll.⁷⁰

- **nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.**

A második tiltó rendelkezés alapjaiban is eltér az elsőtől, mert míg annál bele sem lehet kezdeni a kényszerítő eszközök alkalmazásába, ennél elindul az intézkedés, de egy ponton fel kell ismerni, majd meg kell állni az intézkedéssel, ha az ellenszegülés megtört, vagy az intézkedés eredményességét máshogyan is biztosítani tudjuk.

- **csak testi kényszer és a bilincs alkalmazható a terhes nővel és a gyermekkorú személlyel szemben, ha e körülményekről az intézkedőnek tudomása van, vagy azok számára nyilvánvalóan felismerhetők;**

Ahhoz, hogy ez a tiltás érvényesüljön az intézkedőnek **vagy tudnia kell ezen körülményekről, vagy számára egyértelműen felismerhetőnek kell lenniük.** A terhes nő esetében kiemelt figyelemmel kell a megengedett kényszerítő eszközöket alkalmazni, így **kerülni kell az ütések, rúgások és földre vitel alkalmazását! Gyermekkorú az a személy, aki a 14. életévét még nem töltötte be.**

- **csak korlátozott testi kényszer (megfogás, lefogás) alkalmazható a kényszer-gyógykezelttel, az előzetes kényszergyógykezelttel és a kóros elmeállapotúvá vált fogvatartottal szemben;**

Az **egészségi állapotuk miatt sajátos helyzetben lévő** kényszergyógykezelttekkel, előzetes kényszergyógykezelttekkel, továbbá a kóros elmeállapotú fogvatartottakkal szemben a törvény csak korlátozott testi kényszer alkalmazását teszi lehetővé, mert esetükben az egészségügyi jogszabályokban meghatározott orvosi beavatkozások indokoltak.

A Bv. kódex tovább szűkíti az alkalmazás lehetőségét:

A beteggel szemben a szabadságvesztés végrehajtása során alkalmazható kényszerítő eszközök közül kizárólag korlátozott testi kényszer alkalmazható, és csak abban az esetben, ha az IMEI-ből vagy a felügyelet mellett az intézeten kívüli tartózkodása színhelyéről az engedély nélküli távozását másként nem lehet megakadályozni. Korlátozott testi kényszernek minősül a megfogás és a lefogás.⁷¹

- **az intézkedésnek passzívan ellenszegülő személlyel szemben csak testi kényszer alkalmazható.**

A passzív ellenszegülési forma kifejtése az egyes kényszerítő eszközöknél a testi kényszeren belül található.

⁷⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 35. pont

⁷¹ A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, 336. §. (2) bekezdés

2.4. A kényszerítő eszköz alkalmazását követő jelentési kötelezettség

A kényszerítő eszköz alkalmazását a szolgálati előjárónak haladéktalanul szóban, a szolgálat befejezése után két órán belül írásban is jelenteni kell.⁷²

A kényszerítő eszköz alkalmazásának a kivételessége, továbbá annak esetleges következményei indokolják, hogy a használatot a szolgálati előjárónak haladéktalanul jelenteni kell. Amennyiben az állomány tagja nem teljesíti a jelentési kötelezettségét bűncselekményt követ el.

Aki fontos szolgálati ügyben kellő időben nem tesz jelentést, vagy valótlan jelentést tesz, ha a bűncselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.⁷³

Kényszerítő eszköz alkalmazása után az intézkedés alá vont személyt haladéktalanul orvosi vizsgálatnak kell alávetni, és intézkedni kell láttelelet felvételére.⁷⁴

Az intézkedő köteles jelentést készíteni a kényszerítő eszköz alkalmazásáról, valamint lőfegyver alkalmazásáról legkésőbb a szolgálat befejezését követő két órán belül.⁷⁵

Amennyiben kényszerítő eszközként nem lőfegyverhasználat történt a következő jelentést kell kitölteni:

⁷² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 16/A.§

⁷³ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 440. § (1) Jelentési kötelezettség megszegése

⁷⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 231.pont

⁷⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 232. pont

bv. szerv megnevezése

Iktatószám: _____

Jelentés kényszerítő eszköz alkalmazásáról

Tisztelt Parancsnok Asszony/Úr!

Jelentem, hogy _____ nevű _____ nyilvántartási számú fogvatartottal szemben 20__ év __ hó __ nap __ óra __ perctől, 20__ év __ hó __ nap __ óra __ percig kényszerítő eszközt alkalmaztam.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának oka:

A kényszerítő eszközt saját elhatározásomból, szolgálati előjáróm utasítására alkalmaztam.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt a fogvatartottat előzetesen figyelmeztettem, nem figyelmeztettem*, mert

Az alkalmazott kényszerítő eszköz:*

- a) testi kényszer,
- b) bilincs,
- c) lábbilincs,
- d) könnygáz,
- e) elektromos sokkoló,
- f) gumibot,
- g) traumatikus lőszer,
- h) irritáló lőszer,
- i) szolgálati kutya,

A kényszerítő eszköz alkalmazásánál jelenlévő személyek:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

____ év ____ hó ____ nap ____ óra

a kényszerítő eszközt alkalmazó
neve, rendfokozata

a kényszerítő eszközt alkalmazó
aláírása

Orvosi vélemény: ____ év ____ hó ____ nap ____ óra ____ perckor:

Láttelelet a sérültről felvettem.

Az orvosi láttelelet alapján*: sérülés történt, nem történt.

____ év ____ hó ____ nap

PH _____
orvos

Amennyiben a láttelelet alapján sérülés történt a bv. ügyészt értesítette:

____ év ____ hó ____ nap ____ óra ____ perc.

értesítő személy (név,rendfokozat,beosztás)

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségéről, jogszerűtlenségéről

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szükségességéről

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának arányosságáról

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szakszerűségéről

____ év ____ hó ____ nap

biztonsági osztályvezető

Az érintett bv. szerv vezetőjének álláspontja:

A kényszerítő eszköz alkalmazása szükséges volt, nem volt szükséges.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása arányos volt, nem volt arányos.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása szakszerű volt, nem volt szakszerű.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, nem jogszerű.*

A jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről a fogvatartottat _____ év _____ hó ____ nap
_____ számon értesítettem.

A kényszerítő eszköz jogtalan alkalmazásáról az ügyészt _____ év _____ hó ____ nap
értesítettem.

A kényszerítő eszköz alkalmazása kényszerszergyógykezelttel, előzetes kényszerszergyógykezelttel
szemben történt, a jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről az ügyészt, az érintett személyt és annak
törvényes képviselőjét _____ év _____ hó ____ nap értesítettem.

_____ év _____ hó ____ nap

parancsnok/főigazgató főorvos

*-gal jelölt szövegrésznél a megfelelő rész aláhúzandó.

Az írásos jelentések formai és tartalmi követelményei:

Az írásos jelentést **1 eredeti és 2 másolati példányban** kell elkészíteni, az eredeti példányt az irattárban, egy-egy másolati példányt a biztonsági osztályvezetőnél és a fogvatartott bv. anyagában kell elhelyezni. Az irattárban elhelyezett példány mellékleteként kell kezelni minden olyan iratot (jegyzőkönyvet, jelentést, stb.), amely a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben keletkezett.⁷⁶

2.5. A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségi vizsgálata

A kényszerítő eszköz alkalmazásának a jogszerűségét a bv. szerv parancsnoka köteles megvizsgálni, majd álláspontjáról a kényszerítő eszköz alkalmazásától számított nyolc napon belül értesíti azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták.

Ha a kényszerítő eszközt a bv. szerv parancsnoka alkalmazta, vagy azt az utasítására alkalmazták, annak jogszerűségéről az országos parancsnok foglal állást.⁷⁷

A jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról az ügyészt nyolc napon belül, ha pedig a kényszerítő eszköz használata testi sérülést, vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell.⁷⁸

Ha a kényszerítő eszközt kényszergyógykezelttel vagy előzetes kényszergyógykezelttel szemben alkalmazták, a kialakított állásfoglalásról az érintett személyen kívül értesíteni kell a betegjogi képviselőt, a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjét és a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt is (írásban 3 munkanapon belül).⁷⁹

⁷⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 1. mellékletének 6. alcíme

⁷⁷ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 16.§ (6) bekezdés

⁷⁸ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 16.§ (7) bekezdés

⁷⁹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 16.§ (8) bekezdés

bv. szerv megnevezése

Iktatószám: _____

Értesítés
kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségéről

Megállapítom, hogy _____ fogvatartottal
szemben _____ (dátum) _____ kényszerítő eszköz
alkalmazása

1. jogszerű volt
2. jogszerűtlen volt.*

Tényállás:
Sérülés:
Okozott kár:
Érintett személy(ek) adatai:
Egyéb megállapítások:
Alkalmazott jogszabályok**:

Tájékoztatom, hogy a minősítéstől függetlenül a büntetés-végrehajtás szervezetéről szóló 1995. évi CVII. törvény 17. § (3) bekezdése alapján az intézkedéssel érintett személynek, továbbá ha az intézkedést kényszergyógykezeléssel, előzetes kényszergyógykezeléssel szemben alkalmazták, a betegjogi képviselőnek, a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjének, joga van az intézkedéssel kapcsolatban feljelentést, keresetet, bejelentést vagy panaszt tenni.

____ év ____ hó ____ nap

.....
parancsnok/főigazgató főorvos

Az értesítés egy példányát átvettem:

____ év ____ hó ____ nap

.....
átvevő

Megjegyzés:

*A nem kívánt szövegrész áthúzó

**Az alkalmazott jogszabályok kapcsán a büntetés-végrehajtás szervezetéről szóló 1995. évi CVII. törvénynek azon rendelkezéseire kell hivatkozni, amelyek a minősítést megalapozták.

A jogszerűség vizsgálatának eredményéről külön **értesítés készül, 2 eredeti és 2 másolati példányban**. Egy eredeti példányt a fogvatartott részére kell átadni, aki az átvétel tényét az irattári példányon aláírásával igazolja. Az 1-1 másolati példányt a fogvatartott bv. anyagában és a biztonsági osztályvezetőnél kell elhelyezni. Az értesítés számát a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés vonatkozó rovatában kell rögzíteni.⁸⁰

Így az intézkedő tudomást szerez eljárása jogszerűségéről vagy annak hiányáról, az intézkedést elszenvedő pedig megalapozottan dönthet arról, hogy a vele szemben alkalmazott intézkedést elfogadja-e, kíván-e panaszt vagy feljelentést tenni, keresetet indítani.

Az értesítések összefoglalva:

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról értesíteni kell:

- jogszabályban meghatározott esetekben a bv. ügyészt:
 - jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról nyolc napon belül,
 - ha a kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul,
 - civil személlyel szemben alkalmazták a kényszerítő eszközt, haladéktalanul,
 - ha a kényszerítő eszközt kényszergyógykezeléssel vagy előzetes kényszergyógykezeléssel szemben alkalmazták, a kialakított állásfoglalásról a többi értesítéssel egyidőben.

A kényszerítő eszközök alkalmazásával összefüggésben minden esetben vizsgálatot kell lefolytatni. A vizsgálatról készült értesítésnek (11. melléklet) tartalmaznia kell az alkalmazás jogszerűségének minősítésére vonatkozó megállapítást, a rövid tényállást, a sérüléseket, az okozott kárt, továbbá az érintett személyek adatait. Az értesítés egy példányát kézbesíteni kell az érintetteknek. Amennyiben az érintett az értesítést nem hajlandó átvenni, arról jegyzőkönyvet kell felvenni. Az **értesítés ellen önálló jogorvoslatnak helye nincs**, az intézkedéssel szemben a Szervezeti törvény 17. § (3) bekezdése alapján van panasznak helye.

A beteggel szemben alkalmazott korlátozott testi kényszer szükségességéről a főigazgató főorvos haladéktalanul tájékoztatja a törvényességi felügyelet ellátó ügyészséget, a beteg törvényes képviselőjét, a beteg kapcsolattartóként megjelölt hozzátartozóját és az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet betegjogi képviselőjét.

2.6. Az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségei

Az intézkedéssel érintett személynek, továbbá ha az intézkedést kényszergyógykezeléssel, előzetes kényszergyógykezeléssel szemben alkalmazták, a betegjogi képviselőnek, a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjének – függetlenül a kialakított állásfoglalástól – joga van az intézkedéssel kapcsolatban feljelentést, keresetet, bejelentést vagy panaszt tenni az illetékes hatóságnál vagy szervnél.⁸¹

3. A kényszerítő eszköz alkalmazásának általános feltételei⁸²

⁸⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 1. mellékletének 7. alcíme

⁸¹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 17.§ (3) bekezdés

⁸² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 17.§ (1)(2) bekezdések

A törvény általános értelemben megfogalmazza és felsorolja, hogy milyen feltételek fennállása esetén lehet kényszerítő eszközt alkalmazni fogvatartottal és más személlyel szemben.

Kényszerítő eszköz fogvatartottal szemben akkor alkalmazható, ha:

- a bv. szerv rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít,
- bármely személy életét, testi épségét, személyes szabadságát sérti vagy veszélyezteti,
- bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges.

Kényszerítő eszköz alkalmazható azzal a személlyel szemben, aki

- a bv. szerv által fogva tartott személy életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy a fogva tartás biztonságát sérti, illetve veszélyezteti,
- a bv. szerv területén annak rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít,
- a bv. szerv, illetve a személyi állomány tagja ellen támad, a személyi állomány tagját a feladatának ellátásában akadályoz vagy intézkedésre kényszerít,
- a bv. szerv vagyonát rongálja, és azt felhívásra sem hagyja abba.

A **fogva tartás (bv. szerv) biztonsága** olyan állapot fenntartását jelenti, amelynél az intézetben, illetve a büntetés-végrehajtási feladat teljesítése miatt az intézet területén kívül tartózkodó személyek élete, testi épsége, személyes szabadsága, az intézetben lévő anyagi javak sértetlensége, illetve a büntetés – végrehajtási feladatok zavartalan ellátása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően biztosított.⁸³

A **támadás** fogalmának meghatározása:

Személy elleni támadás az a jogellenes és aktív emberi magatartás, amely az emberi életet, testi épséget vagy személyes szabadságot sérti vagy veszélyezteti.⁸⁴

Amennyiben a kényszerítő eszközt civil személlyel szemben alkalmazták, az egészségügyi következménytől függetlenül a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt haladéktalanul szóban, írásban pedig a következő munkanapon értesíteni kell.⁸⁵

4. Az egyes, rendszeresített kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó speciális szabályok

A Bv. Sztv. a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó általános szabályok meghatározása után az egyes eszközök alkalmazásának speciális szabályait is meghatározza.

4.1. A testi kényszer

⁸³ 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 1 §. (5) bekezdés

⁸⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 38. pont

⁸⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete

A kényszerítő eszközök közé soroljuk, bár nem eszközt igénylő feladat, a testi kényszer végrehajtása. A testi kényszer alkalmazására akkor kerülhet sor, ha az intézkedő az ellenszegülés megtörése érdekében cselekvésre, vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmaz, vagy ha az intézkedő erőfölénye, vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazása nem indokolt.

Az intézkedéssel ellenszegülő személlyel szemben az ellenszegülés megtörésére testi kényszer (megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás) alkalmazható.⁸⁶

A kényszerítő eszközök közül a legenyhébb a testi kényszer, ezért a leggyakrabban is alkalmazzák a gyakorlatban. A testi kényszer alkalmazása aktív, fizikai erő alkalmazását jelenti, különböző technikai elemek felhasználásával. Ilyen technikai elemek a megfogás, lefogás, ellökés és elvezetés, valamint önvédelmi fogások alkalmazása.

- **Megfogás:** Az intézkedés alá vont személy végtagját, vagy ruházatát megfogjuk és gyakoroljuk a kényszerítést annak érdekében, hogy – további súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül – együttműködésre kényszerítsük az intézkedés alá vont személyt.
- **Lefogás:** Az intézkedés alá vont személy végtagját, ruházatát, vagy testét lefogjuk, ami által mozgásképtelenné válik, és nem tud további olyan aktív magatartást tanúsítani, hogy további súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazására legyen szükség. A lefogást végre lehet hajtani hátulról vagy oldalról is.
- **Ellökés:** Célja, hogy az intézkedés alá vont személy testét egy lökő jellegű mozdulattal az adott helyről eltávolítsuk. Az ellökés során az egyik lábbal előre lépve, a testtömegünket beleadva az intézkedés alá vont személyt egy, vagy két kézzel a mellkasán vagy a hátán meglökjük, és a számunkra kívánatos távolságba, vagy helyszínre mozgatjuk.
- **Elvezetés:** Egy irányító, aktív tevékenység, mely során valamely technikával (pl.: ízületi feszítésekkel: karfeszítéssel, csuklófeszítéssel, könyökfeszítéssel; egyéb küzdősportban engedélyezett rögzítésekkel) történő megfogást követően kerül az intézkedés alá vont személy kisebb távolságra elkísérésre, a bilincselési helyzet előkészítésére. Az elvezetés alkalmazására többnyire más kényszerítő eszköz alkalmazása után kerül sor.
- **Önvédelmi fogás** során az intézkedő az intézkedés alá vont személy végtagján, testfelületén, ruházatán olyan rendvédelmi közelharc technikát vagy harcművészeti rendszerelemet alkalmaz, amely arányban áll az ellenálló személy tevékenységével és alkalmas az intézkedés eredményes befejezéséhez.⁸⁷ (védek, szabadulások, fojtások, földre vitelek, ütések, rúgások, földön történő rögzítések, bilincselési testhelyzetek rendvédelmi közelharc technikával, illetve harcművészeti elemekkel történő végrehajtása)

A fenti technikák részletesen, leírásokkal és képekkel illusztrálva a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának Biztonsági Szolgálatát által kiadott Módszertani Útmutatóban találhatóak, ami a bv. szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokhoz és a kényszerítő eszközök alkalmazásához nyújt segítséget.

⁸⁶ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 18. §

⁸⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 39. pont

A jogszabály a testi kényszer alkalmazását az ellenszegülés mindkét megnyilvánulási formája esetében lehetővé teszi, így egyaránt alkalmazható passzív és aktív ellenszegülés megtörésére is.

Passzív ellenszegülésnek minősül, ha az ellenszegülő a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettségét vagy az arra jogosult utasítását nem hajtja végre.⁸⁸ (ezt nem tevékenységgel, cselekménnyel fejezi ki, hanem fizikai erő kifejtése nélkül mozdulatlan marad, aminek általában szóban is hangot ad)

Aktív ellenszegülésnek minősül, ha az ellenszegülő a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettségét vagy az arra jogosult utasításának végrehajtását tevőleges magatartás tanúsításával tagadja meg.⁸⁹ (erőkifejtéssel járó tevőleges magatartást tanúsít)

Mindegyik kényszerítő eszköz alkalmazása esetén ügyelni kell arra, hogy az alkalmazott eszköz alkalmas legyen a kívánt cél eléréséhez, így a testi kényszersnél is, továbbá **ne eredményezzen dülakodást, verekedést és ne sértse a személyi állomány tagja és a bv. szervezet tekintélyét.**

Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszer akkor alkalmazható, ha az intézkedő erőfőlnye vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége biztosítható.

A testi kényszer alkalmazása során az intézkedő önvédelmi fogásokat is használhat, de azoknak arányban kell állni az intézkedést kiváltó magatartással vagy cselekménnyel.⁹⁰

Amennyiben a támadó valamilyen eszközt használ, akkor törekedni kell, hogy ne pusztán kézzel próbáljunk meg védekezni. Ilyen esetben lehetőség szerint nagyobb létszámot kell biztosítani védőfelszereléssel, vagy más rendelkezésre álló kényszerítő eszközt kell alkalmazni. Az intézkedés során próbáljuk megszerezni a támadásra használt eszközt, és azt olyan helyre juttatni, ahol illetéktelen nem férhet hozzá.

4.2. A bilincs

Bilincs alkalmazható a fogvatartott támadásának, szökésének, engedély nélküli eltávozásának és önkárosításának a megakadályozására, továbbá bármely személy jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülésének megtörésére.

A bilincs használatára és a bilincselés módjára az elítélt mozgását korlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.⁹¹

A bilincs kényszerítő eszközként **önállóan nem kerül alkalmazásra**, azt meg kell, hogy előzze valamilyen testi kényszer alkalmazása. A felhelyezést követően az eszköz egykezes vagy kétkezes feszítésre, valamint elvezetésre alkalmazható. **A földön fekvő, megbilincselte fogvatartott motozását is végre kell hajtani.** A biztonsági intézkedés végrehajtása során a

⁸⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 40. pont

⁸⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 41. pont

⁹⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 235. pont

⁹¹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 19. § (1)(2) bekezdés

fekvő testet mindkét irányba át kell forgatni, majd a ruházat átvizsgálásának a befejezése során az intézkedés alá vontat fel kell ültetni.

Amennyiben az intézkedés alá vont személlyel szemben – tanúsított magatartása miatt – **lábbilincs alkalmazása válik szükségessé**, akkor a végrehajtók azt hasra fektetett és leszorított állapotában helyezték föl rá.

4.3. A könnygáz, az elektromos sokkoló, a gumibot

A bv. szervezetről rendszeresített könnygáz, elektromos sokkoló eszköz, illetve gumibot alkalmazható

- **az életet, a testi épséget, a személyi szabadságot, illetve a vagyonbiztonságot közvetlenül sértő vagy veszélyeztető támadás elhárítására,**
- **az intézkedéssel szembeni aktív ellenszegülés megtörésére.**⁹²

A használat feltétele, hogy arra csak aktív magatartás (támadás vagy fizikai ellenszegülés) esetén kerülhet sor. Ezen eszközök az általuk keltett fájdalomérzet révén alkalmasak a támadás vagy ellenszegülés megtörésére, szabályszerű használatuk azonban kizárja az élet és a testi épség veszélyeztetését, az egészség károsítását.

Az intézkedő az intézkedés megkezdésekor, amennyiben a körülmények megkívánják, a **könnygázt készenlétbe helyezi, a gumibotot kézbe fogja**, és felkészül a támadás elhárítására, az ellenszegülés megtörésére.⁹³

A könnygázszóró eszköz

Amennyiben a könnygázt tömegosztatásra vagy zárt térben kialakult ellenállás megtörésére alkalmazzák, egyidejűleg **gondoskodni kell** az intézkedők könnygáz hatása elleni védelméről.⁹⁴

A **könnygáz palack** kényszerítő eszközként elsősorban az egyes személlyel, a **könnygáz tartály** pedig a csoporttal vagy tömeggel szemben alkalmazható. Alkalmazás során erős könnyezés, nyálfolyás, köhögés, nehézlégzés, mellkas szorítás, hányinger, bőr- és szem irritáció léphet fel. A könnygáz hatása a fajtájától és mennyiségétől függően 5-40 perc után múlik el.

- *Könnygáz palack*

A könnygáz palack közvetlen hatótávolsága kb. 1-1,5 méter. Zárt térben a palackot javasolt a **mellkas magasságában alkalmazni**, figyelemmel arra, hogy a gáz felfelé terjed.

A könnygáz alkalmazása során figyelembe kell venni a levegőmozgásokat. Az intézkedő számára kedvezőtlen, oldalirányú levegőmozgás korlátozhatja, az intézkedővel szembe fújó szél pedig megghiúsíthatja az intézkedés eredményességét, továbbá veszélyeztetheti az intézkedő személyt.

⁹² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 20. §

⁹³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 237. pont

⁹⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 239. pont

- Könnygáz tartály

A **könnygáz tartály** nagyobb kiszerezésű, de alkalmazását tekintve azonos szabályozás alá eső kényszerítő eszköz. Nagyobb létszámot érintő mozgatások, kiemelt figyelmet igénylő biztonsági feladatok végrehajtása során kiegészítő felszerelésként alkalmazható. Hatótávolsága nagyobb (kb.: 3-5 méter), ezért távolabbra alkalmazható. Hatása miatt különös figyelmet kell fordítani az alkalmazás körülményeire.

Az elektromos sokkoló eszköz

Az elektromos sokkoló eszközöket egy országos parancsnoki utasítással bevonták az intézetek, intézményektől, így alkalmazásuk jelenleg nem lehetséges.

A gumibot

Gumibot alkalmazása esetén az **ütésnek lehetőleg a támadó végtagot kell érnie**, kerülni kell, hogy az ütés olyan területet – kiemelten a fejet, nyakat, derekat, hasat – érjen, ahol súlyos sérülést okozhat.⁹⁵

A **normál gumibot**, illetve különösen a **tonfa** (többcélú bot) széles alkalmazási lehetőséget biztosító eszközök. Előnyei a megnövekedett küzdőtávolság, a nagyobb erőkar, valamint ez által a nagyobb romboló erő. A **rendszeresített teleszkópos bot** további pszichológiai előnyhöz juttatja alkalmazóját, hiszen annak készenlétbe helyezése nagy elrettentő erővel bír.

Az eszközök optimális alkalmazását hátrányosan befolyásoló tényező, hogy készenlétbe helyezésük csak akkor lehetséges, amikor **már az alkalmazás feltételei fennállnak**. Ezzel a hirtelen, váratlan közelségből érkező hatásokra, támadásokra – az elővétel folyamata miatt – nem lehet megfelelően reagálni. Az intézkedő általi támadások lehetnek felülről lefelé irányuló részsütös, vagy oldalról megvalósított csapások a hosszú botrész markolatát fogva vagy a rövid markolattal végzett sújtások az eszköz átforgatásával, illetve döfések.

Az eszközhasználat esetén **törekedni kell az egyszeri intézkedésre**, melyet követően az intézkedő lépjen hátrébb a fogvatartottól, így **egyértelműen látszódjon a távolodási szándéka**. Amennyiben a fogvatartott továbbra is támad, akkor bele lehet kezdeni a következő ütésbe. Ezekkel az eszközökkel – különösen a tonfával – **elvezető fogásokat is végre lehet hajtani**. Eszköz segítségével kizárólag akkor lehet végrehajtani elvezető fogást, ha a **gumibot alkalmazásának a törvényi tényállása fennáll**, tehát az intézkedéssel szemben aktív az ellenszegülés.

4.4. Traumatikus és irritáló lőszer

A bv. szervezetnél rendszeresített speciális, nem élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, valamint irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés alkalmazható

- az életet, a testi épséget közvetlenül sértő vagy veszélyeztető támadás elhárítására;
- a fogvatartott szökésének megakadályozására, megszökése esetén elfogására.⁹⁶

⁹⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 238. pont

⁹⁶ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 20/A. §

A **traumatikus** szó jelentése az idegen szavak szótára szerint: „**külső sérülésből eredő**”. Így ezekben az esetekben olyan lőszereket és azok kilövésére alkalmas eszközöket értünk, amik sérülés okozására alkalmasak, de az élet kioltására nem.

Mivel a jegyzet lezárásakor még a Büntetés-végrehajtási Szervezet nem rendelkezett ilyen eszközökkel, így véleményem szerint a részletszabályok taglalása a rendszeresítést követően válnak aktuálissá. (Szerk.)

4.5. A szolgálati kutya

A szolgálati kutya kényszerítő eszközként való alkalmazása csak abban az esetben lehetséges, ha a kutya arra kiképzett, megfelelő minősítéssel rendelkezik, egészséges és szolgálatra alkalmas. Továbbá csak kiképzett kutyavezetővel lehet a szolgálati kutyát alkalmazni.

Szájkosárral ellátott szolgálati kutya – pórázon vagy anélkül – akkor alkalmazható, ha a testi kényszer alkalmazásának feltételei fennállnak⁹⁷

Mivel a testi kényszer passzív magatartással, ellenszegüléssel szemben is alkalmazható, itt meg kell jegyeznünk, hogy a szolgálati kutya az intézkedésnek **passzívan ellenszegülő személlyel szemben nem alkalmazható.**⁹⁸

Szájkosár nélkül szolgálati kutya pórázon, akkor alkalmazható, ha az intézet, illetve a fogva tartás biztonságát veszélyeztető csoportosulás enyhébb kényszerítő eszközzel nem oszlatható szét, vagy ha az a személyi állomány tagjának az intézkedéssel szemben tanúsított aktív ellenállás leküzdéséhez szükséges.⁹⁹

Szájkosár és póráz nélkül a szolgálati kutya

- **személyi sérüléssel fenyegető támadás, illetve az életet vagy a testi épséget közvetlenül fenyegető magatartás elhárítására,**
- **az elzárást töltő személy kivételével a fogvatartott szökésének a megakadályozására, és a megszökött fogvatartott elfogására alkalmazható.**¹⁰⁰

A kényszerítő eszközök körében sajátos helyet foglal el a különlegesen kiképzett szolgálati kutya. Alkalmazásának a módjától függően ugyanis a legenyhébb esettől kezdve, a fogvatartás biztonságát veszélyeztető csoportosulás szétoszlátására, a szökés megakadályozására, az elfogásra, a személyi sérüléssel fenyegető támadás elhárítására is használható.

A szolgálati kutyákkal kapcsolatos feladatokról országos parancsnoki utasítás¹⁰¹ rendelkezik.

4.6. A lőfegyverhasználat

Lőfegyver: a tűzfegyver, valamint az a légfegyver, amelyből 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú, szilárd anyagú lövedék lőhető ki.¹⁰²

⁹⁷ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 21. § (1) bekezdés

⁹⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 242. pont

⁹⁹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 21. § (2) bekezdés

¹⁰⁰ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 21. § (3) bekezdés

¹⁰¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 67/2020. (XII.12.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálati kutyáinak rendszeresítéséről, beszerzéséről, tartásáról, kiképzéséről és alkalmazásáról

A **lövedék** a löfegyverhez használt lőszer egyik alkotó eleme, így a lőszer olyan egybeszerelt töltény, amely lövedéket, löport, továbbá gyűelegyet tartalmaz.

Ezen szempontok alapján a bv. szervezeténél rendszeresített fegyvereket löfegyvernek kell tekinteni.

A szolgálati löfegyver viselésére vonatkozó jogosultság¹⁰³

Szolgálati löfegyverrel a ht. állomány azon tagja látható el, aki a fegyverhasználatra, valamint a fegyver tárolására és kezelésére vonatkozó szabályok ismeretéből sikeres vizsgát tett, és szolgálati beosztása indokolja a löfegyverrel történő ellátását. A szolgálati löfegyver viselésére vonatkozó jogosultságot a ht. állomány tagjának szolgálati igazolványában fel kell tüntetni.

A rendszeresített **tok előírt hordmódja** az öv – működtető kézzel megegyező – oldalán, a csípőcsont, vagy a nadrág varrás vonalánál. A működtető kézzel a fegyver markolatát, annak mutató ujjával az elsütő billentyűt kell kezelni. A **tartalék tárat** a működtető kézzel ellentétes oldalon kell viselni az övön. A segédkézzel a töltött tár fegyverbe történő behelyezését, a fegyver csőre töltését, a tárcserét kell végrehajtani, továbbá rásegít a fegyver fogására, kezeli a tár és szánkioldókat.

Fokozottan figyelni kell a sorozatlövésre alkalmas löfegyverek tűzváltó biztosítójának kezelésére, mert löfegyverhasználat esetén a sorozatlövő fegyverrel is csak az egyes személy elleni **egy-egy lövés végrehajtásával kell intézkedni**.

A szolgálati löfegyver kezelésének, tárolásának és bv. szerv területére történő bevitelének rendje¹⁰⁴

A személyi felszerelésként kiadott szolgálati löfegyvert vagy fegyverzeti anyagot másnak átadni, mással cserélni nem szabad. **A szolgálati löfegyver, lőszer vagy bármilyen fegyverzeti anyag elvesztését, illetve eltűnését azonnal jelenteni kell az előjárónak.** A ht. állomány tagja a szolgálati feladat ellátásához kiadott löfegyvert a vonatkozó szabályok maradéktalan betartása mellett, a **legnagyobb felelősségérzettel köteles kezelni**, azt az előírt módon karbantartani és tárolni.

A bv. szerv területén belül a fogvatartottak elhelyezésére, munkáltatására és egyéb tartózkodására szolgáló helyiségbe vagy területre löfegyvert bevenni tilos. A meghatározott tilalom nem vonatkozik a rendkívüli esemény felszámolása érdekében alkalmazott löfegyverekre, valamint a nem élet kioltására tervezett, speciális lőszer alkalmazása során használt löfegyverekre.¹⁰⁵

A bv. szerv területére a bv. szervezet kezelésében lévő löfegyveren kívül más löfegyvert - a védett személyek biztosítását ellátó, valamint a rendkívüli esemény felszámolásában közreműködő más, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti rendvédelmi feladatokat ellátó szerv hivatásos

¹⁰² 2004. évi XXIV. törvény, a löfegyverekről és lőszerkekről, 2. § 16, 22. pont

¹⁰³ 21/1997. (VII. 8.) IM rendelet a büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati Szabályzatáról, 11. §

¹⁰⁴ 21/1997. (VII. 8.) IM rendelet a büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati Szabályzatáról, 12. §

¹⁰⁵ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (7)(8) bekezdés

állományának tagja által viselt fegyvert kivéve - bevinni tilos, azt az erre kijelölt tároló helyre le kell adni, nyilvántartásba vételéről és biztonságos tárolásáról gondoskodni kell.¹⁰⁶

A lőfegyver-használati jog és kötelezettség

A lőfegyverhasználati jog gyakorlása független attól, hogy az intézkedő egyenruhát vagy polgári öltözetet visel. Polgári öltözet viselése esetén a lőfegyvert rejtve kell hordani.¹⁰⁷

Lőfegyverhasználat a hivatásos állomány tagjának saját elhatározásából, vagy az arra jogosult előjáró utasítására történhet. Kötelékben való fellépés esetén lőfegyver csak az előjáró utasítására használható.¹⁰⁸

A lőfegyverhasználat során kerülni kell az emberi élet kioltását. A lövést lehetőleg lábra, ha pedig a támadó kezében a támadásra távolról is felhasználható eszköz van, karra kell irányítani.¹⁰⁹

A lőfegyver kényszerítő eszközként való alkalmazása esetén nem a támadó életének kioltása, hanem a jogellenes cselekmény megakadályozása, megszüntetése, elhárítása a cél. **A lőfegyverhasználat esetében törekedni kell** a halált okozó sérülések elkerülésére, amennyiben rendelkezésre áll a megfelelő idő és helyzet. Lehetőség szerint kerülni kell a fej és az életfontosságú szervek találatát.

A lőfegyverhasználatot követően a sérültet – a biztonsági óvintézkedések megtartása mellett – haladéktalanul elsősegélyben kell részesíteni, **gondoskodni kell orvosi ellátásáról** és életveszélyes állapot esetén a közvetlen hozzátartozója értesítéséről.

A megtörtént lőfegyveres intézkedés után az intézkedés alá vont személlyel szemben elsősegély-nyújtási kötelezettségünk van, ettől eltekinteni csak abban az esetben lehet, ha az elsősegély végrehajtása közben újabb támadásnak tennénk ki magunkat és indokolatlan kockázatot vállalnánk.

A lőfegyverhasználatot, valamint a halaszthatatlan segítségnyújtást követően az intézkedő **közvetlen előjáróját haladéktalanul értesíti** és annak megérkezéséig a helyszínt biztosítja. Az előjáró intézkedik a helyszín biztosítására – függetlenül attól, hogy történt-e személyi sérülés vagy keletkezett-e kár –, valamint a lőfegyvert használó személyi állomány leváltására. Az előjáró a lőfegyverhasználatról jelentést tesz a szolgálati út betartásával.¹¹⁰

Előjárója parancsára az intézkedő köteles a lőfegyverét használni. A lőfegyver parancsra történő használatának jogszerűségéért a parancsot kiadó előjáró a felelős. E parancs végrehajtása csak akkor tagadható meg, ha az intézkedő tudja, hogy a lőfegyver használatával bűncselekményt követne el.¹¹¹

¹⁰⁶ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (9) bekezdés

¹⁰⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 245. pont

¹⁰⁸ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (1) bekezdés

¹⁰⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 256. pont

¹¹⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 261. pont

¹¹¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 254. pont

Lőfegyverhasználatnak csak a szándékos, személyre leadott lövés minősül. Nem minősül lőfegyverhasználatnak a figyelmeztető lövés, továbbá a tömegosztatás, rendfenntartás céljából alkalmazott riasztólövés, valamint a speciális, nem élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés.¹¹²

Szándékosan személyre leadott lövés akkor is lőfegyverhasználatnak minősül, ha az nem okozott sérülést.

Nem minősül lőfegyverhasználatnak:

- **a figyelmeztető lövés,**
- **az állatra vagy tárgyra leadott lövés,**
- **a nem szándékosan bekövetkezett lövés,**
- **a tömegosztatás, rendfenntartás céljából alkalmazott riasztólövés**
- **a speciális nem élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés.**

Lényeges, hogy konkrétan el tudjuk határolni, azt, hogy mi minősül lőfegyverhasználatnak és mi nem. A jogalkotó konkrétan megfogalmazza azt, hogy jogi szempontból mi minősül lőfegyverhasználatnak: **„csak a szándékos, személyre leadott lövés”**. Azaz, egyfelől a szándékot kell vizsgálni – csak a szándékos magatartás minősül lőfegyverhasználatnak, ebből logikailag következik, hogy a gondatlan magatartás gondatlan fegyverkezelésnek minősül – másfelől **a lövésnek személyre kell irányulnia**, azaz személyre kell céloznia az intézkedőnek azzal a szándékkal, hogy a testét eltalálja, és ezzel megakadályozza a törvényellenes magatartást, ami a lőfegyverhasználat okát képezi.

- **Figyelmeztető lövés**

Figyelmeztető lövést alkalmazni csak abban az esetben lehet, amennyiben a lőfegyverhasználat törvényi feltételei fennállnak.¹¹³ A figyelmeztető lövés alkalmazása során kerülni kell az emberi élet, testi épség veszélyeztetését, valamint a vagyoni károkozást.

- **Állatra vagy tárgyra irányuló lövés**

Ha a támadás közvetett, a támadó ahhoz tárgyat vagy állatot alkalmaz, akkor az intézkedő **elsősorban tárgyra, állatra adjon le lövést**. Más személyek testi épségét, vagyonát közvetlenül veszélyeztető, megvadult állatra az intézkedő akkor lőhet, ha a veszélyhelyzet elhárítására az adott körülmények között más lehetőség nincs. A tárgyra, állatra leadott lövés során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az az ember életét, testi épségét ne veszélyeztesse és az intézkedés céljával arányban álló lehető legkisebb károkozással járjon.¹¹⁴

- **Nem szándékosan bekövetkezett lövés**

¹¹² A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (2) bekezdés

¹¹³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 250. pont

¹¹⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 258.-259. pont

Ha a lőfegyverhasználatnak nem minősülő lövés az intézkedőnek felróható okból következik be, vagy az intézkedő figyelmetlensége, gondatlansága következtében kárt, sérülést okoz, a bekövetkezett esemény vizsgálatának eredménytől függően kártérítési, fegyelmi vagy büntetőeljárást kell indítani.¹¹⁵

- **Tömegosztatás, rendfenntartás céljából leadott riasztólövés**

Tömegosztatás és rendfenntartás céljából **riasztó lövés** akkor adható le, ha a lőfegyverhasználat törvényi feltételei nem állnak fenn, de a fogvatartást súlyosan sértő vagy veszélyeztető rendkívüli esemény megszakítására, felszámolására az alkalmazás eredményes lehet. **Riasztó lövés leadására csak az intézkedést irányító előljáró parancsa alapján kerülhet sor.**

Riasztó lövés leadása során a lőfegyvert tilos személyre irányítani.¹¹⁶

Ha a lőfegyverhasználatnak nem minősülő lövés sérülést vagy kárt okozott, a lőfegyverhasználatra vonatkozó rendelkezések szerint kell a vizsgálatot lefolytatni, és az értesítést elkészíteni.

A lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések

A lőfegyverhasználatot a következő sorrendben meg kell előznie

- **felhívásnak, hogy a felhívott személy az intézkedésnek tegyen eleget;**

A felhívást határozottan, érthetően és megfelelő hangerővel kell megtenni!

- **más kényszerítő eszköz alkalmazásának;**

A lőfegyverhasználat ultima ratio jellegére tekintettel, meg kell próbálni a törvénytisztelő magatartást más, enyhébb kényszerítő eszközzel megakadályozni.

- **figyelmeztetésnek, hogy lőfegyverhasználat következik;**

A figyelmeztetéssel egyidőben a lőfegyvert **tüzelésre kész** (csőre töltés) állapotba kell helyezni.

- **figyelmeztető lövésnek.**¹¹⁷

A figyelmeztető lövés alkalmazása során kerülni kell az emberi élet, testi épség veszélyeztetését, valamint a vagyoni károkozást.

Ezt annak ellenére fontosnak tartjuk, hogy a jogalkotó a törvényben ezt nem határozta meg.

A figyelmeztető lövést általában függőleges irányba, a légtérbe kell leadni. Ha ez nem biztonságos, a lövés irányát úgy kell megválasztani, számolva a becsapódást esetlegesen

¹¹⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 247. pont

¹¹⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 248.-249. pont

¹¹⁷ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 24. § (1) bekezdés

követő gurulattal, hogy a lövedék életet, testi épséget ne veszélyeztessen és lehetőleg ne okozzon anyagi kárt.¹¹⁸

A jogalkotó a többi kényszerítő eszköz alkalmazásához hasonlóan, a lőfegyverhasználat esetében is gondolt az előre nem látható körülményekre, helyzetekre és megteremtette annak a jogszabályi lehetőségét, hogy a megelőző intézkedések törvényben meghatározott rendjétől az intézkedő eltérhessen.

A lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések részben vagy teljesen mellőzhetők, ha az eset összes körülményei miatt ezek megtételére nincs idő, és a késedelem az élet közvetlen veszélyeztetésével járna.¹¹⁹

Az intézkedések részben vagy egészben történő elhagyása nem jelenti a sorrend felcserélést, **a sorrendtől nem lehet eltérni.**

A lőfegyverhasználatot tiltó rendelkezések

A törvény az általános tilalmakon (kényszerítő eszközök alkalmazását tiltó rendelkezések) túl, a lőfegyverhasználat esetében további tilalmakat határoz meg.

Nincs helye lőfegyverhasználatnak:

- **ha olyan személy életét vagy testi épségét veszélyeztetné, akivel szemben a lőfegyverhasználat feltételei nem állnak fenn (vértlen személy),**
- **ha az intézkedés célja tárgyra vagy állatra leadott lövéssel is elérhető,**
- **a fogvatartott szökésének megakadályozására, illetve szökése esetén elfogására.**¹²⁰

A tilalom nem vonatkozik arra az esetre, ha a lőfegyverhasználat fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett támadás, illetve ellenállás leküzdése miatt szükséges.¹²¹

Fegyveresen követi el a támadást, aki lőfegyvert vagy robbanóanyagot tart magánál, a fegyveres elkövetésre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell akkor is, ha a bűncselekményt lőfegyver vagy robbanóanyag utánzatával fenyegetve követik el. Felfegyverkezve követi el a támadást, aki az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál.¹²²

A lőfegyverhasználat törvényben meghatározott esetei

A jogalkotó a Bv. Sztv 22.§ (3) bekezdésében taxatív felsorolja azokat az eseteket, (feltételeket) amikor – **ha más kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezet eredményre – lőfegyver használható.**

- **az élet elleni közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítására;**

¹¹⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 251. pont

¹¹⁹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 24. § (2) bekezdés

¹²⁰ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 23. § (1) bekezdés

¹²¹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 23. § (2) bekezdés

¹²² A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdésének 5.-6. pontja

Ha a törvény csak a közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítása céljából teszi lehetővé a lőfegyverhasználatot, és a közvetlen fenyegetés vagy támadás bármely oknál fogva megszűnt, a lőfegyver-használati jogosultság is azonnal megszűnik.

- **a testi épséget súlyosan veszélyeztető közvetlen támadás elhárítására;**
- **a terrorcselekmény, a jármű hatalomba kerítése vagy a közveszély okozása bűncselekmény megakadályozására vagy megszakítására;**

Ezen bűncselekmények esetében a különösen nagy társadalomra veszélyesség, ezen belül a súlyos eredmény bekövetkezésének veszélye indokolja a lőfegyver használatát.

- **bűncselekmény lőfegyverrel, robbanóanyaggal, vagy az élet kioltására alkalmas más eszközzel való elkövetésének a megakadályozására;**

A robbanóanyag olyan anyag, melynek rendkívüli gyors oxidációja (elégése) során eredeti térfogatát rendkívüli mértékben meghaladó gázmennyiség keletkezik és ez a folyamat hatalmas hőt és feszítőerőt fejt ki. **Robbantószer** olyan eszköz, amely a robbanóanyag felrobbantására szolgál (pl.: gyújtózsínór, gyutacs, időzítő szerkezet, stb.). **Robbanóanyag, vagy robbantószer felhasználására szolgáló készülék**, olyan eszköz, amely magában egyesíti a robbanóanyagot és a robbantószeret (pl.: bomba, kézigránát, stb.). Nem minősülnek robbanóanyagnak a pirotechnikai anyagok.

- **lőfegyver, illetőleg robbanóanyag jogosulatlan, erőszakos megszerzésére irányuló cselekmény megakadályozására;**

Mivel ezek az eszközök, illetéktelen személyek kezében fokozott veszélyt jelentenek a közbiztonságra, minden eszközzel meg kell akadályozni azt, hogy az arra jogosulatlanok megszerezzék őket. A jogalkotás korlátozta, szűkítette az elkövetés módját, mivel csak abban az esetben lehet lőfegyvert használni, ha **erőszak alkalmazásával próbálják megszerezni** az eszközöket. Azaz, ha valaki nem jogosult az eszköz birtoklására és úgy szerzi meg azt, hogy nem alkalmaz erőszakot - mert például a birtoklásra jogosult őrizetlenül hagyta az eszközt - nem lehet a megszerzés megakadályozására lőfegyvert használni.

- **a bv. szerv ellen elkövetett fegyveres támadás elhárítására;**
- **a fogvatartott erőszakos kiszabadításának megakadályozására;**
- **azzal szemben, aki a nála lévő fegyvert, vagy más, az életre és testi épségre veszélyes eszközt felszólításra nem teszi le, és magatartása annak ember elleni közvetlen használatának szándékára utal;**

A lőfegyverhasználat csak arra a személyre irányulhat, akivel szemben a Szervezeti törvény 22. §-ában meghatározott feltételek fennállnak.

A lőfegyverhasználatról, a figyelmeztető és riasztólövésről a bv. szerv parancsnoka az illetékes ügyészt haladéktalanul tájékoztatja. **A lőfegyver használata után gondoskodni kell a helyszín biztosításáról.**

A lőfegyverhasználattal kapcsolatos egyéb szabályok

Ha a Szervezeti törvény csak a közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítása céljából teszi lehetővé a lőfegyverhasználatot, és a közvetlen fenyegetés vagy támadás bármely oknál fogva megszűnt, a lőfegyverhasználati jogosultság is azonnal megszűnik.¹²³

Amennyiben a szolgálati érdek megkívánja a lőfegyverrel felszerelt állományi tag a lőfegyverhasználatot követően a szolgálati előjárójának **utasítására köteles lőfegyverét és lőszerét átadni.** A lőfegyver és a lőszer átadása-átvétele elismervény ellenében történik. A lőfegyverhasználatot követően, amint azt a körülmények lehetővé teszik – a lőfegyvert használó meghatározott formában és tartalommal, az arra utasítást adó előjáró és az az állományi tag, akinek hitelt érdemlő tudomása van az eseményről, köteles írásos jelentést készíteni. A fenti személyek a lőfegyverhasználatot követő vizsgálatban nem vehetnek részt. Ha a bv. szerv vezetőjével szemben jelentésírási kötelezettség vagy egyéb kizáró ok áll fenn, a vizsgálatot az országos parancsnok folytatja le.¹²⁴

A lőfegyvert használó jelentése a következőket tartalmazza:

¹²³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 257. pont

¹²⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 262.-263. pont

bv. szerv megnevezése

Iktatószám: _____

Jelentés lőfegyver alkalmazásáról

Tisztelt Parancsnok Asszony/Úr!

Jelentem, hogy _____ nevű _____ nyilvántartási számú
fogvatartottal/személyi igazolvány számú személlyel szemben*

20 ____ év ____ hó ____ nap ____ óra ____ perckor,

_____ helyszínen
az 1995. évi CVII. törvény 15. §, valamint a 22. § (3) bekezdés ____ pontja alapján lőfegyver
kényszerítő eszközt alkalmaztam.

A lőfegyver alkalmazásának oka:

A lőfegyvert saját elhatározásomból, szolgálati előjáróm utasítására alkalmaztam.*

A lőfegyver alkalmazása előtt a nyilvántartási számú
fogvatartottat/.....személyi igazolvány számú személyt* előzetesen
figyelmeztettem/nem figyelmeztettem*, mert

Az alkalmazott lőfegyver típusa: _____, gyári száma: _____,

leadott lövések száma:

figyelmeztető lövés: ____ db, személyre leadott lövés: ____ db, állatra leadott lövés: ____ db,

tárgyra leadott lövés: ____ db

A lőfegyver alkalmazásánál jelenlévő személyek, tanúk:

____ év ____ hó ____ nap ____ óra

a lőfegyvert alkalmazó
neve, rendfokozata

a lőfegyvert alkalmazó
aláírása

Elsősegélyt nyújtó neve, rendfokozata, beosztása:

Orvosi vélemény: ____ év ____ hó ____ nap ____ óra ____ perckor:

Láttelelet a sérültről felvettem.

Az orvosi láttelelet alapján: sérülés / halál* történt, nem történt.

_____ év _____ hó ____ nap

PH _____
orvos

Jelenleg a sérült _____ tartózkodik.**

A lőfegyverhasználatról az illetékes ügyészt az 1995.évi.CVII. törvény 22.§ (5) alapján

_____ év ____ hó ____ nap ____ óra ____ perckor tájékoztattam.

értesítő személy aláírása
(név,rendfokozat,beosztás)

Milyen kárt okozott a lövés:

Károsult (név, lakcím, anyja neve, igazolvány típusa és száma):

A kár enyhítésére tett intézkedések (külön megjelölve az intézkedő és a károsult tevékenységét):

Bűnjelek:

Az intézkedés során használt lőfegyver és az ahhoz kiadott, megmaradt lőszer

____ év ____ hó ____ nap ____ óra ____ perckor

____ részére került átadásra ***

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségéről, jogszerűtlenségéről

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szükségességéről

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának arányosságáról

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szakszerűségéről

____ év ____ hó ____ nap

biztonsági osztályvezető

Az érintett bv. szerv vezetőjének álláspontja:

A lőfegyver alkalmazása szükséges volt, nem volt szükséges.*

A lőfegyver alkalmazása arányos volt, nem volt arányos.*

A lőfegyver alkalmazása szakszerű volt, nem volt szakszerű.*

A lőfegyver alkalmazása jogszerű, nem jogszerű.*

A jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről a fogvatartottat _____ év _____ hó ____ nap
_____ számon értesítettem.

A lőfegyver jogtalan alkalmazásáról az ügyészt _____ év _____ hó ____ nap értesítettem.

A lőfegyver alkalmazása kényszergyógykezeléssel, előzetes kényszergyógykezeléssel szemben történt,
a jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről az ügyészt, az érintett személyt és annak törvényes
képviselőjét _____ év _____ hó ____ nap értesítettem.

_____ év _____ hó ____ nap

parancsnok/főigazgató főorvos

* -gal jelölt szövegrésznél a megfelelő rész aláhúzandó.

** amennyiben sérülés történt

*** amennyiben történt lefoglalás, a lefoglalási határozatot mellékelni kell

Lőfegyverhasználat tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben¹²⁵

A lőfegyverhasználat sajátos esetét jelenti, ha annak szükségessége tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben merül fel. Ilyenkor fokozott a veszélye annak, hogy olyanokat is találhat ér, akikkel szemben a lőfegyverhasználat kizárt vagy enyhébb kényszerítő eszköz használata is elegendő. A törvény erre figyelemmel a lőfegyverhasználatot csak akkor engedi, ha az egyes személy elleni alkalmazás feltételei fennállnak, a használatnak pedig kizárólag az egyes személy ellen kell irányulnia.

Lőfegyverhasználatnak tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben csak akkor van helye, ha az egyes személy elleni lőfegyverhasználat feltételei fennállnak. A lőfegyverhasználatnak az egyes személy ellen kell irányulnia.

A tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben a lőfegyverhasználatot a **következő sorrendben meg kell előznie**

- a tömeg (csoportosulás) szétesztatására, illetőleg a jogellenes magatartás megszüntetésére irányuló felhívásnak;
- a tömeg (csoportosulás) szétesztatására irányuló egyéb kényszerítő eszköz alkalmazásának;
- figyelmeztetésnek, hogy lőfegyverhasználat következik;
- figyelmeztető lövésnek.

A tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben a lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések mellőzésére az egyes személy elleni lőfegyverhasználat szabályai az irányadók.

Kötelékben való fellépés¹²⁶

A törvény szabályozza azokat a bv. szerv, illetve a fogvatartás biztonsága szempontjából kiemelkedő veszélyt jelentő cselekményeket, amelyek felszámolására, megakadályozására a hivatásos állomány tagjai kötelékben alkalmazhatók.

A hivatásos állomány tagjai kötelékben alkalmazhatók

- **fogolyzandulás felszámolására;**
- **terrorcselekmény felszámolására;**
- **tűszok kiszabadítására;**
- **megszökött fogvatartott felkutatására és elfogására;**
- **a bv. szervet, illetőleg eszközeit, járműveit ért támadás elhárítására;**
- **a bv. szerv területéről vagy annak járműveiből való erőszakos kitörés megakadályozására;**
- **a bv. szerv biztonságát sértő vagy ezzel közvetlenül fenyegető tömeges vagy erőszakos cselekmények megakadályozására, felszámolására;**
- **a 13. § (3) bekezdésében meghatározott esetben.**

Kötelékben történő fellépés esetén a hivatásos állomány tagja a kötelék parancsnokának az utasítása szerint köteles eljárni.

¹²⁵ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 25. §

¹²⁶ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 26. §

Csapaterő zárt alakzatban történő alkalmazása esetén az intézkedő saját elhatározásából is használhatja lőfegyverét, amennyiben a lőfegyverhasználat törvényben meghatározott feltételei fennállnak és a zárt alakzattól elszakadt, vagy alakzaton kívüli feladat végrehajtására kap utasítást.¹²⁷

Tömegosztatás¹²⁸

A fogvatartás, illetve a bv. szerv biztonságát közvetlenül veszélyeztető tömeg szétoztatására a törvény az egyébként alkalmazható kényszerítő eszközökön túl, további sajátos eszközök használatát is lehetővé teszi. E sajátos eszközök (vízsugár, pirotechnikai eszköz, stb.) olyan jellegűek, hogy alkalmasak a tömeg szétoztatására, használatuk azonban nem eredményezheti az emberi élet kioltását, nem okoz testi sérülést vagy egészségkárosodást. Erre figyelemmel a törvény tömegosztatás céljára a lőfegyverhasználatot nem teszi lehetővé.

Ha a fogvatartás és a bv. szerv biztonságát közvetlenül veszélyeztető tömeg a szétoztatásra, illetve a jogellenes cselekmény abbahagyására irányuló felszólításnak nem tesz eleget, a meghatározott kényszerítő eszközök használata mellett a következő eszközök és intézkedések alkalmazhatók

- vízsugár;
- pirotechnikai eszköz, riasztólövés;
- ingerlő vegyi eszköz;
- kényszerosztatás.

A meghatározott eszközök, illetve intézkedések alkalmazására a **tömeget előzetesen figyelmeztetni kell. A tömeget a helyszínről való eltávozásában tilos korlátozni.** Tömegosztatásnál lőfegyverhasználatnak nincs helye.

5. Kényszerítő eszközökkel kapcsolatos értelmező rendelkezések¹²⁹

A **sérelem** olyan helyzet kialakulása, amelyben valamely személy testi épségében, egészségében vagy dolog épségében, működésében hátrányos változás következik be.

A **veszély**, olyan helyzet kialakulása, amelyben a sérelem bekövetkezése valószínűsíthető, de nem szükségszerű. A veszély a sérelem bekövetkezésének reális lehetősége.

Személy elleni támadás az a jogellenes és aktív emberi magatartás, amely az emberi életet, testi épséget vagy személyes szabadságot sérti, vagy veszélyezteti.

A **rongálás** idegen dolog, - vagyontárgy - sérülésével, megsemmisítésével vagy működésképtelenné tételével okozott kár.

¹²⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 255. pont

¹²⁸ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 27. §

¹²⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet

Engedély nélküli eltávozást követ el azon fogvatartott, aki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C törvény 283. §-ban szabályozott bűncselekmény elkövetője nem lehet, de a bv. szervezet által kijelölt kényszerszertartózkodási helyet engedély nélkül elhagyja.

Önkárosító magatartás a fogvatartott minden olyan cselekménye, amely a saját életét, testi épségét sérti vagy veszélyezteti.

Testi sérülés minden olyan elváltozás a szervezet sejtjeiben, szöveteiben, amely külsérelmi nyomokkal, valamint nem látható belső szervi elváltozásokkal járó alaki eltérést vagy az életszerű működésben zavart okoz.

Közvetlen támadásnak minősül, amennyiben a támadó és a megtámadott közötti térbeli elhelyezkedésre, közelségre, valamint a támadó magatartására tekintettel a sérelem azonnali bekövetkezésével kell számolni.

Intézkedési távolság az a távolság, amelyen kívül helyezkedve biztosítja az intézkedőt, hogy a vele szemben álló személy támadása ne érje el, azonban ő gyors mozdulattal, hatékonyan a támadó közvetlen közelébe tudjon kerülni.

Helyzetfelismerés: Az intézkedő a szükséges kényszerítő eszköz alkalmazásának megkezdése előtt mérje fel a kialakult helyzetet. Amennyiben az erő- vagy létszámfölény, vagy más akadályozó körülmény, illetve az intézkedés alá vont személy állapota veszélyezteti az eredményes intézkedést, akkor a személyi állomány tagja **hívjon segítséget** az intézkedés biztonságos végrehajtásához.

A szolgálati feladatra átvett kényszerítő eszközöknek az alkalmazásukra megfelelő állapotúaknak kell lenniük, ennek érdekében az **állapotukat, működőképességüket, tartozékaik meglétét az átvételük során ellenőrizni kell.**

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse az arányosság elvét!
- Mit jelent a kínzás tilalma?
- Mit jelent az intézkedés módja?
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályait!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök helyettesítésére vonatkozó szabályt!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző intézkedéseket!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását tiltó, valamint korlátozó rendelkezéseket!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását követő jelentési kötelezettség általános szabályait!
- Milyen adatokat kell tartalmaznia a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésnek?
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszabályi folyamatát!
- Ismertesse az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségeit!
- Sorolja fel, mikor alkalmazható kényszerítő eszköz fogvatartottal szemben!
- Sorolja fel, mikor alkalmazható kényszerítő eszköz más személlyel szemben!
- Ismertesse a testi kényszer alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a bilincs, mint kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!

- Ismertesse a könnygáz, az elektromos sokkoló és a gumibot alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a traumatikus és irritáló lőszer alkalmazására vonatkozó szabályt!
- Ismertesse a szolgálati kutya, mint kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a lőfegyver fogalmát!
- Ismertesse a szolgálati lőfegyver viselésének, tárolásának és bv. szerv területére történő bevitelének szabályait!
- Mi a lőfegyver-használati jog és kötelezettség?
- Mi minősül lőfegyverhasználatnak?
- Mi nem minősül lőfegyverhasználatnak?
- Ismertesse a lőfegyverhasználatot megelőző intézkedéseket, és azok mellőzésének lehetőségét!
- Ismertesse a lőfegyverhasználatot tiltó rendelkezéseket, valamint a tilalmat feloldó szabályokat!
- Ismertesse a lőfegyverhasználat törvényben meghatározott eseteit!

X. FEJEZET

A FOGVATARTÁS BIZTONSÁGÁRA HATÓ KÖRÜLMÉNYEK, A FOGVATARTOTTAK BIZTONSÁGI KOCKÁZATÁNAK ELEMZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

1. A fogvatartottak biztonsági kockázatának elemzése és értékelése¹³⁰

Annak érdekében, hogy a bv. szervezet a törvényben meghatározott feladatait biztonságosan és eredményesen el tudja látni, minden fogvatartott esetében meg kell azt állapítani, hogy **milyen szintű veszélyt, kockázatot jelent a bv. rendjére, biztonságára**. Ezért el kell készíteni a kockázatelemzést és értékelést, majd ezek alapján meg kell határozni a biztonsági kockázatának szintjét. Ezt követően minden egyes feladatot a meghatározott veszélyességi szint figyelembe vételével kell megtervezni, valamint végrehajtani.

A büntetés végrehajtási feladatok biztonságos végrehajtása érdekében minden fogvatartott esetében – a rá vonatkozó kockázatelemzés és értékelés részeként – meg kell határozni a **biztonsági kockázati szintet**, amely **magas, közepes vagy alacsony szintű** lehet.

Magas szintű a biztonsági kockázata annak az elítéltnak, akinél az elkövetett bűncselekmény jellege, a kiszabott büntetés tartama, bünszervezetben vagy a fogvatartotti szubkultúrában betöltött szerepe, a bv. intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya, korábbi fogvatartása során tanúsított magatartása vagy más személyi körülménye alapján megalapozottan feltehető, hogy adott helyzetben a bv. intézet rendjét súlyosan sértő cselekményt, szökést, a saját vagy mások életét, testi épségét sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsítana, és így a biztonságos fogvatartása csak őrzéssel biztosítható.

Közepes szintű a biztonsági kockázata annak az elítéltnak, akinél megalapozottan feltehető, illetve magatartása alapján megállapítható, hogy a bv. intézet rendjével tudatosan szembe helyezkedik, az azzal kapcsolatos magatartási szabályokat megszegi, és így a biztonságos fogvatartása csak felügyelettel vagy őrzéssel biztosítható.

Alacsony szintű a biztonsági kockázata annak az elítéltnak, aki a bv. intézet rendjét várhatóan betartja, szökésétől vagy más bűncselekmény elkövetésétől nem kell tartani, és így a biztonságos fogvatartása általában ellenőrzéssel is biztosítható.

A biztonsági kockázati besorolás felülvizsgálata

Az elítélt biztonsági kockázati besorolását a bfb.

- a) az **alacsony** szintű biztonsági kockázati besorolású elítélt esetében legalább **évente**,
- b) a **közepes** szintű biztonsági kockázati besorolású elítélt esetében legalább **hathavonta**,
- c) a **magas** szintű biztonsági kockázati besorolású elítélt esetében legalább **háromhavonta** felülvizsgálja.¹³¹

¹³⁰ 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 50. § (1-4) bekezdése

¹³¹ 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól 50. §. (5) bekezdése, Hatályos: 2018.01.01.

A besorolás alapjául szolgáló **körülmények változása esetén** a bfb. - halaszthatatlan esetben a bv. intézet parancsnoka - az elítélt biztonsági kockázati besorolását a határidőktől függetlenül is **köteles megváltoztatni**.¹³²

A szabályozás lehetővé teszi az olyan rendkívüli körülményekre történő reagálást (pl: szökés, stb), amely a biztonsági kockázati besorolás megváltoztatását indokolja. Főszabály szerint ebben az esetben is a Befogadási és Fogvatartási Bizottság jár el, azonban előfordulhat olyan eset, amikor nincs idő a bfb. összehívására, hanem a **bv. intézet parancsnoka az, aki azonnali intézkedésként köteles megváltoztatni a besorolást.**

Amennyiben a fogvatartott rezsimbe és **biztonsági kockázati csoportba sorolása megváltozik**, felül kell vizsgálni a munkahelyét, vagy a munkakörét is.¹³³

Halaszthatatlan az eset, ha terrorcselekmény, fogolyzendülés, fogolyszökés, támadás, tömeges ellenállás, önkárosítás, vagy bármilyen, az intézet biztonságára veszélyt jelentő más körülményről bejelentés érkezik, valamint, ha rendkívüli esemény bekövetkezésétől tartani lehet.¹³⁴

A biztonsági kockázat elemzés két jól elhatárolható logikai gondolkör köré csoportosítható. Az **egyik logikai egység**, hogy a fogvatartott várhatóan milyen módon viszonyul a bv. intézet rendjéhez. A logikai egységben felfedezhető lépcsőzetesség az alacsony kockázattól haladva a magas kockázat felé. (várhatóan betartja, tudatosan szembe helyezkedik, súlyosan veszélyezteteti).

A **másik logikai egység**, hogy a biztonságos fogvatartás miként valósítható meg. Szintén lépcsőzetesen épül fel, a biztonsági tevékenységeket egyre erősödő feltételként fogalmazza meg (ellenőrzés, felügyelet, őrzés) az alacsonytól a magas felé haladva.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a magas biztonsági kockázati besorolás szabályát!
- Ismertesse a közepes biztonsági kockázati besorolás szabályát!
- Ismertesse az alacsony biztonsági kockázati besorolás szabályát!

¹³² 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól 50. §. (6) bekezdése, Hatályos: 2018.01.01.

¹³³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 66/2015. (VIII.18) OP szakutatisása a Befogadási és Fogvatartási Bizottság részletes feladatairól, tagjairól és eljárásrendjéről, valamint a fogvatartottak munkáltatásához kapcsolódó egyes szabályokról

¹³⁴ A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 95. § (6) bekezdése

XI. FEJEZET

A BELSŐ ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS¹³⁵

A belső őrzés, felügyelet, ellenőrzés (a továbbiakban: belső felügyelet) célja, a házirendben meghatározottak érvényre juttatása, annak megakadályozása, hogy a fogvatartottak a részükre kijelölt részleget, körletrészt engedély nélkül elhagyják, illetve ott rendkívüli eseményt kövessenek el.

A belső felügyeletet úgy kell megszervezni, hogy az alkalmas legyen a fogvatartottak elhelyezési körletein a meghatározott rend és fegyelem fenntartására. A belső felügyelettel összefüggő feladatok végrehajtása során a reintegrációs feladatok teljesítésének elősegítése érdekében a belső felügyeletet ellátó állomány és a reintegrációs tisztek szorosan együttműködve hajtják végre feladataikat.

A belső felügyeletet ellátó állomány felszerelését a bv. szerv vezetője határozza meg.

A belső őrzést, felügyeletet, ellenőrzést ellátó személyi állomány:

- körlet-főfelügyelő,
- körletfelügyelő.

A körlethez tartozó belső átjárókat, kapukat a körlet-főfelügyelő, illetve a körletfelügyelők a bv. szerv vezetőjének rendelkezése alapján kezelik. Amennyiben indokolt, a bv. szerv vezetője önálló szolgálati helyet is létesíthet ebből a célból.

1. A körletfelügyelő

1.1. A körletfelügyelő fogalma és alárendeltsége

Körletfelügyelő a bv. intézet hivatásos állományú tagja, aki ellátható kényszerítő eszközzel és – ha a bv. intézet vezetője eltérően nem rendelkezett – a szolgálatban lévő körlet-főfelügyelő közvetlen alárendeltségében, eligazítás, és szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.¹³⁶

1.2. A körletfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai

- a házirend betartásának megkövetelése,
- a napirendi feladatok végrehajtása, fogvatartottakkal való betartatása,
- a felügyeletére bízott körletrész, zárka, lakó- és egyéb helyiségek ajtóinak a szolgálati utasítás szerinti zárva tartása,
- a napirendben meghatározott esetekben és a szolgálati elöljáró utasítása alapján a fogvatartott elhelyezése a részlegen, vagy kiadása a részlegről,

¹³⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, V. fejezet

¹³⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 11. pont

- a meghatározott biztonsági intézkedések végrehajtása, azok előírtak szerinti dokumentálása,
- annak megakadályozása, hogy a fogvatartott a körletrészt, részleget engedély nélkül elhagyja, a körlet, a zárka vagy más helyiség kulcsát megszerezze,
- a körletből anyagok, felszerelési és berendezési tárgyak engedély nélküli kivitelének vagy a körletre bevitelének megakadályozása,
- a fogvatartás rendjét és biztonságát veszélyeztető cselekmény elkövetésének megakadályozása,
- részvétel a biztonsági szemlén és biztonsági vizsgálaton,
- rendszeresített okmányok és nyilvántartások vezetése,
- *¹³⁷ a hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtása a fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatban.

1.3. A körletfelügyelő ellenőrzési kötelezettsége

A körletfelügyelő ellenőrzi

- a felügyeletére bízott körletrészen, részlegen elhelyezett fogvatartottak létszámát,
- a fogvatartottak tevékenységét, a zárkában levő fogvatartottak magatartását az előljáró rendelkezése szerint meghatározott időközönként, de legalább két óránként,
- a házirend megtartását,
- az ajtók, az ablakrácsok, a falak, a mennyezet és padozat épségét a szolgálati utasítás szerint naponta legalább egyszer,
- a fogvatartottak telefonálására – különös tekintettel a fogvatartotti mobiltelefonokra – vonatkozó szabályok betartását,
- a biztonsági berendezések, a technikai eszközök, valamint a zárka- és a körletrész berendezési tárgyainak meglétét, állapotát, használhatóságát,
- a körletrész, a zárkák, a lakóhelyiségek rendjét, tisztaságát, a fogvatartottak ruházatát, ápoltságát.

A belső felügyeletet ellátó állomány a szolgálatteljesítés ideje alatt **szolgálati előljárójának** jelenti:

- a létszámellenőrzés végrehajtását, a fogvatartottak létszámát,
- fegyelmi vétség vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúját, ezzel egyidejűleg fegyelmi lapot állít ki,
- a fogvatartottak hangulatában bekövetkezett változást,
- a ruházat, a felszerelési tárgyak elhasználódását, hiányát, elvesztését, az anyagok megrongálását,
- a biztonságra veszélyes körülmény észlelését és a megszüntetésére tett intézkedést,
- a rendkívüli esemény előkészületét, kísérletét, elkövetését,
- a biztonsági berendezésekben és a technikai eszközökben keletkezett üzemzavart,
- a szolgálata alatt előforduló egyéb rendellenességet,

¹³⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 18/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzéséről

- a szabad levegőn tartózkodásra vagy foglalkoztatásra sorakoztatás tényét, a ki- és bevonulás végrehajtását, a fogvatartottak létszámát.

1.4. A körletfelügyelő szolgálati nyomtatványai

A körletfelügyelő szolgálati naplója

A naplóban rögzíteni kell részlegesen elhelyezett fogvatartottak létszámának változásait. A napló vezetését a szolgálat átvételekor kell megkezdeni és a szolgálat átadásakor kell lezárni. A naplók lezárásának az üresen maradt területek teljes egészére ki kell terjednie, az egyenes vonallal saroktól-sarokig történjen. A hibák javításának egyértelműnek kell lennie, egy egyenes vonallal, történjen mellette csillag és a javítással egy vonalban a napló szélén újabb csillag, továbbá a javítást végző aláírása és a javítás időpontja kell, hogy szerepeljen. Hibajavítót használni, átfirkálást, sátozást alkalmazni tilos.

A fejrésznél sorolt létszámadatokat a növedék és fogyatékos figyelembevételével kell a reggeli és az esti létszámmellenőrzést követően kitölteni. A „*kiadott és visszavett fogvatartottak*„ rovatban minden létszámváltozást folyamatosan kell vezetni. A kiadást az átvevő, a visszavételt a visszavevő olvasható aláírásával igazolja. A „*növedék, fogyatékos*” rovatba azokat a fogvatartottakat kell bevezetni, akik a részlegre új befogadásként érkeztek, vagy megőrzésre más szervből átszállítottak, illetve a részlegről megőrzésre vagy véglegesen kiadtak.

A „Jelentés, intézkedés” rovatban – az időpont megjelölésével – rögzíteni kell mindazokat az eseményeket, amelyek a részleg belső rendjétől eltérnek, így különösen:

- házirendet, napirendet érintő eseményeket, változásokat,
- a fogvatartottakat érintő eseményeket,
- az elhelyezési részlegekkel összefüggő változásokat,
- a szolgálat ellátást befolyásoló egyéb körülményeket stb.
- a munkaközi váltások végrehajtását.

Szintén az előző rovatban szükséges dokumentálni a biztonsági ellenőrzések végrehajtását („től-ig” időpont megjelöléssel) és annak tapasztalatait.

A szolgálat ellátásával összefüggő meghagyások között kell feltüntetni a részlegesen elhelyezett különös figyelmet igénylő fogvatartottak nevét, elhelyezését, illetve a megfigyelés okát, ellenőrzésük időpontját. Ugyanebben a szövegmezőben szükséges rögzíteni továbbá a végrehajtott napirendi pontokat időpont megjelöléssel, a fogvatartottak tevékenységére irányuló ellenőrzések időpontját, azok tapasztalatait, illetve a részlegesen bekövetkezett egyéb történéseket (pl.: csomagosztás, ügyvédi beszélő-, rendőri kihallgatás megtörténte, stb.).

A szolgálatot átadó körletfelügyelő és körlet-főfelügyelő szolgálat átadásakor aláírja a naplót, az átvevő is a szolgálat átvételét aláírásával igazolja.

Egyéb nyomtatványok

A bv. intézetek a fogvatartottak **bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkavégzésének** idejét a rendszeresített nyilvántartásba vezetni kötelesek. A nyilvántartás tartalmazza a fogvatartott személyi és büntetés-végrehajtási adatait a nyomtatvány alapján értelemszerűen, a díjazás nélküli munka megnevezését, a munka

időpontját, időtartamát, összóraszámot a munka végzését igazoló felügyelő, a fogvatartott, valamint ellenőrzés végett a főfelügyelő aláírását. Az igénybevétel óraszámait havonta név szerint összesíteni kell. **A díjazás nélküli munkaidő a napi 4 órát és a havi 24 órát nem haladhatja meg.** Az óraösszesítéseket erre figyelemmel kell elkészíteni.

A fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatos biztonsági szabályok¹³⁸

A fogvatartás teljes időtartama alatt kiemelt figyelmet kell fordítani az egyén pszichés teherbíró képességét jelentősen meghaladó állapotok és események (a továbbiakban: krízisveszély) megelőzésére és kezelésére.

A fogvatartást végrehajtó bv. szervezetben objektumonként önállóan, állandó tagságú **krízismegelőző bizottság működik** (a továbbiakban: Bizottság). A Bizottság dönt a Nyilvántartás adatainak módosításáról, fenntartásáról vagy törléséről.

A Bizottság vezetője javaslatot tesz vagy utasítást ad a reintegrációs tisztszámára a Nyilvántartásban szereplő fogvatartott elhelyezésére, egyéni kezelése vonatkozásában. A Bizottság vezetője a bv. osztályvezető, további tagjai:

- biztonsági osztályvezető;
- egészségügyi osztály kijelölt tagja;
- pszichológus.

A Bizottság munkájában további szakterület képviselője is részt vehet (pl. reintegrációs tisztsz, lelkész, bv. pártfogó felügyelő). A Bizottság ülése a Befogadási és Fogvatartási Bizottság ülésével összevonható.

A rendőrség által a bv. intézetbe átkísért fogvatartott befogadása során, a befogadást végző személynek tájékozódnia kell az átkísérést végző személytől, az őrizetet végrehajtó fogda vezetőjétől, illetve szükség esetén a bv. ügyésztől az átkísért fogvatartott korábbi magatartási jellemzőiről, esetlegesen ismert önkárosító vagy öngyilkossági cselekményeiről, valamint az általa elkövetett bűncselekmény jellegéről.

Hivatali időn túli új befogadás esetén a biztonsági tisztsz (amennyiben egészségügyi személyzet is szolgálatban van, az ápoló) kikérdezi a befogadott személyt az esetleges öngyilkossági előtörténetéről. Amennyiben felmerül az öngyilkossági veszélyeztetettség, feljegyzést készít, melyet továbbít a Bizottságnak. A biztonsági tisztsz feladata a Nyilvántartásban szereplő fogvatartottakra vonatkozó információknak a felügyelők szolgálati helyeire továbbításának biztosítása.

Ha a **hivatali időn kívüli befogadás esetén** a fogvatartott pszichés egyensúlyvesztésének jele észlelhető, orvos közreműködésére kell intézkedni. Orvosi ellátást és intézkedést követően, amennyiben az orvosi vélemény szerint a fogvatartott bv. intézetben elhelyezése lehetséges, a **biztonsági tisztsz a körülmények figyelembevételével meghatározza a fogvatartott további ellenőrzésére vonatkozó feladatokat.** A bv. szerv adottságainak megfelelően gondoskodnia kell a fogvatartott társas és/vagy elektronikus megfigyelési eszközzel felszerelt zárában történő elhelyezéséről. A továbbiakról hivatali időben a Bizottság dönt.

¹³⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 18/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzéséről

A megelőzés érdekében a szakterületek, valamint a bv. szervek közötti hatékony információátadás és együttműködés támogatására a veszélyeztetett fogvatartottakról nyilvántartást (a továbbiakban: Nyilvántartás) kell vezetni. A **Nyilvántartás azokat a fogvatartottakat tartalmazza**, akik esetében az előzményeik ismeretében a megelőző intézkedések mellett is alapos okkal számítani lehet öngyilkosságra vagy más önártalom/önkárosítás megjelenésére, pszichoaktív szerhasználatból eredő magatartási zavarra vagy fiziológiai krízisre, hátrányos közösségi helyzetükből eredő pszichés- vagy alkalmazkodási-magatartási krízis kialakulására.

A Nyilvántartás alcsoportjai:

- magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak;
- önkárosító fogvatartottak;
- pszichoaktív szerhasználat szempontjából magas kockázatú fogvatartottak;
- bántalmazás szempontjából magas kockázatú fogvatartottak;
- hosszú ítélettartam miatt labilis fogvatartottak;
- egyéb okból veszélyeztetett fogvatartottak.

Amennyiben a Nyilvántartásban szereplő fogvatartott egyszemélyes elhelyezése válik szükségessé magánelzárás vagy elkülönítés végrehajtására, az elrendelő köteles a Bizottság állásfoglalását kikérni az egyszemélyes elhelyezés végrehajthatóságára vonatkozóan. Ha a Bizottság a fogvatartott egyszemélyes elhelyezését jóváhagyja, úgy a zárka **elektronikus megfigyelési eszközzel történő megfigyelését folyamatosan biztosítani kell**.

A biztonsági szemle, az átfogó biztonsági vizsgálat, valamint – annak végrehajtási keretei adta lehetőségek szerint – a napi biztonsági ellenőrzés során **kiemelt figyelmet kell fordítani** az elkövetést elősegítő fizikai adottságok feltárására, megszüntetésére, továbbá az **önkárosító/önártó cselekmények elkövetésére alkalmas eszközök** (pl. kötél, zsineg, hajlékony kábel, fonál, éles eszköz stb.), valamint kábító- vagy bódítószerek, vegyszerek és engedély nélkül tartott gyógyszer kiszűrésére.

A korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető fogvatartott zárkájában – függetlenül attól, hogy az aktuális Nyilvántartásban szerepel-e – a megelőzés érdekében elektronikus megfigyelési eszköz helyezhető el.

Magánelzárás, fegyelmi és biztonsági elkülönítés során a korábban öngyilkosságot elkövető vagy saját testi épségét veszélyeztető fogvatartottat – függetlenül attól, hogy az aktuális Nyilvántartásban szerepel-e – elektronikus megfigyelési eszközzel felszerelt zárkában kell elhelyezni.

A „**magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak**” ellenőrzésének gyakoriságát úgy kell meghatározni, hogy az ellenőrzés a fogvatartott számára ne legyen kiszámítható. A „magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak” ellenőrzését **nappal 60, éjszaka 30 percenként kell elvégezni**, illetve egyénileg kell megvizsgálni, hogy szükséges-e az ellenőrzések gyakoribb végrehajtása. A tevékenység rendszeres ellenőrzése mellett 12 óra alatt legalább 3 soron kívüli ellenőrzést kell végrehajtani. A „magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak” **a zárkában vagy más helyiségben nem maradhatnak egyedül**. E lehetőség esetére a bv. szerv vezetője intézkedésben határozza meg a fogvatartottal kapcsolatos feladatokat.

A biztonsági osztály a „**pszichoaktív szerhasználat szempontjából magas kockázatú fogvatartottak**” zárkájában ütemezetten biztonsági vizsgálatot tart.

A személyi állomány tagjánál **egyedi azonosítóval ellátott vágóeszközt kell rendszeresíteni**, amely további sérülés okozása nélkül alkalmas az önakasztás eszközéül használt anyag elvágására. A vágóeszközt a szolgálatban lévő körletfelügyelő vagy a személyi állománynak az a tagja tartja magánál, aki a leghamarabb képes a beavatkozásra.

2. A fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányítása, ellenőrzése, a napirendi pontok végrehajtása¹³⁹

A fogvatartottak zárkán belüli tevékenységének ellenőrzése, mint szakfeladat, ok- okozati összefüggések tekintetében szerteágazó. Az ellenőrzés elsődleges célja a **fogvatartott tevékenységének figyelemmel kísérése, kontroll alatt tartása**. További célként jelenik meg a fogvatartottak önkárosító, valamint egymás sérelmére elkövetett cselekményeinek megakadályozása, valamint a tiltott, biztonságra, avagy esetenként a fogvatartottak életére, testi épségére veszélyt jelentő eszközök tartásának, készítésének, felhasználásának, továbbá rendkívüli esemény megvalósításának megakadályozása is. A prevenciós tevékenység hatékony megvalósulása érdekében az ellenőrzéseket a vonatkozó szabályzók előírásainak maradéktalan betartásával kell végrehajtani.

Az érintett helyiségekbe történő belépés során **kiemelt éberséget kell tanúsítani**. A **betekintő nyíláson be kell nézni** és fel kell mérni a zárkában elhelyezett fogvatartottak elhelyezkedését és tevékenységét. Kiemelt figyelmet kell fordítani az üveg vagy plexi betét, fűrt lemez meglétére, a zárkából történő szándékos kiszúrás vagy egyéb kihatás elkerülése érdekében. Indokolt esetben a helyiség áramtalanítását is előzetesen el kell végezni. Közvetlenül a zárkaajtó mögött elhelyezkedő fogvatartottakat – a zárkanyitás előtt – távolabb kell küldeni az ajtótól.

Belépéskor a **személyi állomány tagjai úgy helyezkedjenek**, hogy egymást biztosítva folyamatosan figyelemmel tudják kísérni az ott elhelyezett fogvatartottak viselkedését, magatartását. Az ajtót biztosító személy kívülről biztosítsa a zárkába belépő társát, társait és egyben akadályozza meg az ajtó becsukását és a folyosó felől irányuló illetéktelen mozgást.

Amennyiben **egyedül történik a zárkába belépés**, akkor a személyi állomány tagja csak az ajtóba álljon, vagy a zár előzetes bezárásával kell biztosítani, hogy az ajtót kívülről ne lehessen becsukni, illetve **jelzés leadására alkalmas eszközt** (pl.: személyi riasztó, EDR készülék) **készenléti helyzetben kell tartani**. Olyan zárkák esetében, melyben elhelyezett fogvatartottak által a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény elkövetésének veszélye áll fenn, vagy ilyen jellegű cselekménnyel kapcsolatban előzményi adatok állnak rendelkezésre, **minden esetben 2 fő hivatásos személyi állományú tagnak** kell a zárkanyitást végrehajtani.

¹³⁹ A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálatával által előterjesztett és jóváhagyott „a fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányításához, a szolgálat átadás-átvételi tevékenységéhez, az ébresztő/takarodó végrehajtásához, valamint a zárkában/lakóhelyiségben történő ellenőrzéshez” témakörben kiadott módszertani útmutató (30500/6767-1/2017. ált.)

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának szakmai segédanyaga a büntetés-végrehajtási szervek Házi rendjének kialakításáról (30500/3331-2/2019. ált.)

Az országos parancsnok biztonsi és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási-szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

2.1. Az ellenőrzés gyakoriságának meghatározása

Az ellenőrzések gyakoriságát úgy kell meghatározni, hogy az megfeleljen a fogvatartotti populáció összetételének, annak végrehajtása kellő mértékben lefedje a fogvatartott tevékenységének részleteit is. Az ellenőrzések végrehajtását úgy kell megszervezni, hogy az **ne legyen a fogvatartottak által kiszámítható.**

Az ellenőrzésekre vonatkozó helyi intézkedések kidolgozásánál alapként kell figyelembe venni, hogy rezsimkategóriától függetlenül, két ellenőrzés között **maximum 1 óra időintervallum telhet el éjszakai, valamint nappali szolgálatban egyaránt.** A gyakoribb ellenőrzéseket az intézet parancsnoka határozza meg. (A 7/2019. (12.19.) OP körlevél lehetőséget ad 2020. január 01-től a bv. szerv vezetőjének, hogy a fogvatartotti populáció biztonsági kockázatához igazodva a nappali és éjszakai időszakokban egyaránt két órára növelheti az ellenőrzések gyakoriságát, illetve munkanapokon 12.00-14.00 óra között, hétvégén és munkaszüneti napon 16.00 óra után zárást rendelhet el a részlegeken.) A fogvatartottak zárkán belüli elhelyezése során, amennyiben az intézeti adottságok lehetővé teszik, törekedni kell arra, hogy a zárkán vagy lakóhelyiségen belül a felszerelési tárgyak optimális elhelyezésével minimalizálható legyen a holtterek aránya.

A szolgálatba lépő állomány minden esetben legyen tisztában az ellenőrzési feladataival, illetve az eligazítások során kerüljön külön meghatározásra annak gyakorisága is.

2.2. Az ellenőrzés végrehajtásának elemei

A fogvatartotti zárkák, illetve lakóhelyiségek betekintő nyílásánál (ajtón, vagy falazaton kialakított) történő ellenőrzés során minden esetben **meg kell győződni a zárkában lévő fogvatartottak létszámáról, tevékenységéről.** Az ellenőrzésnek **addig kell tartania,** ameddig a körletfelügyelő meg nem győződött valamennyi fogvatartott állapotáról, tevékenységéről.

Az ellenőrzések kiszámíthatatlansága érdekében javasolt az **ellenőrző kártyás rendszer** bevezetése, melyen rögzítésre kerülnek az ellenőrzések időpontjai. A kártyákat - éjszakai szolgálatban -, az **eligazítások alkalmával kell kiosztani** és a kártya számát a körletfelügyelő szolgálati naplójában fel kell tüntetni, (pl: az ellenőrzéseket a 4. számú kártya alapján hajtom végre), hogy visszaellenőrizhető legyen a végrehajtott ellenőrzés. Amennyiben valamilyen ok miatt (azonnali intézkedést igénylő esemény) **elmarad a kiírt ellenőrzés,** úgy azt a **szolgálati naplóban rögzíteni kell,** majd azt követően az ellenőrzési tevékenységet a kártyán szereplő időpontok szerint kell folytatni.

A körletfelügyelő az ellenőrző kártyán meghatározott általános és/vagy gyakoribb időpontban elindul a fogvatartotti részlegen és a **betekintő nyíláson meggyőződik** a fogvatartottak állapotáról, a tevékenységükről.

Amennyiben a **szuicid nyilvántartásban szereplő** valamelyik fogvatartott egyszemélyes elkülönítése válik szükségessé (pl.: egészségügyi elkülönítés, magánelzárás fenyítés, biztonsági vagy fegyelmi elkülönítés miatt), és a fogvatartott egyszemélyes elhelyezését a bizottság, hivatali munkaidőn túl a szolgálatban lévő biztonsági tiszt javaslatára az intézet parancsnoka vagy helyettese jóváhagyja, úgy az elhelyezés során a fogvatartott

tevékenységének fokozott – **lehetőség szerint technikai eszközzel történő – figyelemmel kísérését biztosítani kell.**

Zárkán, lakóhelyiségben tartózkodó **fogvatartottak ellenőrzése terjedjen ki** az alábbiakra:

- a fogvatartott(ak) létszámára, a napirendnek megfelelő tevékenységekre, az azzal összefüggő feladataik teljesítésére (pl.: felkeltek-e, beágyaztak-e, takarítottak-e);
- a zárkarend kialakítottságára, fenntartására (a napirendnek megfelelő állapot);
- a napirendi pontok kellő időben kerülnek-e végrehajtásra;
- a kiadott utasításokat a fogvatartottak teljesítették-e;
- a fogvatartottak személyes és általános higiéniai körülményeire;
- fogvatartottak aktuális hangulatára;
- a fogvatartottakon szemmel látható külsérelmi nyomokra, azok keletkezésének feltételezhető okaira;
- szuicid cselekmények előkészületére, bekövetkezésére utaló jelekre (pl: kötélfonás, eldobható penge preparálása, önakasztás, „falcolás”);
- a szuicid szempontból veszélyeztetett fogvatartott a részére kijelölt helyen tartózkodik-e, illetve megfelelő-e a zárkán belüli kijelölés;
- tiltott tárgy tartására, használatára, készítésére;
- tiltott kapcsolattartás létesítésére vagy annak előkészületére („fidizés”, „liftezés”, ablakon kikiabálás);
- a fogvatartottak egészségügyi állapotában bekövetkezett folyamatszerű, vagy hirtelen kialakuló negatív változásra (rosszullét);
- a fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett cselekményeinek előkészületére, kialakulására vagy éppen folyamatban lévő eseményre;
- a fogvatartottak elhelyezkedésére az adott zárkában, az abban bekövetkezett változásokra (másik ágyban alszik, mint az előző ellenőrzés során, a földön ül vagy fekszik);
- a zárka felszerelési tárgyainak meglétére, azok korábban kialakított elhelyezésének változatlan fenntartására;
- a zárka felszerelési tárgyak rendeltetésszerű használatára, az azokban esetlegesen bekövetkezett rongálásokra, az elkövetett cselekménnyel feltételezhetően gyanúsítható fogvatartott személyének beazonosítására;
- rendkívüli esemény előkészületére, kísérletére (pl.: falbontás, rácsvágás, tűz, stb.).

Amennyiben az ellenőrzés során **rendellenességet, esetlegesen rendkívüli eseményt**, vagy sérült, az átlagostól eltérő egészségügyi állapotban lévő fogvatartottat észlel, azt azonnal jelentse a szolgálati elöljárójának, és adjon tájékoztatás az egészségügyi szakápoló felé.

Mérje fel a helyzetét, **hozza működésbe személyi riasztóját**, és ezt követően kezdje meg az elsődleges intézkedéseket, vagy a helyszínen tartózkodva várja meg az intézkedőket.

A fogvatartott önakasztásának vagy szemmel láthatóan súlyos önkárosításának észlelése, vagy ha a fogvatartott életét közvetlen veszélyeztető körülmény áll fenn, **amennyiben a beavatkozás biztonságosan végrehajtható**, nyisson zárkaajtót, kezdje meg a rendkívüli esemény felszámolását, vagy az adekvát elsősegélynyújtást. A biztonságos végrehajtása érdekében, annak megkezdése előtt valamennyi körülményt értékelje, a szemben álló erőviszonyokat is mérje fel. Amennyiben a többi fogvatartottak alszik, a közvetlen életveszély elhárítása érdekében azokat ébressze fel és a körülményekről tájékoztassa őket.

2.3. Az ellenőrzés végrehajtása nappali időszakban

Az ellenőrzési tevékenység megvalósítása során nappali időszakban, az éppen aktuálisan zajló napirendi pontokat is figyelembe kell venni. Ennek során az ellenőrzések akár a **munkafolyamat végrehajtásába is beépíthetők** úgy, hogy az nem jár a szolgálati feladatok biztonságos ellátásának veszélyeztetésével. A nappali időszakban végrehajtott ellenőrzéseket a **társ szakterületek személyi állományának napi feladatokba történő bevonásával is** meg lehet erősíteni. Ebben az esetben, az egyéb napirendi pontok biztosítását az ellenőrzés időtartamára az ott szolgálati feladatokban **részvevő kolléga dokumentáltan átveszi**.

2.4. Az ellenőrzés végrehajtása éjszakai időszakban

Az éjszakai időszakban végrehajtott ellenőrzések során a fenti rendelkezéseket is figyelembe kell venni, a körletfelügyelő az ellenőrzések végrehajtása során **köteles használni az éjszakai ellenőrző fényt** működtető nyomógombot. A betekintő nyílás plexi üvegének hiányában, vagy annak sérülése esetén javasolt alkalmazni „**plexilapátot**”, amelyet a betekintő nyílás elé kell helyezni az esetleges támadás vagy sérülés megelőzése érdekében.

2.5. Az ellenőrzések dokumentálása

A körletfelügyelő az ellenőrzési kötelezettségének végrehajtását, annak tényét és tapasztalatait a **szolgálati naplóban köteles dokumentálni**. A szolgálati naplóban az ellenőrzés tényének dokumentálását úgy kell végrehajtani, hogy annak mozzanatai, tapasztalatai jól nyomon követhetők és bármikor visszaellenőrizhetők legyenek. Abban az esetben, ha egy adott fogvatartott vonatkozásában **gyakoribb ellenőrzés** végrehajtásának elrendelése kerül sor (pl: 18-22 perc), úgy a fogvatartott nevét, zárkaszámát külön fel kell tüntetni a naplóban, és elkülönülten rögzíteni kell a rá vonatkozó ellenőrzési időpontokat, valamint tapasztalatokat.

A végrehajtott ellenőrzés és annak dokumentálása utólag, a dokumentumok és technikai eszközök felhasználásával visszaellenőrzésre kerülhet szűrőpróba szerűen, ennek során egy esetleges ellenőrzés kimaradásánál, **egyértelműen látszani kell a végrehajtást akadályozó, és/vagy előidéző szolgálati tevékenységnek, eseménynek**. Ennek hiánya fegyelmi, vagy akár büntetőjogi felelősségre vonással jár.

2.6. Az ébresztő végrehajtásának módja

Az ébresztőt, mint kötelező napirendi pontot úgy kell végrehajtani, hogy az valamennyi érintett fogvatartott számára **egyértelmű, vizuálisan és/vagy akusztikai lehetőségek kimerítésével is jól érzékelhető legyen**. A végrehajtás során a helyi intézkedésekben meghatározott eszközöket - annak sorrendiségét betartva - igénybe kell venni az alábbiak szerint:

- központilag működésbe helyezhető csengő alkalmazásával;
- zárkák világításának felkapcsolásával;
- központi hírtechnikai hálózaton működtetett hangosbeszélő segítségével;
- zárkára szerelt OV-készülék alkalmazásával zárkánként, vagy ha lehetőség engedi csoportos jelzéssel;

- technikai feltételek hiányában, kulturált hangnemben előszóval, a zárka ajtón történő kopogtatással.

Az ébresztési technikák kialakításánál ugyanakkor, fő szabályként kell figyelembe venni az egységes végrehajtási tematikát, illetve azt, hogy az ébresztő központi kérdéskörében a fogvatartotti **zárkák kellő fénnel történő megvilágítása szerepeljen**. Fontos szempont ez annak érdekében, hogy a fogvatartottak tevékenységét, állapotát, továbbá a napirendi pont végrehajtását a **legrövidebb időn belül kontrolálhassa a személyi állomány feladatára kijelölt tagja**.

Az ébresztő végrehajtása a szolgálat átadás-átvételt megelőző feladat. A fenti ébresztési technikák alkalmazását követően a részlegeken szolgálatot teljesítő körletfelügyelő valamennyi zárka vonatkozásában **hajtson végre ellenőrzést az alábbiakra kiterjedően:**

- a fogvatartottak az ébresztő tényét értették-e, a napirendi pont minden fogvatartott vonatkozásában végrehajtásra került;
- a fogvatartottak létszáma zárkánként megfelel-e a részlegen vezetett nyilvántartásnak;
- az ébresztőt követően a fogvatartottak a zárkákban megkezdtek tevékenységüket a zárkarend, valamint egyéni ápoltságuk kialakítása érdekében;
- valamennyi fogvatartott szemmel látható életfunkciója megfelelő, suicid cselekmény, vagy rosszullét, esetlegesen haláleset bekövetkezése nem tapasztalható.

Az ébresztő végrehajtását a rendelkezésre álló élőerő függvényében a zárkába belépéssel, annak hiányában betekintő nyíláson keresztül **vissza kell ellenőrizni**.

Az ébresztő gyakorlatban történő végrehajtása során a fogvatartott **köteles a napirendben meghatározott időben** az ébresztőt végrehajtani, haladéktalanul felkelni, felöltözni (rendszeresített ruházat, előírt lábbeli stb.), ágát bevetni, és a szabályoknak megfelelő ágy- és zárkarendet kialakítani a reggeli létszámellenőrzésre.

Amennyiben **nem hajtják végre az ébresztőt**, annak nyomatékosítása érdekében az ételbeadó nyílás lenyitását követően a körlet felügyelő hívja fel a fogvatartottak figyelmét, hogy keljenek fel az ágyból. Abban az esetben, ha utasítása ellenére továbbra sem valósul meg az ébresztő, szükség esetén kellő biztosítás mellett nyisson zárkát, és a zárkába belépve szerezzen érvényt utasításának. Az a fogvatartott, aki a reggeli létszámellenőrzésre nem hajtja végre az ébresztőt, nem öltözik fel, nem alakítja ki az ágy- és zárkarendet, illetve a létszámellenőrzésre nem sorakozik fel, **fegyelmi vétséget követ el**.

Amennyiben az ébresztő a **fogvatartotti állomány adott csoportjára vagy csoportjaira vonatkozik** a hanghatással járó tematika használatát kerülni kell. Ebben az esetben – kulturált hangnemben előszóval, a zárka ajtón történő kopogtatással történjen az ébresztés.

2.7. A sorakozók

Ápolatlanul, hiányos öltözetben a zárkát a fogvatartottaknak elhagyni tilos! A sorakozó, illetve a vonulás a felügyelet utasításának megfelelően, csendben, fegyelmezetten, zárt rendben történik. Sorakozókor a létszám-megállapítás, névsorolvasás alatt, nevének hallatán nyilvántartási száma megadásával kell jelentkezzen. Kivonuláskor a tevékenységhez szükséges, illetve engedélyezett tárgyakat, eszközöket (pl. tanszerek, könyvek, sportfelszerelés, stb.) ellenőrizni kell.

2.8. A takarodó végrehajtásának módja

A takarodót, mint kötelező napirendi pontot úgy kell végrehajtani, hogy az valamennyi érintett fogvatartott számára egyértelmű, vizuálisan és/vagy akusztikai lehetőségek kimerítésével is jól érzékelhető legyen. A végrehajtás során a helyi intézkedésekben meghatározott eszközöket - annak sorrendiségét betartva - igénybe kell venni az alábbiak szerint:

- központilag működésbe helyezhető csengő alkalmazásával;
- zárkák világításának lekapcsolásával;
- központi hírtechnikai hálózaton működtetett hangosbeszélő segítségével;
- zárkára szerelt OV-készülék alkalmazásával zárkánként, vagy ha lehetőség engedi csoportos jelzéssel;
- technikai feltételek hiányában, kulturált hangnemben élőszóval.

A takarodó alkalmával a részlegeken szolgálatot teljesítő körletfelügyelő valamennyi zárka vonatkozásában **hajtson végre ellenőrzést az ébresztőnél meghatározottak alapján a takarodóra értelemszerűen alkalmazva.**

A takarodó végrehajtását követően a körletfelügyelő minden zárka tekintetében győződjön meg arról, hogy azok **kulccsal történő zárása megtörtén.** A lakóhelyiségek esetében az azokra vonatkozó speciális szabályok ezen rendelkezés alól kivételt képezhetnek az intézet helyi szabályozásának megfelelően.

Mindezek ellenére azon részlegeken, ahol zárkákban vannak elhelyezve a fogvatartottak, **éjszakai időszakban egyetlen zárka sem maradhat nyitott állapotban.** Ennek tényéről, a manuális módszer alkalmazása mellett a technikai rendszer adatainak visszaellenőrzésével is minden esetben meg kell győződni, amennyiben ezt az intézet technikai lehetőségei lehetővé teszik.

Amennyiben **nem hajtják végre a kapott utasítást,** annak nyomatékosítása érdekében – zárka esetében – az ételbeadó nyílás lenyitását követően a körlet felügyelő hívja fel a fogvatartottak figyelmét, hogy feküdjenek le. Abban az esetben, ha utasítása ellenére továbbra sem valósul meg a takarodó, szükség esetén kellő biztosítás mellett nyisson zárkát, és a zárkába belépve szerezzen érvényt utasításának. Az a fogvatartott, aki a takarodót nem hajtja végre fegyelmi vétséget követ el.

2.9. A zárás végrehajtása

A zárás a bv. intézet valamennyi körletén a **fogvatartotti mozgás teljes beszüntetését, illetve a zárkák nyitásának tilalmát jelenti.** A zárás során ellenőrizni kell a fogvatartottakkal kapcsolatosan a korábbiakban már részletezett valamennyi körülményt, és annak végrehajtását követően a zárkák zárt állapotát, a technikai rendszer segítségével is.

3. A szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére (SAFE) rendszer¹⁴⁰

A szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére elnevezésű rendszer az a szolgálati alkalmazás, amely **a fogvatartotti információk és adatok gyors, elektronikus lekérdezését teszi lehetővé, továbbá alkalmas alapvető intézkedések végrehajtásának rögzítésére.**

A szolgálati feladatok elősegítését szolgáló mobileszközökön (a továbbiakban: SAFE eszköz) **kizárólag a szolgálat ellátásához szükséges alkalmazások telepíthetők** és futtathatók. SAFE eszközzel kizárólag a személyi állomány azon tagja látható el, aki a megfelelő oktatásban részesült.

A SAFE rendszert elsősorban a vezetői állomány, a biztonsági tisztek, biztonsági főfelügyelők, a biztonsági felügyelők, a fogvatartotti részlegeken szolgálatot ellátók (pl.: reintegrációs tiszt, körlet-főfelügyelő, körletfelügyelő stb.), valamint a fogvatartottak foglalkoztatásában, munkáltatásában résztvevők (pl.: munkáltatásbiztonsági vezető, konyhavezető, műhelyvezető, foglalkoztatási biztonsági felelős, foglalkoztatási felügyelő stb.) alkalmazzák. A SAFE rendszer alkalmazására a bv. szerv vezetője egyéb szolgálati feladatot ellátó személyi állománytagokat is kijelölhet.

A SAFE eszközöket minden felhasználó kizárólag a **saját felhasználó nevével és jelszavával** történő bejelentkezést követően használhatja. A rendszer a bejelentkezéseket, adatmódosításokat naplózza. A SAFE eszközöket huzamosabb használaton kívüli időszakban (pl.: hivatali munkarendben dolgozók hivatali munkarenden kívül) elzárva, kikapcsolt állapotban kell tárolni.

A részlegekre (szolgálati helyekre) kiosztott SAFE eszközök a **váltások során átadásátvétel tárgyát képezik.** Minden átadás-átvétel alkalmával, az átadó személyi állománytag köteles a SAFE-ből kijelentkezni, majd a SAFE eszközt az őt leváltó személyi állománytagnak átadni. **Az átadás-átvétel során az eszköz állapotát, sértetlenségét az átvevőnek ellenőriznie kell.** Az átvevő köteles az átadás-átvétel során bejelentkezni a SAFE-be. A részlegekre (szolgálati helyre) kiosztott SAFE eszközért az oda beosztott és ott szolgálati feladatot ellátó személyi állománytag kártérítési felelősséggel tartozik. Az eszközt felszerelési tárgyként kezelje, tartsa magánál, alkalmazza. **Az eszközt fogvatartottak által hozzáférhető módon elhelyezni tilos.** A részlegekre (szolgálati helyekre) kiosztott SAFE eszközök töltéséről, az ott szolgálatot ellátók – lehetőség szerint – éjszaka vagy olyan időszakban gondoskodjanak, amikor az eszköz alkalmazására a napirendből adódóan ritkábban kerülhet sor. Az eszközt töltés közben elzárva kell tartani, amennyiben a személyi állománytag nem a töltés helyszínén tartózkodik. A SAFE eszközt fogvatartottak, valamint nem a bv. szervezet személyi állományába tartozó személyek részére átadni tilos. A SAFE eszköz rendellenes működéséről, meghibásodásáról, megrongálódásáról **haladéktalanul jelentést kell tenni** a közvetlen szolgálati előljáró részére, az informatika tájékoztatása mellett.

A felhasználók a bejelentkezési adataikat, és a SAFE eszköz lezárását feloldó mintát kötelesek zártan kezelni. A SAFE alkalmazása során **törekedni kell arra**, hogy a SAFE eszközön megjelenő adatokra illetéktelen személyek, elsősorban a fogvatartottak ne láthassanak rá. Különös körültekintéssel kell eljárni az NFC fogvatartotti kiétkező kártya / NFC karkötő leolvasás során.

¹⁴⁰ A BVOP Biztonsági Szolgálatának és az Informatikai Főosztályának Módszertani Útmutatója a szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére (SAFE) rendszer üzemeltetésének és alkalmazásának egységes kialakítására

A SAFE főbb funkciói:

- információszoolgáltatás a bv. szervben elhelyezett fogvatartottakról:
 - természetes személyazonosító adatok,
 - fénykép,
 - bv. jogviszony adatai (fogvatartás jellege, jogcíme, tartama),
 - kiemelt figyelmet megalapozó adatok (pl.: magas biztonsági kockázat, szuicid veszélyeztetettség),
 - fogvatartott birtokában engedéllyel tartható technikai eszközök,
 - fogvatartott bv. intézetben lévő bűntársai helyben és országos szinten.
- részlegeken, zárakban elhelyezett fogvatartottak azonosítása a részlegeken és a zárakajtók környezetében elhelyezett NFC chippek SAFE eszközzel történő leolvasásával,
- fogvatartott azonosítása NFC fogvatartotti kiétkező kártya / NFC karkötő leolvasásával,
- fogvatartottak tartózkodási helyének (pl.: zárakba helyezés, szabadlevegőn tartózkodás, látogatás, munkahely) megadása a NFC fogvatartotti kiétkezési kártya / NFC karkötő felügyelői készülékkel történő leolvasásával, akár csoportosan is,
- zárka és ágy kijelölése a fogvatartott számára.

A részlegeken – az előzőekben meghatározott funkciók alkalmazásával – összefüggő feladatok a következők:

- fogvatartott mozgatása során NFC kártya / NFC karkötő leolvasásának végrehajtása a mozgás megtörténtekeor,
- fogvatartott elhelyezésének megváltoztatásakor a zárka és ágy kijelölésének végrehajtása. Az elhelyezés megváltoztatásakor figyelemmel kell lenni a fogvatartotti adatokra és azokból tájékozódni kell,
- fogvatartott birtokában tartható technikai eszközök ellenőrzésekor a SAFE eszköz vonatkozó információszoolgáltató funkciójának alkalmazása,

A feladatok végrehajtása során a fogvatartott azonosítást is el kell végezni minden esetben.

A fogvatartottak mozgása 2 nap időtartamig a SAFE rendszerben visszakereshető, az NFC fogvatartotti kiétkezési kártyával / NFC karkötővel ellátott fogvatartottak a zárka elhagyásakor kötelesek azt maguknál tartani.

4. Tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása¹⁴¹

A Módszertani Útmutató értelmezésében:

Tiltott tárgynak minősül minden olyan tárgy, eszköz vagy anyag, amely a bv. intézetben és az ahhoz tartozó területen, vagy a bv. által üzemeltetett gépjárműveken fogvatartottaknál, vagy más személyeknél engedély nélkül tartott, rejtett, tárolt. Annak birtoklása, használata közvetlen vagy közvetett módon sérti, veszélyezteti a bv. szerv, vagy a fogvatartás rendjét, biztonságát.

¹⁴¹ A BVOP Biztonsági Szolgálatának Módszertani Útmutatója a bv. szerv biztonságra veszélyes tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása érdekében végrehajtandó kockázat elemzés elkészítéséhez (30500/68-1/2019.ált)

4.1. Tiltott tárgyak előtalálása

Tiltott tárgy előtalálása esetén az észlelő személy haladéktalanul jelentést tesz a szolgálati út betartásával. A feltételezhetően bűncselekményt megvalósító, elsősorban kábítószer-nyomanyagot a rendőrségnek át kell adni. A kábítószer-nyomanyag a rendőrség intézkedéséig nem tárolható reintegrációs tiszti irodában, annak tárolását olyan helyiségben kell megoldani, ahol **fogvatartott, vagy más illetéktelen személy nem juthat hozzá** (biztonsági tiszti páncélszekrényben zárható pénzkazettában).¹⁴²

A bv. szervben előtalált tiltott, vélhetően kábítószer-nyomanyag – függetlenül attól, hogy azt a fogvatartottakig történő eljutás előtt vagy után találták elő – **szabad bőrfelülettel nem érintkezhet, belégzése kerülendő**, megérintése, megfogása gumikesztyűvel vagy orvosi csipesz használatával történhet.¹⁴³

A szolgálatban lévő biztonsági tiszt készíttessen **fényképfelvételt** az rejtés helyéről, annak módjáról és a tárgyról. A felvételeket a belső hálózaton közzé kell tenni. Az eligazítások során a kinyomtatott képeket be kell mutatni a személyi állománynak.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a körletfelügyelő fogalma?
- Sorolja fel a körletfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatait!
- Ismertesse a körletfelügyelő ellenőrzési kötelezettségét!
- Ismertesse a körletfelügyelő jelentési kötelezettségét!
- Sorolja fel, hogy mit kell jelentenie a belső felügyeletet ellátó állománynak a szolgálati előljáró részére!
- Ismertesse a körletfelügyelő szolgálati naplójának kitöltési szabályait!

¹⁴² A BVOP Fogvatartási Ügyek Szolgálatának szolgálatvezetője által jóváhagyott szakmai protokoll, amely a fogvatartottak csomag- és levélküldeményeivel kapcsolatos feladatok végrehajtásához nyújt segítséget (30500/8676-3/2019.ált.)

¹⁴³ A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettesének 6/2019. (09.05.) OPBFH körlevele a tiltott tárgyak bejutásának és a bejutott tárgyak előtalálásának érdekében (30500/4206-6/2019.ált.)

XII. FEJEZET

A MUNKÁLTATÁS KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS, MUNKÁLTATÁSSAL KAPCSOLATOS BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG¹⁴⁴

A fogvatartottak munkáltatásának biztonsága szerves részét képezi a bv. szerv biztonsági rendszerének, ezért azt azzal összhangban kell megszervezni, oly módon, hogy a biztonsági kockázat a szükséges mértéket ne lépje túl.

A munkáltatásra vonatkozó biztonsági szabályokat értelemszerűen alkalmazni kell a foglalkoztatás többi formájára is.

1. A munkáltatás biztonsági felügyelete

1.1. A munkáltatás fogalma

Munkáltatás a reintegrációs tevékenység azon formája, amikor az elítéltek vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető munkavégzése **szervezetten, rendszeresen**, haszon- vagy bevételszerzési céllal, a munka törvénykönyvében szabályozott munkaviszonytól eltérő, jogszabályban meghatározott feltételekkel és **díjazás ellenében történik** (.....)¹⁴⁵

A munkáltatás ideje alatt figyelemmel a munkahely és a fogvatartott biztonsági kockázatának besorolására a fogvatartottakat őrizni, felügyelni, illetve ellenőrizni kell.

Az elítéltet munkával a bv. szerv foglalkoztatja és gyakorolja a munkáltatói jogokat. A munkáltató szerződése alapján az elítélt – írásban megadott hozzájárulásával – más gazdálkodó szervezetnél is végezhet munkát. A szerződésben a munkáltatói jogok kizárólag azon része ruházható át, amely az e törvényben szabályozott jogok és kötelezettségek gyakorlását, illetve az elítéltek személyiségi jogait nem sérti.

1.2. A munkáltatás területei

A fogvatartottat a büntetés-végrehajtási intézet (kötségvetési), vagy az e célra alapított gazdálkodó szervezet foglalkoztatja.

A költségvetési munkáltatás

¹⁴⁴ 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról,

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, XII. fejezet

¹⁴⁵ Teljes fogalom: 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról, 3. §. 13 pont.

A költségvetési munkáltatási forma alatt elsősorban a **bv. intézet működéséhez, fenntartásához** szükséges munkahelyeket kell érteni, mint pl. háziműhely, mosoda, konyha, raktárak. Ugyanakkor, a **szabadkapacitás hasznosításának** keretében - külső vállalkozóval vagy céggel kötött szerződés alapján - is történik munkáltatás.

Ez döntően ipari jellegű épületben, zárt helyen történik és a munkahelyek a körletekkel egy épületben vagy a bv. intézet területén külön épületben helyezkednek el.

A fogvatartottak biztonsági felügyeletét többnyire a gazdasági osztály állományába tartozó személyek látják el. A munkáltatás szervezése, irányítása, ellenőrzése és a biztonsági felügyeletet ellátók megfelelő létszámának biztosítása a gazdasági vezető feladatkörébe tartozik.

A gazdálkodó szervezeteknél folyó munkáltatás

A fogvatartottak díjazás ellenében történő foglalkoztatását **elsődlegesen a bv. gazdasági társaságok végzik**. A foglalkoztatáshoz szükséges létszámú, szakképzettségű és megfelelő biztonsági besorolású fogvatartottat - az ügyvezető igazgató által előzetesen meghatározott igény alapján - az intézetparancsnok biztosítja.

A bv. gazdasági társaságnál a fogvatartotti foglalkoztatás során a felügyeletet **elsősorban hivatásos állományú** biztonsági felügyelővel kell ellátni. Amennyiben a foglalkoztatáshoz szükséges hivatásos állományú **felügyelői létszám nem áll rendelkezésre**, akkor a felügyeletet a bv. gazdasági társaság állományába tartozó olyan munkavállaló is elláthatja, akinek az erre vonatkozó feladata a munkaköri leírásában és az ahhoz tartozó biztonsági mellékletben szerepel, illetve akit előzetesen kiképeztek és alkalmas a feladat ellátására.¹⁴⁶

A gazdasági társaságnál történő munkáltatás biztonsági felügyeletét döntően a bv. intézettől (intézménytől) a parancsnok (igazgató) által határozatlan időtartamra odavezényelt hivatásos állományú **munkáltatási felügyelők** látják el.

Biztonsággal összefüggő feladataik azonosak a költségvetési munkáltatás biztonsági felügyeletét ellátó személyi állomány feladataival.

Más gazdálkodó szervezettel kötött szerződés alapján történő munkáltatás¹⁴⁷

A fogvatartott munkába állításának engedélyezése előtt különösen mérlegelni kell az egyes elítéltek által **elkövetett bűncselekmény jellegét, a bv. intézetben tanúsított magatartásukat, a szabadságvesztés tartamát, illetve annak fokozatát**.

A bv. intéze és a bv. gazdasági társaság területén kívül az fogvatartott **egyénileg nem foglalkoztatható**, továbbá ezeken kívül felügyelet nélkül - ellenőrzéssel - csak az enyhébb végrehajtási szabályok hatálya alatt álló és az átmeneti részlegbe sorolt elítélt foglalkoztatható. **Nem engedélyezhető felügyelet nélküli munkáltatás**, ha az elítélt a bűncselekményt szervezetten vagy fegyveresen követte el, illetve, ha nem bocsátható feltételes szabadságra.

¹⁴⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának a fogvatartotti foglalkoztatás rendjére vonatkozó feladatmegosztásról szóló 68/2017. (III.9.) OP szakutasítása

¹⁴⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 63/2020. (XII.12.) BVOP utasítása a fogvatartottak foglalkoztatásáról

Nem köthető szerződés nyilvános helyen végzendő szórakoztató- vagy vendéglátóipari tevékenységre, szórakoztató- vagy vendéglátóipari egységben végzendő munkára, továbbá végelszámolás, felszámolás, csődeljárás, végrehajtási eljárás alatt álló cég munkahelyein végzendő munkára, továbbá olyan tevékenységre, amely negatívan befolyásolja a büntetés-végrehajtási szervezet társadalmi megítélését.

A bv. intézet és a bv. gazdasági társaság területén kívül történő munkavégzésre vonatkozó szerződés akkor köthető meg, ha a munkáltató megbízottja személyes vizsgálat után megállapította, hogy a munkahely a szerződésben megfogalmazott feltételeken túl munkavédelmi, foglalkozás-egészségügyi és **biztonsági szempontból is megfelel** a jogszabályi előírásoknak.

A fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését a szerződés megkötésével egy időben kell megtervezni, és **meg kell határozni az ellenőrzés formáját, gyakoriságát, valamint az ellenőrzés végrehajtásáért felelős személyeket.**

1.3. A bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munka

Az elítélt köteles a fogvatartó bv. **intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkában** díjazás nélkül részt venni. A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkában csak olyan elítélt vehet részt, aki egyébként munkáltatásra is alkalmas. A munkaköri alkalmasság megállapításáig az elítélt nem vehet részt a munkavégzésben. A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés ideje a **napi négy órát, havonta összesen a huszonnégy órát nem haladhatja meg.** A bv. intézet orvosa a munkavégzés idejét az elítélt egészségi és fizikai állapotára vagy életkorára tekintettel csökkentheti, melyet a nyomtatvány megjegyzés rovatába fel kell vezetni.

A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés idejére az elítéltet szükség szerint el kell látni munkaruhával és lábbelivel, szakmai oktatásban kell részesíteni, **balesetét a munkabalesetre vonatkozó jogszabály szerint kell elbírálni.** A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés időpontjait és tartamát a bv. intézet a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíti.

A **"Nyilvántartás a fogvatartott bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkájáról"** elnevezésű nyomtatványt a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő állítja ki, és a **körletfelügyelő vezeti**, melyen a fogvatartott által végzett munkaidőt havonta piros tollal kell összesíteni. A nyilvántartást a bv. orvos által kiállított "Orvosi nyilatkozat a fogvatartott munkavégző képességéről" elnevezésű nyomtatvánnyal együtt a kijelölt felügyelő vagy főfelügyelő kezeli és őrzi. A fogvatartott díjazás nélküli foglalkoztatása az orvos által rögzített munkavégzés képességének megfelelően történhet. A **betelt nyomtatvány** adatait a hónap utolsó napján a körlet-főfelügyelő ellenőrzi, és azt aláírásával hitelesíti. A betelt és lezárt nyomtatványt a fogvatartott **reintegrációs iratanyagában kell megőrizni.**

Amennyiben a hónap során újabb nyilvántartó lapot kell kiállítani és vezetni, akkor azt a **korábbi nyilvántartó lappal a hónap végéig együtt kell kezelni.** A korábbi lapról az összesített időt áthozatként szerepeltetni kell. A megőrzés céljából történő szállításkor a **bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkáról** vezetett nyilvántartó lapot és a fogvatartott munkavégző képességéről kiállított orvosi nyilatkozatot a **szállítási okmányok közé kell csatolni**, és azt a fogadó intézet a fogvatartott visszaszállításakor visszaküldi az útba indító intézetnek. A **bv. intézet tisztántartását, karbantartását és**

ellátását szolgáló munka megkezdése előtt a munkavédelmi előírásoknak megfelelő oktatást és annak dokumentálását a parancsnok által megbízott személy végzi.

1.4. A munkáltatás biztosítása, felügyelete, ellenőrzése

A munkáltatás közbeni biztonsági tevékenységet a munkavégzés jellegével, körülményeivel, a munkavédelmi és a tűzrendészeti szabályokkal összhangban kell megszervezni.

A munkáltatás ideje alatti biztonsági felügyeletet és ellenőrzést:

- a foglalkoztatási felügyelő,
- a munkáltatást közvetlenül irányító hivatásos állományú személy, vagy
- közalkalmazott, illetve
- a gazdálkodó szervvel munkaviszonyban álló személy látja el.

A személyi állomány hivatásos állományú tagja a munkáltatás ideje alatt őrzési, felügyeleti, ellenőrzési feladatot láthat el.

A rendvédelmi igazgatási alkalmazotti, továbbá a bv. gazdasági társasággal **munkaviszonyban álló személy** a munkáltatás ideje alatt felügyeleti, ellenőrzési feladatot láthat el, valamint különleges esetben – amikor nincs a munkaterületre beosztva hivatásos állományban lévő személy – a foglalkoztatási biztonsági felelős munkakörét is elláthatja.

Az **FBŐ** a munkáltatás ideje alatt őrzési, felügyeleti, ellenőrzési feladatot láthat el, valamint különleges esetben – amikor nincs a munkaterületre beosztva hivatásos állományú személy – a foglalkoztatási biztonsági felelős munkakörét is elláthatja.

A fogvatartottak munkáltatásánál biztonsági tevékenységet ellátó állomány részletes feladatait:

- őrutasításban,
- szolgálati utasításban,
- munkaköri leírásban, valamint rendvédelmi igazgatási alkalmazotti és munkaviszonyban álló munkavállaló esetén annak biztonsági mellékletében kell rögzíteni.

A fogva tartás rendjének fenntartása érdekében az elítélt **nem bízható meg olyan feladattal,** amelynek végrehajtása során más elítélttel alá- és fölérendeltségi viszonyba, illetve más elítélt személyiségi jogait sértő adat birtokába kerülhet. A különböző végrehajtási fokozatú elítéltek a munkahelyen **együtt dolgozhatnak,** az iskolai oktatásban, szakmai képzésben, a sport és a kulturális, valamint a vallási rendezvényeken, illetve az orvosi (egészségügyi) rendelésen közösen részt vehetnek, a szabad levegőn, illetőleg a közös étteremben együtt tartózkodhatnak.

Ha az elítélt munkáltatása felügyelettel vagy ellenőrzéssel történik, az **elektronikus távfelügyeleti eszközök igénybevétele** is megvalósítható.

2. A munkáltatás irányításában résztvevő személyek

2.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős

A biztonsági tevékenység irányításával megbízott előjáró a területre beosztott foglalkoztatási felügyelők közül minden esetben foglalkoztatási biztonsági felelőst jelöl ki.

A foglalkoztatási biztonsági felelős a munkáltatás közbeni biztonsági tevékenység ellátása során **előjárója az adott munkahelyre beosztott személyi állománynak**. Foglalkoztatási biztonsági felelősi feladatok ellátására **elsősorban hivatásos állományú tagot kell kijelölni**. Rendvédelmi igazgatási alkalmazott, FBŐ vagy munkaviszonyban álló munkavállaló csak abban az esetben láthat el ilyen feladatot, ha az adott munkahelyen hivatásos állományú tag nem teljesít szolgálatot.

A foglalkoztatási biztonsági felelős köteles minden munkakezdést megelőzően ellenőrizni a fogvatartottak munkáltatási kartonján feltüntetett fénykép aktualitását.

2.1.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős feladatai

- a biztonsági feladatokat ellátók eligazítása:
 - a munkaterület biztonsági helyzetéről,
 - a fogvatartottak összetételéről,
 - a munkarendről, a munkavégzéssel kapcsolatos követelményekről,
 - a jelzési és jelentési kötelezettségről,
 - szállítással, kíséréssel, mozgatással és motozással kapcsolatos feladatokról,
 - a rendkívüli esemény bekövetkezésekor teendő intézkedésekről,
 - a fogvatartottak eligazításáról,
- a munkára kivonuláskor és visszakíséréskor a fogvatartottak átvétele és átadása,
- a fogvatartottak zárt rendben történő kísérésének megszervezése a munkaterületre, a munka befejezése után a körletre,
- a munkakezdés előtt a munkavégzéssel összefüggő biztonsági és munkavédelmi követelmények ismertetése a fogvatartottakkal,
- a biztonságra veszélyes szerszámok és anyagok kezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályok betartása és betartatása,
- a bv. szerv vezetőjének rendelkezése szerint a munkakezdés előtt és befejezése után a munkaterület biztonsági ellenőrzésének, illetve a fogvatartottak motozásának szervezése, a végrehajtás időpontjainak és a tapasztalatok dokumentálása a munkahelyi szolgálati naplóba,
- a felügyeletére vagy az ellenőrzésére bízott fogvatartottakról nyilvántartás vezetése, az ellenőrzéssel foglalkoztatott fogvatartottak részére kiállított engedélyek aktualizáltságának ellenőrzése,
- az ajtók zárva vagy nyitva tartására vonatkozó szabályok érvényesítése,
- a munkaterületre, a munkahelyre illetéktelenül érkező személyek a távozásra való felszólítása,
- részvétel az adott munkahelyen végrehajtott biztonsági szemlén és vizsgálaton,
- mezőgazdasági jellegű munkáltatás esetén az őrzéshatárok kijelölése, betartásának folyamatos figyelemmel kísérése,
- a kulcskezelési szabályok, valamint az egyen- és polgári ruházat tárolási szabályainak betartása és betartatása,
- a munkaterületre a szabályos be- és kiléptetés végrehajtása.

2.1.2. A foglalkoztatási biztonsági felelős ellenőrzi

- meghatározott időközönként, de legalább óránként, valamint a munkaterületről távozó gépjármű bv. szerv területéről történő kiengedése előtt a fogvatartottak létszámát,
- a munkáltatást közvetlenül irányítók biztonsági tevékenységének az ellátását,
- a fogvatartotti foglalkoztatási engedélyek (karton) és fényképes nyilvántartások naprakészségét.

Az ellenőrzés tapasztalatait rögzíti a munkahelyi szolgálati naplóba.

2.2. A foglalkoztatási felügyelő

A foglalkoztatási felügyelő közvetlenül a foglalkoztatási biztonsági felelősnek van alárendelve.

2.2.1. A foglalkoztatási felügyelő feladatai

- a munkára kivonuláskor és visszakíséréskor a fogvatartottak átvételének és átadásának biztosítása,
- a fogvatartottak zárt rendben történő kísérése a munkaterületre, a munka befejezése után a körletre,
- a bv. szerv vezetőjének rendelkezése szerint a munkakezdés előtt és befejezése után a munkaterület biztonsági ellenőrzése, a fogvatartott motozása,
- a biztonságra veszélyes szerszámok és -anyagok kezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályok betartása és betartatása,
- az ajtók zárva vagy nyitva tartására vonatkozó szabályok érvényesítése,
- a munkaterületre, a munkahelyre illetéktelenül érkező személyek a távozásra való felszólítása,
- a kulcskezelési szabályok, valamint az egyen- és polgári ruházat tárolási szabályainak betartása,
- a munkaterületre a szabályos be- és kiléptetés végrehajtása.

Kísérés a bv. szervek területén: az a biztonsági tevékenység, mely során a személyi állomány tagja a részére meghatározott személyt vagy csoportot **tőlük kissé lemaradva és oldalra helyezkedve, zárt rendben tartva, a szükséges mértékben irányítva és felügyelve,** egyik kijelölt helyről a másikkra mozgatja. A kísért létszám nagyságától függően a feladatot, az alakzat elejét, oldalait és végét is kontrollálni tudó létszámú személyi állomány hajtja végre. Ennek során **tartsák fenn a meghatározott fogvatartotti alakzat formáját,** törekedjenek a látó, halló kapcsolat fenntartására.¹⁴⁸

2.2.2. A foglalkoztatási felügyelő ellenőrzi

¹⁴⁸ Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

- meghatározott időközönként, de legalább óránként, valamint a munkaterületről távozó gépjármű bv. szerv területéről történő kiengedése előtt a fogvatartottak létszámát,
- a munkaterületen lévő fogvatartottak és a fogvatartottak munkáltatásában részt vevő, de nem a bv. szerv állományába tartozó személyek tevékenységét, magatartását,
- a biztonsági berendezések, a technikai eszközök, valamint a berendezési tárgyak meglétét, állapotát és használhatóságát,
- a munkaterület rendjét, a tűzvédelmi, munkavédelmi, környezetvédelmi és energiagazdálkodási szabályok betartását.

A munkáltatók naponta **kötelesek dokumentáltan ellenőrizni** a fogvatartotti öltözöt (öltözőszekrények tartalmát is), a műhely(eke)t, valamint a fürdőhelyiséget. A rendkívüli események megelőzése érdekében a rendet és fegyelmet be kell tartatni. A munkaterületen a fogvatartott kontroll nélkül nem végezhet munkát. A munkáltatók a munkára történő ki- és bevonuláskor kötelesek fokozott figyelmet fordítani a motozások végrehajtására, a tiltott tárgyak körletről történő le-, illetve felvitelének megakadályozására. A dokumentumok csak a munkáltatók által zárva tartott szekrényekben tárolhatók.¹⁴⁹

Az ellenőrzés tapasztalatait rögzíti a számára meghatározott szolgálati okmányba.

A munkáltatás során a személyi állomány tagjainak **meg kell akadályozni a fogvatartottat** abban, hogy:

- a kijelölt munkaterületet engedély nélkül elhagyja,
- illetéktelen személlyel kapcsolatot létesítsen, csomagot, levelet, üzenetet és tiltott tárgyat átvegyen vagy átadjon,
- a munkaterületről szökéshez, támadáshoz használható eszközt, egyéb anyagot elvigyen, vagy ott olyat készítsen, más fogvatartottnak átadjon,
- a bv. szerv biztonságára fokozott veszélyt jelentő anyagot, így különösen mérget, alkoholt, az egészség károsítására vagy tűz okozására alkalmas anyagot magánál tartson vagy elvigyen,
- anyagot, gépet, munkaeszközt, terméket (terményt) jogosulatlanul használjon, megrongáljon, használhatatlanná tegyen vagy megsemmisítsen,
- magáncélú munkát végezzen.

3. A munkáltatás nyomtatványai és vezetésének szabályai

3.1. Munkahelyi szolgálati napló

A munkahelyi szolgálati napló a munkáltatás során bekövetkezett **események és létszámváltozások** bejegyzésére szolgál.

A foglalkoztatási biztonsági felelős a naplót a munkakezdés előtt köteles átvenni, munka befejezése után leadni.

A létszámellenőrzéseket a bv. szerv vezetője által meghatározottak szerint, illetve az őrtasításban, szolgálati utasításban és a munkaköri leírás biztonsági mellékletében foglalt

¹⁴⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 31/2020. (VII.10.) BVOP utasítása a karbantartó műhely működési, nyilvántartási rendjéről

előírás szerint kell végezni, a végrehajtását a naplóba beírni. A biztonsági ellenőrzések végrehajtását („től-ig” időpont megjelöléssel) és annak tapasztalatait, a „*jelentés*” rovatba kell bejegyezni.

A munkahely ellenőrzésére jogosult előljáró az esetleges intézkedését a „*jelentés*” rovatba jegyezheti be.

3.2. Biztonságra veszélyes anyagok, eszközök kiadásának és visszavételének nyilvántartása

Biztonságra fokozott veszélyt jelentenek azok a szerszámok, eszközök, anyagok, amelyek fizikai jellemzőiknél fogva az emberi élet, a testi épség veszélyeztetésére alkalmasak, valamint a közbiztonságot veszélyeztető rendkívüli esemény – fogolyszökés, közveszély-okozás, terrorcselekmény – elkövetésére, vagy annak kísérletére, előkészületére használhatók, **így különösen:**

- amivel a biztonsági rács könnyen átvágható,
- amivel a falazat könnyen megbontható,
- amely mászásra, fal, kerítés egyéb műszaki akadály leküzdésére alkalmas,
- amellyel tűz okozás, robbantás, mérgezés, más súlyos egészségkárosítás végrehajtható,
- amellyel személy elleni támadás végrehajtható.

A biztonságra veszélyes eszközöket minden esetben egyedileg **beazonosítható jelzéssel**, valamint **sorszámozással szükséges ellátni.**¹⁵⁰

A biztonságra fokozott veszélyt jelentő szerszámok, eszközök, anyagok tárolásáról, kiadásáról, visszavételezéséről, felhasználásáról **pontos nyilvántartást**¹⁵¹ **kell vezetni** úgy, hogy azok útja, mozgása a beszerzéstől (beszállítástól) a felhasználásig, továbbá a selejtezést követő megsemmisítésig (elszállításig) nyomon követhető legyen. A tárolás helyén az ott lévő eszközökről, anyagokról **naprakész tételes listát**¹⁵² kell kifüggeszteni, melyen szerepelnie kell a gazdasági vezető és a biztonsági osztályvezető, gazdasági társaság esetében pedig a munkáltatás-biztonsági vezető bélyegzővel hitelesített aláírásának. A **kémiai biztonsági adatlapok**¹⁵³ a tárolás helyszínén szintén álljanak rendelkezésre, az elsősegélynyújtásra a szakszemélyzet legyen felkészült. **A nyilvántartásokat fogvatartott nem kezelheti.**

Fogvatartott részére veszélyes szerszámok, eszközök, anyagok **kizárólag munkavégzés céljából, a munkavégzés időtartamára**, az elvégzendő feladathoz szükséges mennyiségben adhatók ki. Kiadásukat és visszavételezésüket név, időpont (óra, perc) megjelölésével dokumentálni kell. A fogvatartott az anyag, eszköz átvételét aláírása és a nyilvántartási száma rögzítésével igazolja. A fogvatartottak a részükre kiadott szerszámokat, eszközöket, anyagokat **más fogvatartottaknak nem adhatják át.**

A biztonságra fokozott veszélyt jelentő szerszámokat, eszközöket, anyagokat úgy kell tárolni, hogy azokhoz fogvatartott vagy más **illetéktelen személy engedély nélkül ne férhessen**

¹⁵⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnok gazdasági és informatikai helyettesének körlevele a fogvatartotti munkáltatás ellenőrzésének tapasztalatairól (30500/55-53/2020.ált)

¹⁵¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 23. – 24. melléklet

¹⁵² A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 22. melléklet

¹⁵³ A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény és az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH rendelet)

hozzá, ne tudja eltulajdonítani, rendkívüli esemény elkövetése céljából felhasználni. Tárolásukat egyéb eszközöktől, anyagoktól elkülönítetten, a tűz- és munkavédelmi szabályok betartásával kell megoldani. A biztonságra a méretüknél fogva fokozottan veszélyes eszközöket, anyagokat (állvány, létra, palló, stb.) lehetőleg raktárban, pincében, padláson, amennyiben erre nincs mód, akkor a bv. szerv kerítéssel külön elzárt területén, **rögzítetten kell tárolni**.

A fogvatartottak létszámellenőrzéseivel párhuzamosan a részükre kiadott biztonságra veszélyes eszközök meglétét is kontrollálni kell. A veszélyes eszközökkel, anyagokkal kapcsolatos feladatokat az érintettek munkaköri leírásában, ő- vagy szolgálati utasításában vagy a munkaköri leírás biztonsági mellékletében rögzíteni kell.

3.3. Munkáltatási Engedély

A **Munkáltatási Engedélyt** a munkavégzés helyén kell tárolni és megőrizni.

Amennyiben a munkavégzés helye olyan külső helyszínen van, ahol **nem biztosított a Munkáltatási Engedély tárolása, megőrzése**, ott vagy a Munkáltatási Engedély hiteles fénymásolatát, vagy annak kivonatát - a fényképet, illetve a fogvatartott személyi azonosító adatait tartalmazó példányát -, mint Egyszerűsített Munkáltatási Engedély elnevezésű nyomtatványt kell a foglalkoztatási felügyelőnél tartani.¹⁵⁴

Amennyiben a fogvatartott többletinformációval rendelkezik, annak tényét a munkáltatási engedélyén és a munkáltatási könyvén **piros színnel jelölni kell**, feljegyezve a fogvatartotti nyilvántartás bejegyzés dátumát, szempontját és a jelölő aláírását.¹⁵⁵

4. A munkáltatás szabályai

4.1. A munkáltatás általános szabályai

Az elítélt munkába állításáról - a munkakör és a munkáltató megjelölésével - a befogadási és fogvatartási bizottság dönt.

Az elítéltet nem terheli munkavégzési kötelezettség, ha

- tankötelezettsége áll fenn,
- a várandósság a hatodik hónapot elérte, a szülést, illetve a várandósság egyéb okból bekövetkezett megszűnését követő ötvenedik napig,
- gyermekével együttesen kerül elhelyezésre,
- munkaképtelen,
- a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy a szükséges szolgálati időt megszerezte.

Az előzőeken kívül mentesül az elítélt a munkavégzési kötelezettség alól:

- amíg állampolgári kötelezettségét teljesíti,

¹⁵⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 66/2015. (VIII.18.) OP szakutasítása a Befogadási és Fogvatartási Bizottság részletes feladatairól, tagjairól és eljárásrendjéről, valamint a fogvatartottak munkáltatásához kapcsolódó egyes szabályokról

¹⁵⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 16/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti többletinformáció adatmező vezetéséről

- közeli hozzátartozója súlyos betegsége vagy halála esetén legfeljebb két munkanapon át, ha a rendelkezési jogkör gyakorlója a látogatást, illetve a temetésen való részvételt engedélyezte,
- keresőképtelen betegség esetén,
- a kötelező orvosi vizsgálat teljes időtartamára, valamint a véradás miatt távol töltött időre, de legfeljebb egy munkanapra,
- ha elháríthatatlan ok miatt nem tud a munkahelyén megjelenni, vagy
- a munkáltató engedélye alapján.

A munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés szempontjából **elháríthatatlan oknak minősül** az intézetnek az elítélt jogai érvényesítésével, illetve a kötelezettségei teljesítésével kapcsolatos, valamint a fogva tartás rendjének és biztonságának a fenntartása érdekében tett intézkedése. A munka jellegének megfelelően az elítélteket szervezeti egységekbe lehet beosztani. Az elítélt a biztonság, a munkafegyelem és a rend fenntartása érdekében a **munkahelyre vagy a munkakörre utaló jelzés viselésére kötelezhető.**

A munkáltató köteles

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani,
- a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, az előírt oktatásokat megtartani,
- a munka jellegének és a munkában részt vevő elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak összetételének megfelelő munkarendet kialakítani,
- a munkát folyamatosan szervezni,
- a végzett munkáért díjazást fizetni,
- a munkafolyamatokat, illetve a munkaköröket munkavédelmi szempontból veszélyességi fokozatokba sorolni,
- a munkáltatásra vonatkozó jogszabályi előírásokat betartani,
- a munkába állítás előtt, vagy azt követően a jogszabály előírása szerint az elítéltet munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatra küldeni, valamint
- az elítéltek számára a végzett feladatokra vonatkozó egyedi vagy csoportos munkaköri leírást készíteni.

Az elítélt köteles

- törvényben meghatározott kivételtől eltekintve munkát végezni,
- a kijelölt munkát szakismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten ellátni,
- a munkabiztonsággal és a környezetvédelemmel kapcsolatos előírásokat megtartani,
- a munkát
 - a kijelölt időben és helyen,
 - a munkáltató utasítása szerint,
 - az elvárható szakértelemmel és gondossággal,
 - a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és technológiai utasítások szerint
 - elvégezni.

A munkáltató - törvényben meghatározott keretek között - a munkáltatással kapcsolatos jogok és kötelezettségek érvényesítéséhez szükséges adatokat nyilvántartja. Ha a letartóztatott elítéltekkel együtt végez munkát, a kijelölt körletrészen lévő zárkákban vagy lakóhelyiségekben közösen helyezhető el.

A munkára kivonuláskor és visszakíséréskor a fogvatartott átadása-átvétele

A munkáltató megbízottja a parancsnok által, vagy a bv. intézet és a bv. gazdasági társaság között létrejött Együtműködési megállapodásban meghatározott időpontban, a munkába állított fogvatartottak kivonulólístáján tájékoztatja a körlet-főfelügyelőt a munkába állított fogvatartott nevééről, nyilvántartási számáról továbbá arról, hogy a részlegen a fogvatartottat a munkahelyre történő kísérés céljából mikor (óra, perc) kell átadni, és a munka befejezése után mikor (óra, perc) kísérik vissza a részlegre.

A munkába állított fogvatartottak kivonulólístája alapján - **a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatának előírásainak megfelelően** - a foglalkoztatási biztonsági felelős vagy az általa kijelölt felügyelő látja el a fogvatartottak átvételével és átadásával kapcsolatos feladatokat.

A hivatali munkaidő befejezéséig a munkáltató megbízottja, az egészségügyi, a gazdasági, a bv. és a biztonsági osztály vezetője rendelkezik a körlet-főfelügyelő felé, hogy a kimutatáson szereplők közül mely fogvatartott milyen okból, mikor és mennyi ideig nem adható ki munkára a következő naptól. A következő munkakezdés előtt a kimutatáson feljegyzett adatokban történt változást a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő rögzíti. Hivatali munkaidőn kívül a biztonsági tiszt jogosult a fentiek szerinti intézkedésre.

Ha a fogvatartottat **munkavégzésre az elhelyezési részlegről nem lehet kiadni**, akkor a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő, a kivonuló helyettesíthetőségére tekintettel, kellő időben tájékoztatja a fogvatartott átvételére jogosult személyt és a fogvatartottat.

A munkába állított fogvatartottak kivonulólístáját az elhelyezési részleg **szolgálati naplójának mellékleteként kell megőrizni**.

5. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz fogvatartotti munkáltatásban való alkalmazása¹⁵⁶

A fogvatartottak sikeres reintegrációja, a szabadulást követő társadalmi beilleszkedése és a munkaerő-piaci integrációja érdekében szükséges a munkáltatásban érintett fogvatartotti populáció létszámának bővítése, a munkahelyekre történő kivonulási arányuk növelése. Ezen feladatok végrehajtása során fontos szempont, hogy a fogolyszökést, illetve az általános társadalmi közrendet, közbiztonságot megzavaró események bekövetkezését megelőzzük. A távfelügyeleti eszközök munkáltatásban való alkalmazása lehetővé teszi ezen kiemelt bv. feladat hatékonyabb megvalósítását.

5.1. A távfelügyeleti eszköz ellenőrzése, jelentési rendje

¹⁵⁶ A 30500/10003-1/2019.ált. számon kiadott az elektronikus távfelügyeleti eszköz fogvatartotti munkáltatásban való alkalmazásának biztonsági vonatkozású feladatrendszeréről szóló MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

Az elítéltnek a munkáltató őrzött területén kívüli foglalkoztatása esetén az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról a BFB dönt.¹⁵⁷

A technikai rendszer-kezelő **folyamatosan figyeli** az eszközök ellenőrzését szolgáló internetes felületet és **kapcsolatot tart** a munkahelyekkel, valamint a szolgálatban levő biztonsági tiszttel EDR készüléken keresztül. A **technikai rendszer-kezelőnek intézkedni kell** a távfelügyeleti programban megjelenő értesítések (piros TX jelzés) megfelelő kezelésére.

Az eszköz működéséről beérkező jelzéseket a technikai rendszert kezelő személyi állományi tag folyamatosan értékeli. Amennyiben rendellenességet tapasztal, illetve az eszköz jelzése alapján indokolt a **következő intézkedéseket kell foganatosítani:**

- haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a foglalkoztatási biztonsági felelőssel,
- tájékoztatni kell, hogy melyik fogvatartottra felhelyezett eszköz, milyen jelzést adott,
- utasítani kell, hogy hajtson végre létszámmellenőrzést, és győződjön meg a készülék meglétéről és működőképességéről (a létszámmellenőrzés eredményéről, a szolgálati előjáró mellett a technikai rendszer-kezelőt is tájékoztatni kell)
 - a létszámmellenőrzés függvényében a hibás, folyamatosan rossz jelzést adó készülék esetén jelenteni kell a szolgálatban lévő biztonsági tisztnak. A foglalkoztatás a biztonsági tiszt engedélyével, folyamatos felügyelet mellett folytatható.
 - amennyiben a létszámmellenőrzés igazolja a fogvatartott engedély nélküli eltávozását, a felszámolási tervek fogolyszökés esetén teendő intézkedései szerint kell eljárni.

Az elektronikus nyomkövető eszközzel történő foglalkoztatás nem helyettesíti a fogvatartottak tevékenységének és létszámának ellenőrzési kötelezettségét.

Amennyiben munkavégzés közben bármely egyéb más ok miatt a **fogvatartott mozgása válik szükségessé**, ami a számára kijelölt mozgási körzet elhagyásával jár (pl. egészségügyi vagy fegyelmi ok miatti szállítás, stb.) akkor a foglalkoztatási felügyelő haladéktalanul értesíti a bv. intézet szolgálatban lévő biztonsági tisztjét, a munkáltatást végrehajtó szakterület vezetőjét, valamint a technikai rendszer-kezelőt is tájékoztatni kell.

5.2. A távfelügyeleti eszköz meghibásodása

A távfelügyeleti eszköz nem rendeltetésszerű működésére és a meghatározott magatartási szabályok megszegésére vonatkozó **jelzések kivizsgálása** a munkáltatás szerint az illetékes, szolgálatban lévő biztonsági tiszt, bv. gazdasági társaság munkáltatása esetén a kft. munkáltatás biztonsági vezető kötelezettsége. A távfelügyeleti **rendszer meghibásodása esetén** a meghibásodás elhárításáig a fogvatartottakat kizárólag megfelelő biztosítás mellett (megfelelő felügyeleti létszám, szükséges őrhelyek, szolgálati helyek felállítása) lehet foglalkoztatni.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

¹⁵⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 8/2020. (III.25.) BVOP utasítása a Befogadási és Fogvatartási Bizottság működéséről

- Mi a munkáltatás fogalma?
- Ismertesse a munkáltatás területeit!
- Ismertesse a díjazás nélküli munkavégzés szabályait?
- Mi a foglalkoztatási felügyelő fogalma?
- Sorolja fel a foglalkoztatási felügyelő feladatait?
- Ismertesse, mit kell ellenőriznie a foglalkoztatási felügyelőnek!
- Ismertesse a munkahelyi szolgálati napló vezetésének, kitöltésének szabályait!
- Ismertesse a biztonságra veszélyes anyagok kiadásának és visszavételének nyilvántartására szolgáló okmány vezetésének, kitöltésének szabályait!
- Ismertesse mikor mentesül a fogvatartott a munkavégzési kötelezettség alól!
- Ismertesse, hogy a munkáltatás során a személyi állomány tagjainak miben kell a fogvatartottat megakadályozni!

XIII. FEJEZET

AZ EGYÉB BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET VAGY ELLENŐRZÉS VÉGREHAJTÁSA¹⁵⁸

1. A szabadlevegőn tartózkodás végrehajtásának biztonsági szabályai

A szabadlevegőn tartózkodás biztonsági feladatainak végrehajtásában, az irányításban és a felügyelet végrehajtásában résztvevő körletfelügyelők és a biztosításban résztvevő biztonsági felügyelők feladatait jól el kell határolni egymástól.

Szabadlevegőn tartózkodás, vagy egyéb zárkán kívüli szabadidős tevékenység idejére – amennyiben azon nem kíván részt venni – **fogvatartott nem maradhat egyedül a zárkájában.**¹⁵⁹

1.1. A szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő

A szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő a bv. intézet azon tagja, aki az előljáró által meghatározott személy közvetlen alárendeltségében, eligazítás és őrutasítás, szolgálati utasítás vagy munkaköri leírás és annak biztonsági mellékletében meghatározottak szerint látja el feladatát.

Biztonsággal összefüggő feladatai

- a szabadlevegőn tartózkodásra kijelölt terület átvizsgálása a szabadlevegőn tartózkodás megkezdése előtt és után,
- a fogvatartottak létszám szerinti átvétele és átadása a körleten,
- a fogvatartottak motozása,
- a fogvatartottak biztonságos kísérése a körlet és a szabadlevegőn tartózkodás helyszíne között,
- a szabadlevegőn tartózkodásra szolgáló terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- a magas biztonsági kockázatú fogvatartottak létszámának ismerete és tevékenységük fokozott figyelemmel kísérése,
- a fogvatartottak magatartásának folyamatos figyelése, jelentés tétele az előljárónak, ha rendbontást észlel, lehetőség szerint intézkedés, szükség esetén a rendbontót bekíséri,

¹⁵⁸ 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról

16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, V. fejezet

¹⁵⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 13/2017. (II. 6.) OP szakutasítása az egyes reintegrációs feladatok végrehajtásának eljárási szabályairól, IV. fejezet 4. pont

- látó- és halló összeköttetés tartása a szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelőkkel,
- azonnali jelentéstétel a közvetlen előljárójának, ha bármilyen, a normálistól eltérő vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel,
- a bv. intézet vezetője és közvetlen előljárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása.

1.2. A szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő

A szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő a bv. intézet hivatásos állományú tagja, aki közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek van alárendelve, feladatát őrhelyen lőfegyverrel, szolgálati helyen szolgálati kutyával vagy egyéb kényszerítő eszközzel látja el, az őrutasításban vagy szolgálati utasításban meghatározottak szerint és eligazítás alapján.

Biztonsággal összefüggő feladatai

- összeköttetés tartása a technikai ügyelettel és a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelővel,
- a terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- rendkívüli esemény bekövetkezése esetén, amennyiben lehetséges, intézkedés foganatosítása és jelentés a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek,
- annak megakadályozása, hogy a fogvatartottak a kijelölt területet elhagyják,
- a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő biztosítása, különösen intézkedése alatt,
- a fogvatartottak mozgásának, magatartásának, hangulatának folyamatos figyelemmel kísérése,
- azonnali jelentéstétel a közvetlen előljárójának, ha bármilyen, a normálistól eltérő vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel,
- a bv. intézet vezetője és közvetlen előljárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása.

2. A látogatás közbeni biztonsági tevékenység

A látogatás biztonságos végrehajtása a bv. intézetek alapvető érdeke. Ezért megszervezése, lebonyolítása nagy körültekintést és pontosságot igényel.

Az elítélthez látogatóként érkező kapcsolattartó személyazonosságának megállapítása és a bv. intézetbe történő beléptetése a **látogatási értesítő és a személyazonosságot igazoló fényképes okmány** adatainak összehasonlításával történik. Amennyiben olyan személy érkezik látogatási céllal, **akinek neve az értesítésen nem szerepel**, de az elítélt kapcsolattartói között nyilvántartott, a látogatás végrehajtásának irányításával megbízott vezető - az elítélt kérelme alapján - a látogatást és a belépést engedélyezheti.¹⁶⁰ A nem

¹⁶⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 12/2020. (IV.24.) BVOP utasítása a látogatás végrehajtásának eljárási szabályairól

magyar állampolgárságú elítélthez külföldről érkezett személy látogatását lehetőség szerint soron kívül is engedélyezni kell.

Az **elítelt látogatójának ajándékot vagy más tárgyat** akkor adhat át, ha arra vonatkozóan a reintegrációs tiszt írásos engedélyével rendelkezik, és azt az átadással egyidejűleg bemutatja a látogatás irányításával megbízottnak, valamint az átadás előtt biztonsági szempontból a tárgy ellenőrzése megtörtént a tiltott tárgyak tekintetében.

A **biztonsági zárkában, vagy biztonsági részlegen elhelyezett elítelt csak zárt fülkéből beszélhet.** Az elítelt részére engedélyezhető, hogy a helyben vásárolt élelmiszert elfogyassza. A látogatás ideje alatt csak a bv. intézetben vásárolt vagy a bv. intézet által biztosított ital fogyasztható. Az elíteltet és a látogatót a beszélgetés ellenőrzésének a lehetőségéről tájékoztatni kell. Az elítelt vagy a kapcsolattartó kérésére a látogatási idő indokolt esetben meghosszabbítható, melyről a látogatás irányításával megbízott dönt.

A látogatóhelyiségeket, valamint a biztonsági beszélő fülkéket **elektronikus megfigyelési eszközzel** úgy kell ellátni, hogy a mutatott képen a fogvatartottak tevékenysége folyamatosan megfigyelhető, az esetleges tiltott tárgyak átadása vagy átvétele felismerhető legyen. **A kameraképeket a látogatófogadás teljes időtartama alatt figyelni kell.**¹⁶¹

A fogvatartottakat a látogatást követően **minden esetben meg kell motozni**, amelyre a rendelkezésre álló valamennyi technikai eszközt igénybe kell venni. A látogatásról visszaérkező fogvatartottakat minden esetben **vetkőzések motozásnak kell alávetni.** A vetkőzések motozást a látogató helyiséghez legközelebbi ponton célszerű szervezni. A levetett ruházatot – lehetőség szerint – kábítószer-kereső kutyával is meg kell vizsgálni. Az ellenőrzéseket – kiemelten látogató helyiségből kilépve, a körlet bejáratánál, valamint az adott részlegen is, motozás, vetkőzések motozás formájában – a látogató helyiséghez legközelebbi ponton időközönként változtatni szükséges annak érdekében, hogy az a **fogvatartottak részéről kiszámíthatatlan elemeket is tartalmazzon.**

A látogatók beléptetése során előtalált olyan tárgyak, anyagok (pl.: közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, kábítószeranyag), amelynek **birtoklása bűncselekményt valósít meg minden esetben kérni kell az illetékes rendőrségi szerv közreműködését** (lefoglalás, előállítás) és intézkedni szükséges az esetleges feljelentés megtételére.¹⁶²

2.1. A látogatófogadások különböző típusai

A látogatófogadások különböző típusai, azokon belül a fogvatartottak és látogatóik közötti **érintkezési lehetőségek eltérő módjai** azt a célt szolgálják, hogy a fogvatartottak motivációjának kialakításával igényként fogalmazódjon meg bennük a minél kedvezőbb körülmények mellett végrehajtásra kerülő látogatófogadáson való részvétel. A különböző típusú látogatófogadásokat **egymástól elkülönítve kell végrehajtani.**

- *Csoportos látogatófogadás*

¹⁶¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 23/2019. (IV.29.) OP szakutasítása az egyes reintegrációs feladatok végrehajtásának eljárási szabályairól szóló 13/2017. (II. 6.) OP szakutasítás módosításáról

¹⁶² A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettesének 6/2019. (09.05.) OPBFH körlevele a tiltott tárgyak bejutásának és a bejutott tárgyak előtalálásának érdekében (30500/4206-6/2019.ált.)

Csoportos látogatófogadásnak tekinthető az, amikor fizikailag egy térben, azonos időben több fogvatartott fogad látogatót. A fogvatartottak és a látogatók ebben az esetben **térelválasztó elemmel el vannak választva**, mely megakadályozza a tiltott tárgyak átadását. a fogvatartott és látogatója között a **testi kontaktus minden formája tilos**.

- *Családi látogatófogadás*

Családi látogatófogadásnak minősül az, amikor a fogvatartott a látogatóival **fizikailag azonos térben** tartózkodik, de más fogvatartottaktól és látogatóiktól elhatárolódnak, vagy ha a látogatófogadásra egy arra alkalmas, fizikailag elkülönített helyiségben kerül sor. A fogvatartottak és látogatóik az asztalt körbe ülve közvetlenül kommunikálhatnak egymással.

A fogvatartottak és a hozzátartozóik közti **testi kontaktus alábbi formái engedélyezettek**: üdvözlő és elköszönő puszi arcra, kézfogás, ölelés, illetve a fogvatartott 8 éven aluli gyermekét az ölében tarthatja, hozzátartozóinak kezét a látogatás időtartama alatt foghatja. Amennyiben a fogvatartott a családi látogató fogadás során a bv. intézet rendjét és biztonságát veszélyeztető vagy sértő magatartást tanúsít, vagy tiltott tárgyat vesz át hozzátartozójától, a látogatás azonnali megszakítása és fegyelmi eljárás lefolytatása mellett rezsimkategóriába történő és biztonsági kockázati besorolását soron kívül felül kell vizsgálni.

- *Rácson keresztüli látogató fogadás*

Rácson keresztül végrehajtott látogató fogadásnak minősül, ha a beszélő időtartama alatt a fogvatartottat és látogatóját fizikailag azonos térben, az **asztal lapjától a mennyezetig érő rács vagy biztonsági háló választ el egymástól**.

- *Biztonsági beszélő*

Biztonsági beszélőfülkének minősül az a helyiség, amelyben a fogvatartott **teljes mértékben izolálható a környezetétől**. A láthatósága biztonsági üvegfelületen keresztül, a beszédkapcsolat híreszköz alkalmazásával biztosított.

Látogató bv. intézeten kívüli fogadása

A látogató bv. intézeten kívüli fogadása esetén az elítélt kizárólag a látogató megjelenését követően távozhat a bv. intézetből.

2.2. A látogatás felügyeletét ellátó felügyelő

Biztonsággal összefüggő feladatai

- a látogató helyiség átvizsgálása a látogatás előtt és után, különös tekintettel az illemhelyekre és a látogatók által használt egyéb helyiségekre,
- közreműködés a látogatók szabályos be- és kiléptetésében, a személyazonosság ellenőrzésében, a látogatók kísérése,
- a körleten a fogvatartottak létszám szerinti átvétele, motozása, kísérése,
- a látogatás alatt a rend fenntartása,

- a látogatás során annak megakadályozása, hogy a látogató tiltott tárgyat átadhasson vagy a bv. intézet vezetője által nem engedélyezett tárgyat átvehessen, továbbá annak, hogy a bv. intézet területén rendkívüli eseményt kövessen el,
- esemény bekövetkezésekor jelentéstétel a szolgálatba lévő biztonsági tisztnak és az általa meghatározott feladatok végrehajtása,
- a látogatás befejeztével a fogvatartotti létszám ellenőrzése,
- a hozzátartozók kikísérése, közreműködés a kiléptetés végrehajtásában,
- a fogvatartottak motozása a körletre való visszakísérésekor.

3. A fogvatartott polgári egészségügyi intézményben történő elhelyezése

A büntetések és intézkedések végrehajtása során, a fogvatartott egészségi állapotának megfelelő gyógyító-megelőző ellátását a fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014. (XII.12.) IM rendelet szerint kell végrehajtani. Az őrzés, ellenőrzés végrehajtásának részletes szabályait BVOP utasítás¹⁶³, és a témában kiadott módszertani útmutató¹⁶⁴ tartalmazza.

A büntetések és intézkedések végrehajtása során a fogvatartott egészségi állapotának megfelelő gyógyító-megelőző ellátását elsősorban a fogva tartó bv. intézet, illetve a Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központja, annak a Tököli telephelye, a Szegedi Fegyház és Börtönben működő Krónikus Utókezelő Részlege, valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet biztosítja, és a fogvatartott ezt az ellátást köteles igénybe venni.

Amennyiben a fogvatartott megfelelő egészségügyi ellátása a **büntetés-végrehajtási szervezet keretein belül nem lehetséges**, a bv. intézet orvosa vagy a büntetés-végrehajtási szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézete gondoskodik arról, hogy a fogvatartott nem a büntetés-végrehajtási szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézményben részesüljön a megfelelő ellátásban.

A külkórházi elhelyezésre – orvos vagy ápoló javaslatára – akkor kerülhet sor, ha a fogvatartott egészségügyi **ellátása nem tűr halasztást**, vagy a bv. szervezet egészségügyi intézményeibe történő szállítsa az egészségi állapotában rosszabbodást eredményezhet. Ebben az esetben a fogvatartottat a területileg illetékes kórház megfelelő osztályán kell kiszállítani, szükség esetén ott elhelyezni. Egészségügyileg indokolt esetben a **külkórházi kiszállítás nem tagadható meg**, minden más napirendi ponttal szemben elsőbbséget élvez.

Ha az elzárást töltő kórházi egészségügyi ellátása szándékosan előidézett betegség vagy más személy által okozott testi sértés miatt válik szükségessé, akkor ez esetben az elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló jogszabályban meghatározottak szerint kell eljárni.

3.1. Az egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzése, ellenőrzése

Fogvatartott polgári egészségügyi intézménybe történő kihelyezése az összes körülmény mérlegelésével, a bv. intézet parancsnokának utasítása szerint, **őrzéssel vagy ellenőrzéssel**

¹⁶³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 19/2019. (XII.13.) BVOP utasítása a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartottak őrzésének, ellenőrzésének végrehajtásáról

¹⁶⁴ A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzésének végrehajtásához, (30500/12466-6/2019.ált)

történhet, melynek megszervezése hivatali időben a biztonsági osztályvezető, hivatali időn túl a biztonsági tiszt feladata. Szükség szerint vizsgálni kell az elektronikus távfelügyeleti eszközzel történő kihelyezés lehetőségét is, amely alkalmazásának elrendelése az intézetparancsnok hatáskörébe tartozik.

A fogvatartottal előre nem közölhető a kihelyezés helye, dátuma és időpontja.

A kihelyezett fogvatartott őrzését vagy ellenőrzését a biztonsági osztályvezető, hivatali munkaidőn túl a biztonsági tiszt szervezi, az intézetparancsnoknak történő egyidejű jelentés mellett. A kihelyezett fogvatartott ellenőrzésének végrehajtását a biztonsági osztályvezetőnek – akadályoztatása esetén helyettesének – a **kihelyezéstől számított 24 órán belül** végre kell hajtani. Az őrzésre beosztott vagy az ellenőrzéssel megbízott feladatait, kötelességeit örutasításban, illetve szolgálati utasításban kell szabályozni, valamint a feladat végrehajtása előtt speciális eligazítást kell tartani számára.

Letartóztatott külkórházban **csak őrzéssel helyezhető el**, és a kihelyezéshez meg kell kérni a rendelkezési jogkör gyakorlójának (ügyész vagy bíróság) engedélyét, kivéve, ha arra orvosilag indokolt sürgős esetben kerül sor. Erről azonban a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul értesíteni kell.

Abban az esetben, ha az elítéltnak folyamatban lévő büntetőügye van, a kihelyezés kizárólag őrzés biztosítása mellett történhet. **Őrzéssel kell kihelyezni** a elítéltet azonnali kihelyezés esetén, valamint akkor is, ha a fogvatartottól kevés, vagy egyáltalán nem áll elegendő adat rendelkezésünkre a helyes döntés meghozataláig. A **magas biztonsági kockázatú** fogvatartott külkórházban – különleges egészségügyi állapot kivételével – csak őrzéssel helyezhető el.

A „külkórházi” kihelyezésnek nagy a kockázata. Alapvetően attól kell tartani, hogy a fogvatartott kivonja magát a gyógyító tevékenység alól, illetve elhagyja a számára kijelölt eü. intézményt. A fogvatartottak döntő többségénél ezt a kockázatot a bv. nem vállalhatja fel. **Amennyiben az őrzéssel kihelyezett fogvatartott, kivonja magát az őrzés alól, fogolyszökést valósít meg.**

A külkórház illetékes osztályvezető főorvosát minden esetben tájékoztatni kell, hogy a fogvatartott beteg őrzéssel vagy ellenőrzéssel kerül az illetékes osztályra. kihelyezés esetén tájékoztatni kell a főorvost a külkórházi rendet is érintő őrzés vagy ellenőrzés, illetve elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásának legfontosabb biztonsági szabályairól. A bv. intézet egészségügyi osztályvezetője vagy főápolója, akadályoztatásuk esetén a szolgálatban lévő szakápoló vagy ápoló figyelemmel kíséri a kihelyezett beteg fogvatartott állapotát, ennek érdekében telefonon, szükség szerint személyes megjelenéssel tájékoztatást kér az illetékes osztályvezető főorvostól vagy kezelőorvostól. Lehetőség esetén az illetékes osztályvezető főorvos vagy kezelőorvos egyetértésével haladéktalanul kezdeményezi a fogvatartott átszállítását a bv. egészségügyi intézményeibe.

Az ellenőrzéssel kihelyezett fogvatartott a külkórház látogatási rendje szerint fogadhatja a nyilvántartott kapcsolattartóit. A levelezés és a csomagküldés az őrzéssel vagy ellenőrzéssel történő kihelyezés esetén is csak a bv. intézet címén történhet. A fogvatartott életveszélyes állapotba kerülése esetén a bv. intézet a közeli hozzátartozót soron kívül értesíti, és a látogatás lehetőségét biztosítja.

- *Kihelyezés ellenőrzéssel*

Fogvatartott ellenőrzéssel akkor helyezhető ki, ha a körülmények mérlegelése alapján, valamint a mozgásképtelenséget okozó egészségi állapotából **feltehető, hogy nem vonja ki magát a büntetés végrehajtása alól**, nem kell tartani öngyilkosságától, és gyógyulása érdekében együttműködik az őt gyógykezelőkkel.

Az **ellenőrzéssel kihelyezett fogvatartottat** a szolgálatban lévő biztonsági tiszt tájékoztatja a kötelezettségeivel és jogaival kapcsolatban. A **személyes napi ellenőrzés** (mely **egy alkalomnál kevesebb nem lehet**) számát a kihelyezéskor meg kell határozni. Az ellenőrzések szempontjait a biztonsági tiszt határozza meg, a végrehajtást követően jelentést kér, rendellenesség esetén intézkedést kezdeményez. A személyes ellenőrzésen kívül a szolgálatok átvétele után a biztonsági tiszt **köteles érdeklődni** a fogvatartott állapotáról, magatartásáról az egészségügyi személyzettől telefonon keresztül.

Ellenőrzéssel történő kihelyezéskor a telefonszám megadásával egyidejűleg kérni kell, hogy bármilyen rendellenesség (így különösen a kihelyezett fogvatartott engedély nélküli eltávozása, a gyógykezelés megtagadása, öngyilkossági kísérlet, vagy a külkórház rendjének sorozatos megsértése stb.) esetén haladéktalanul értesítsék a bv. intézetet, továbbá tegyék lehetővé a fogvatartott személyes ellenőrzését. Amennyiben a kihelyezés során elrendelték az **elektronikus távfelügyeleti eszköz** alkalmazását, az eszköz által szolgáltatott jeleket folyamatosan értékelni kell, az információkat a fogvatartott esetleges jogellenes távozása esetén a felkutatása érdekében fel kell használni.

A fogvatartott eü. intézménybe történő kihelyezése két módon lehetséges:

- Tervezhető vagy prognosztizálható kihelyezés.
- Azonnali kihelyezés.

3.2. Tervezhető kihelyezés

Ez a feladat ugyan úgy jelentkezik a biztonsági osztálynak, mint egy előállítási feladat. A biztonsági osztály a parancsnok által meghatározott időpontban megkapja a kihelyezéshez szükséges okmányokat és az azon szereplő parancsnoki döntésnek megfelelően, gondoskodik az őrzési feladat megszervezéséről. A kihelyezés időpontjáig a dokumentumok kézhezvételétől számítva akár több nap (hét) is lehet még hátra. Így van idő a kihelyezés megszervezésére, a napi feladatok közé történő beillesztésére.

3.3. Azonnali kihelyezés

Ezzel a lehetőséggel akkor lehet élni, ha a fogvatartott eü. állapotában olyan súlyos és gyors romlás következik be, ami **szükségessé teszi a gyors beavatkozást**, és azt a bv. által működtetett eü. intézményekben nem lehet végrehajtani.

Az azonnali kihelyezést csak őrzéssel lehet megvalósítani, mert nincs idő a szükséges adatok megszerzésére. Ennek hiányában túl nagy a kockázata egy esetleges rossz döntésnek. Ilyen esetben a szükséges adatok megszerzése később is történhet, a döntést később is ki lehet alakítani és a szükséges korrekciót végre lehet hajtani. A korrekció akár az is lehet (ha a feltételek megvannak), hogy az őrzést megszüntetik, és ellenőrzésre változtatják.

3.4. Kihelyezés okmányai és folyamata

Fekvőbeteg ellátásra a bv. intézet orvosa utalhatja be a fogvatartottat. A beutaló kiállításával egyidejűleg jelzi a biztonsági osztályvezetőnek – hivatali munkaidőn túl a biztonsági tisztnak – a szállítás szükségességét, illetve annak időpontját, a szállításhoz és az esetleges elhelyezéshez szükséges intézkedések megtétele, valamint a kihelyezéshez szükséges dokumentáció elkészítése érdekében.

A beteg fogvatartott polgári egészségügyi intézménybe történő kihelyezése az 1. számú melléklet¹⁶⁵ szerinti „**Külkórházi kihelyezést elrendelő lap**” elnevezésű okmány értelemszerű kitöltésével egyidejűleg kezdhető meg, melyet minden érintett szakterület (egészségügy, nyilvántartás, biztonság) a rendelkezésre álló, releváns adatokkal ellát. A fogvatartott pontos elhelyezésének rögzítése, annak megtörténtét követően utólag is dokumentálható. Az elrendelő lap másolati példányát a biztonsági tiszt köteles tárolni, abban az elhelyezést érintő esetleges változásokat rögzíteni kell.

Valamennyi polgári egészségügyi intézménybe történő elhelyezés esetén alkalmazni kell a 2. számú melléklet szerinti „**Szolgálati napló polgári egészségügyi intézményben szolgálatot teljesítő felügyelő részére**” elnevezésű okmányt, amelynek szabályos vezetése elengedhetetlen a feladat végrehajtása során bekövetkező változások, a végrehajtott ellenőrzések, a szolgálat átadásátvételek, valamint a további lényeges információk rögzítése érdekében. Abban az esetben, ha egy időben több fogvatartott kerül kihelyezésre, minden külkórházi őrzést végrehajtó biztonsági felügyelőt el kell látni külön naplóval. Ellenőrzéssel történő kihelyezés esetén az érintett fogvatartottira vonatkozó szolgálati naplót a biztonsági ügyeleten kell eseményszerűen vezetni.

A speciális eligazítások egységes nyilvántartása érdekében a 3. számú mellékletben szereplő „**Speciális eligazítás megtartásáról és annak tudomásul vételéről szóló naplót**” kell, havi bontásban alkalmazni, és iktatni.

Az őrzést végrehajtót el kell látni az adott feladat végrehajtásához szükséges felszereléssel, illetve a szükséges dokumentumokkal (pl.: őrutasítással, szolgálati naplóval, külkórházi kihelyezést elrendelő lappal, 1 db A4 méretű fogvatartotti fényképpel, amennyiben van, egyéni kezelési utasítással stb.).

Amennyiben a külkórházba kihelyezett fogvatartottat az őrzés illetékességi rendjének megfelelően át kell adni egy másik bv. intézetnek, akkor az utasítás¹⁶⁶ 1. melléklet szerinti dokumentum kitöltése mellett, a betegfelvételtől számított **4 órán belül végre kell hajtani az átvételt.**

3.5. Őrzéssel történő kihelyezés

Amennyiben a fogvatartott az egészségügyi beavatkozást követően fekvőbeteg ellátásban részesül, az **őrzés megszervezésekor figyelemmel kell lenni** különösen:

- a biztonsági felügyelők szükséges létszámára, elhelyezésére (a fogvatartott folyamatosan látókörében legyen),

¹⁶⁵ A BVOP Biztonsági Szolgálatának 30500/7661-17/2019.ált. számon kiadmányozott körlevele a külkórházi és speciális eligazító okmányok egységesítése tárgyában. Hatályos: 2019.08.01-től

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 19/2019. (XII.13.) BVOP utasítása a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartottak őrzésének, ellenőrzésének végrehajtásáról

¹⁶⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 13/2020. (V.8.) BVOP utasítása a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzésének vagy ellenőrzésének illetékességi rendjéről

- a kórterem elhelyezkedésére, méretére, a kórteremben elhelyezett polgári személyek létszámára, a helyiség őrizhetőségére,
- a mosdó, a mellékhelyiség megközelíthetőségére, elhelyezkedésére, őrizhetőségére,
- az ágyhoz vagy más rögzítésre alkalmas eszközhöz történő bilincselés módjára (a vizsgálatokkal, az egészségügyi ellátást legkevésbé zavarja, a bilincs vagy lakat kulcsát a biztonsági felügyelő folyamatosan tartsa magánál).

A kihelyezés napján, a kihelyezést végző biztonsági felügyelő jelentkezik eligazításra a biztonsági tisztnél. Eligazítás előtt felveszi a feladat végrehajtásához szükséges fegyverét, felszerelését. A kihelyezés során kizárólag a rendszeresített kényszerítő és mozgáskorlátozó eszközök alkalmazhatóak. Az általános eligazítás után jelentkezik a biztonsági tisztnél a speciális eligazítás végett.

A kihelyezéssel kapcsolatos információk, szabályok

Mentővel történő sürgősségi kiszállítás esetén a biztonsági felügyelőnek úgy kell az autóban elhelyezkedni, hogy fegyveréhez ne férjen hozzá sem a fogvatartott, sem a mentőszolgálat személyzete, az őrzésére bízott személyt folyamatosan figyelemmel tudja kísérni, szükség esetén intézkedni tudjon. Az egészségügyi személyzet tevékenységét ne zavarja, illetve ne akadályozza a beteg (sérült) ellátásában. A **mozgáskorlátozó eszköz/ök/ alkalmazásánál** (bilincselésnél) figyelembe kell venni a fogvatartott sérülését (pl.: kéz sérülésnél a lábra történjen a mozgáskorlátozó eszköz helyezése), betegségének jellegét, biztonsági kockázati besorolását továbbá azt, hogy a fogvatartott a mentőautóban ülő vagy fekvő testhelyzetben kerül szállításra. Fekvő helyzetben történő szállítás esetén fel kell mérni, hogy az egészségügyi személyzet az erre rendszeresített hevederrel - a magatehetetlen állapota, illetve további sérülések elkerülése miatt - rögzítette-e a hordágyhoz a fogvatartottat. A mozgáskorlátozó eszközöket a lehetőségeknek megfelelően (pl.: kéz vagy láb rögzítése a hordágyhoz, tolókocsihoz), minden esetben – az egészségügyi ellátást nem akadályozó módon – alkalmazni kell, azonban **a gépjármű felépítményéhez történő rögzítés tilos.**

Fel kell készülni, hogy a fogvatartott színleli a rosszullétet, és az intézetből kijutva szökést kísérel meg. Megelőzésére a mozgáskorlátozás különböző változatai alkalmazhatók. Mentővel történő szállítás esetén a fogvatartottat menet közben a gépjármű belső tartozékához bilincselni tilos! A kihelyezés történhet (ez a gyakoribb) a bv. tulajdonában lévő gépjárművel is.

A kihelyezést végző biztonsági felügyelő a speciális eligazítás után, leadja megőrzésre fegyverét az erre rendszeresített helyre és a kihelyezést végző gépjárművel együtt elmegy a fogvatartott elhelyezési körletére és a fogvatartott motozása, eligazítása és mozgáskorlátozása után elhelyezi őt a gépjárműben. Ezek után jelentkezik a biztonsági tisztnél, aki az útba indítás előtti biztonsági ellenőrzés végrehajtása után engedélyezi az intézet elhagyását. Magát a kiléptetést a járműbejárat biztonsági felügyelő hajtja végre az idevonatkozó szabályoknak megfelelően.

Az **őrzés folyamatosságát** minden esetben fenn kell tartani, ennek érdekében az elrendelt mozgáskorlátozó eszközök kórtermen belüli felhelyezésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a fogvatartott legalább egy végtagja biztonsági szempontból megfelelő módon legyen rögzítve az arra alkalmas szilárdságú tárgyhoz. Az esetleges rendkívüli esemény bekövetkezésének a lehetőségét szem előtt tartva, **egyedi mérlegelés után** a fogvatartott bal vagy jobb egészséges kezét rögzíthető állású patentbilinccsel meg kell bilincselni és az ágyhoz kell rögzíteni,

valamint egyik lábát lábbilinccsel szintén az ágyhoz kell rögzíteni, oly módon, hogy az a gyógykezelését ne akadályozhatja.

A fogvatartott vizsgálatra vagy egyéb célból történő kísérése **kizárólag a vezetőszárral ellátott bilincstag szakszerű alkalmazása mellett történhet**. Mozkáskorlátozó eszköz eltávolítása vizsgálat, műtét esetére, a szolgálatban lévő **biztonsági tisztnek történő jelentéstétel után** lehetséges. Ha a mozkáskorlátozó eszköz eltávolításra kerül ezekben az esetekben, akkor a felügyelőnek úgy kell megválasztania a felállítási helyét, hogy azzal fogvatartott esetleges szökése a leginkább megakadályozható legyen (pl.: a vizsgáló, vagy kórterem ajtaja és a fogvatartott között helyezkedjen el).

Az őrzést végrehajtó személyi állományi tag **elsődlegesen EDR készüléken keresztül** tartja a kapcsolatot a bv. intézettel. Kizárólag a megfelelő lefedettség hiányában engedélyezhető a szolgálati mobiltelefon. Az elrendelt mozkáskorlátozás könnyítése előtt a személyi állomány tagja köteles a számára biztosított kézi EDR készüléken a bv. intézet biztonsági ügyelete felé jelentést tenni. Mozkáskorlátozás könnyítésének elrendelése esetén, a jelentést vételét követően, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt az őrzés biztosításának esetleges megerősítéséről.

A biztonsági felügyelőnek fokozott figyelmet kell fordítania a **fogvatartott mellékhelyiségbe, fürdőbe, zuhanyzóba kísérése**, valamint annak ideje alatt a fogvatartott tevékenységére, viselkedésére, továbbá arra a kezelési folyamatra, ahol nem lehet jelen. A biztonsági felügyelőnek ebben az esetben a **leggyorsabb intézkedést biztosító**, a szökésre legalkalmasabb útvonalon kell elhelyezkednie.

A hivatásos állomány tagja, ha a fogvatartott előállítását vagy külkórházban történő őrzését egyedül látja el és a **személyes szükséglete, váratlan rosszulléte**, betegsége, illetve szolgálati ügyben történő rádióforgalmazás, illetve telefonálás, a szolgálat átadás-átvétel vagy a fogvatartott szándékos önkárosító magatartása miatti segítségül hívás érdekében az őrzött személyt magára kell hagynia, **távollétének idejére, illetve leváltásáig a fogvatartott végtagját tárgyhoz rögzítheti** (amennyiben nincs folyamatosan elrendelve). Annak az őrzéssel kihelyezett fogvatartottnak a végtagja, akinél alapos indokkal (konkrét tények, vagy bizonyítékok alapján) arra lehet következtetni, hogy szökni szándékozik, a saját vagy mások életét, testi épségét veszélyeztető magatartást fog tanúsítani, – a személyi állomány arra jogosult tagjának engedélyével – a külkórházban tárgyhoz rögzíthető, ez azonban a gyógykezelést nem akadályozhatja. A **tárgyhoz rögzítést úgy kell végrehajtani**, hogy az rendkívüli esemény – **különösen fogolyszökés** – **elkövetését ne tegye lehetővé**. Amennyiben az alapos indok már nem áll fent, a tárgyhoz rögzítést haladéktalanul meg kell szüntetni.

3.6. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő

3.6.1. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő feladatai

- a kiszállítandó fogvatartott adatainak egyeztetése,
- a fogvatartott és személyes használati tárgyainak ellenőrzése, átvétele,
- a fogvatartott motozása,
- a fogvatartott eligazítása,
- a meghatározott mozkáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- a fogvatartott biztonságos előállítása,

- az őrzés helyszínének bejárása, szükség esetén további mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- az egészségügyi személyzet szükséges mértékű tájékoztatása,
- a fogvatartottak tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérése, ha rendellenességet észlel a halaszthatatlan intézkedések megtétele, majd jelentéstétel az előjárónak,
- szükség esetén a fogvatartott biztonságos kísérése a kórház helyiségei között,
- az őrzésre szolgáló terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- ha bármilyen a normálistól eltérő vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel, közvetlen előjárója azonnali értesítése,
- a bv. intézet vezetője és közvetlen előjárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása.

A kihelyezés napján, illetve, ha váltás során új biztonsági felügyelő lép szolgálatba felméri az elhelyezés és a hozzá tartozó terület biztonsági feltételeit, valamint a kórteremhez képest azok elhelyezkedését. **Főszabály, hogy a felállítási helyet úgy kell meghatározni, hogy a fogvatartott soha ne maradjon őrzés nélkül.** A fogvatartott biztonságos őrzésének megvalósítása érdekében konzultáljon a kezelő orvossal, hogy az egészségügyi ellátás során milyen lehetőség van az őrzés folyamatos biztosítására. Törekedjen az egészségügyi személyzettel jó munkakapcsolat kialakítására, mert helytelen magatartás esetén előfordulhat az, hogy egészségügyi személyzet a fogvatartottal vállal szimpátiát és ez nem könnyíti meg a felügyelő feladat végrehajtását. A váltás során a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelővel közölni kell a bekövetkezett változásokat (egészségügyi, magatartási, elhelyezési, stb.).

Amennyiben **a felügyelőnek az egészségügyi szükségleteinek elvégzése céljából** a felállítási helyét el kell hagynia, úgy távozása előtt EDR rádión jelentse le a távozás tényét a biztonsági tiszt felé, majd a rendelkezésre álló mozgáskorlátozó eszközzel a fogvatartottat rögzítse az ágyhoz vagy más alkalmas tárgyhoz, melyről tájékoztassa a kórteremben tartózkodó betegeket, valamint az intézmény osztályos egészségügyi szakápolóját. Távollétének idejét a lehető legrövidebb időre korlátozza, visszaérkezése után szintén jelentsen a fentebb leírtak alapján.

A fogvatartott biztonságot veszélyeztető magatartása esetén szüntesse meg a veszélyforrást a rendelkezésére álló kényszerítő eszközökkel, és tegyen jelentést a biztonsági tisztnek. Tájékoztassa az eü. személyzetet, hogy rosszullete vagy betegsége esetén, milyen módon tudják az előjáróját értesíteni. **Akadályozza meg, hogy a fogvatartott tiltott tárgyat szerezzen, vagy tartson magánál, illetve tiltott kapcsolatot létesítsen.**

Az őrhely megválasztásánál figyelembe kell venni:

- hol helyezkedik el a kórterem, hány kijárata van,
- a kórteremhez viszonyítva hol található a WC, fürdő helyiség,
- hány beteg van elhelyezve a kórteremben, az ágyak között mekkora a távolság,
- emeleten vagy földszinten van-e a kórterem,
- földszinten lévő kórterem esetén van-e az ablakon rács,
- az ablakok közterületre néznek-e, vagy nem,
- emeleten elhelyezkedő kórterem esetén van-e az ablak mellett esőcsatorna vagy villámhárító vezeték.

Mindezek figyelembe vételével úgy válassza ki a felállítási helyét, hogy a fogvatartott őrzése folyamatosan biztosított legyen. A kórteremen belül elhelyezkedő felügyelő tudja a leginkább kontroll alatt tartani a fogvatartottat, ha ez valami oknál fogva nem valósítható meg, akkor a folyosóról kell biztosítani a fogvatartott őrzését. A folyosón történő elhelyezkedés során különös figyelemmel kell lenni a kórterem kijárataira (pl.: közös fürdő a kórtermek között). A **fogvatartott fürdésének alkalmával** is úgy kell a pozíciót megválasztani, hogy a fogvatartott tevékenysége folyamatosan figyelemmel kísérhető legyen, amennyiben a fürdőnek több kijárata van, akkor a felügyelő lásson rá ezekre is.

Külső egészségügyi intézményben **őrzésben lévő elítélt látogatását a parancsnok engedélyezheti.**¹⁶⁷

A **szolgálat átadása-átvétele során az átvevő köteles megbizonyosodni** a mozgáskorlátozó eszközök működőképességéről, a felhelyezett eszköz vagy eszközök biztonságos alkalmazásáról, a dokumentumok meglétéről, illetve a fogvatartott aktuális állapotáról. A váltás tényét, illetve a fogvatartottra vonatkozó információkat – akkor is, ha nem történt változás – a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek jelenteni kell. Indokolt esetben (pl.: látogatófogadás napján) a váltáskor át kell vizsgálni a fogvatartott személyes használati tárgyait, valamint az ezek tárolására használt bútorokat (pl.: szekrényt), továbbá a fogvatartott fekvőhelyét és ágyneműit.

A fogvatartott őrzését ellátó felügyelőnek **oron kívüli jelentési kötelezettsége van a szolgálatban lévő biztonsági tiszt felé**, ha a fogvatartott állapotában jelentős romlás következik be, az elhelyezésére szolgáló kórterem vonatkozásában változás történik vagy a fogvatartott vizsgálat, műtét, egyéb beavatkozás céljából mozgásra kerül. Az elhelyezésben bekövetkezett változásokat, illetve a szolgálat alatt végrehajtott vizsgálatokat, szokásostól eltérő eseményeket a szolgálati napló megfelelő rovatában dokumentálni kell.

3.6.2. Az őrzési feladatot ellátó biztonsági felügyelő fegyverzete, felszerelése, ruházata

Felszerelése

- rendszeresített maroklófegyver
- gumibot, könnygázszóró palack, bilincs, speciális vezetőbilincs,
- őrutasítás, EDR rádió, vagy mobiltelefon, az ezzel történő ellátásról a parancsnok külön rendelkezik,
- a felszerelés elhelyezésére szolgáló kazetta, vagy táska.

Ruházata

A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese 9/2019. (10.11.) OPBFH körlevele (30500/4206-9/2019.ált) alapján a polgári egészségügyi intézménybe kihelyezett fogvatartott őrzése során a végrehajtó állomány az évszaknak megfelelő 12M szolgálati egyenruhát a 12M taktikai övvel együtt viselheti. Előfordulhat, hogy a kórház a fogvatartott állapotára, kezelésére való tekintettel **többlet követelményt támaszt az öltözettel kapcsolatban**, pl. minden esetben **steril kórházi ruhát**, szájmaszkot, lábszákat kell viselnie a biztonsági felügyelőnek.

¹⁶⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 12/2020. (IV.24.) BVOP utasítása a látogatás végrehajtásának eljárási szabályairól

3.6.3. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő tevékenysége rendkívüli esemény bekövetkezése esetén

A rendkívüli esemény bekövetkezésének lehetősége külkórházban sem kisebb - sőt, bizonyos esetekben nagyobb - mint az intézetekben, csak annyiban veszélyesebb, hogy az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő egyfelől az intézeten kívül egy idegen intézményben – ismeretlenebb terület - teljesít szolgálatot, és az is előfordulhat, hogy egyedül van, illetve a tevékenységét nem irányítja közvetlenül az előjárója. Ezért a külkórházban történő őrzési feladat ellátására a lehető legrátermettebb, szakmailag jól felkészült biztonsági felügyelőt kell kijelölni. Számunkra az egyik legveszélyesebb rendkívüli esemény a fogolyszökés.

Rendkívüli esemény bekövetkezése esetén annak jellegétől függően **meg kell kezdeni az elsődleges intézkedések foganatosítását**, amelyek az alábbiak:

- fogolyszökés esetén a fogvatartott üldözése vagy keresése, a kórházi személyzettől információ szerzése a menekülés irányáról,
- önkárosító cselekmény elkövetése esetén meg kell akadályozni a további szuicid magatartást és értesíteni kell a kórházi személyzetet a sérülések ellátása céljából,
- a fogvatartott személyi állományi tag vagy a kórházi dolgozók elleni támadása esetén az arányosság elvének betartása mellett kényszerítő eszközt kell alkalmazni és a fogvatartott további jogsértő cselekményét meg kell akadályozni.

Ha a fogvatartott az őrzésből meg tudott szökni a biztonsági felügyelő ebben a helyzetben mérlegelje lehetőségeit, **kísérlje meg a fogvatartott elfogását**. Abban az esetben, ha nincs adat arra vonatkozóan, hogy mikor, merre menekült el a fogvatartott és nem lát esélyt az elfogásra, ne kezdjen üldözésbe. **Az első lehetőséget kihasználva tegyen jelentést szolgálati előljárójának, majd értesítse a területileg illetékes rendőrkapitányságot.** Várja meg a rendőrség helyszínre érkezését, adja át a rendőröknek a fogvatartott fényképét, személyes adatait azért, hogy a rendőrök a forrányomon üldözést meg tudják kezdeni. Maradjon továbbra is a helyszínen és várja meg az intézettől érkező feljebbvalóját, a továbbiakban az ő utasítása szerint járjon el.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodás általános szabályait!
- Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő alárendeltségét, feladatait!
- Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő alárendeltségét, feladatait!
- Ismertesse a látogatás közbeni biztonsági tevékenység általános szabályait!
- Ismertesse a látogatás felügyeletét ellátó felügyelő alárendeltségét, feladatait!
- Ismertesse a fogvatartott polgári intézményben történő elhelyezésének alapelveit!
- Ismertesse az egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályokat!
- Sorolja fel az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő feladatait!
- Sorolja fel, milyen szempontokat kell figyelembe venni az őrhely megválasztásánál!
- Ismertesse az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő tevékenységét rendkívüli esemény bekövetkezése esetén!

XIV. FEJEZET

A FOGVATARTOTTAK SZÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK¹⁶⁸

1. A szállítás fogalma

A szállítás az biztonsági tevékenység, amely során a fogvatartottak mozgatása meghatározott útvonalon szolgálati gépjárművel vagy mentőautóval (indokolt esetben mentőhelikopterrel) történik.

Alapelvek

A szállítást úgy kell végrehajtani, hogy a **lehető legrövidebb ideig tartson**, amennyiben a szállítás biztonsága érdekében szükséges, más rendvédelmi szerv együttműködését kell igénybe venni. A szállítást végrehajtó állományt a szállítás közben előforduló váratlan helyzetekre fel kell készíteni.

A szállítás során minden járműben legalább annyi mozgáskorlátozó eszközzel kell rendelkezni, amennyi a szállított fogvatartottak létszáma. A **fogvatartottak motozását úgy kell végrehajtani**, hogy ne maradjon náluk olyan tárgy vagy eszköz, amellyel a szállítás biztonságát veszélyeztethetik. A magas biztonsági kockázatú fogvatartottak esetén – a jogszabályi előírások figyelembe vételével – célszerű a mozgáskorlátozó eszközök olyan kombinációját alkalmazni, amellyel a rendkívüli esemény bekövetkezését minimalizálni lehet.

A fogvatartott rendszeresített szállító járművel, mentőautóval vagy légi járművel, elsősorban őrzéssel szállítható. A **mozgásában akár ideiglenes jelleggel korlátozott** fogvatartottak szállítását úgy kell végrehajtani, hogy a biztonságos utazás feltételei adottak legyenek, kapaszkodási lehetőség biztosított legyen, elsődlegesen az erre a célra kialakított betegszállító járművel kell végrehajtani. Amennyiben ilyen felépítményű gépjármű nem áll rendelkezésre és a biztonságos utazást a bv. intézet nem tudja biztosítani, úgy az Országos Mentőszolgálat segítségét kell kérni. Mozgáskorlátozott fogvatartott csomagjainak mozgatására más fogvatartott nem kötelezhető.

A biztonsági szakfeladatok során a **fogvatartottak tevékenységét folyamatosan figyelemmel kell kísérni**, átvizsgálásukat követően folyamatos felügyelet, illetve őrzés nélkül nem maradhatnak.

¹⁶⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, XI. fejezet

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 3/2021. (I.7.) BVOP utasítása a fogvatartottak szállításának végrehajtásáról

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálatával kiadott (30500/6132-1/2017.ált.) „a tiltott tárgyak bejuttatásának megakadályozása a fogvatartottak előállítására és szállítása során” témájú MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálatával kiadott (30500/2217-1/2020.ált.) „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a fogvatartottak szállításának végrehajtásához”

A BVOP szállítás szervezésére és irányítására hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége a Központi Szállítási és Nyilvántartási Főosztály (a továbbiakban: KSZNYFO).

1.1. A szállítás végrehajtási formái

- **központosított szállítás**

A fogvatartottak központosított szállítását a Biztonsági Szabályzatban foglaltak betartásával kell végrehajtani, elrendeléséről a KSZNYFO vezetője dönt.

A központosított szállítás végrehajtásának központi helyszíne elsődlegesen a Budapesti Fegyház és Börtön (továbbiakban: BFB.), azonban a KSZNYFO más, a feladat végrehajtására alkalmas bv. intézetet is kijelölhet (a továbbiakban: központosított gyűjtőhely, melyről előzetesen a bv. intézet parancsnokával egyeztet. A KSZNYFO a központosított szállítás szervezése, végrehajtása során hozott egyedi intézkedéssel a fogvatartottak elismervény alapján történő átadásának és átvételének helyéül más bv. intézetet is kijelölhet.

A központosított szállítás zavartalan végrehajtása és a különböző intézkedések megtétele érdekében az adott napon a központi gyűjtőhely területén ideiglenes szervezetet kell működtetni. Az **ideiglenes szervezet vezetője** a KSZNYFO Szállítási Osztálya osztályvezetője, aki a központosított szállítást megelőző utolsó munkanapon köteles tájékoztatni a központi gyűjtőhely parancsnoka által kijelölt parancsnok-helyettest a várható létszámokról, valamint a központosított szállítás végrehajtása során felmerülő szakmai és operatív kérdésekről. Az **ideiglenes szervezet vezetőjének helyettese** a központosított szállítás biztonsági jellegű, valamint az ideiglenes elhelyezés során felmerülő feladatok végrehajtása tekintetében a központosított gyűjtőhely parancsnoka által beosztott szállítási biztonsági tiszt, a központosított szállítás igazgatási, szervezési, koordinálási feladataival kapcsolatosan a KSZNYFO kijelölt kiemelt főreferense. A központosított szállítás napján a szállítással összefüggő feladatot, utasítást az ideiglenes szervezet vezetője, és feladatkörükbe eső kérdésekben a helyettesei adhatnak.

A **központi gyűjtőhely parancsnoka** a központosított szállítás napján a bv. intézet területén a központosított szállítással összefüggésben bekövetkező valamennyi rendkívüli esemény esetén köteles intézkedni, mely esetekben a bv. intézetek központosított szállításban részt vevő személyi állományának tagjai a kiadott utasítása szerint kötelesek eljárni. A központosított szállítással érintett napokon ezen pont első mondata érvényes a központosított szállítás végrehajtásában közreműködő szállítójárműveken bekövetkező rendkívüli események esetén is. A szállítmányvezető a kialakult helyzetről - az esemény felszámolását követően - az útba indító bv. intézet Biztonsági Osztálya osztályvezetőjének köteles jelentést tenni.

A központosított szállítás lebonyolításához a személyi feltételeket biztosítani kell, melyre igénybe vehető a szállításba bevont bv. intézetek szállítmányát biztosító felügyelet (kivéve, ha az érintett bv. intézet járműve több fordulót bonyolít le), ha az nem veszélyezteti az egyes szállítmányokkal kapcsolatos feladatok végrehajtását, valamint a munkaközi szünetek kiadhatóságát. A központosított szállításban részt vevő szállítójárműveken a rádióforgalmazást és az ideiglenes szervezetben szolgálatot teljesítő állomány rádióforgalmazását a „BVOP” mappában rendelkezésre álló „Bv. Országos Szállítás” forgalmi csoportban kell lebonyolítani. A szállítójárművek központi gyűjtőhely területére való beérkezési sorrendjét a KSZNYFO az útvonaltervben határozza meg. A beérkezés tervezett

sorrendjét a gépjárműbejárat kapun történő beléptetéskor figyelembe kell venni. A szállítmány szállítmányvezetője a központi gyűjtőhelyre történő várható beérkezés előtt 60 perccel köteles bejelentkezni a „Bv. Országos Szállítás” forgalmi csoportba, és tájékoztatást adni a várható érkezés időpontjáról. A központosított szállítás hatékony lebonyolítása érdekében a több fordulót is lebonyolító bv. intézetek szállítójárművei számára a be- és kiléptetésnél elsőbbséget kell biztosítani.

A meghatározott bv. intézetek biztonsági osztályvezetői a körszállítást végrehajtó felügyelői állományából a szállítást megelőző utolsó munkanapon kijelölik a BFB területén **tartalék szolgálatot ellátó személyeket** és az érintetteket a szállítási terven piros színű névaláhúzással jelölik meg. A kijelölt tartalékállomány részére a BFB területére történő megérkezést követően a szállítási biztonsági tiszt köteles eligazítást tartani.

A központosított szállításban részt vevő személyi állomány számára a **munkaközi szünetet** a szállítmányvezető a végrehajtandó feladatokat figyelembe véve a központi gyűjtőhely területén biztosítja, annak megtörténtét a szállítási terv megjegyzés rovatában rögzíti. A munkaközi szünet pontos időpontját a bv. intézetbe történő visszaérkezést követően egyeztetni kell a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel a szolgálatvezénylési programba történő pontos rögzítés érdekében.

A szállítójármű központi gyűjtőhely területére történő megérkezése után a mozgáskorlátozás megszüntetését a szállítmányvezető intézkedésére a fogvatartottak szállító járműből való kiszállítása előtt, a járműben végre lehet hajtani. Az ideiglenes szerv vezetője ettől eltérően rendelkezhet, melyről a szállítmányvezetőt a gépjárműkapun a beléptetés során tájékoztatni kell. A központi gyűjtőhely területére történő megérkezést követően a mutatókartonokat a fogvatartottal együtt a szintes szállítási körletfelügyelőnek kell átadni, a fogvatartottakat az adatok egyeztetését és a fényképpel történő azonosítást követően a célintézet elhelyezése szerinti részleg zárkájában, a mutatókartont a részlegen az arra kijelölt tárolóban kell elhelyezni. A célintézetbe történő útba indulás előtt a célintézet szállítmányvezetőjének a fogvatartottal együtt a körlet mutatókartont is át kell adni.

A bv. intézetek szállítójárműveinek útirányát a KSZNYFO legkésőbb a szállítást megelőző utolsó munkanapon közli a bv. intézetekkel. Az **útvonaltervet** a KSZNYFO rendelkezésének megfelelően kell elkészíteni. Amennyiben a központosított szállítás napján a szállítójármű útirányának módosítása válik szükségessé, az útvonaltervet is módosítani kell. A szállítást megelőző utolsó munkanapon a **szállítmányvezető minden esetben ülésrendet készít**, melyet a szolgálatban lévő biztonsági tiszt hagy jóvá. Ülésrendet a szállítmányvezető azon fogvatartottak tekintetében is köteles készíteni, akik nem a szállítmányt útba indító bv. intézetben kerülnek a szállítójárműre. Az ülésrendet ez esetben a fogvatartottakat utólag elhelyező bv. intézet biztonsági tisztje hagyja jóvá. A szállítójármű visszaindulását megelőzően a szállítmányvezető által elkészített ülésrenden szereplő fogvatartottak célintézetbe történő szállításának jogszerűségét a KSZNYFO kiemelt főreferense (főelőadója) az ülésrend aláírásával igazolja. A szállítási biztonsági tiszt az igazolás megtörténtét, valamint a biztonsági előírások betartásának ellenőrzését követően hagyja jóvá az ülésrendet.

A fogvatartott szállítására **körszállítással** akkor kerül sor, ha:

- végleg más bv. intézetbe szállítják,
- megőrzésre szállítják, illetve megőrzésből visszaszállítják,
- átadása szükséges más hatóság részére,

- a KSZNYFO által a szabadságvesztés megkezdése tárgyában kiadott felhívásban megjelölt bv. intézettel ellentétben más bv. intézetben jelentkezik,
- reintegrációs őrizetbe helyezését rendelték el, és a végzésben szereplő ingatlan más bv. intézet illetékességébe tartozik.

Végleg kell szállítani a fogvatartottat:

- a végrehajtási fokozatának megfelelő bv. intézetbe, hivatalból vagy kérelemre engedélyezett átszállítás, illetve a KSZNYFO egyéb rendelkezése alapján,
- rendőrség részére történő végleg átadás,
- fiatalkorú fogvatartott javítóintézet részére történő végleg átadás esetén, továbbá
- minden olyan esetben, ha a várható szabadulása 15 napon belül esedékes.

Más esetben a szállítás megőrzésre történik.

- **célszállítás**

A célszállítás a fogvatartottak bv. intézetek, objektumok közötti átcsoportosítására, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe, a Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központba (a továbbiakban: BVEK) valamint egyéb, szakmai szempontból szükségessé váló rendszeres vagy eseti jellegű szállítására szolgál, mely gépjárművel történik.

A jogerősen vagy nem jogerősen **tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés** büntetést töltő fogvatartottak szállítására kizárólag célszállítással kerülhet sor, esetükben központosított szállítást kizárólag a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának biztonsági és fogvatartási helyettese engedélyezhet. Az érintett fogvatartottak esetében rögzített többletinformációk felülvizsgálata, indokolt esetben azok módosítása a fogvatartást végrehajtó büntetés-végrehajtási intézetek folyamatos feladata.

1.2. A szállítás járművei

- A bv. szervezetnél rendszeresített közúti szállító gépjárművek (pl.: MERCEDES, IVECO, PEUGEOT, OPEL, FORD, WV, RENAULT, stb.),
- Mentőautó,
- Légi jármű,
- Munkáltatási területre történő szállításra (tehergépkocsi és autóbusz),
- Páncélozott gépjármű (speciális fogvatartotti szállító jármű).

1.3. A fogvatartottak azonosítását és figyelemmel kísérését szolgáló dokumentumok

A fogvatartottak azonosítása és figyelemmel kísérése céljából az **alábbi dokumentumok rendelkezésre állása szükséges:**

- fényképpel ellátott mutatókarton,
- feljegyzés kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartott szállításának végrehajtásához (szuicid jellegű bejegyzés kivételt képez),
- a megőrzésre, valamilyen jogcímen történő előállítás céljából átszállításra kerülő fogvatartottakról a Biztonsági Szabályzatban rögzítettek szerint készült előállítási utasítás,
- egyéni kezelési utasítás.

kiemelt figyelmet igénylő fogvatartott: a bűncselekmény jellege, elkövetési módja, a fogvatartott előélete, a bv. szervben tanúsított magatartása, veszélyeztetettsége miatt ebbe a kategóriába sorolt, valamint az országos írott vagy elektronikus sajtóban nevesített - a BVOP Biztonsági Szolgálat által meghatározott központi listán feltüntetett – fogvatartott.¹⁶⁹

3. A szállítás szervezése

A szállítás végrehajtásának megszervezése a biztonsági osztályvezető feladata. A szállítás végrehajtásának irányítására a szállító biztonsági felügyelők közül **szállítmányvezetőt kell kijelölni.**

Ha a szállítás útvonalába eső bv. szervben a szállított **fogvatartottak létszámát növelik**, és emiatt az eredetileg útba indított biztonsági felügyelők létszáma a biztonságos szállításhoz nem elegendő, az útba eső bv. intézet vezetője köteles a végrehajtáshoz szükséges létszámú szállító biztonsági felügyelőt biztosítani. Az útba eső bv. intézet személyi állományából **további 1 fő szállító biztonsági felügyelőt** kell biztosítani, ha ott legalább 10 fő fogvatartott utólagos elhelyezésére kerül sor a szállítójárműben, feltéve, hogy a szállítandó fogvatartottak száma ezzel a 30 főt eléri. E rendelkezést akkor is érvényesíteni kell, ha a KSZNYFO előrejelzése szerint a központi gyűjtőhely területéről elszállítandó fogvatartottak száma a 30 főt eléri. Az érintett bv. intézetek biztonsági osztályvezetői a szállítás előtt kötelesek egymással egyeztetni. Ezt a szállítási tervben dokumentálni kell.

A fogvatartotti szállítójárművekben - a szállítmány létszámának és a szállítás távolságának figyelembe vételével - **annyi ivóvizet, valamint eldobható műanyag ivópoharat** kell biztosítani a fogvatartottak és a személyi állomány tagjai számára, amennyi a szállítás időtartamára elegendő. A szállítmányvezető a szállítás útba indítása előtt gondoskodik az **életmentő gyógyszer** egészségügyi szakterületről történő átvételéről és az orvos rendelkezésének megfelelő felhasználásról. A hűtést igénylő gyógyszerek hűtve szállításáról minden szállítógépjárműben gondoskodni kell.

A szállítás végrehajtása előtt – amennyiben az a bv. intézet vagy a fogvatartás biztonságát közvetlenül nem veszélyezteti – a **fogvatartottat értesíteni kell** a szállítás idejéről, okáról, a célintézet helyéről, a távol töltött idő várható időtartamáról, a visszaszállítás tervezett idejéről, továbbá fel kell hívni a figyelmét arra is, hogy a **célintézetben köteles az ottani házirend előírásait betartani.**

4. Szállítás végrehajtása

A szállítást végrehajtó személyi állomány:

- a szállítmányvezető,
- a szállító biztonsági felügyelő, továbbá
- a gépjárművezető.

- *A személyi állomány feladat előtti felkészítése, eligazítása*

¹⁶⁹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2018. (XII.7.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és az események jelentési rendjéről

A szállítás végrehajtására kijelölt személyi állomány részére a feladat megkezdése előtt **minden esetben dokumentált módon, speciális, személyre szóló eligazítást kell tartani.** Személyhez kell kötni, hogy **ki miért felel, kinek mi a feladata** a végrehajtás során (pl.: illetéktelen személyek távol tartása a fogvatartottól, a fogvatartotti szállítójármű átvizsgálása, motozások, csomagok átvizsgálásának, mozgáskorlátozó eszközök felhelyezésének végrehajtása, stb.)

A speciális eligazítás alkalmával, az általános feladatokon és a helyszíni sajátosságokon túl kiemelten kell értékelni minden, a **végrehajtás biztonságát befolyásoló**, relevanciával bíró információt, így különösen:

- a fogvatartás alatt, vagy azt megelőzően más rendvédelmi szerv őrizetéből szökéssel,
- engedély nélküli eltávozással,
- az előzőek előkészületével,
- tiltott tárgy megszerzésével, tartásával

kapcsolatosan rendelkezésre álló információkat, fogvatartotti többletinformációkat.

A speciális eligazítás megkezdése előtt gondoskodni kell arról, hogy a feladatot végrehajtó személyi állomány tagjai a feladat végrehajtás előtt megismerjék a vonatkozó ór-, illetve szolgálati utasításokat, melyekben foglaltak tudomásul vételét a **megismerési íven aláírással dokumentálni kell.** A speciális eligazítás megtartására a biztonsági tiszt a felkészülést kellő időben kezdje meg, ehhez vegye figyelembe a feladat végrehajtásának kezdő időpontját, a feladat járulékos időigényét (pl.: a fogvatartottak átvétele, motozása, kísérése, a szállítás ideje, stb.), a végrehajtók létszámát, az esetleges köztes váltások időtartamát. Minden esetben meg kell határozni a végrehajtó állomány öltözetét, illetve, hogy az adott biztonsági tevékenységet azonos csoportban végrehajtók öltözete egységes legyen.

Az egyéni fegyverzet, valamint felszerelés meghatározásánál figyelembe kell venni a feladat biztonsági kockázatát, a személyre szabott feladatokat. Eligazításon meg kell határozni a szakanyagok rendeltetésszerű működésének ellenőrzését.

Az **eligazításon fel kell hívni a figyelmet** a biztonsági intézkedések kötelező eseteire, azok szakszerű végrehajtására, tájékoztatást kell adni a tiltott tárgyak korábbi és új rejtési helyeiről, a lehetőségekről, a módokról és az előtalálási tapasztalatokról.

A biztonsági feladatok végrehajtásának egyik alapkövetelménye a **végrehajtó állomány és a bv. intézet közötti összeköttetés** folyamatos fenntartása, biztosítása. A bv. intézetnek biztosítania kell a megfelelő összeköttetést EDR rádió formájában a végrehajtó számára, amelynek segítségével jelentési kötelezettségének eleget tud tenni, segítséget tud kérni, valamint a szükséges egyeztetéseket végre tudja hajtani. A **technikai eszközök próbáját** minden esetben meg kell határozni és végre kell hajtani (pl.: forgalmazási csatorna beállítása, ellenőrzése).

A megfelelő színvonalú **elméleti és gyakorlati tudásszint ellenőrzését** a biztonsági tiszt hajtja végre, nem megfelelő felkészültség esetén intézkedni kell a személyi állományú tag leváltására.

Az eligazítások végrehajtását, tett intézkedést az arra kijelölt okmányban dokumentálni kell.

- *A fogvatartott átvétele a részlegen*

A **fogvatartottak azonosítását** a zárkából történő kivétel után végre kell hajtani, melyet a fényképes nyilvántartás alapján kell végrehajtani, és az egyeztetés terjedjen ki a fogvatartás, valamint a fogvatartott legfontosabb személyes adataira is.

A fogvatartott részlegen történő átadását megelőzően a **körletfelügyelő a feladatot végző felügyelő részére adjon tájékoztatást** a körszállításban részt vevő fogvatartottak aktuális magatartásáról, hangulatáról, viselkedéséről, egyéb lényeges információkról. A körlet-főfelügyelőtől a **mutatókartonokat át kell venni**, a jóváhagyott szállítási lista alapján az összes meglétét, valamint azokon a célintézet megjelölésének meglétét ellenőrizni szükséges. A célintézetek mutatókartonra történő felvezetése az éjszakai körlet-főfelügyelő feladata. A **szállítás során kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartottakról** készült feljegyzéseket a mutatókartonhoz kell csatolni.

- *A fogvatartottak motozása*

A feladat megkezdése előtt **valamennyi érintett fogvatartott teljes vetkőzéssel történő ruházat átvizsgálását végre kell hajtani**. Ennek során kiemelt figyelmet kell fordítani a testfelületen (pl.: hónalj, hajlatok, hosszú haj, nemi szervek környéke, stb.), illetve a ruházatban esetlegesen előre kialakított rejtési helyekre. Figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy az elítélt csak a számára meghatározott rendszeresített ruházatot és lábbelit viselje, csak abban hagyhassa el az intézetet, letartóztatott fogvatartott szállítása az évszaknak megfelelő, zárt polgári ruhában történhet.¹⁷⁰ Ezt minden esetben meg kell, hogy előzze a személyes használati tárgyak átvizsgálása, amelyhez kézi fémkeresőt is alkalmazni kell.

A tárgyak átvizsgálását követően a fogvatartottakat **folyamatos kontroll** alatt kell tartani, hogy a ruházatukba esetlegesen elrejtett tiltott tárgyakat, a már átvizsgált személyes felszerelésében ne tudja elrejteni. Az összepakolást követően fel kell hívni a fogvatartottak figyelmét a táskáik zárására oly módon, hogy abba kibontás és észrevétel nélkül ne tudjanak elhelyezni semmit, amely lehetőség szerint lakattal történő lezárást kell, hogy jelentsen. Azon fogvatartottak esetében, akik nem rendelkeznek lakattal, vagy nem zsákban tárolják a személyes dolgaikat más lehetőség is megengedett a meghatározott szempontok figyelembe vétele mellett. Miután ez megtörtént végre kell hajtani a teljes vetkőzéssel történő ruházat átvizsgálást. A tüzetes motozás, ruházat-, személyes használati tárgyak átvizsgálást követően a fogvatartottak átvételét a körlet-főfelügyelő szolgálati naplójában aláírással igazolni kell.

Szállítás, előállítás előtt és után, **amennyiben a lehetőségek arra adottak**, a fogvatartottak személyes tárgyait – megfelelő képzettség esetén a fogvatartottakat is – **kábítószer-kereső kutyaival is át kell vizsgálni**.

- *A fogvatartottak eligazítása*

A szállítandó fogvatartottakat a mutatókartonok alapján a szállítmányvezető egyeztesse, majd tartsa meg részükre – a szállítás során maguknál tartható tárgyakra és gyógyszerekre kiterjedő – **részletes eligazítást**.

A szállítás előtti eligazítás során a **fogvatartottak figyelmét nyomatékosan fel kell hívni** a követendő magatartás maradéktalan betartására, a tiltott tárgyak átvételének, megszerzésének,

¹⁷⁰ A BVOP Fogvatartási Ügyek Szolgálatának szolgálatvezetője által jóváhagyott szakmai protokoll, amely a fogvatartottak egységes ruházatviselésének kialakításához nyújt segítséget

birtoklásának, valamint a tiltott kapcsolattartás formáinak tilalmára, illetve ezek be nem tartása esetén a lehetséges következményekre, a szállítás során maguknál tartható tárgyak és gyógyszerek körére (csak papír zsebkendő, gyógyszer tartási engedéllyel kiadott, életmentő gyógyszerek, asthma sprayt, allergia pipát, valamint zárható műanyag flakonban fél liter ivóvizet) az ülésrend betartására, rendkívüli esemény során alkalmazható eszközökre.

- *Mozgáskorlátozó eszközök felhelyezése*

A szállítandó fogvatartottakat a mutatókartonok alapján a szállítmányvezető egyeztesse, majd ezt követően az elkülönítési szabályok figyelembe vételével elkészített ülésrendnek megfelelően sorakoztassa őket. A speciális eligazítás során elhangzottak szerinti személy(ek) helyezze(zék) fel az egyénileg meghatározott mozgáskorlátozó eszközöket, **azok rögzítéséről minden esetben gondoskodni kell**. Amennyiben lehetőség van rá, az eszközök felhelyezését megelőzően a fogvatartottakat kapukeretes fémkereső eszközzel ismételten át kell vizsgálni.

- *A fogvatartottak mozgatása, kísérése*

A **belső mozgatásokat, kíséréseket** úgy szervezzék, hogy az elkülönítések maradéktalanul érvényesüljenek, szükség szerint külön csoportokban. A fogvatartottakat a szállító biztonsági felügyelők **zárt rendben, szoros felügyelet mellett mozgassák**, tevékenységüket folyamatosan kísérik figyelemmel, nem próbálnak-e a csomagjuktól tárgyakat kivenni és azt a ruházatukban elhelyezni.

A kísérés és szállítás gyakorlati végrehajtása során a szabályos tevékenység érdekében **meg kell akadályozni**, hogy olyan helyzetbe kerüljenek a fogvatartottak, amikor számukra a tiltott tárgyak átadására, átvételre kerülhetnek. Ezért kiemelten fontos gyalogmenet során a kísérést végrehajtó **felügyelők elhelyezkedése**, a szállítójárműbe való beszállás, illetve az onnan való kiszállás során más, illetéktelen személlyel való **kapcsolattartás megakadályozása**, az ülésrend betartásának következetes megkövetelése, **a szállítójármű alapos átvizsgálása**.

- *A szállítógépjárművel kapcsolatos biztonsági feladatok*

Fogvatartotti szállítás és előállítás céljából kizárólag olyan szállítójármű vehető igénybe, amely a bv. **biztonsági és a műszaki, üzembiztonsági követelményeknek maradéktalanul megfelel**. A gépjárművek biztonsági és műszaki szempontú közvetlen indulás előtti ellenőrzését a bv. szerv vezetője rendelkezése alapján dokumentált módon kell végrehajtani.¹⁷¹

A **gépjárművezető a szállítás megkezdése előtt minden esetben**, a szállítást útba indító **biztonsági tiszt körszállítás és célszállítás esetében a fogvatartottak felszállítása előtt mindig**, az előállítások vonatkozásában a feladat megkezdése előtt, szűrőpróbaszerűen **vizsgálja át a gépjármű szállítótereit**, csomagtereit biztonsági szempontból (nyílászárók, rácsozat, zárok, berendezési tárgyak állapota), illetve a gépjármű szökési, önkárosítási szempontból gyenge pontjait, a tiltott tárgyak, az esetlegesen kialakított rejtési helyek felderítése tekintetében. Ezen felül ellenőrizze az **összeköttetést biztosító eszközök**

¹⁷¹ 30500/7403-1/2018. ált. számon kiadott feladat meghatározás a 2018. július 9-én a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bv. Intézet üzemeltetésében lévő szállítójárműből történt fogolyszökés rendkívüli esemény bekövetkezésével kapcsolatban

működőképességét, a tartalékkulcsok meglétét, a megfelelő mennyiségű ivóvíz és műanyag pohár rendelkezésre állását.

A csomagok csomagterben történő elhelyezése során annak elkerülése érdekében, hogy a fogvatartott személyes, vagy tiltott tárgyai más fogvatartott birtokába kerüljenek a **csomagelhelyezést folyamatos kontroll alatt kell tartani, mind a berakodás, mind pedig a kirakodás alkalmával.**

Szállítás végrehajtása során a fogvatartottakat a gépjárműbe történő beszállításuk előtt meg kell motozni, kézi fémkeresővel ellenőrizni, így akadályozható meg, hogy a fogvatartottak az utastérbe nem engedélyezett, tiltott tárgyat vigyenek fel magukkal. A szállítójárműbe történő beszállást megelőzően a szállítmányvezető köteles a fogvatartottakat a nála lévő körlet mutatókarton adataival és az azon lévő fényképpel egyeztetni. A mutatókartont a szállítás végrehajtása során a szállítmányvezetőnek külön kell tárolnia és kezelnie. **A szállítás során a szállítmányvezető kizárólag a gépjárművezető mellett foglalhat helyet.** A szállítást a gépjárművezetőn és a szállítmányvezetőn kívül a közepes és nagy befogadóképességű fogvatartotti szállítójárművek esetében legalább két fő biztonsági felügyelővel, kis befogadóképességű szállítójármű esetén - amennyiben szállít fogvatartottat - legalább egy fő biztonsági felügyelővel kell biztosítani.

A felügyelők követeljük meg, hogy a szállítás egésze során **a fogvatartottak az ülésrendben meghatározott helyen tartózkodjanak,** akadályozzák meg, hogy bármilyen indokkal, engedély nélkül helyet változtassanak.

A szállító biztonsági felügyelő(k)nek a szállítás során a szállító **gépjármű–utasterében részükre kialakított helyen** kell tartózkodnia(uk) úgy, hogy a fogvatartottak tevékenységét folyamatosan figyelemmel tudja(ák) kísérni, a rendkívüli esemény előkészületének, végrehajtásának megakadályozása céljából. A figyelési tevékenység hatékonyságának növelése érdekében a feladatot osszák meg egymás között, a kontroll folyamatos legyen. **A fogvatartottakat a gépjárműben egyedül hagyni nem lehet, még az intézet területén sem.**

A szállítótér ajtóit a szállítás végrehajtása során **zárva kell tartani,** annak kulcsát a gépjármű vezetője kezeli. A szállítótér ajtaját kinyitni és oda bemenni csak rendkívüli esemény megelőzése, megszakítása, következményeinek felszámolása céljából lehet. A **tartalék kulcsot** a gépjármű szállító biztonsági felügyelők részére kialakított utastérben lepecsételt kulcsdobozban kell elhelyezni. A pecsét épségét induláskor és érkezéskor a szolgálatban lévő biztonsági tiszt ellenőrzi. A kulcsdoboz felnyitásának időpontját és okát a szállítási tervben rögzíteni kell.

A szállító gépjárműre történő elhelyezés után az **autó kiléptetéséig** is folyamatos kontroll alatt kell tartani a szállításban résztvevő fogvatartottakat. A kiléptetés során végrehajtott **átvizsgálásnak ki kell terjednie** a szállítással távozó fogvatartottak létszámának, a fogvatartotti csomagok elhelyezésére szolgáló rekeszeknek – az üreseket is beleértve – az ellenőrzésére is.

A fogvatartottakat szállító gépjárművel megállni vagy a meghatározottól eltérő útvonalon haladni nem lehet, kivéve:

- **a közúti ellenőrzést,**
- **az elháríthatatlan közlekedési akadály vagy egyéb akadályozó körülményt,**
- **rendkívüli esemény bekövetkezését.**

- *Műszaki- és egészségügyi pihenő, üzemanyag feltöltés*

Az útba eső bv. szervben szükség esetén **műszaki és egészségügyi pihenőt** lehet tartani. A műszaki és egészségügyi pihenő szükségességét a szállítás körülményeinek értékelése alapján minden esetben vizsgálni kell. A szállítás során a közbeeső vagy a kijelölt bv. intézetben tartott **pihenő alatt**, a szállítmányvezető engedélye alapján a fogvatartott a hideg ételmét elfogyaszthatja és az arra kijelölt helyen dohányozhat. A szállítmánynak az útba indító vagy a műszaki és egészségügyi pihenőre kijelölt bv. intézetből való elindulása előtt közvetlenül a fogvatartottak egészségügyi szükségletük elvégzésére lehetőséget kell biztosítani. A szállítmányvezető engedélye alapján a fogvatartott igény esetén használhatja a kijelölt illemhelyet a közbeeső vagy a kijelölt bv. intézetben tervezetten végrehajtott pihenő alatt, melyet a bv. intézet számára meghatározott útvonaltervben szerepeltetni kell. A szállító járművek **üzemanyaggal való feltöltését** – ha azt a bv. intézet és a célintézet közötti távolság nem indokolja – a fogvatartottak bv. intézetbe történő szállítása után kell végrehajtani. Amennyiben a nagy távolság miatt az üzemanyag felvétel elkerülhetetlen a feladat végrehajtása közben, azt a közbeiktatott **műszaki pihenő keretében, a fogvatartottak bv. intézetben történő előzetes kiszállítása után** kell elvégezni. Erre vonatkozóan a szállítási tervben rendelkezni kell.

- *A fogvatartotti mobiltelefonokkal kapcsolatos szabályok¹⁷²*

Szállítás közben a fogvatartott a számára kiadott mobiltelefont nem tarthatja magánál.

A szállító gépjárműbe történő **felszállás előtt a szállítmányvezető ellenőrzi**, hogy az utastérbe ne tudjanak telefont felvinni a fogvatartottak, hanem azokat a személyes dolgaik között, a raktérben legyenek elhelyezve. A mobiltelefon megfelelő csomagolása a fogvatartott feladata.

A szállítást megelőzően az átadás-átvételi dokumentumok előkészítését az intézetparancsok által kijelölt szakterület képviselője hajtja végre. A szállítmányvezetők az átadás-átvételi jegyzéken jelölik meg, mely fogvatartottak visznek telefonkészüléket magukkal a szállítás során. A szállítás megkezdése előtt a nyilvántartási szakterület munkatársai az érintett fogvatartottak telefonjait inaktíválják a „**szállítás alatt**” státusz beállításával. A szállítások ideje alatt a FÖNIX rendszerben „szállítás alatt” státuszú fogvatartottak esetében **a rendszer automatikusan tiltja a mobiltelefon-szolgáltatás elérését**. A szolgáltatás akkor válik elérhetővé, ha a fogadó bv. intézet végrehajtja a fogvatartott befogadását.

A körszállítás során a BFB és a szállítási útvonal egyéb más bv. intézeteinek szállítózárkáiból történő kiléptetést követően a célintézet szállítmányvezetői ellenőrizték a fogvatartotti mobiltelefonok meglétét, sértetlenségét.

- *A Budapesti Fegyház és Börtön területén végrehajtandó, körszállítással kapcsolatos biztonsági feladatok*

¹⁷² A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 35/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a Telekom hálózatos, nem nyilvános mobil távközlési szolgáltatás fogvatartottak részére történő működtetésével kapcsolatos feladatokról

Abban az esetben, ha a gépjárműkapu zsilipterébe történő belépésre várni kell, akkor a gépjármű biztosításáról a szállítványvezetőnek gondoskodnia kell. A beléptetés után a gépjárműkapun szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő a szolgálati igazolványok szerint **azonosítja a szállítást végrehajtó felügyelőket**, melynek során a szállítótérben felügyelet nélkül nem maradhatnak a fogvatartottak, az **ellenőrzésre felváltva kötelesek leszállni** az autóról. A szállítványvezető közli a beléptetést végrehajtó kollégával a küldő intézet nevét, valamint a fogvatartottak létszámát, majd utasítást ad a szállítást végrehajtóknak a **fegyverzet meghatározott helyre történő elzárására**.

A körszállítások során a BFB területére érkezést követően csak a fogvatartottak fegyvermezett, zárt rendben történő sorakoztatása után lehet megkezdeni a bekísérést a befogadó részleg rácsos zsilipterébe. A fogvatartottakra felhelyezett mozgáskorlátozó eszközök eltávolítására vonatkozó eljárásrendet a BFB helyi intézkedése szabályozza, melyet minden szállítványvezető köteles ismerni.

Létszámellenőrzést követően a szállítványvezető átadja a fogvatartottak iratanyagait, érték- és letéti tárgyait a KSZNYFO kijelölt munkatársainak. A kiolvasást követően a fogvatartottak minimum **30%-ának szűrőpróbaszerű csomag ellenőrzését** csomagvizsgáló berendezéssel hajtják végre. Amennyiben a fogvatartott csomagja a mérete miatt nem helyezhető a csomagvizsgáló gépbe, annak **tartalmát megbontva** kell a futószalagra felhelyezni.

Az adategyeztetések előtt a szállítványvezető adjon át minden olyan lényegi információt, mely az érintett **fogvatartottak megfelelő elhelyezését** szolgálja (pl.: elkülönítendő, azonnali egészségügyi vizsgálat szükséges rosszullét, önkárosítás vagy egyéb más ok folytán). Az átvizsgálást követően a rácsos zsiliptérből a fogvatartottakat a szállító zárkák részlegeire kell vonultatni, ahol a célintézet nevével ellátott zárkába kerülnek elhelyezésre a **részlegeken telepített kapukeretes fémkereső alkalmazása és személymotozás végrehajtása után**. A körletfelügyelők a fogvatartottakat név és nyilvántartási szám szerint vegyék, illetve adják át a mutatókartonokkal együtt.

A célintézetbe történő továbbszállítást végző személyi állomány a **fogvatartottak zárkákból történő kiléptetését követően hajtja végre** a létszámellenőrzést, a személymotozásokat, melyekhez minden esetben alkalmazzanak kézi fémkereső eszközt. A fogvatartottak átvétele minden esetben dokumentált módon történjen. A szállítványvezető szervezze meg a fogvatartottak levonultatását a meghatározott kiléptetési részleg rácsos zsilipterébe, ahol a jóváhagyott ülésrend szerint hajtják végre – a szállítványvezető koordinálása mellett – a fogvatartottak sorakoztatását, mozgáskorlátozását, valamint a szállítójárműre történő felszállítással összefüggő feladatokat a fentebb leírtak szerint.

- *A szállítás fogadásával kapcsolatos biztonsági feladatok*

A szállítás **célintézetbe érkezését követően** a fogvatartottak gépjárműről történő leszállítását, mozgásaikat, a körletrészekre kísérésüket a fent már leírtak figyelembe vételével kell végrehajtani. A **szállítójármű biztonsági szempontú átvizsgálását a gépjárművezető és a szállítást fogadó biztonsági tiszt megérkezés után is köteles elvégezni** a már leírt metodika szerint.

A fogvatartottakat a **zárkákba, lakóhelységbe helyezésük előtt vetkőzéssel** meg kell motozni, **személyes használati tárgyait ellenőrizni kell** a rendelkezésre álló technikai eszközök - kapukeretes- és kézi fémkereső, csomagvizsgáló berendezés - alkalmazásával és

lehetőség szerint kábítószer kereső szolgálati kutya bevonásával. A helyiségben javasolt az ellenőrzéseket segítő asztalokat, padokat, kosarakat elhelyezni.

A felügyelet kíséretében a fogvatartottak egyesével vigyék csomagjaikat az ellenőrző asztalhoz, ahol jelenlétükben a felügyelet hajtja végre a személyes tárgyak átvizsgálását. **Minden tárgyat védőkesztyűben, gumikesztyűben, segédeszközök igénybevételével kell** (pl.: hurkapálcika, fémdrót, fényforrás-rúdlámpa, kézi fémkereső, digitális mérleg, kancsó, nejlon zacskó) **ellenőrizni**. A fogvatartottnál előtalált és nem tartható tárgyakat az asztalhoz készített kosárba külön téve, letételezésre vagy megsemmisítésre elő kell készíteni.

A motozások végrehajtása során meg kell akadályozni, hogy a **motozásra váró, és a megmotoszt fogvatartottak egymással érintkezzenek**, valamint, hogy a várakozás során tiltott tárgyat elrejtse, eldobjanak, ezért a tevékenységük figyelemmel kísérésére külön állományi tagot kell kijelölni.

A szállítás akkor tekinthető befejezettnek, ha minden érkezett fogvatartott elfoglalta a számára kijelölt zárkát. Ezek után a szállítást végrehajtó felügyelők a szállítmányvezető felvezetésével, a szállítás megkezdésekor felvett felszereléssel jelentkeznek a szolgálatban lévő biztonsági tisztnél, aki utasítást ad a felszerelések fegyverszobába történő leadására, majd eligazítást tart a végrehajtott szállítás tapasztalatairól.

A körszállításnál meghatározott feladatokat a célszállításra vetítve értelemszerűen alkalmazni kell.

4.1. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása szállítás során

Mozgáskorlátozó eszköz alkalmazása nem kötelezettség, hanem lehetőség, a szállítást befolyásoló összes biztonsági szempont figyelembevételével kell az egyéni döntéseket meghozni. A bv. szerv vezetőjének a bv. szervi jellemzők figyelembevételével kell az adott tárgykört szabályozó intézkedést elkészíteni.

Az egyéni mozgáskorlátozásra vonatkozó intézkedés a szállítás befejezéséig, illetve a visszaérkezésig érvényes.

A **szállítás során tilos** a kezeket hátra bilincselni, illetve a fogvatartottat tárgyhoz rögzíteni kivéve, ha a jármű valamilyen ok miatt hosszabb időre várakozásra kényszerül és a biztonságos őrzés más módon nem biztosítható.

Kör- vagy bv. szervek közötti célszállítás esetén, ha a gépjárműbe szállás, vagy onnan kiszállás bv. szervben belül történik - ide értve az egészségügyi pihenőre kijelölt bv. szerv körülményeit is - a mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásának szükségességéről az egyénekre szabott mérlegelést el kell végezni.

A mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásáról a biztonsági osztályvezető dönt.

Ha lőfegyverhasználat vagy baleset következtében a fogvatartott megsérül, és elsősegélyben részesítése másképpen nem végezhető el, az egyéni mozgáskorlátozást meg kell szüntetni, illetve enyhíteni kell.

4.2. Elkülönítés a szállítás során

A büntetőügyben eljáró hatóság rendelkezése alapján a **büntársak elkülönítését** a szállítás és az előállítás során is fenn kell tartani. A szállítás során a férfiakat a nőktől el kell különíteni.

Az elkülönítés szempontjából a fogvatartottak többlet-információjában foglaltakat is figyelembe kell venni.

4.3. Egyéb biztonsági feladatok

Ha a szállító jármű a bv. intézet területére nem tud beállni, a fogvatartottak ki- és beszállításának időtartamára, a szökés, valamint a fogvatartottak kiszabadításának megakadályozására **biztosítást kell szervezni**.

4.4. Szállítás rendszeresített gépjárművekkel

A fogvatartotti szállítójárműveken betartandó szabályokról a szállítmányvezető a gépjárműbe beszállítást megelőző motozás előtt igazítja el a fogvatartottakat. A motozási feladatok hatékonyságának növelése érdekében, a nagy befogadóképességű szállítójárművek állományát legalább két darab, a kis szállítójárművek állományát pedig egy darab **kézi fémkereső készülékkel alapfelszerelésként kell ellátni**.

A szállításra kerülő fogvatartottak a **szállítójármű utasterében** kizárólag papír zsebkendőt, gyógyszer tartási engedéllyel kiadott, továbbá életmentő gyógyszereiket, asthmaspray-t, allergiapipát, és amennyiben az időjárás azt indokolja, (24 °C feletti hőmérséklet esetén), zárható műanyag flakonban fél liter ivóvizet tarthatnak maguknál.

A szállítójármű csomagterében kell elhelyezni a tárgyletéseket és az egyéb engedélyezett csomagokat. A szállító biztonsági felügyelőnek a szállítás során a **szállító gépjármű utasterében részére kialakított helyen kell tartózkodnia** úgy, hogy a fogvatartottak tevékenységét folyamatosan figyelemmel tudja kísérni.

A szállítás végrehajtása során **meg kell akadályozni**, hogy a fogvatartott a jármű szállítóterébe olyan tárgyat vigyen magával, amely a biztonságra veszélyes. Ennek ellenőrzése a szállítványvezető vagy az általa kijelölt személy feladata. **A személyes tárgyakat tartalmazó csomagot úgy kell elhelyezni, hogy ahhoz a fogvatartott ne férjen hozzá.**

Ha a rendszeresített szállító gépjármű műszaki hiba vagy egyéb ok miatt a meghatározott időpontban a bv. intézetből nem indul el, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt haladéktalanul értesíti erről az útvonal szerint következő vagy a szállítmány fogadására kijelölt bv. intézetet, a BVOP főügyeletet, és előállítás esetén az azt elrendelő hatóságot.

A gépjármű műszaki meghibásodása, rendkívüli esemény, elháríthatatlan közlekedési akadály vagy egyéb akadályozó körülmény miatti megállást vagy a kijelölt útvonaltól való eltérést **haladéktalanul jelenteni kell** a legközelebbi büntetés-végrehajtási intézetnek és indokolt esetben az illetékes rendőrkapitányságnak.

4.5. Szállítás légi járművel

Légi járművel akkor történhet szállítás, ha a fogvatartott egészségügyi intézménybe juttatása az eset összes körülményeire tekintettel a **leggyorsabban csak így biztosítható** és arra a mentőszolgálat illetékesek rendelkeznek. Amennyiben a fogvatartottat légi járművel (mentőhelikopter) kell szállítani, annak befogadó képességének figyelembe vételével, fogvatartottanként legalább egy biztonsági felügyelőt kell a kísérésre beosztani.

A kísérő biztonsági felügyelő a légi jármű fedélzetére bilincs, gumibot, valamint a jármű biztonságát nem veszélyeztető traumatikus lőszer és a célba juttatására szolgáló eszköz kivételével más kényszerítő eszközt nem vihet fel.

A biztonsági felügyelőnek úgy kell elhelyezkedni a légi járműben, hogy a fogvatartottat folyamatosan figyelemmel tudja kísérni, amennyiben szükséges, intézkedni tudjon az egészségügyi személyzet tevékenységének akadályozása nélkül. Fentiek esetén, továbbá amennyiben a légi járműben nem fér el a biztonsági felügyelő, az őrzési feladatok teljesülése érdekében meg kell keresni a szállítás célhelyéhez legközelebb eső bv. intézetet, ahonnan haladéktalanul **útba kell indítani egy vagy több lőfegyverrel felszerelt biztonsági felügyelőt**. Szükség esetén a rendőrség segítségét kell kérni annak érdekében, hogy a légi jármű leszállásakor biztosított legyen a fogvatartott fogadása.

5. A szállítás közbeni rendkívüli események

Amennyiben a szállítás során olyan esemény történik, amely annak folytatását befolyásolja (pl.: a szállítmányt megtámadták, fogolyszökés, fogvatartott rosszullete, halála, baleset, gépjármű üzemképtelenné válása), arról **haladéktalanul jelentést kell tenni** az útba indító, valamint a legközelebb eső bv. intézetnek, az illetékes rendőrkapitányságnak, és további intézkedést kell kérni.

5.1. Eljárás a szállítás közbeni szökés esetén

Amennyiben fogolyszökés történt és a szökevény elfogása lehetséges, **haladéktalanul meg kell kezdeni az üldözést**, amit addig kell folytatni, ameddig az eredménnyel járhat. A szállítmányvezető csak a gépjármű megfelelő biztosítása után adhat utasítást a szökevény üldözésére. Az üldözés alatt a szállítmányvezető köteles gondoskodni a gépjárműben elhelyezett fogvatartottak őrzéséről. Amennyiben az üldöző járőr alkalmazásával a gépjárműben maradt fogvatartottak biztonságos őrzése nem biztosított, a szállítmányvezető az üldöző járőr alkalmazását mellőzheti. A szállítás csak az üldözés befejezése után, a küldő bv. intézet vezetőjének utasítására folytatható.

Amennyiben a **gépjármű üzemképtelenné válik** vagy **balesetet szenved**, a járműből csak a szállított személyek életének és testi épségének megóvása, a balesetben sérültek ellátása érdekében lehet kiszállni, valamint akkor, ha a továbbszállításra alkalmas gépjármű megérkezett.

Ha a fogvatartott **sérülését a helyszínen nem tudják ellátni**, a szállítmányvezető megszervezi külkórházba való előállítását, indokolt esetben segítséget kér a legközelebbi bv. intézettől, amennyiben szükséges, az illetékes rendőrkapitányságtól.

5.2. Eljárás a gépjármű üzemképtelenné válás és közlekedési baleset esetén

Amennyiben a **gépjármű üzemképtelenné válik** vagy **balesetet szenved**, a járműből csak a szállított személyek életének és testi épségének megóvása, a balesetben sérültek ellátása érdekében lehet kiszállni, valamint akkor, ha a továbbszállításra alkalmas gépjármű megérkezett.

Ha a fogvatartott **sérülését a helyszínen nem tudják ellátni**, a szállítványvezető megszervezi külkórházba való előállítását, indokolt esetben segítséget kér a legközelebbi bv. intézettől, amennyiben szükséges, az illetékes rendőrkapitányságtól.

5.3. Eljárás a szállítás közbeni rosszullét és halál esetén

Ha a fogvatartott a szállítás közben rosszul lesz, **haladéktalanul gondoskodni kell orvosi ellátásáról**. Ha az orvos a beteget egészségügyi intézménybe utalja, és továbbszállítása a szállító járművön nem lehetséges, a szállítványvezető köteles gondoskodni az előállításról. Ha a szállítványvezető úgy ítéli meg, hogy a szállítás folytatása csökkentett biztonsági felügylettel nem biztonságos, helyben marad és segítséget kér a legközelebbi bv. intézettől vagy az illetékes rendőrkapitányságtól

- *A rendkívüli eseményekkel kapcsolatos közös szabályok*

A szállítványvezetőnek a bekövetkezett eseményről, a tett intézkedésekről és azok eredményéről **EDR rádión keresztül folyamatosan jelentést kell tenni** a területileg illetékes bv. intézet biztonsági tisztjének és adott esetben engedélyt kell kérni a szállítás folytatására. Az EDR rádió lehetőséget biztosít a segélyhívásra (01112), illetve a mentők (01104) és a katasztrófavédelem (01105) azonnali közvetlen elérésére. A szám beírása után a hívás gomb megnyomásával, majd az „irodai mellék” kiválasztásával a hívás megkezdhető. Amennyiben az eset körülményei lehetővé teszik, tájékoztatást kell adnia az útba indító és a fogadó bv. szerv szolgálatban lévő biztonsági tisztjének is. A szállítás folytatását az említett bv. intézetekkel, illetve rendőrkapitánysággal is közölni kell, valamint rögzíteni a szállítási terv jelentés rovatába. Az elérhetőség és a hatékony információáramlás érdekében minden szállítójárműben rendszeresíteni kell egy **kimutatást**, amely a szállítás útvonalán megtalálható, **legközelebbi rendőrkapitányságok, kórházak, tűzoltóságok és bv. intézetek telefonszámait tartalmazza**.

A fogvatartott szállítását végző jármű ellen intézett támadás, vagy annak közvetlen veszélye, illetve a feladatvégrehajtás szándékos akadályozása esetén a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt szóban haladéktalanul értesíteni kell.¹⁷³

6. Beteg fogvatartott szállítása

Amennyiben beteg fogvatartottat általánostól eltérő módon kell szállítani, a szállítás módját egészségügyi szempontból **a bv. orvos határozza meg**, és erről, amennyiben a szakellátás kizárólag orvosi beutalóval vehető igénybe, a beutaló kiállítását követően értesíti a bv. intézet vezetőjét a szállításhoz és esetleges elhelyezéshez szükséges további intézkedések megtétele céljából. Az orvossal nem rendelkező bv. intézetben vagy az orvos távollétében a bv. intézet egészségügyi szakdolgozója is elrendelheti a beutalás nélkül igénybe vehető szakellátásokra történő kiszállítást és annak módját.

Fertőző betegség vagy fertőző betegségekre utaló gyanú esetén a fogvatartott szállításának módját egészségügyi szempontból, továbbá a szállítás eszközét (mentő, betegszállító gépjármű vagy a bv. intézet szállítójárműve) a bv. orvos vagy kezelőorvos vagy bv. egészségügyi szakdolgozó (továbbiakban: egészségügyi szakember) határozza meg. Fertőző betegség vagy fertőző betegségekre utaló gyanú esetén a betegség jellegétől függően, a fertőző

¹⁷³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete

betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló jogszabály rendelkezései alapján az egészségügyi szakember határozza meg, hogy a fogvatartottat egészséges vagy más betegségben szenvedő személlyel együtt lehet-e szállítani.

Ha a fertőző betegségben szenvedő fogvatartottat tárgyalásra, szakértői vizsgálatra, helyszíni szemlére, ügyészi kihallgatásra kell előállítani vagy kórházba kell szállítani, a szállíthatóságot, a szállítás módját a fertőző betegség jellege és a fogvatartott egészségi állapota függvényében az egészségügyi szakember dönti el. Amennyiben az érintett fogvatartott a fertőző betegségéből adódóan meghatározott orvosi utasításának nem tesz eleget, és a kórházba szállítást megtagadja, abban az esetben azt az illetékes Kormányhivatal Járási Hivatala Népegészségügyi Osztálya hatósági jogkörében eljárva rendeli el.

Amennyiben a fertőző beteg a betegség jellegéből, illetve egészségi állapotából adódóan nem szállítható, azt rövid úton jelezni kell az előállítást kérő hatóságnak, továbbá a fogvatartott megőrzéséről gondoskodó bv. intézetet írásban kell tájékoztatni az addig elvégzett kezelésekről. Fertőző betegségben szenvedő fogvatartott szállításának végrehajtása során és végrehajtását követően az egészségügyi szakterület szakmai állásfoglalása alapján, külön intézetparancsnoki intézkedésben rögzítettek szerint gondoskodni kell a személyi állomány részére a feladathoz meghatározott egyéni védőeszközökről, a szállítójármű és a fertőző betegség jellegétől függően a kísérő személyek személyi fertőtlenítéséről.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a szállítás fogalma?
- Ismertesse a szállítás formáit?
- Ismertesse a szállítási terv és az ülésrend elkészítésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat a szállítás során!
- Ismertesse a rendszeresített gépjárművel történő szállítás általános szabályait!
- Ismertesse a mentőautóval való szállítás szabályát!
- Ismertesse a légi járművel való szállítás szabályait!
- Ismertesse az eljárási szabályokat szállítás közbeni szökés esetén!
- Ismertesse az eljárási szabályokat a gépjármű üzemképtelenné válása és közlekedési baleset esetén!
- Ismertesse az eljárási szabályokat a szállítás közbeni rosszullet és halál esetén!
- Ismertesse a beteg fogvatartott szállítására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az elkülönítési szabályokat szállítás során!

XV. FEJEZET

A FOGVATARTOTTAK ELŐÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK¹⁷⁴

1. Az előállításra vonatkozó általános rendelkezések

A fogvatartottak előállításának megszervezése és lebonyolítása a büntetés-végrehajtás egyik, legtöbb veszélyt magában rejtő feladata, amit a biztonságos végrehajtás, továbbá a rendkívüli események megelőzése céljából kiemelten kell kezelni. A biztonságos, rendkívüli események nélküli végrehajtás a büntetés-végrehajtás eredményes működésének egyik fontos eleme.

Az előállítás fogalma

Az előállítás az a biztonsági tevékenység, amely során a személyi állomány tagja biztosítja, hogy a fogvatartott meghatározott célból, a megadott helyen és időpontban megjelenjen.

A bv. intézeten kívül a fogvatartott **előállítása történhet**

- bíróságra vagy a bíróság által meghatározott helyre (büntetőügyben vagy polgári peres eljárás céljából és akár helyszíni tárgyalásra is),
- ügyészségre (kihallgatás, meghallgatás, nyomozati cselekmények végrehajtása, ujj- és tenyérnyomátvétel, fényképezés, DNS mintavétel stb. céljából),
- közjegyzőhöz (hagyatéki ügyek intézése, stb.),
- hozzátartozó temetésére (kegyeleti jog gyakorlása céljából),
- súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására,
- szakorvoshoz, polgári egészségügyi intézménybe, valamint egyéb célból (pl.: igazságügyi orvosszakértői vizsgálat),
- oktatási intézménybe (vizsgán való részvétel céljából),
- egyéb helyszínre, intézményhez (egyedi indokkal).

Alapelvek

Meg kell követelni, hogy a fogvatartottak engedélyezett tárgyakat vigyenek magukkal. A rejtésre alkalmas helyek, tárgyak tüzetes átvizsgálása során számolni kell - a bv. által biztosítottakon túl - a hétköznapi funkciójú eszközök, **tárgyak preparálásával** is (pl.: telefonálásra alkalmas karóra, toll, a kihegyezett fogkefe, a kihegyezett vagy kielezett fogvatartotti kés, gémkapocsból készített bilincskulcs, stb). A tárgyak, eszközök, csomagok átvizsgálására **lehetőség szerint csomagvizsgáló berendezést** is alkalmazni kell.

- *Helyszín ismerete, helyszíni szemle, biztonsági leírás*

¹⁷⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, XI. fejezet

A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2021. (01.13.) OPBFH körlevelével (2. számú melléklet) kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak bv. szerven kívül történő előállításának végrehajtásához (30500/1078-1/2021.biz)

A bv. intézetek a rendszeres előállítási helyszínekről (a biztonsági rendszerleírásban meghatározottak, pl.: bíróság, ügyészség, egészségügyi intézmények) - egyeztetve azok vezetőivel - **fényképes és/vagy elektronikus útmutatót**, tájékoztatót (a továbbiakban: biztonsági leírás) készítenek, melyet a végrehajtó személyi állomány szakmai felkészítéséhez és feladat-végrehajtásához felhasználnak. Figyelemmel kísérik a helyszíneken történő átalakításokat, változtatásokat és ez alapján a **leírást folyamatosan aktualizálják**.

A megismerési ívvel ellátott biztonsági leírást az **eligazító helyiségben kell tárolni**, az előállítást végrehajtó állománynak a feladat-végrehajtást megelőzően azt - **aláírásával igazolva - meg kell ismernie**.

Az előállítást végrehajtó(ka)t alapfelszerelésként kényszerítő eszközökkel, illetve az előállítási utasításban **külön meghatározott** mozgáskorlátozó eszközökkel is el kell látni.

Az előállítás módja és eszköze

A fogvatartottak előállítása történhet:

- gyalogmenetben,
- gépjárművel.

Gyalogmenetben a fogvatartott bv. intézeten kívül elsősorban közeli (maximum 400 méter) bírósági, ügyészségi épületbe, szakorvosi rendelő állítható elő, de a távolság mellett minden lényeges – a fogvatartás biztonságára ható – körülményt értékelni kell. A vonatkozó helyi intézkedésben kell meghatározni konkrétan, hogy mely előállítási helyekre lehet gyalogmenetben fogvatartottat előállítani. A gyalogmenetben történő előállítást a kísérés idejére legalább **1 fő hivatásos személyi állományi tag** (pl.: járőr) biztosítja.

A bv. intézetnél vagy társ rendvédelmi szervnél **rendszeresített gépjárművel** történő előállításra abban az esetben kerül sor, ha az előállítás helye a bv. intézettől távol van vagy a gyalogmenetben való átkísérés nem biztonságos vagy egészségügyi okból nem lehetséges. **A gépjárművel történő előállítás során a járműben csak a szolgálati feladatot végrehajtó személyi állomány tagjai lehetnek jelen.**

A bv. szerv vezetője – szükség esetén – engedélyezheti az ettől való eltérést (pl.: külső munkaterületről baleset, sürgős egészségügyi ellátás miatt OMSZ, egyéb polgári gépjármű), amit a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság főigyeletese felé az intézet jelenteni köteles.

2. Az előállítás szervezése

Az előállítás megszervezése a biztonsági szakterült vezetőjének, helyettesének, hivatali munkaidőn túl pedig a szolgálatban lévő biztonsági tiszt feladata. A szervezés során figyelembe kell venni minden olyan körülményt, amely veszélyeztetheti az előállítás, valamint a fogva tartás biztonságát.

2.1. Az előállítás végrehajtását befolyásoló körülmények

Előállítás alkalmával a **biztonsági feladatok végrehajtásáról**, így különösen az előállító felügyelők létszámáról, kijelöléséről, – a bv. intézet vezetője által meghatározott esetek kivételével – a biztonsági osztályvezető, akadályoztatása esetén a helyettese vagy a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt. Az előállítást végrehajtó személyi állomány feladatait **őrutasításban** vagy **szolgálati utasításban** és **eligazításon** kell meghatározni.

Az előállítást lehetőség szerint 2 fő hivatásos személyi állományú tag részvételével kell végrehajtani. Amennyiben erre nincs mód, vagy az előállítás összes körülménye és a fogvatartott biztonsági kockázata ezt nem indokolja, úgy a feladatra kiválasztott előállítást végrehajtó alkalmas kell, hogy legyen az önálló végrehajtásra.

Az előállítás végrehajtására a **fogvatartottal azonos nemű** személyi állomány tagot kell beosztani. Ettől eltérni csak abban az esetben lehet, ha az előállítás másképpen nem hajtható végre. **Férfi fogvatartottat csak férfi felügyelő állíthat elő.**

Csoportos előállítás esetén csoportparancsnokot kell kijelölni. A felügyelet létszámát úgy kell meghatározni, hogy az előállító **csoportparancsnok lehetőleg ne kísérjen külön fogvatartottat.** Csoportparancsnokot abban az esetben is ki kell jelölni, amennyiben egy fogvatartottat több felügyelő állít elő. Csoportos előállítás esetén női fogvatartott előállítását férfi biztonsági felügyelő is végezheti, de az előállító felügyelők között legalább **egy fő női** biztonsági felügyelőnek is lenni kell.

2.2. Az állomány felkészítése az előállítás végrehajtására

Az előállítás előtti eligazításra fordítható rövid időtartam és annak gördülékeny végrehajtása miatt részükre biztosítani kell az önképzés lehetőségét is, az eligazítás során ellenőrző kérdésekkel meg kell győződni az abban rögzítettek ismeretéről.

2.3. Az előállítási feladatra beosztottak eligazítása

Az előállítási tevékenységre beosztott végrehajtó állomány részére speciális eligazítást kell tartani, melynek fontosabb tárgyköreit az eligazítást tartó személy köteles dokumentálni az e célból rendszeresített okmányban.

Az előállítás során **elsődleges kommunikációs eszköz a kézi EDR készülék.** Az eligazítás során a híresszekötetés (EDR rádió) üzemképességét, illetve a megfelelő kommunikációs csatorna beállítását ellenőrizni kell, valamint minden esetben **készülékpróbát kell végrehajtani.** Szolgálati mobiltelefonnal történő feladat-végrehajtás különösen indokolt esetben engedélyezhető, ha EDR készülék nem áll rendelkezésre, vagy a külső körülmények (pl.: lefedettség problémája) miatt alkalmazásuk nem megoldható.

Nagyon fontos, hogy minden egyes biztonsági feladat végrehajtásakor – különösen, ha az az intézeten kívül kerül végrehajtásra – az előjárónak gondoskodnia kell arról, hogy biztosított legyen a megfelelő híresszekötetés.

Az előállítási feladatok végrehajtása során az előállítást végrehajtók saját tulajdonú mobiltelefont nem tarthatnak maguknál.

Az eligazítás során az előállítás vezetőjét vagy csoportparancsnokát és az előállítást végrehajtó teljes állományt - a rendelkezésre álló biztonsági leírások alapján - **szóban be kell számoltatni az előállítás helyszínének ismeretéből.** Az előállító csoportparancsnok azokon az ismeretlen helyszíneken (pl.: temető, kórház), ahol még nem hajtott végre feladatot, köteles

lehetőség szerint előzetes bejárással felmérni a feladat biztonsági kockázatát, kijelölni a menekülési útvonalakat, lehetőségeket, valamint egyeztetni a belső rendészeti szolgálat munkatársaival, a társszervekkel.

Abban az esetben, **ha az előállítást egy fő előállító hajtja végre**, olyan személyt kell kijelölni, aki kellő helyismerettel és megfelelő gyakorlattal rendelkezik, eltérő esetben az előállítást meg kell erősíteni.

Az adott előállításra történő speciális eligazításon, az általános feladatokon és a helyszíni sajátosságokon túl – az előállítandó fogvatartott vonatkozásában – **kiemelten kell értékelni** a tiltott tárgy megszerzésének, átvételének lehetőségét, az azzal kapcsolatosan rendelkezésre álló információkat, fogvatartotti többletinformációkat.

Az eligazításon a végrehajtók részére át kell adni az előállítással kapcsolatos iratokat, melynek szabályos kitöltöttségét mind az átadó, mind az átvevő köteles ellenőrizni.

Az eligazítást megelőzően **ellenőrizni kell a szükséges iratok, okmányok meglétét** (idézés, előállítási utasítás, tárgyaláson szabadlábra helyezett személy nyilatkozata, tárgyaláson szabadlábra helyezett személy részére tájékoztató, csatolt többletinformáció, orvos szakértői vizsgálat alkalmával „csak orvos által felbontható” egészségügyi anyag), valamint kitöltöttségüket. Amennyiben **hiányosság észlelhető**, akkor pótlásukra haladéktalanul intézkedni kell. Halasztást nem tűrő esetben (pl.: fogvatartott életveszélyes egészségügyi állapota) az előállítás okmányainak teljes kitöltésétől el lehet tekinteni, viszont azokat soron kívül pótolni kell.

Az előzetesen begyűjtött információk alapján a végrehajtással összefüggésben meghatározásra kerülnek az alkalmazandó mozgáskorlátozó eszközök, melynek során ki kell térni a **mozgáskorlátozások szükségszerű feloldásával kapcsolatos feladatokra**, továbbá az adott helyszín körülményeit figyelembe véve arra, hogy a várakozások ideje alatt a **fogvatartottat biztonságosan hol tudják elhelyezni** (szükség szerint a tárgyhoz rögzítés lehetőségére, az ahhoz szükséges mozgáskorlátozó eszközök típusára, alkalmazhatóságukra).

Meg kell győződni arról, hogy az előállítást végrehajtó(k) megértették-e a kapott feladatot, azt el tudják-e látni, továbbá egészségügyi szempontból alkalmasak-e annak a végrehajtására.

3. Az előállítás végrehajtása

- *Felszerelés, fegyverzet elhelyezése*

Az előállító biztonsági felügyelő a szolgálati lőfegyver és a hozzá tartozó lőszer javadalmazás felvétele után megvizsgálja azokat és végrehajtja a tárazást, ellenőrzi a felszerelését képező mozgáskorlátozó és kényszerítő eszközök állapotát, működőképességét. Az eligazítás után vezényszóra, ellenőrzés mellett a töltő-ürítő helyen végrehajtja a fegyver töltését.

A szolgálati lőfegyvert - általános szabályként - tilos bevinni a bv. intézetek azon területeire, ahol fogvatartottak elhelyezési részlege, illetve a belső munkaterületek vannak. A fogvatartott tartózkodási helyére történő bevonulás előtt azt a bv. intézet azon területén kell - a helyi előírások szerint erre a célra kialakított, vagy őrzött tárolóhelyen - a lőfegyvert elzárni, amelyen keresztül a már mozgáskorlátozással ellátott fogvatartott kísérése, előállítása megtörténik.

3.1. A fogvatartott átvétele, eligazításának, motozásának végrehajtása

Az előállító biztonsági felügyelő a fogvatartottat személyes és büntetés-végrehajtási adatai egyeztetése után, valamint mutatókarton (BSZ 17. számú melléklet) alapján veszi át a körlet-(fő)felügyelőtől. Az átvétel során az átvett fogvatartottat meg kell motozni, az előállítás során tanúsítandó magatartásról és a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségéről el kell igazítani. A fogvatartott mozgásának korlátozását a bv. szerv vezetője által meghatározottak szerint kell végrehajtani. Az egyéni mozgáskorlátozásra vonatkozó intézkedés az előállítás befejezéséig, illetve a visszaérkezésig tart.

- *A fogvatartott eligazítása*

Miután a körleten az illetékes körletfelügyelő kihívta a zárkából a fogvatartottat, az előállító biztonsági felügyelő a fényképes mutatókarton, vagy a fogvatartott adataival ellátott, azonosításra alkalmas, a számítógépes rendszerből kinyomtatható fényképes adatlap, és az idézés alapján adategyeztetést végez.

A fogvatartottat az előállítás megkezdése előtt el kell igazítani. Az előállítandó fogvatartott eligazítását az előállítást végrehajtó, csoportos előállítás során az előállító csoportparancsnok az **előállítási „Minta” alapján** köteles végrehajtani. A fogvatartott eligazítására - annak helyszínétől függően eltérő tartalommal (pl.: bíróság, kórház, temetés) - **speciális segédletet kell elkészíteni**, amit a biztonsági osztályok eligazító helyiségeiben kell kihelyezni, ahol az előállítást végrehajtó a segédlet tartalmát köteles megismerni és azt aláírásával igazolni. A segédlet felhasználásával **tájékoztatást kell adni a fogvatartott részére** az előállítás során tanúsítandó magatartási szabályokról, be nem tartásuk esetén annak lehetséges következményeiről, a kényszerítő eszközök szükség szerinti alkalmazásáról és a kapcsolattartásról.

MINTA AZ ELŐÁLLÍTANDÓ FOGVATARTOTT ELIGAZÍTÁSÁHOZ

A fogvatartott adatainak ellenőrzését az eligazítás előtt minden esetben el kell végezni (neve, nyilvántartási száma, születési helye, ideje, anyja neve), majd azt követően a következőkről tájékoztatni:

Önt, mint arról előzetesen értesítették, a mai napon tárgyalásra/meghallgatásra/egészségügyi ellátásra állítjuk elő a helyiségébe,

- a) az előállítás során minden tevékenységet kizárólag utasításra, vagy engedéllyel végezhet. Nem beszélhet, és nem kezdeményezhet kapcsolatfelvételt illetéktelenekkel, senkitől nem vehet, és senkinek nem adhat át semmit. Ez alól kivételt képez büntetőügyben az ügyvel kapcsolatos iratok ügyvédnek történő átadása vagy a tőle történő átvétel. Együttműködése hiányában, illetve szökési kísérlet, támadás esetén, a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén magával szemben kényszerítő eszközt fogok alkalmazni,
- b) az előállításához szükséges, ott felhasználható eszközöket, tárgyakat (pl. hidegélelem, fűzet, íróeszköz, jegyzetcsomag, 1 doboz bontott cigaretta, tűzgyújtó eszköz, stb.) a szállítótérbe nem viheti be magával, azokat a szükséges alkalmazásukig, felhasználásukig én tárolom, kezelem,
- c) az előállítás során az illetékesek által feltett kérdésekre a meghatározott időben és módon válaszoljon, közbeszólásokkal ne zavarja a munkát,
- d) az előállítás során beszélő kizárólag a rendelkezési jogkör gyakorlójának engedélye alapján, felügyelet mellett, illetve az általam engedélyezett formában és időtartamban engedélyezett,

- e) tilos a bv. intézet belső rendjéről és biztonságáról beszélgetést folytatni, valamint a kapcsolattartói részére bármit átadni, vagy tőlük átvenni, amennyiben ezeket a szabályokat megsérti, akkor a kapcsolattartójával engedélyezett beszélgetését megszüntetem,
- f) beszélő alkalmával, továbbá a bv. intézet által biztosított hidegáram-elfogyasztásának ideje alatt a mozgáskorlátozó eszköz alkalmazását fenntartom,
- g) a kapcsolattartójával engedélyezett beszélgetése alatt magyarul (külföldi fogvatartott esetén anyanyelvén a bíróság által kirendelt tolmács jelenlétében) beszélhetnek,
- h) egészségügyi szükségleteit még a bv. intézetben végezze el. Ha az előállítás során mégis elkerülhetetlen a mosdó igénybevétele, az csak előzetesen átvizsgált helyiségben történhet, személymotosítás végrehajtása után. Szükségeit behajtott helyzetű ajtónál végezheti, azt nem zárhatja be,
- i) kezelik-e valamilyen betegséggel, szed-e rendszeresen gyógyszert, ha igen, a gyógyszerosztásnál bevette-e az előállítás idejére elégséges adagot (Vagy: Az orvos által előírt, napközben beszédendő gyógyszeradagját tőlem kapja meg.)?

Felhívom a figyelmét arra, hogy a viselkedési szabályokat és az eligazításon közölt előírásokat tartsa be. Megértette az általam elmondottakat, van-e kérdése, jelenenivalója?

....., 20.....év.....hó...nap.....óra.....perc

Megértette az általam elmondottakat? igen nem

fogvatartott olvasható aláírása, nytsz.

A **fogvatartott köteles** a nyomtatványon az eligazítás megvalósulását aláírásával igazolni. A nyomtatványt az előállítási utasításhoz csatolva kell tárolni.

Az előállítás előtti eligazítás során a **fogvatartott figyelmét nyomatékosan fel kell hívni** a tiltott tárgyak átvételének, megszerzésének, valamint a tiltott kapcsolattartás formáinak tilalmára, illetve ezek lehetséges következményeire (pl.: szigorúbb rezsimbe-, biztonsági kockázatba sorolás, látogató fogadás szigorúbbá tétele stb.)

- *A fogvatartott motozása*

A fogvatartottat meg kell motozni:

- az előállítás előtt a részlegen történő átvételkor,
- az előállítás alatt mellékhelyiségbe menetele előtt és kijövele után,
- bíró vagy ügyész által engedélyezett beszélő előtt és után (amennyiben annak feltételei adottak),
- az előállítás végrehajtása után a részlegen történő átadáskor,
- abban az esetben, ha alaposan feltételezhető, hogy tiltott tárgyat tart magánál.

Az előállítás megkezdése előtt az érintett fogvatartott vetkőzőes motozását az elhelyezési körleten kell végrehajtani. Ezt a zárkából történő kiléptetés után az arra kijelölt helyiségben az előállító biztonsági felügyelő végezze el, a körletfelügyelő, vagy az arra

kijelölt felügyelő biztosítása mellett. **A fogvatartottat a motozás végrehajtása előtt fel kell szólítani az együttműködő magatartásra.**

A felügyelő ismerje fel a **ruházatban előre kialakított rejtési helyeket**, figyelme terjedjen ki a zsebekből a motozást megelőzően esetleg már előre kirakott tárgyakra is. **Nézzé át** a zárkából kihozott hidegcsomagot, a fogvatartott által az előállításra magával vinni kívánt iratokat, íróeszközöket, egyéb tárgyakat (pl.: szemüveg, engedélyezett gyógyszer, asztma spray), győződjön meg arról, hogy abban nincs-e tiltott tárgy (pl.: hajtsa szét a zsebkendőket, amennyiben lehet csavarja szét a tollat, lapozza át a jegyzetet).

A **motozás során különös figyelmet kell fordítani** a ruházat és a test olyan részeire, ahová a tárgyak elrejtése könnyű, kevésbé feltűnő, különös tekintettel:

- kabát, zubbony, inggallér, póló, atléta visszavarrásai,
- lábbeli talpa, belseje, szára,
- fehérnemű, zsebkendő,
- test felszínén: lábszár, boka környéke, tenyér, ujjak köze, combok között a nemi szerv alatt, női fogvatartott esetében a mellek között és alatt,
- hónalj, talp, sarok, hátközép, hajzat, szakáll,
- indokolt esetben a testüreg,
- a szájüreg,
- nadrág és szoknya derékvarrása, hajtókája, nadrágszíj (öv), sapka.

A fogvatartott **tiltott tárgyak elrejtésére legalkalmasabb helyei**, lehetőségei:

- ruházatában (pl.: a cipőben, talpbélés alatt kialakított helyen, vagy a preparált talpban, nadrágban, alsónadrágban kialakított helyen, kabátbélésben, levarrások alatt stb.);
- testfelületén (pl.: lábujjak között, talpon, szájban, hónaljban, nemi szervek alatt, combok hajlatában, hajban, testszőrzetben, elhízott fogvatartott esetében a has megnövekedett területe alatt stb.);
- engedéllyel magával vitt, elrejtésre alkalmas tárgyaiban (pl.: élelmiszer hideg csomagban, iratok között, szemüvegben, tollban stb.);
- életmentő és engedéllyel magánál tartható gyógyszerei között (pl.: asztma pipában SIM kártya).

A fogvatartott motozása során **figyelemmel kell kísérni a viselkedését, reakcióit**. (Milyen ruhadarabokat vesz le vontatottan, illetve mikor változik meg viselkedése, mikor válik idegessé?).

A **vetkőzések motozás az előállítás megkezdése előtt és a feladat végrehajtása után is kötelező**. (kerüljön alkalmazásra valamennyi rendelkezésre álló technikai eszköz) A jogerős szabadságvesztés büntetést töltő fogvatartott kizárólag **formaruházatban** vagy a bv. szervezet által **rendszeresített ruházati termékekben** állítható elő, a megőrzésen lévő fogvatartott ellátása a küldő bv. intézet feladata. A fogvatartott **nem rendszeresített lábbeliben történő előállítására** kizárólag egészségügyi szempontból indokolt esetben, az ezt igazoló érvényes egészségügyi igazolás rendelkezésre állása mellett - rendkívüli esetben annak mellőzésével - kerülhet sor.

A fogvatartott előállításra csak

- textil vagy papír zsebkendőt,

- íróeszközt,
- ügyével kapcsolatos iratait, feljegyzéseit,
- amennyiben szüksége van rá szemüveget,
- 1 doboz bontott cigarettát, tűzgyújtó eszközt,
- egész naposra tervezett vagy közigazgatási határon kívüli tárgyalás esetén a hideg élelmet,
- ivóvizet (átlátszó műanyag flakonban max. 1,5 litert),
- életmentő gyógyszereit

viheti magával.

Az előállítás során a fogvatartott **kizárólag zsebkendőt, szemüveget, ivóvizet és életmentő gyógyszert vihet be a gépjármű szállítótérbe**, minden mást az előállítást végrehajtó tárol. Tartalmilag az ügyével kapcsolatos iratait, feljegyzéseit nem lehet ellenőrizni, azonban a magánál tartható iratokat az íróeszközzel együtt **biztonsági szempontból ellenőrizni kell**. Gyógykezelés alatt álló fogvatartott esetén az orvos által előírt szív, asztma, cukorbetegség stb. kezelésére szolgáló gyógyszert (ennek szervezetbe juttatására szolgáló készüléket), szükség esetén írásos orvosi rendelkezéssel az **előállítást végrehajtónak kell magával vinni**, és az orvos által meghatározottak szerint a fogvatartott részére átadni. Az előírt és életmentő gyógyszerek adagolását a fogvatartott köteles végezni.

- *Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása*

A személymozgás végrehajtása után a fogvatartottra az elrendelt mozgáskorlátozó eszközöket fel kell helyezni. **Sorrendben: bilincsrögzítő öv, patentbilincs, lábbilincs, vezetőbilincs.**

A patentbilincset minden esetben rögzíteni kell.

Az előállítások végrehajtása során a fogvatartott mozgásának korlátozására **elsősorban rögzíthető állású zsanéros patentbilincset** kell alkalmazni. A rendkívüli események megelőzése érdekében a bilincset úgy kell a fogvatartottra felhelyezni, hogy annak **kulcsnyílása a fogvatartott felé nézzen**. A mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelése esetén csak az egyik kézről kell eltávolítani a bilincstagot, amit a **bilincsrögzítő övhöz kell rögzíteni**. Amennyiben bilincsrögzítő öv alkalmazása nem indokolt, úgy a patentbilincset mindkét kézről oldani kell.

Az **egytagos vezetőbilincset** a rögzített zsanéros patentbilincstől a könyök felé, a fogvatartottnak arra a kezére kell felhelyezni, amelyik oldaláról az előállítást végrehajtó kíséri. Amennyiben a fogvatartott **keze be van gipszelve, kötözve**, vagy egyéb sérülés van rajta, akkor az ép kezére kell felhelyezni a vezetőbilincset. Amennyiben a fogvatartott a bv. intézeti vagy a szerződéses orvos által engedélyezett **járókerettel, vagy bottal jár**, akkor a vezetőbilincset úgy kell biztonságosan rögzíteni (akár a kezéhez), hogy az a fogvatartottat a mozgásában ne akadályozza.

Indokolt esetben (pl.: lépcsőzés) a lábbilincs felhelyezése - az együttműködő fogvatartott esetében, és kizárólag zárt területen - **végrehajtható közvetlenül a szállítójárműbe történő beszállítás előtt is**. A patentbilincset és a bilincsrögzítő övet szükség szerint - vagy ha a biztonsági körülmények miatt a fogvatartott már megbilincselte állapotban van - **lakattal egymáshoz lehet rögzíteni**, ennek alapján a mozgáskorlátozó eszközök felhelyezési sorrendje a következőképpen módosul: patentbilincs, bilincsrögzítő öv, lábbilincs, vezetőbilincs.

A mozgáskorlátozó eszköz **állapotát és működőképességét** az átvételekor, valamint az alkalmazása előtt minden esetben ellenőrizni kell. Az előállítás során a rögzítést s - különösen a bilincs oldását követően annak ismételt felhelyezése után, valamint a fogvatartott mozgásának megkezdése előtt - minden esetben ellenőrizni kell. A mozgáskorlátozó eszközök **felhelyezésének szakszerűségét szűrőpróbaszerűen** - vagy azon fogvatartottak esetében, akiknél alapos okkal feltételezhető rendkívüli esemény kialakulása - **a biztonsági tisztnek ellenőrizni kell.**

Amennyiben intézetén kívül végezzük a bilincselést nem csak az ütőtávra kell figyelni, hanem arra is, hogy a maroklőfegyver távol legyen a megbilincselte személytől. Olyan oldaltartásba kell állni, hogy a maroklőfegyver mindig biztonságos helyzetben, ellentétes oldalon legyen.¹⁷⁵

Az előállító biztonsági felügyelőnek a fogvatartott átvételét az illetékes körlet-(fő)felügyelő szolgálati naplójában aláírásával köteles igazolni. Miután ezt megtette, az elhelyezési körletet a fogvatartottal együtt elhagyhatja.

3.2. A fogvatartott mozgatása, kísérése

- *Mozgatás az intézetén belül*

Az elrendelt mozgáskorlátozó eszközök motozást követő felhelyezése már a bv. szeren belül korlátozza a fogvatartottat abban, hogy mozgatása során bármilyen eszközt, tárgyat magához vegyen, átvegyen. Ennek érdekében a **belső haladási útvonalon közelről kell kísérni** és folyamatosan kontrollálni kell a tevékenységét. Amennyiben más fogvatartott is tartózkodik a haladási útvonalon, akkor **kellő időben intézkedni kell a velük való fizikai kontaktus elkerülésére.** Esetleges érintkezéseket követően intézkedni kell a fogvatartott átvizsgálására.

Gyalogmentben történő előállítás alkalmával az intézet elhagyását megelőzően a kijelölt helyen elzárt **lőfegyvere felvételét, felhelyezését** a felügyelő úgy végezze, hogy a fogvatartott ez idő alatt tőle biztonságosan elzárt, de általa lehetőleg szemmel ellenőrizhető területen tartózkodjon. Amennyiben az elzárás nem megoldható a biztosítást úgy kell végrehajtani, hogy az előállítást végrehajtó a fogvatartottat a fegyverfelvételi helytől számított legtávolabb eső helyen várakoztatja, és lehetőség szerint addig egy másik felügyelő biztosítsa a fogvatartottat.

- *Gyalogmenetben való kísérés intézetén kívül*

Az előállítást végrehajtó a fogvatartott kísérését a számára kiadott lőfegyver viselésével **ellentétes oldalon** hajtsa végre. A fogvatartott a motozását követően az előállítás egésze során **illetéktelen személyekkel sem verbálisan, sem fizikálisan nem érintkezhet.** Ez alól kivételt képez a bíró vagy ügyész, illetve temetés során a bv. intézet vezetője által engedélyezett kapcsolattartás. Az előállítások alkalmával intézkedni kell arra, hogy a fogvatartott **illetéktelen személytől ne vehessen át, vagy adhasson át részére semmit.** Ezek elkerülése érdekében bírósági, ügyészségi előállítás során - végső esetben - az eljáró bíró (ügyész) segítségét kell kérni.

¹⁷⁵ Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

Az előállítást végrehajtó a fogvatartottat maga előtt kíséri, a vezetőbilincs csuklósíkját pedig abban a kezében köteles csuklójára fűzve tartani, amelyik oldalról a fogvatartottat kíséri. Gyalogmenetben történő előállítást, kísérést úgy kell végrehajtani, hogy a gyalogos forgalom az előállítást ne akadályozza, **illetéktelen személy az előállítást végrehajtó és a fogvatartott közé ne tudjon beférkőzni.**

Várakozás esetén a fogvatartottat szintén a viselt lőfegyverrel ellentétes oldalra kell ültetni, illetve a tárgyalóteremben - ha lehetőség van rá - a fogvatartott mögötti padsorban kell elhelyezkedni a vezetősár fogásával.

- *Gépjárművel kapcsolatos szabályok*

Gépjárművel történő előállításnál a gépjárművezető köteles a szállítótér átvizsgálását végrehajtani, és ha nem kísér fogvatartottat, akkor a jármű nyitott ajtajánál várja a fogvatartottat és kísérőjét a beszállás biztosítása céljából.

Gépjárműre szálláskor a **vezetőbilincset az előállítást végrehajtó csak akkor engedheti el**, ha a fogvatartott beszállt a jármű számára kijelölt fülkéjébe és helyet foglalt. Az ajtó reteszelését és zárását (lakatolását) követően az előállítást végrehajtó a fogvatartott magatartását, a mozgáskorlátozó eszközöket fokozott figyelemmel követi. A fogvatartotti fülkét a gépjárművezető zárja, az ő tevékenységét az előállítást végrehajtó biztosítja. Bilincselő nyílással ellátott fogvatartotti szállító járművek esetében a **vezetőszárral ellátott bilincset indulás előtt a nyíláson keresztül el kell távolítani a fogvatartotttól**, az előállítás helyszínére történő **megérkezést követően fel kell helyezni rá**. A fogvatartott kiléptetése a járműből csak ez után kezdődhet meg. Visszainduláskor értelemszerűen ugyanígy kell eljárni.

A fogvatartott(ak) gépjárműbe szállása után az előállítást végrehajtó **lőfegyvere felvételét, felhelyezését** az előírt helyen elvégzi, majd a gépjármű bejáratí zsilipben a jármű fogvatartott(ak) szállítására szolgáló utasterének fogvatartott(ak)tól elhatárolt részében a szállítás ideje alatt **folyamatosan figyelemmel kíséri a szállított személy(ek) tevékenységét**. A lőfegyver felvételének ideje alatt a gépjárművezetőnek vagy az e feladat végrehajtására kijelölt személynek kell a fogvatartott(ak) tevékenységét figyelemmel kísérni.

A fogvatartott tevékenységét folyamatosan figyelni kell, hiszen amennyiben tiltott tárgyhoz jutott az előállítás során, a **gépjárműben lehetősége nyílik arra, hogy azt elrejtse, használja**. Meg kell akadályozni, hogy a mozgáskorlátozó eszközöket – egy esetleges rendkívüli esemény előkészítése érdekében – megrongálja, használhatatlanná tegye.

A szállítójármű külső ajtaját, továbbá a belső terében lévő fülkéket a fogvatartottak beszállítása és az előállítást végrehajtó(k) elhelyezkedése után zárva kell tartani. A kulcsokat a gépjárművezető kezeli. A **fülkék tartalékkulcsait** - a gépjármű szállítótérének a személyzet részére kijelölt részén - egy lepecsételt – „tartalékkulcsok” felirattal ellátott - kulcsdobozban kell elhelyezni, melyet felbontani csak rendkívüli esemény bekövetkezése, megakadályozása céljából lehet. A kulcsdobozt a biztonsági osztályvezető, osztályvezető-helyettes **pecsétnyomójával kell lepecsételni**, annak sértetlenségét a gépjármű vezetője indulás előtt köteles ellenőrizni. A biztonsági tisztek a helyi intézkedésben meghatározott gyakorisággal végrehajtják a kulcsdoboz és a tartalékkulcsok kezelésének, meglétüknek ellenőrzését. A doboz felnyitását, annak okát jelenteni kell.

A **helyszínen a kiszállítás előtt** az előállítást végrehajtók ellenőrizik a mozgáskorlátozó eszköz állapotát oly módon, hogy **az ajtót résznyire kinyitják**, és egyikük azt kívülről lábbal, vállal megtámasztja, majd a fogvatartottat felszólítják, hogy a vezetőbilincs szarát adja ki a résen. A gépjármű mellett álló előállító **felügyelő ellenőrzi a vezetőbilincs szarának, csuklósíjának épségét** és a felhelyezett mozgáskorlátozó eszköz állapotát. Amennyiben nem észlel rendellenességet, akkor nyitja az ajtót, majd kilépteti a fogvatartottat a szállító járműből. **A gépjárművezetőnek a fogvatartott mozgatásának biztosításában részt kell vennie.** Amennyiben szükséges, úgy az előállító csoportparancsnok utasítása szerint a járó motorú gépjárműben várakozik.

Fogvatartottakat bv. intézeten kívül - a gépjárművezető biztosítása mellet - **egyessel kell a jármű ajtajához kíséni és beültetni.** Addig, amíg a gépjárművezető bezárja a szállító fülke ajtaját az előállítást végrehajtó végzi a biztosítást. Az előállítás jellegétől függően (pl.: abban az esetben, ha a fogvatartottak egymáshoz vannak bilincselve) más módon is történhet a le- és felszállás, amit az eligazítás során kell meghatározni, de a szállító fülke nyitását és zárását követően a kulcsot a gépjármű vezető kezeli.

Az **elkülönítési szabályokkal érintett fogvatartottak** azonos járművel történő szállítása esetén külön fülkében, indokolt esetben a bűntársakat külön járműben kell szállítani. Különböző nemű fogvatartottakat azonos járművel történő szállítás során külön fülkében kell elhelyezni.

Az őrzött területen lehetőség szerint úgy kell a **gépjárművel megállni**, hogy a fogvatartottak mozgatása rövid időtartamban, akár természetes vagy mesterséges kordon között, mögött történjen (pl.: gépjármű behajtónál lévő betonfal, korlát vagy a felügyelők sorfala). Visszaindulásnál hasonló módon kell a beszállást megszervezni, illetve végrehajtani.

A **szállítótérben** minden esetben utaznia kell legalább egy fő előállítást végrehajtónak, aki biztosítja a folyamatos őrzés, esetleg felügyelet fenntartását, és figyelemmel kíséri a fogvatartottak magatartását, tevékenységét, illetve kapcsolatot tart a gépjárművezetővel. Éjszaka végrehajtott előállítás során a szállítótérben kötelező az ott elhelyezett fogvatartott(ak) megvilágítása!

- Helyszín és területbejárás

A bv. szerven kívüli felvezetések végrehajtása előtt kiemelt jelentőségűek az **előzetes helyszín- és útvonalbejárások**, azok során a tiltott tárgyak esetleges megszerzésével kapcsolatos tényezők, körülmények feltérképezése. Az előállítási helyszínek **helyiségeinek használat előtti átvizsgálása** az előállítás során visszatérő jellegűek legyenek a már esetlegesen előre elrejtett, (pl.: WC helyiségben, folyosón, bármely helyiség padja széke alá ragasztva, bíróságon kialakított ügyvédi beszélőben, vagy őrző, várakozó helyen stb.) tiltott tárgyakhoz való hozzájutás megakadályozása érdekében.

Az előállítás megérkezésekor az előállító csoportparancsnoknak, egyszemélyes előállítás esetén a gépjárművezetőnek, vagy a kísérő járőrnek **lehetőség szerint területbejárást kell végrehajtani**, azt követően a fogvatartott(ak)at - tárgyalása, meghallgatása, egészségügyi vizsgálata kezdetéig - **biztonságosan el kell helyezni.** Az előállítás vezetője az elkülönítési szabályokat is figyelembe véve megszervezi, kijelöli a helyiségeket, helyeket és szükség szerint **egyessel felvezeti** a fogvatartott(ak)at és az ő(ke)t kísérő előállítást végrehajtó(ka)t.

A biztonságos elhelyezésre szolgáló termet, őrző helyiséget az előállítás vezetője, egyszemélyes előállítás esetén a gépjárművezető, illetve a kísérést biztosító járőr **átvizsgálja**

a tiltott tárgyak, valamint rendkívüli esemény előidézésére alkalmas eszköz előtalálása érdekében.

Liftet csak mozgáskorlátozott fogvatartott esetében és orvosi javaslatra, vagy rendkívüli esemény megelőzésére - az előállítást végrehajtón kívül más személyek jelenlétének kizárásával, az adott szinten a lift megérkezését biztosító előállító, vagy másik felügyelő részvételével - lehet igénybe venni. Állandóan körbe járó személyfelvonó (páternoszter) használata tilos.

- *Mellékhelyiség használata*

Az előállítás megkezdése előtt az előállítást végrehajtó - még a bv. intézetben - intézkedik arra, hogy a fogvatartott a **személyes szükségleteit elvégezze** annak érdekében, hogy az előállítás során erre minimális esetben kerüljön sor.

A fogvatartott egészségügyi szükségleteinek elvégzésére alkalmas helyiségben előzetesen az elrejtésre alkalmas helyek (pl.: WC tartály, papírtartó stb.) ellenőrzését el kell végezni. Az előállítást végrehajtó - biztosítás hiányában – az előállítás során a **mellékhelyiség átvizsgálása előtt** és annak idejére a **fogvatartottat a másodlagos patentbilincsel, a mozgáskorlátozás bontása nélkül tárgyhöz rögzíti**, mellyel elkerülheti, kizárhatja a fogvatartott támadási, illetve szökési lehetőségét, továbbá megakadályozhatja az előre elrejtett tiltott tárgyak, eszközök átvételét. **A mellékhelyiségben a vezetőbilincset a fogvatartotttól tartózkodásának idejére levenni nem lehet.** A szükségletek mértékétől függően, azok elvégzésének idejére a patentbilincs két tagja közül a vezetőbilincses kezén lévőket kell a fogvatartott kezén hagyni. Helyes taktikai eljárás lehet az is, hogy a vezetőbilincses kezéről veszi le a biztonsági felügyelő a bilincset, amit azonnal a helyiség alkalmas tárgyához (pl.: radiátorcső) rögzít. Bilincsrögzítő öv alkalmazása esetén az oldott bilincsszemet az öv láncához, vagy - a láncból nem kihúzva - a vezetőbilincses kézre kell visszarögzíteni.

A mellékhelyiség ajtaját a fogvatartott nem zárhatja be, az ajtó annyira legyen behajtott állapotban, hogy az ne legyen szeméremszértő, azonban tevékenysége a résen keresztül ellenőrizhető maradjon. A vezetőbilincs szarát – a fogvatartott benntartózkodása alatt – az előállítást végrehajtó nem engedheti el. A fogvatartottat **mellékhelyiségbe menetele előtt és kijövedele után minden esetben meg kell motozni**, továbbá a mozgáskorlátozó eszközök állapotát ellenőrizni kell. Ennek elvégzéséhez az előállítást végrehajtó úgy helyezkedik el, hogy váratlan meg- vagy ellökésével se legyen lehetősége a fogvatartottnak a mellékhelyiség kijárat ajtaján elfutni, ezért indokolt esetben tárgyhöz bilincseli. A fogvatartott személyes tárgyait, hidegcsomagját a mellékhelyiség használatának idejére sem lehet őrizetlenül hagyni. Amennyiben ez nem megvalósítható, soron kívül el kell végezni a csomag átvizsgálását.

Az **előállítást végrehajtó egészségügyi szükségletei elvégzése miatt** a fogvatartottat a másodlagos patentbilincsel alkalmazásával tárgyhöz rögzíti.

- *Előállítás helyszínén történő várakozás, civil személyekkel való találkozás, visszaindulás*

Amennyiben az előállítás helyszínén **nincs kiépített őrző, várakozó hely**, a várakozás helyét úgy kell megválasztani, hogy a fogvatartott civil személlyel ne tudjon kontaktusba kerülni. Szükség esetén a fogvatartottak folyamatos őrzését a gépjárműben kell végrehajtani, úgy, hogy a gépjárművet nem közelítheti meg senki, az ajtókat folyamatosan zárva kell tartani.

Civil személyekkel való találkozás esetén:

- beszélgetés (kivéve az engedélyezett beszélőt), testi kontaktus nem engedélyezhető,
- bármilyen tárgy, illetve eszköz átadását és átvételét meg kell akadályozni,
- amennyiben testi kontaktusra került sor, a fogvatartott - a legrövidebb időn belül, amikor az biztonságosan végrehajtható - motozását végre kell hajtani. Amennyiben a hozzátartozói kör létszáma, magatartása, illetve az előállítás helyszíne nem teszi lehetővé a fogvatartott azonnali motozását - és a fizikai kontaktus során bizonyíthatóvá vált az előállítást végrehajtó számára tiltott tárgy átadása, de azt nem állt módjában megakadályozni, - akkor arról haladéktalanul tegyen jelentést a biztonsági tisztnek, kérjen segítséget. Abban az esetben, ha a segítségnyújtásra azonnal nincs lehetőség, akkor a motozás végrehajtásáról a kiérkező szállítójárműben, vagy a bv. szervbe történő visszaérkezést követően - az erre a célra alkalmas legelső helyiségben - kell gondoskodni.

Az előállítási feladat befejezését követően, az intézetbe történő bevonulás megkezdése előtt - még az előállítás helyszínén -, a személyi állomány tagjai ellenőrizték le egyéni felszerelésük, fegyverzetük meglétét.

Az előállításról visszaszállított fogvatartott motozását a **ruházat teljes levetetésével**, kézzel és technikai eszközök alkalmazásával a körletfelügyelő, vagy az arra kijelölt körletfelügyelő az előállító felügyelő biztosítása mellett hajtja végre. A tiltott tárgyakkal, vagy a tiltott kapcsolattartással összefüggő cselekmények észlelése esetén az előállításról történt bevonulást követően haladéktalanul intézkedni kell a tiltott tárgy letételezéséről, átvételéről a fegyelmi eljárás megindításáról, szükség szerint a rendőrség értesítéséről.

Az előállítások során hozzátartozóktól a fogvatartott részére szánt csomagot átvenni, illetve a csomag átvételét engedélyezni tilos!

3.3. Dohányzásra és étkezésre vonatkozó szabályok előállítás során

A gépjárműben, illetve kísérés és biztosítás közben, valamint a konkrét feladat-végrehajtás során a fogvatartottak és az előállítást végrehajtók vonatkozásában is tilos a dohányzás.

A **fogvatartott részére kizárólag** az alábbi esetekben és formában engedélyezhető dohányzás:

- amennyiben az előállítás helyszínén olyan dohányzásra kijelölt hely van, melyben a fogvatartott őrzése - annak dohányzása közben is - biztonságosan végrehajtható,
- abban az esetben, amennyiben a fenti dohányzásra kijelölt hely polgári személyektől jól elkülönített,
- amennyiben a dohányzásra kijelölt hely nem közterületen van, illetve annak bejárata nem közterületre nyílik,
- az előállítás helyszínén a dohányzás törvényi feltételei biztosítják annak lehetőségét (pl. egészségügyi intézmények kizártak).

Az bv. intézet által biztosított hideg étlem elfogyasztásának idejére, a mozgáskorlátozások enyhítése **csak bilincsrögzítő öv alkalmazása során engedélyezhető**. Ebben az esetben a mellékhelyiség, mosdó használat eseteire leírtaknak megfelelően kell eljárni.

A végrehajtó állomány részére kizárólag az alábbi esetekben és formában engedélyezhető dohányzás:

- amennyiben a fogvatartott őrzése zárt várakozó helyiségben megoldható, illetve az egyben a dohányzásra kijelölt hely is,
- csoportos előállítás esetén az előállítási csoportparancsnok által ütemezett formában,
- amennyiben a dohányzásra kijelölt hely nem közterületen van, illetve annak bejárata nem közterületre nyílik,
- az előállítás helyszínén a dohányzás törvényi feltételei biztosítják annak lehetőségét (pl. egészségügyi intézmények kizártak).

Dohányzásra kizárólag a fentiekben felsorolt valamennyi körülmény teljesülése esetén kerülhet sor úgy a fogvatartott, mind a személyi állomány vonatkozásában.

Az előállítást végrehajtó egész napos tárgyalás esetén **élelmiszerét és a szükséges mennyiségű folyadékát** magával viheti. A tárolásukra vonatkozó utasításokat a bv. intézet vezetőjének helyi intézkedésben kell meghatározni.

A **személyi állomány részére** az alábbi esetekben engedélyezhető az **étkezés**:

- amennyiben a fogvatartott biztonságos őrzése zárt várakozó helyiségben megoldható,
- ha őrző helyiség nem áll rendelkezésre, akkor a fogvatartott tárgyhoz rögzítése mellett,
- abban az esetben, ha az adott fogvatartott előállítását egyszerre egy főnél több felügyelő hajtja végre,
- csoportos előállítás esetén az előállítási csoportparancsnok által ütemezett formában és kizárólag teljes felelősség vállalása mellett.

3.4. A fogvatartott előállítása bírósági tárgyalásra, ügyészi meghallgatásra, egyéb célból

- *Megérkezés az előállítási helyszínre és várakozás*

A bíróságra, ügyészségre érkezéskor a **területbejárás során** az előállítás vezetője meggyőződik a várakozó, őrző helyiség zárhatóságáról. Annak kulcsait magához veszi vagy a bíróság, ügyészség belső rendészeti szolgálatától elkéri. Az előállítás során a kulcsok kezelése az előállító csoportparancsnok feladata. **A várakozó, őrző helyiséget alaposan át kell vizsgálni.** Az előállítás vezetője az elkülönítési szabályokat is figyelembe véve szervezze meg és **szükség szerint egyesével vezesse fel a fogvatartott(ak)at és az őket kísérő előállító(ka)t.**

Elsősorban a várakozó, őrző helyiségekben kell várakozni. Amennyiben **nincs várakozó helyiség**, akkor lehetőleg az idézésen szereplő tárgyalóterem előtt kell várakozni, de más személyektől elkülönülten, tőlük olyan távolságra, hogy ne történhessen érintkezés. Szükség esetén a tárgyalóterem előtti folyosó olyan részét jelöli ki az előállítás csoportparancsnoka, ahol a biztonságos várakozás megoldható. Ebben az esetben a bíró, ügyész segítségét kell kérni. A **várakozás során** - lehetőség szerint - a fogvatartottat le kell ültetni, az előállítást végrehajtó állva biztosít. Az említett feladatok biztonságos végrehajtásához - amennyiben rendelkezésre áll - **igénybe vehető a belső rendészeti szolgálat segítése.** Amennyiben a bíróságon **nem áll rendelkezésre** sem biztonságos várakozó helyiség, sem várakozásra alkalmas terület, akkor a bíróság zárt udvarán, vagy a legbiztonságosabbnak ítélt helyen álló,

a **fogvatartott szállítására használt gépjármű** - az előállítást végrehajtó és/vagy a gépjárművezető folyamatos őrzése mellett, a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának enyhítése nélkül - a várakozásra igénybe vehető.

Az előállító **csoportparancsnok jelentést tesz** a megérkezésükről, elhelyezkedésükről a bírónak, ügyésznek. Továbbá minden rendellenességet jelent, szükség esetén segítséget kér, amennyiben a biztonságos feladat végrehajtásában bármilyen akadály lép fel. Az előállítások alkalmával intézkedni kell arra, hogy a fogvatartott illetéktelen személlyel ne beszélhessen, illetve ne vehessen át tőle, vagy adhasson át részére semmit. Ezek elkerülésére - végső esetben - az eljáró bíró (ügyész) segítségét kell kérni.

Ha az idézésen megjelölt **tárgyalóterem vonatkozásában változás történik** - időközben másik tárgyalótermet jelöltek ki - ezt a tényt a tárgyalás megkezdése előtt a biztonsági felügyelő vagy az előállítást vezető csoportparancsnok a közvetlen szolgálati előjárónak jelenteni köteles.

A **várakozás ideje alatt** a fogvatartottat az előállítást végrehajtó az általa viselt lőfegyverrel ellentétes oldalára leülteti, és folyamatosan figyeli mozdulatait, tevékenységét. Az előállítást végrehajtó a tárgyalás megkezdéséig, vagy befejezését követően - várakozó helység hiányában történő várakozás során - a tárgyalóteremben, illetve annak előterében **ügy helyezkedik el**, hogy azzal egy lehetséges rendkívüli esemény bekövetkezésének megakadályozására intézkedni tudjon.

A nagy esetszámú előállítással érintett bírósági épületek tekintetében a bv. intézeteknek meg kell vizsgálni - az előállítások időtartamában a helyszínen tartózkodó - **járőröző biztonsági felügyelő igénybevételenek lehetőségét**. Ebben az esetben az előállítást végrehajtó(k) szükség esetén - a feladatok biztonságos végrehajtása érdekében - kötelesek a járőr közreműködését kérni. (pl.: felvezetések, várakozások biztosítása, mozgáskorlátozó eszköz kényszerű levétele, a fogvatartott által igénybe vett helyiségek alkalmazás előtti átvizsgálása, stb.) A **járőrnek kötelessége ismerni** az épület és azon belül a helyiségek biztonsági jellemzőit (nyílászárók elhelyezkedését, rácsozatokat, rendészeti szolgálat létszámát, elhelyezkedését, stb.), hírösszeköttetése folyamatosan biztosított legyen az bv. intézettel.

Az előállítást végrehajtó feladata megakadályozni, hogy illetéktelen személyek a közelükbe kerüljenek, illetve a fogvatartott és közé helyezkedjenek, a fogvatartottal beszélgetést, vagy bármilyen módon történő kapcsolatfelvételt kezdeményezzenek. Ha a **kialakult helyzet** a feladat biztonságos végrehajtását veszélyezteti, akkor az előállítást végrehajtó azonnal köteles jelezni a bírónak, ügyésznek és a továbbiakban a kapott utasítás szerint jár el. A bíró, ügyész értesítésén túlmenően, a szükséges intézkedések megtétele után jelentést tesz szolgálati előjárójának is.

- *Elhelyezkedés a tárgyalóteremben*

A tárgyalások során a tárgyalóteremben alkalmazható **legoptimálisabb helyezkedési módok** az előállítást végrehajtó(k) részére:

- a fogvatartott mögött ülve, annak oldalirányába kihúzódva;
- a fogvatartottól külön (széken) ülve és tőle úgy elfordulva, hogy részére a tárgyalóterem fogvatartott előtti és mögötti részei is láthatóak legyenek;

- amennyiben a fentiekre nincs lehetőség a fogvatartott mellett ülve, a megfelelő távolság tartásával, úgy, hogy a fogvatartott a lőfegyverrel ellentétes oldalon helyezkedik el és az őrzést végző előállító kissé a fogvatartott felé forduló testhelyzetben legyen és a szabdlában védekező vádlottaktól a lehető legjobban elkülönülve, megfelelő távolságot tartva biztosítson.

A felsorolt elhelyezkedési módok közül az adott körülmények függvényében a lehető legalkalmasabbat kell kiválasztani, úgy, hogy az előállítást végrehajtó a fogvatartottat folyamatosan figyelemmel tudja kísérni, meg tudja előzni a rendkívüli esemény kialakulását, szükség esetén pedig intézkedni tudjon. **Fokozott figyelemmel köteles ellátni feladatát szembesítéskor, ítélethozatalkor,** ezekben az esetekben követi a fogvatartott minden reakcióját, felkészültnek kell lennie váratlan, erőszakos megnyilvánulásokra és a vezetőbilincs szarát röviden fogja.

A **tárgyalóteremben meg kell akadályozni**, hogy a fogvatartott bármit magához vegyen, vagy bárkitől átvegyen. Az előállító felügyelőnek **úgy kell elhelyezkednie**, hogy lássa a kísért fogvatartott kezeit és a közvetlen közelében tartózkodó személyek tevékenységét is folyamatosan figyelemmel tudja kísérni. A fogvatartott ültetését egyeztetni kell a bíróval (ügyésszel), lehetőleg szorosan mellé, civil személy ne ülhessen.

- *Ügyvéddel, jogi képviselővel való kapcsolattartás*

Az **ügyvéd** csak az ügyvédi igazolvány vagy a személyazonosító igazolvány és a meghatalmazás ellenőrzése után beszélhet a fogvatartottal. Az ellenőrzés terjedjen ki az ügyvéd (ügyvédjelölt), jogi képviselő nevére, az igazolvány érvényességére, illetve arra, hogy azok azonosak-e az előállítási utasításon szereplő kapcsolattartói nevekkal. Az előállítást végrehajtó az ügyvédi beszélő időtartamára úgy és olyan távolságra helyezkedik el, hogy megakadályozhassa a fogvatartott esetleges rendbontó cselekményét, egyúttal a felek beszélgetését ne hallhassa. A fogvatartott a büntetőeljárásban kapcsolatban készített feljegyzését, vázlatát magánál tarthatja, illetve azok ellenőrzése után átadhatja védőjének.

A fogvatartott részére a védő a tárgyalás alkalmával - a fogvatartott ügyével összefüggő iratokon kívül - nem adhat át semmit, e tevékenység kizárólag a bv. intézetben keresztül, hivatalos (ellenőrzött) formában történhet. **Az ügyvéd a fogvatartottnak közvetlenül nem adhat át semmit.** Az előállítást végrehajtó a fogvatartott részéről átadandó iratok esetében **csak biztonsági szempontú ellenőrzést** végezhet (pl.: nincs-e köztük pénz, kábítószer, gyanús anyag, hangrögzítésre alkalmas egyéb eszköz, stb.).

Amennyiben a védő, az eljáró bíró a tárgyaláson a fogvatartott ügyével kapcsolatos iratokat **adathordozó eszközön** (pl.: pendrive, CD) keresztül adja át az előállítást végrehajtónak, azt a bv. intézetbe történő visszaérkezést követően az **informatikai szakterületnek biztonsági szempontból ellenőriznie kell**, és csak azután kerülhet a fogvatartott birtokába.

- *Fogvatartott rosszullete a tárgyalás során*

Az előállítást végrehajtó a **fogvatartott rosszullete esetén** a mentőszolgálat, vagy bv. intézet közelében lévő bíróságon a bv. intézeti orvos értesítéséhez a bíró segítségét kéri.

- *Mozgáskorlátozó eszközök utasításra történő eltávolítása, visszahelyezése*

Büntető ügyben történő előállításakor az eljáró ügyész vagy a bíróság elrendelheti az alkalmazott mozgáskorlátozó eszköz eltávolítását. Az előállító biztonsági felügyelő az erre vonatkozó rendelkezést köteles végrehajtani. Az intézkedés nem vonatkozhat a **vezető és a lábbilincs** eltávolítására.

Amennyiben a bíró utasítást ad a mozgáskorlátozás enyhítésére, akkor azt minden esetben fel kell vezetetni az előállítási utasításra. Csoportos előállítás esetén a tárgyalóteremben **tilos a bilincseket egy időben levenni**, illetve visszahelyezni. Azt az előállítást végrehajtóknak egyenként, egymást biztosítva kell végrehajtani, mert a figyelem megosztását a fogvatartottak vagy más személyek kihasználhatják. A vezetőbilincs csuklósíkját a bilincsek le- illetve felhelyezésénél is folyamatosan fogni, illetve szorosan csuklóra fűzött, stabil állapotban kell tartani. Abban az esetben, ha a bíró utasítást ad a vezetőbilincs és lábbilincs levételére, **udvariasan tájékoztatni kell**, hogy utasításának teljesítését a 16/2014. (XII.19.) IM rendelet 54.§ (4) bekezdése nem teszi lehetővé.

Valamennyi bv. szervén kívül történő előállítás (bírósági, ügyészégi, vagy egészségügyi) esetében alkalmazott **mozgáskorlátozás könnyítése előtt** a személyi állomány tagja köteles a számára biztosított kézi EDR készüléken a bv. **intézet biztonsági ügyelete felé jelentést tenni**. Mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelése esetén, a jelentés vételét követően, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt ez alapján **döntson az előállítás biztosításának esetleges megerősítéséről.**¹⁷⁶

- *Meghallgatás az előállítást végrehajtó távollétében*

Amennyiben a bíró vagy ügyész az **előállítást végrehajtó távollétében akarja meghallgatni** a fogvatartottat, annak eleget kell tenni, de az idézésre igazoltan rá kell jegyeztetni az átadás, illetve a visszavétel időpontját (óra, perc szerint), továbbá, hogy a mozgáskorlátozással vagy annak mellőzésével kéri az előállító távozását. **A vezető-és lábbilincset ebben az esetben is tilos levenni.** Ha az előállítást végrehajtó **veszélyes körülményt észlel**, akkor udvariasan felhívja a bíró vagy az ügyész figyelmét (több kijárat, földszinti helyiség rács nélküli ablakokkal, fogvatartottal kapcsolatos többletinformáció tartalma), majd a **bejárat ajtó előtt várakozik**. Az előállítást végrehajtó a biztosításra elfoglalt helyet nem hagyhatja el, rendellenesség bekövetkezésekor intézkednie kell.

- *Tárgyalási szünet, illetve rendbontás a tárgyalóteremben*

Amennyiben a mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelésére került sor, akkor a tárgyalási szünetben a tárgyalóban minden esetben történjen meg a **mozgáskorlátozó eszköz eredeti módon történő felhelyezése**.

A tárgyalóteremben a **rend fenntartása a bíróság feladata** (pl.: hangoskodás). Emiatt előfordulhat, hogy a bíró arra ad utasítást, hogy az előállítást végrehajtó rendbontás miatt kíséрге ki a fogvatartottat. Ekkor további utasításig a várakozó helyiségben, ennek hiányában az épület biztonságosnak ítélt szakaszán, indokolt esetben a szállító járműben kell várakozniuk. A tárgyalási szünetben - egyéb rendelkezés hiányában - a várakozó helyiségben kell a fogvatartottal tartózkodni. Várakozó helyiség hiányában az épület biztonságosnak ítélt más helyiségében, területén kell tartózkodni, ahol a **fogvatartott őrzését folyamatosan fenn kell tartani**. A várakozás ideje alatt a mozgáskorlátozó eszköz nem vehető le a

¹⁷⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2019. (II. 20.) OP körlevele (30500/803-4/2019. ált.)

fogvatartottól, a várakozó helyiség ajtaját zárva kell tartani, az előállítást végrehajtó ez alatt az ajtón belül tartózkodik. A várakozó helyiség ajtaját lehetőség szerint akkor is be kell zárni, amikor a fogvatartottat a tárgyalóterembe kísérték annak érdekében, hogy távollétükben oda mások ne rejthessenek el semmit.

- *Kapcsolattartókkal engedélyezett beszélő*

A fogvatartott büntetőügyben történő előállítása során az eljáró ügyész vagy bíró engedélyezheti, hogy a fogvatartott nyilvántartott kapcsolattartójával a tárgyalás (meghallgatás), nyilvános ülés szünetében vagy annak befejezése után, az ügyre nem tartozó kérdésben beszéljen, ha annak megfelelő feltételei biztosítottak. Ebben az esetben az engedélyező gondoskodik a megfelelő helyiségről és a beszélgetés ellenőrzéséről. A fogvatartott tevékenységét ilyen esetben is folyamatosan felügyelni kell.

A **kapcsolattartóval engedélyezett beszélgetésre** (a továbbiakban: beszélő) vonatkozó szabályokat a fogvatartott eligazítására készített minta tartalmazza. A fogvatartott **tevékenységét ilyen esetben is folyamatosan figyelni kell**. Amennyiben a beszélő **lebonyolításának körülményei nem biztosítottak**, akkor azt külön időpontban, külön engedély alapján a bv. intézetben kell végrehajtani, amelyről tájékoztatni kell az engedélyezőt és a kapcsolattartót. **A beszélő végén a fogvatartottat minden esetben meg kell motozni.**

A **bíróság által engedélyezett beszélőt** a kijelölt beszélő helyiségben, ennek hiányában a tárgyalóteremben kell végrehajtani. A fogvatartott és a hozzátartozó kartávolságnál messzebb kell, hogy elhelyezkedjenek egymástól. A felügyelő lehetőség szerint ültesse le őket, és úgy helyezkedjen el (minden esetben állva), hogy a fogvatartott és a kapcsolattartó beszélgetését, tevékenységét végig láthassa. A látogató kezében lehetőleg semmi ne legyen (pl.: kabát, táska, igazolvány, mobiltelefon, zsebkendő). A **beszélő végeztével** a felügyelő küldje ki a látogatót a teremből, beszélő helyiségből, majd a fogvatartottat vesse alá motozásnak.

Amennyiben a motozás során tiltott tárgy kerül elő a fogvatartottól, azt az **eljáró bírónak, illetve ügyésznek jelenteni kell** (a jegyzőkönyvbe történő rögzítéshez), szükség esetén értesíteni kell a rendőrséget. Az előtalálást jelenteni kell a biztonsági tisztnak, majd a tárgyat – amennyiben nem a rendőrség hatáskörébe tartozik – az esetről készített jelentéssel együtt részére le kell adni.

- *Tárgyalás, meghallgatás végén végrehajtandó feladatok, visszaszállítás, szabadítás*

A tárgyalás (ügyési kihallgatás) végén az előállítást végrehajtó **ellenőrizi a bírótól (ügyésztől) kapott értesítés vagy egyéb irat rovatainak olvashatóságát**, majd azokat - az intézetbe történő visszaérkezése utáni szóbeli jelentését követően - csatolja az előállítás végrehajtásával kapcsolatban keletkezett egyéb dokumentumok mellé.

Amennyiben a bíróság a letartóztatást fenntartotta, meghosszabbította vagy elrendelte, a fogvatartottat vissza kell szállítani a bv. intézetbe. Amennyiben az eljáró bíró a fogvatartottat szabadlábra helyezné, azonban az előállítási utasításon a „NEM SZABADÍTHATÓ” rendelkezés szerepel, akkor az előállítást végrehajtó az **esetről jelentést tesz a közvetlen előjárónak** és rajta keresztül ismételt egyeztetést kell végezni az intézet nyilvántartási szakterület illetékesével. Az egyeztetés eredményétől függően kerülhet sor az esetleges helyszíni szabadításra. **Szabadításra vonatkozó információ hiánya esetén a fogvatartottat vissza kell kísérni az intézetbe és soron kívül egyeztetni kell a dokumentációkat.**

Szabadlábra helyezés esetén, ha a fogvatartott a tárgyalásról elengedhető, az előállítási utasítás és az értesítő adat, valamint ügyészi számának egyeztetése, továbbá a nyomtatvány alaki és formai ellenőrzése után az érintett személyt írásban **nyilatkoztatni kell**, hogy vissza kíván-e menni a bv. intézetbe vagy a helyszínről távozik. Mindkét esetben ki kell tölteni a „Bíróági tárgyaláson szabadlábra helyezett személy nyilatkozata” nyomtatványt (BSZ 18. számú melléklete), valamint a tájékoztatót két példányban, amelynek egyik példányát át kell adni a szabadlábra helyezett személynek, a másik példányt csatolni kell az előállítás során keletkezett dokumentumok mellé. Amennyiben a szabadlábra helyezett személy **nem akar a helyszínről távozni**, hanem személyes tárgyainak, letétjének rendezése miatt vissza akar térni a bv. intézetbe, a nyilatkozat és a tájékoztató kitöltése, valamint **a mozgáskorlátozó eszközök levétele után** – a többi fogvatartottól elkülönítve – **vissza kell szállítani vagy kísérni a bv. intézetbe**.

Amennyiben a fogvatartottnak más ügyből elrendelt, fenntartott, vagy meghosszabbított **letartóztatása van**, továbbá a fogvatartás alapjául szolgáló **egyéb irat alapján nem szabadítható**, arról a bírót tájékoztatni kell.

- *Sajtónyilvános tárgyalás, életfogytig tartó ítélet*

Amennyiben az előállított fogvatartott ügye **nagy sajtónyilvánosságot kapott**, vagy kiemelt figyelmet érdemlő ügyben került előállításra, és a tárgyaláson jelen van a sajtó, akkor az előállító **köteles azt az előjárójának azonnal jelenteni**. Ezen szabályok mérvadóak akkor is, ha a fogvatartottat a bíróság jogerős, vagy nem jogerős életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte. Ebben az esetben az elsődleges intézkedések megtételét követően ezen körülményeket azonnal jelenteni kell az előjárónak, és az intézetbe történő visszakísérést követően **intézkedni kell a pszichológusi, reintegrációs tiszti meghallgatására**.

- *Visszaérkezés az előállításról*

Az előállítást végrehajtónak az előállításon történekről a **visszaérkezést követően** jelentést kell tennie (pl.: ítélet, szabadlábra helyezés, kiutasítás, óvadék elfogadása, fegyelemsértés, rosszullét, stb.), továbbá értesíteni az illetékes szakterületeket az újabb időpontra történő idézésről, új tárgyalási nap kijelöléséről, és a keletkezett iratokat (bűnügyi nyilvántartó csoportnak, hivatali időn túl a biztonsági tisztnek) részükre átadni.

3.5. A bírósági tárgyaláson elrendelt letartóztatás foganatosításához kapcsolódó biztonsági feladatok végrehajtása

Amennyiben az intézet székhelyén működő bíróság a vádirat benyújtását követően **tárgyaláson rendeli el a terhelt letartóztatását**, és az eljáró bíró az intézet vezetőjétől kéri a letartóztatás végrehajtását, akkor azt végre kell hajtani. A feladat megszervezésével, valamint az előállítást végrehajtók eligazításával, az előállítás végrehajtásával kapcsolatban a fentebb leírt előírásokat kell megfelelően alkalmazni. Az eljáró bíró utasítása alapján a letartóztatás kihirdetését követően a tárgyalóteremben, a részéről meghatározott személlyel szemben **elrendelt mozgáskorlátozó eszközöket fel kell helyezni. Az érintett személyt el kell igazítani** a magatartási és viselkedési szabályokról. A bíróságtól átvett értesítőlap alapján a fogvatartott adategyeztetését, továbbá az értesítőlap - különösen a formai (aláírások, körbélyegző) elemeire vonatkozó - kitöltöttségének ellenőrzését is el kell végezni, majd a letartóztatott fogvatartottat befogadás céljából a bv. intézetbe kell kísérni. A fogvatartott

tájékoztatása a magánál tartható tárgyak, ruházat, eszközök köréről a helyszínen a kísérő személy által megtörténik.

3.6. A fogvatartott előállítás közeli hozzátartozó temetésére

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § 14. pontjában meghatározott hozzátartozó temetésére a fogvatartott előállítása engedélyezhető.

A bv. kódex 123.§ is rendelkezik a temetésre, illetve a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására történő előállításról:

Az elítélt a bv. intézet parancsnokának engedélye alapján – őrzéssel, vagy anélkül – részt vehet közeli hozzátartozója temetésén. A bv. intézet parancsnoka elrendelheti mozgáskorlátozó eszközök használatát, kivételes esetben megtagadhatja a temetésen való részvétel, illetve a kegyelet lerovásának engedélyezését. A közeli hozzátartozó temetésére a rendkívüli eltávozás az öt napot nem haladhatja meg, annak tartama a szabadságvesztésbe beszámít.

Ha az elítélt a temetésen nem vett részt, a parancsnok a **temetést követő harminc napon belül** engedélyezheti, hogy az elítélt lerója kegyeletét a közeli hozzátartozója sírjánál. Az elítélt az előállítás költségét köteles megtéríteni.

- *Az előállítás végrehajtása*

A helyszínre történő megérkezés után az előállítás csoportparancsnoka köteles az előállítás helyszínét közvetlenül megtekinteni. Erre az időre a közeli bv. szervben vagy a rendőrség épületében egy arra **alkalmas helyiségben kell a fogvatartottat egy fő biztonsági felügyelő hátrahagyásával elhelyezni**. Amennyiben az előállítást végző csoportparancsnok a helyszín bejárása során szerzett tapasztalatai szerint az előállítás biztonságosan nem hajtható végre, azt jelentse szolgálati előjárójának és a továbbiakban az ő utasítása szerint járjon el. Szükséges esetben a fogvatartottat vissza kell szállítani az intézetbe.

A helyszínbejárást követően - az ott tapasztaltak alapján - az előállítást végrehajtó csoportparancsnok **eligazítást tart** a végrehajtó állomány részére, meghatározza a személyre szóló feladatokat. Az előállító csoport, alakzat felállítási helyét úgy kell kiválasztani, meghatározni, hogy az kellő távolságra legyen a többi résztvevőtől és jó figyelési lehetőséget biztosítson irányukba. A felvezetés, majd az előállítás egész ideje alatt az alakzat, csoport részére – lehetőség szerint – mindig legyen biztosított szabad terület a haladási útvonalakon, nyitott, szabad oldal a sír és a koporsó körül. A gépjárművezető a kihajtás irányába, vagy úgy parkoljon a gépkocsival, hogy egy **azonnali indulást ne akadályozzon semmi**, illetve a jármű ajtajánál biztosítani tudja a ki- és beszállás végrehajtását. Menekülési útvonalat minden esetben ki kell jelölni, az előállítást végrehajtók részére az azzal kapcsolatos feladatokat meg kell határozni.

A temetés során a fogvatartott részére lehetővé kell tenni, hogy **a halottól a vallási szokásoknak megfelelő végső búcsút vegyen**, vagy a gyászolók távozását követően a sírnál lerója kegyeletét, mely kizárólag a biztonsági szempontok maradéktalan érvényesítésével hajtható végre.

A zavartalan végrehajtást követően a bv. intézet vezetőjétől előzetesen megkért és engedélyezett – a kapcsolattartásra vonatkozó szabályzóknak megfelelő – 15 perc időtartamú **beszélő bonyolítható le a temető egy kijelölt részén**, a csoport parancsnoka által

meghatározott formában. A fogvatartottnak a gépjármű rácsajtóval lezárt részén kell ülnie, míg a hozzátartozók a gépjárművön kívül állnak.

3.7. A fogvatartott előállítása súlyos beteg hozzátartozójának meglátogatására

A Btk. 459. § 14. pontjában meghatározott hozzátartozó súlyos betegsége esetén meglátogatása engedélyezhető.

- *Az előállítás végrehajtása*

Amennyiben indokolt, a végrehajtáshoz a rendőrség együttműködését kell kérni. Ebben az esetben **a rendőrséggel közösen a lakás helyiségeit át kell vizsgálni**, a bent lévők létszámának, közvetlen hozzátartozók adatainak megállapítása után tájékoztatni kell a fogvatartott előállításáról a bent tartózkodókat, a látogatás alatt a hozzátartozók által követendő magatartásról, illetve a szabályok be nem tartásának következményeiről.

A helyszín előzetes megtekintése, bejárása alkalmával a **jelenlévők részére meg kell határozni**, hogy a fogvatartott a látogatás végrehajtására kijelölt helyiségbe történő vonultatásának és az ott tartózkodásának ideje alatt kizárólag a beteg legyen jelen, illetéktelen személy nem tartózkodhat a látogatás helyszínén (amennyiben a beteg egészségügyi állapota folyamatos felügyeletet igényel, úgy az ellátást végző személyzet tagja jelen lehet). A bejárás során az előállító csoportparancsnok meggyőződik az épület kijáratainak elhelyezkedéséről, a lakás tagoltságáról, a lakásban élők létszámáról, az előállítás alatti elhelyezkedésükről.

A látogatás során a **felállítási helyeket** úgy kell meghatározni, hogy jó figyelési lehetőséget biztosítson a végrehajtók számára. A fogvatartott a látogatásra érkezésekor, illetve távozásakor a súlyos beteg közeli hozzátartozókat **csókkal, kézfogással üdvözölheti**, de az előállítás végrehajtónak a fogvatartottat ebben az esetben is fokozott figyelemmel kell kísérnie. **A helyszínről történő távozás előtt a fogvatartottat meg kell motozni.**

A fogvatartott a látogatás ideje alatt italt nem fogyaszthat, nem étkezhet, nem dohányozhat, az intézetbe vissza semmit nem vihet, róla az alkalmazott **mozgáskorlátozó eszközöket levenni TILOS!** Az előállító biztonsági felügyelő semmit nem fogadhat el.

A gépjárművezető minden esetben - a kihajtás irányába - úgy parkoljon a gépkocsival, hogy egy azonnali indulást ne akadályozzon semmi, illetve a jármű ajtajánál állva biztosítani tudja a ki - és beszállás végrehajtását.

3.8. A fogvatartott előállítása szakorvoshoz, külkórházba

Az előállítás időpontját lehetőleg úgy kell egyeztetni, hogy a fogvatartott a végrehajtás ideje alatt a legkevesebb polgári személlyel találkozzon. Az előállítást úgy kell megszervezni, hogy az a lehető legrövidebb ideig tartson, a várakozási idő minimális időtartamú legyen, továbbá a fogvatartás biztonságát csak a szükséges mértékben veszélyeztesse.

- *Az előállítás végrehajtása*

Az előállítás végrehajtása során – amennyiben rendelkezésre áll és szükséges – a kórházi biztonsági szolgálat munkatársainak segítségét kell kérni a **kórterem, mellékhelyiségek, mozgási útvonalak előzetes ellenőrzéséhez**, valamint a hozzátartozók/látogatók

kontrollálásához. A biztonsági szolgálat hiányában az őrzést biztosító személyi állomány tagja(i) – a biztonsági intézkedések megfelelő alkalmazása mellett – az ellenőrzéseket önállóan hajtás végre.

A várakozás az egészségügyi intézményben, lehetőség szerint a **polgári személyektől elkülönülve** történjen. A kompetens személlyel történő egyeztetés során az ellátás elsőbbségére kell törekedni, ha erre nincs lehetőség, akkor olyan időpont meghatározása szükséges, amely a várakozást a legrövidebb időre csökkenti. **Hozzá tartozóval való találkozás esetén** a biztonsági felügyelő beszélgetést, testi kontaktust nem engedélyezhet, mindennemű tárgy, eszköz átadását és átvételét meg kell akadályozni, a fogvatartottat a legrövidebb időn belül biztonságos helyre kell kísérni.

- *Mozgáskorlátozó eszközök enyhítése vagy eltávolítása*

Különös figyelmet kell fordítani arra a kezelési folyamatra, ahol az előállítást végrehajtó nem lehet jelen, illetve enyhíteni, oldani kell a mozgáskorlátozó eszközöket (pl.: a fogvatartott **műtétjénél, RTG, CT, MR, stb. vizsgálatánál**). Az előállítást végrehajtó részére az **eligazításon meg kell határozni** az egyes mozgáskorlátozó eszközök enyhítése esetén teendő feladatokat, kiemelve a mozgáskorlátozó eszközök kombinált alkalmazásával történő tárgyhoz rögzítés esetén felmerülő feladatokat, eljárasmódot. Az előállítást végrehajtónak a **leggyorsabb intézkedést biztosító és a szökés megakadályozására legalkalmasabb útvonalon kell elhelyezkedni**. Indokolt esetben hivatásos szolgálati jogviszonyban álló egészségügyi szakdolgozó is részt vesz az előállítás végrehajtásában.

Amennyiben a vizsgálatok elvégzéséhez a **kezekről el kell távolítani a bilincset**, úgy az előállítást végrehajtó azt csak esetleges tárgyhoz rögzítés, illetve a lábbilincs, és/vagy az egyhurkos gyorsbilincs felhelyezése után teheti meg. A felhelyezéskor úgy kell elhelyezkedni, hogy az előállítást végrehajtó a váratlan támadást el tudja hárítani.

Az **egyhurkos gyorsbilincs** alkalmazásának szükségességét a vizsgálat jellegéből fakadóan az egészségügyi szakterület előzetes véleménye alapján a biztonsági szakterület vezetője egyedileg - a végrehajtást közvetlenül megelőző előzetes egyeztetést követően - rendelheti el. A gyorsbilincs alkalmazását az előállító állománynak módszertani oktatás tárgyává kell tenni.

A biztonsági szakterület vezetője vagy a szolgálatban lévő biztonsági tiszt **kiemelt fogvatartott kihelyezése esetén** felveszi a kapcsolatot a területileg illetékes rendőri szervvel és rendőri biztosítást kér a végrehajtásra.

Az előállítást végrehajtónak **fokozott figyelemmel kell eljárni** a fogvatartott illemhelyre, mosdóba történő kísérésekor, az ottani tevékenységét, viselkedését - nem szeméremsértő módon - figyelemmel kell kísérnie. A mozgáskorlátozó eszköz(ök) alkalmazásánál (bilincselésnél) **figyelembe kell venni a fogvatartott sérülését** (pl.: kézsérülésnél a lábra történjen a mozgáskorlátozó eszköz helyezése), betegségének jellegét, biztonsági kockázati besorolását továbbá azt, hogy a fogvatartott a mentőautóban **ülő vagy fekvő testhelyzetben** kerül szállításra. Fekvő helyzetben történő szállítás esetén fel kell mérni, hogy az egészségügyi személyzet az erre rendszeresített hevederrel - a magatehetetlen állapota, illetve további sérülések elkerülése miatt - rögzítette-e a hordágyhoz a fogvatartottat.

Fel kell készülni, hogy a fogvatartott színleli a rosszullétet és a bv. intézetből történő kiszállítást követően szökést kísérel meg, melynek megelőzésére a mozgáskorlátozás különböző változatai alkalmazhatók. Soron kívüli, sürgősségi kiszállítás alkalmával az

eligazításra, az okmányok elkészítésére a helyzettől függően kell intézkedni. Azonban a fogvatartottról nyomtatott fényképes adatlap - melyen szerepel a meghatározott mozgáskorlátozás -, továbbá a kiszállítandó fogvatartottról a legfontosabb információk, biztonsági kockázati besorolásának ismeretének rendelkezésre kell állnia. Az azonnali kiszállítást követően, szükség szerint - az összeköttetést biztosító hírközlő eszközökön – folyamatosan intézkedni kell az információk pótlására, biztosítására az előállítást végrehajtó részére.

3.9. Az előállító biztonsági felügyelő feladata váratlan helyzetek esetén

Várhatóan elhúzódó vagy előre jelzett egész napos tárgyalás (hat órát meghaladó) esetén a bv. intézet köteles biztosítani az **előállítást végrehajtó munkaközi szünetét**. Amennyiben erre a távollét időtartama alatt nincs mód, akkor azt a bv. intézetbe visszaérkezés után kell biztosítani. **Váratlan helyzet bekövetkezését követően** az előállítást végrehajtó az elsődleges intézkedések megtétele után haladéktalanul jelentést tesz a közvetlen szolgálati előljárójának, amennyiben szükséges segítséget kér.

A **tárgyhoz történő rögzítés** során az előállítást végrehajtó meggyőződik arról, hogy a **rögzítési pont alkalmas-e arra, hogy a fogvatartott által kifejtett erőhatásnak ellenálljon**, továbbá megvizsgál, felszámol minden körülményt, ami azt eredményezheti, hogy a fogvatartott a rögzítés helyéről ki tudja magát szabadítani. Amennyiben illetéktelen személy **tiltott kapcsolatot akar létesíteni** a fogvatartottal, részére bármit át akar adni vagy tőle át akar venni, azt az előállítást végrehajtónak akár kényszerítő eszköz alkalmazásával meg kell akadályozni, az esetet jelenteni kell az eljáró bírónak, ügyésznek, továbbá a közvetlen szolgálati előljárójának. Az előállítás során bekövetkezett váratlan élethelyzet alkalmával az előállítást végrehajtó azonnal intézkedik a fogvatartott és a saját maga biztonságba helyezésére, majd a lehető legrövidebb időn belül a bv. intézetbe történő visszaszállítására.

Amennyiben a biztonsági felügyelő egyedül hajtja végre az előállítást és annak időtartama alatt, **úgy érzi, hogy egészségügyi vagy más okból (pl.: rosszullet, erős fájdalom, személyes szükségletek elvégzése, stb.) szolgálati feladatát nem tudja ellátni**, a fogvatartottat kísérfel a várakozó helyiségbe vagy haladéktalanul bilincselje tárgyhoz. A váratlan helyzetet előállítási feladattól függően jelenteni kell a bírónak, (ügyésznek), a közvetlen szolgálati előljárójának, és ha szükséges, segítséget kell kérni az útba indító bv. szervtől, a bíróság őrzését ellátóktól, a kórház személyzetétől, helyzettől függően a legközelebbi bv. szervtől, vagy a területileg illetékes rendőrkapitányságtól.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi az előállítás fogalma?
- Mely okból történhet intézeten kívüli előállítás?
- Ismertesse az előállítás módját és eszközeit?
- Ismertesse az előállítás szervezésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse, hogy előállítás végrehajtása során mikor kell a fogvatartottat megmotozni?
- Ismertesse a fogvatartott gyalogmenetben való kísérésének szabályait!
- Ismertesse a mellékhelyiségbe kísérés és biztosítás szabályait!
- Ismertesse a bírósági tárgyalásra, ügyességi meghallgatásra történő előállítás szabályait!
- Ismertesse a hozzátartozó temetésére történő előállítás szabályait!

- Ismertesse a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására történő előállítás szabályait!
- Ismertesse a fogvatartott egészségügyi intézetbe történő előállításának szabályait!
- Ismertesse az előállító biztonsági felügyelő feladatait váratlan helyzetek esetén!
- Mit vihet magával a fogvatartott az előállításra?
- Ismertesse a fogvatartott mozgására, kísérésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a szabályokat a fogvatartott bírósági tárgyalásra, ügyészszégi meghallgatásra történő előállítása tekintetében!
- Ismertesse a tárgyalóteremben a legoptimálisabb elhelyezkedési módokat!
- Ismertesse a szabályokat az ügyvéd, jogi képviselő és a fogvatartott közötti kapcsolattartásra vonatkozóan!
- Ismertesse a szabályokat arra az esetre, ha a bíró vagy az ügyész az előállítást végrehajtó távollétében akarja a fogvatartottat meghallgatni!
- Ismertesse a szabályokat a kapcsolattartóval való beszélő lebonyolítására vonatkozóan!
- Ismertesse a feladatokat szabadlábra helyezés esetén!
- Ismertesse a feladatokat nagy sajtónyilvános és hosszú ítéletet kapott fogvatartott esetére!
- Ismertesse a bírósági tárgyaláson elrendelt letartóztatás fogatosításához kapcsolódó biztonsági feladatokat!
- Közeli hozzátartozó temetésére történő előállítás esetén sorolja fel, hogy a megszervezés során milyen biztonsági szempontokat kell figyelembe venni!
- Súlyos beteg hozzátartozójának meglátogatására történő előállítás esetén sorolja fel, hogy a megszervezés során milyen biztonsági szempontokat kell figyelembe venni!
- Szakorvoshoz, külkórházba történő előállítás esetén sorolja fel, hogy a megszervezés során milyen biztonsági szempontokat kell figyelembe venni!

XVI. FEJEZET

A BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK¹⁷⁷

A Bv. Kódex és a Bv. Szabályzat meghatározza azokat a biztonsági intézkedéseket, amelyek megtételére a bv. szerv vezetője, vagy az általa megbízott személy jogosult és adott esetben köteles. Ezek az intézkedések egyfelől **megelőző jellegűek**, másfelől a már bekövetkezett rendkívüli események megszüntetésére szolgálnak.

A fogva tartás rendjét és biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzésére, illetve megszüntetésére az elítélttel (fogvatartottal) szemben a következő biztonsági intézkedések alkalmazhatók:

- a) biztonsági elkülönítés,
- b) biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés,
- c) mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- d) elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása,
- e) elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása,
- f) motozás,
- g) biztonsági ellenőrzés, biztonsági vizsgálat és biztonsági szemle,
- h) az ajtók zárva tartásának elrendelése,
- i) egyes jogok gyakorlásának felfüggesztése.

Az a) – d) pontokban meghatározott biztonsági intézkedések egyéni kockázatelemzés alapján alkalmazhatók. Indokolt esetben több biztonsági intézkedés együtt is alkalmazható.

A biztonsági ellenőrzés, a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása, valamint a motozás végrehajtása – az esetleges törvénysértések elkerülése végett – **megköveteli a végrehajtó személy elméleti és gyakorlati képzsét is**, ugyanis ezen intézkedések jelentősen érintik az elítélt intimszféráját is.

A büntetés-végrehajtási szervezet tagjai a bv. intézet biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények felszámolása érdekében jogosultak és kötelesek a rend fenntartásához, illetve helyreállításához szükséges intézkedéseket megtenni.

¹⁷⁷ 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról

16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VI. fejezet

A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2021. (01.13.) OPBFH körlevelével (1. számú melléklet) kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak bv. szervén kívül történő előállításának végrehajtásához (30500/1078-1/2021.biz)

1. Biztonsági elkülönítés

A biztonsági elkülönítés az elítélt külön e célra szolgáló helyiségben történő elhelyezése. Nem kell az elhelyezést megváltoztatni, ha az elítélt egyszemélyes zárában van, és ez a biztonsági elkülönítés célját nem veszélyezteti.

A fogvatartott biztonsági elkülönítésére akkor kerülhet sor, ha

- **a bv. intézet rendjét, biztonságát súlyosan sérti vagy veszélyezteti,**
- **csoportos ellenszegülésben vesz részt,**
- **az utasítás végrehajtását, a munkavégzést megtagadja, vagy**
- **ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsít.**

A biztonsági elkülönítésről hivatali munkaidőben a bv. intézet vezetője vagy az általa megbízott személy, hivatali munkaidőn kívül, továbbá hétvégén és ünnepnapon a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt. Amennyiben az elrendelő szükségesnek tartja, az elkülönítésről más szakterület véleményét is kikérheti.

Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elhelyezésének fenntartásáról munkaidőben a bv. intézet vezetője vagy az általa megbízott személy, hivatali munkaidőn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt.

A biztonsági elkülönítés csak az elrendelésre okot adó körülmény megszűnéséig, de legfeljebb **tíz napig** tarthat, ezt egy alkalommal legfeljebb **tíz nappal** a bv. intézet parancsnoka meghosszabbíthatja. Az elkülönítés tartamába minden megkezdett nap beszámít. A biztonsági elkülönítés indokoltságát – az ön és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott kivételével – a bv. intézet parancsnoka vagy annak jogkörében eljáró személy szükség szerint, de legalább **háromnaponta** köteles felülvizsgálni.

Összevont munkaszüneti napok esetén a biztonsági elkülönítés indokoltságát, az erre jogosult személy távollétében - a parancsnok megbízása alapján - a biztonsági tiszt is elvégezheti, amennyiben nem ő volt az elrendelő. Ebben az esetben a felülvizsgálatot elvégző személy döntéséről jelentést köteles tenni a parancsnok részére.¹⁷⁸ A biztonsági elkülönítés során az elítélt mind pszichikailag, mint fizikailag kerülhet olyan állapotba, amely egyértelműen megnöveli a rendkívüli események elkövetésének valószínűségét, ezért szükséges az intézkedés háromnaponta történő felülvizsgálata.

A biztonsági elkülönítés ideje alatt a fogvatartott

- **állandó felügyelet alatt áll,**
- **az intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, záráját zárva kell tartani,**
- **látogatójával biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközön keresztül érintkezhet,**
- **az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit nem veheti igénybe,**
- **önképzést folytathat,**
- **saját ruhát nem viselhet,**
- **magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.**

¹⁷⁸ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 13/2017. (II. 6.) OP szakutasítása az egyes reintegrációs feladatok végrehajtásának eljárási szabályairól, VII. fejezet 7. pont

A korlátozások együttesen vagy külön-külön alkalmazhatók, erről az elrendelőnek írásban kell határoznia.

Az **elrendelt korlátozó intézkedéseket** a biztonsági elkülönítés dokumentációjában pontosan rögzíteni kell (pl. a fogvatartott az elkülönítés időtartama alatt támadásra, önkárosításra, illetve tűzgyújtásra alkalmas eszközt nem tarthat magánál). A biztonsági elkülönítés végrehajtására szolgáló **zárkát a behelyezés előtt át kell vizsgálni**, a fogvatartott személyes felszerelési tárgyait **tételesen ellenőrizni kell**, a zárkában nem tartható felszerelés biztonságos, illetéktelen hozzáféréstől mentes elzárásáról gondoskodni kell. Az elkülönítések időtartama alatt a reintegrációs, valamint egészségügyi szakterület munkatársai, a részükre meghatározott **ellenőrzések végrehajtását és tapasztalatait** az elkülönítési dokumentumon kötelesek rögzíteni.¹⁷⁹

Az **ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartottat** az erre a célra kialakított helyiségben kell elhelyezni, és haladéktalanul intézkedni kell orvosi vizsgálata iránt. Az elkülönítés legfeljebb **hat óra** időtartamú lehet, és annak szükségességét **kétóránként** felül kell vizsgálni. Hat óra elteltével ha a fogvatartott állapota nem rendeződik, intézkedni kell pszichiátriai vizsgálata iránt.

Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló **helyiséget** olyan nagyságúra kell kialakítani, amely nem teszi lehetővé a kitámasztással történő mászást, továbbá burkolata (oldalfal, padozat) legyen képes megakadályozni a dühöngő személy önkárosító sérülését. A helyiség rendelkezzen előtérrel, kamerával, valamint füstérzékelővel. A helyiségben berendezési és felszerelési tárgy nem lehet. A helyiséget a használatba vételkor folyamatosan meg kell világítani. A fogvatartottat olyan ruházatban kell behelyezni, mely kizárja az élet kioltásának önfojtással való lehetőségét.

Az elítéltet az elrendelő köteles **írásban tájékoztatni** a biztonsági elkülönítés tartama alatti korlátozó intézkedések bevezetéséről, a jogairól és a kötelezettségeiről. A tájékoztatást a biztonsági elkülönítés elrendelését követően haladéktalanul meg kell tenni, a tájékoztatás tudomásulvételét az elítélt aláírásával igazolja. Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító elítélt tájékoztatását szóban, a személyi állomány két tagja jelenlétében kell végrehajtani. Büntetőeljárás alatt álló elítélt az ahhoz kapcsolódó jogainak gyakorlásában nem korlátozható.

Fegyelmi és biztonsági elkülönítésnél a fogvatartott **külön rendelkezés szerint tarthatja**, vagy nem tarthatja magánál mobiltelefonját. Amennyiben a külön rendelkezés alapján a fogvatartott nem tarthatja magánál a mobiltelefont, úgy a készülék elhelyezésére a fegyelmi zárkán kívüli zárkaszekrény szolgál.¹⁸⁰

A biztonsági elkülönítésről **biztonsági elkülönítési lapot** (BSZ. 6. számú melléklete) **kell kiállítani**, amelyet az ügykezelési szabályok, betartásával kell kezelni, eredeti példányát az elkülönítés megszüntetése után az irattárban, fénymásolatát a fogvatartott reintegrációs anyagában kell elhelyezni. Az biztonsági elkülönítést a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíteni kell. A fogvatartott szállítása miatt megszüntetett biztonsági elkülönítésről a

¹⁷⁹ A BVOP Biztonsági Szolgálat vezetőjének 30500/13521-1/2018. ált. számú körlevele

¹⁸⁰ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 35/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a Telekom hálózatos, nem nyilvános mobil távközlési szolgáltatás fogvatartottak részére történő működtetésével kapcsolatos feladatokról

szállítmányvezetőt, valamint a fogadó bv. intézetet a biztonsági elkülönítési lap fénymásolt példányának átadásával kell tájékoztatni.

A biztonsági elkülönítésre okot adó körülmény megszűnésével a biztonsági intézkedést haladéktalanul meg kell szüntetni.

2. Biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezés

Az elítéltet a bv. intézet rendjét és biztonságát súlyosan sértő cselekmény vagy bűncselekmény elkövetésének megelőzése céljából a bv. intézet parancsnoka biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezheti.

biztonsági részleg: a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka normatív utasításában kijelölt büntetés-végrehajtási intézetnek az e célra kialakított, biztonsági zárkákból és a hozzájuk tartozó helyiségekből álló, elkülönített része, ahová a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén az elítélt végrehajtási fokozattól függetlenül helyezhető el;

biztonsági zárka: olyan sajátos szabályok szerint működtetett, speciálisan kialakított és felszerelt helyiség, ahová a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén legfeljebb két fő elítélt helyezhető el;

Biztonsági zárkába vagy részlegre helyezhető az a fogvatartott, akinek különösen az előélete, bűncselekménye, büntetési ideje, magatartása, informális kapcsolati rendszere, az intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya, valamint személyi körülményei alapján alapos okkal arra lehet következtetni, hogy

- **a bv. intézet rendjét és biztonságát súlyosan sértő cselekményt vagy bűncselekményt készíthet elő, vagy ilyen cselekményt már megkísérelt vagy elkövetett,**
- **saját vagy mások életét, testi épségét, illetve vagyontárgyakat sértő vagy veszélyeztető magatartást fog tanúsítani vagy ilyen cselekményt már elkövetett, nyíltan vagy rejtetten agresszív viselkedésű.**

Az elítélt biztonsági zárkába vagy részlegre helyezését a **bv. intézet parancsnoka** indokolt határozattal legfeljebb három hónapra rendelheti el, amelyet alkalmanként három hónappal, legfeljebb azonban egy év időtartamig (a bfb. javaslata alapján) meghosszabbíthat. Ezen intervallumot meghaladóan a biztonsági zárkába helyezés – alkalmanként – legfeljebb hat hónappal való meghosszabbításáról, valamint az elítéltnak legfeljebb hat hónapra biztonsági részlegre helyezéséről, vagy annak – alkalmanként – legfeljebb hat hónappal való meghosszabbításáról az **országos parancsnok** (az e célra létrehozott bizottság javaslatának figyelembevételével) indokolt határozattal dönt.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára vonatkozó általános szabályok a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés esetén annak végrehajtási rendjéhez igazodnak.

A biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés esetén az elítélt

- állandó őrzés és felügyelet alatt áll,
- az intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- zárkájában indokolt esetben belső biztonsági rács alkalmazható,
- látogatóval biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközön keresztül érintkezhet, melytől a parancsnok engedélyével el lehet térni,

- munkát a biztonsági zárkában, illetve a biztonsági részleg területén belül, valamint a parancsnok által kijelölt helyen végezhet,
- önképzést folytathat, az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit csak a biztonsági részlegen belül, illetve a parancsnok engedélyével veheti igénybe,
- lelkeszi gondozásban egyénileg, közösségi lelki gondozásban a parancsnok engedélye szerint részesülhet,
- magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.

Az elítélt - kérelmére, vagy hivatalból - biztonsági zárkába vagy részlegre helyezhető, ha **személyes védelme érdekében** más elítéltektől való elkülönítése szükséges, és más módszer nem vezet eredményre.

A biztonsági zárkában vagy részlegen elhelyezett elítéltet a végrehajtási fokozata szerinti **szigorúbb rezsimkategóriába kell besorolni** és az előzőekben leírtak az irányadók. Amennyiben a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés a fogvatartott kérelmére vagy hivatalból kezdeményezve, személyes védelme érdekében más elítéltektől való elkülönítése miatt szükséges, úgy az elítélt a részére legutóbb megállapított rezsimkategóriában folytatja szabadságvesztés büntetése letöltését.

A biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezés további szabályai¹⁸¹

Biztonsági zárkát az adott körletrészen belül a többi zárkától, a biztonsági részleget bv. intézet területétől elkülönítetten kell kialakítani. Biztonsági zárkában a fogvatartottat **lehetőleg egyedül kell elhelyezni**. Amennyiben a biztonsági zárkában vagy részlegen történő elhelyezés indokoltsága megszűnik, a bv. intézet vezetője haladéktalanul intézkedik az elhelyezés megszüntetésére. Ha az országos parancsnok által elrendelt vagy fenntartott elhelyezés indokoltságának megszüntetésére merül fel indok, arról a bv. intézet vezetője haladéktalanul írásos előterjesztést tesz.

A biztonsági zárkába vagy részlegre helyezett fogvatartottra vonatkozó **egyéni kezelési utasítást** soron kívül, de legkésőbb a **behelyezést követő munkanapon el kell készíteni**.

A biztonsági zárkában vagy részlegen elhelyezett fogvatartottak felügyeletével, a speciális feladatok ellátásával csak arra felkészített személy bízható meg. Abban az esetben, ha a behelyezés kizárólag a fogvatartott védelme érdekében történik, a Bv. törvény 147. § (7) bekezdésében meghatározott korlátozások közül csak azok és olyan mértékben alkalmazhatók, amelyek a személyes védelme biztosításához szükségesek.

A biztonsági zárkába, valamint a részlegre történő be- és kilépésre és ott tartózkodásra, a fogvatartotti jogok gyakorlásának módjára, továbbá a napirend végrehajtására vonatkozó **részletszabályokat a bv. intézet vezetője helyi intézkedésben szabályozza**.

A biztonsági zárkába, illetve részlegre beléphetnek:

- a személyi állomány napi szolgálati feladatát ellátó, oda beosztott tagjai,

¹⁸¹ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VI. fejezet 153-159. pontok

A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2021. (01.13.) OPBFH körlevelével (1. számú melléklet) kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak bv. szervén kívül történő előállításának végrehajtásához (30500/1078-1/2021.biz)

- a bv. intézet parancsnokának értesítése mellett a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész, az alapvető jogok biztosa és megbízottja, az OPCAT Nemzeti Megelőző Mechanizmus Főosztály munkatársai, és a felügyeleti szerv ellenőrzésre jogosult tagjai,
- a bv. intézet parancsnokának engedélyével a hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyek, a bv. szervezet tagjai, az oktatásra szerződött pedagógusok, a javítási, karbantartási munkát végző külső szakemberek, nem a bv. szerv állományába tartozó szakorvosok, a fogvatartott védője és jogi képviselője, a fogvatartott lelki gondozója.
- A bv. szerven kívüli szállítás, előállítás és külkórházi őrzés esetén kérni kell az illetékes rendőri szerv együttműködését.
- A fogvatartott szállítását **célszállítással**, indokolt esetben a külön erre a célra kialakított (páncélozott) szállító járművel kell végrehajtani. A szállítás megkezdését és befejezését a BVOP főügyeletesének jelenteni kell.
- Legkésőbb a behelyezést követő munkanapon készíteni kell egy egyénre szabott mozgatási, kezelési és egyéb szabályokat meghatározó rendelkezést.
- A fogvatartott a biztonsági zárkát, illetve részleget a **szükséges biztonsági intézkedések megtételét követően hagyhatja el**. A mozgatást úgy kell végrehajtani, hogy őt lehetőleg más fogvatartott ne láthassa, vele kapcsolatba ne kerülhessen.
- A biztonsági zárkába, illetve a részleg területére más körletrészen elhelyezett **fogvatartott nem léphet be**.
- A biztonsági zárkába vagy részlegre belépők csak a feladatukkal összefüggő, illetve legszükségesebb személyes tárgyaikat vihetik magukkal. A be- és kilépés előtt kötelesek alávetni magukat ruházatuk és felszerelésük átvizsgálásának.
- Az ételmezést úgy kell megszervezni, hogy az étel elfogyasztása csak a zárkában vagy a részlegen belül történhet. Az elkészített étel adagolásában, **kiosztásában fogvatartott nem vehet részt**.
- A fogvatartott csomagot csak a rendszeresített technikai eszközzel és kézi átvizsgálással végzett ellenőrzés után kaphat és küldhet.
- A szabadlevegőn tartózkodást úgy kell megszervezni, hogy azon alapvetően egy fogvatartott vegyen részt, de a bv. szerv vezetője engedélyezheti egyidejűleg több fogvatartott részvételét is.
- A fogvatartott elkülönítését, magánelzárás-fenyítés végrehajtását az elhelyezés megváltoztatása nélkül, **a zárka felszerelésének módosításával** kell végrehajtani.
- A fogvatartottat a biztonsági zárkába, illetve részlegre helyezéséről, a házirendről, a korlátozó intézkedésekről, a betartandó szabályokról szóban és írásban is tájékoztatni kell. A fogvatartott hozzátartozóját a látogatás rendjéről írásban, a látogatás előtt szóban is tájékoztatni kell.

3. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása

Amennyiben a bilincs kényszerítő eszközként való alkalmazásának törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn, a fogvatartott mozgásának a korlátozása

azonban a fogvatartás biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmény megelőzése érdekében szükséges, mozgáskorlátozó eszközként bilincs vagy a végtagra helyezett, testi sérülést nem okozó más eszköz alkalmazható.

A mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásáról szóló döntést az érintett fogvatartott vonatkozó adatok és információk alapján kell meghozni, amelynek során figyelembe kell venni a kockázatelemző és értékelő összefoglaló jelentés tartalmát is.

Mozgáskorlátozó eszközt lehet alkalmazni:

- a behelyezés indokának figyelembe vételével biztonsági zárkában vagy biztonsági részlegen elhelyezett, vagy biztonsági elkülönítésbe helyezett fogvatartottal szemben, ha zárkán, illetve részlegen kívüli kísérése történik,
- körleten belüli vagy azon kívüli kísérés időtartama alatt azzal a fogvatartottal szemben, akinél alapos okkal feltételezhető, hogy kísérésekor a fogvatartás biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményt szándékozik megvalósítani,
- kör- és célszállítás során,
- előállítás végrehajtásakor,
- nem a bv. által működtetett egészségügyi intézményben történő gyógykezelés időtartama alatt,
- önkárosító magatartás megelőzése céljából,
- ha bv. szerven kívüli vagy külső munkahelyről bűncselekmény megalapozott gyanúja vagy fegyelmi vétség elkövetése miatt a fogvatartott soron kívüli beszállítása vagy bekísérése válik indokolttá.

A bv. szervezeténél rendszeresített mozgáskorlátozó eszközök:

- patentbilincs,
- kombinált bilincs, (patent+vezetőszerű),
- vezető szárral ellátott bilincstag, (vezető bilincs),
- bilincsrögzítő öv,
- lábbilincs, (a bőrtágok között 28 cm¹⁸²)
- egyszer használatos szalagbilincs.

A rendszeresített mozgáskorlátozó eszközök közül az arányosság figyelembevételével egyidejűleg több is alkalmazható.

A **mozgás korlátozása történhet** a kezek előre vagy hátra bilincselésével, két vagy több személy egymáshoz rögzítésével, bilincs és bilincsrögzítő öv együttes alkalmazásával, vezetőszárral ellátott bilincstag (vezető bilincs), valamint egyéb, a végtag rögzítésére alkalmas eszköz (lábbilincs) használatával is. Testi sérülést nem okozó, más alkalmas eszköz (pl.: nadrág- vagy derékszíj, stb.) ilyen célra csak akkor vehető igénybe, ha az alkalmazás feltétele fennáll és az előzőekben felsorolt eszköz nem vagy nem kellő mennyiségben áll rendelkezésre. Vezetőbilincs elsősorban előállítás végrehajtása során alkalmazható.

Büntető ügyben történő előállításkor az eljáró ügyész vagy a bíróság elrendelheti az alkalmazott mozgáskorlátozó eszköz eltávolítását. Az előállító biztonsági felügyelő az erre vonatkozó rendelkezést köteles végrehajtani. **Az intézkedés nem vonatkozhat a vezető és a**

¹⁸² A BVOP biztonsági szolgálatvezetőjének 30500/7403-3/2019.ált. számon kiadott körlevele a lábbilincsek átalakításának és a lánc tag hosszának rövidítése témájában

lábbilincs eltávolítására. Az előállítás során kiemelt szerepe van a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának, ugyanis az intézeten kívül jelentősen megnő a rendkívüli események elkövetésének kockázata, így különösen a szökési, valamint támadó jellegű cselekményeké. Ezen események megelőzése, megszakítása egyértelműen a bv. szervezet feladata. A Bv. Szabályzat szerint azon elítélt esetében, akinél biztonsági okok miatt indokolt a vezető- vagy a lábbilincs alkalmazása, az még a bíró vagy az ügyész rendelkezése alapján sem távolítható el.

Ha a fogvatartott meghatározott helyen tartása másként nem biztosítható – a járművön való szállítást kivéve – **átmeneti intézkedésként végtagja tárgyhoz is rögzíthető.** Szállításkor az elítéltet tilos tárgyhoz rögzíteni, valamint kezeit hátra bilincselni. Ez alól kivételt képez, ha a jármű valamilyen ok miatt hosszabb időre várakozásra kényszerül és a biztonságos őrzés más módon nem biztosítható. A fogvatartott foglalkoztatása, oktatása, kulturális- és sportrendezvényen, vallásgyakorlás során nem lehet mozgáskorlátozó eszközt alkalmazni.

A mozgáskorlátozó eszközt **utasításra vagy saját elhatározásból** lehet alkalmazni, amit minden esetben írásban kell rögzíteni. A mozgáskorlátozó eszközt alkalmazó köteles jelentést készíteni (BSZ 7. számú melléklete). Az utasításra történő alkalmazás esetén a mozgáskorlátozást elrendelő köteles rendelkezni az alkalmazásról (BSZ 8. számú melléklete). A mozgáskorlátozás indokoltságának vizsgálatát valamennyi esetben a bv. szerv vezetője vagy az általa megbízott személy végzi **nyolc napon belül.**

A mozgáskorlátozó eszközként – testi sérüléssel nem járó módon – rögzítő övvel vagy anélkül, vezetőbilincs vagy a végtag rögzítésére alkalmas más eszköz az intézkedésre okot adó körülmény megszűnéséig, de **folyamatosan legfeljebb 12 óra időtartamban** tartható fenn, ha az elítélt egészségi állapota azt megengedi. A 12 óra időtartam nem vonatkozik a fogvatartott bv. szervén kívüli előállítására, szállítására vagy őrzésére, ezért előállítás esetén az elrendelési ok megszűnésének a tárgyaláson történt szabadlábra helyezést, vagy a bv. szervbe visszaérkezést, szállításnál a bv. szervbe történő visszaérkezést vagy célintézetbe érkezést, kórházban történő gyógykezeléskor pedig a visszaszállítás befejezését kell érteni. Nem minősül folyamatos alkalmazásnak, ha a mozgáskorlátozó eszköz levétele és újabb alkalmazása között **két óra eltelt.**

Mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásáról **a biztonsági osztályvezető dönt**, ettől eltérni kizárólag a bv. szerv vezetőjének írásos rendelkezése alapján lehet. Ezen személyek döntése hiányában az alkalmazásról a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönthet. Amennyiben a mozgáskorlátozó eszközt a fogvatartottal szemben rendszeresen alkalmazzák, annak rendjét és részleteit a fogvatartottal szemben **egyéni kezelési utasításban kell meghatározni.** A mozgáskorlátozást meghatározó rendelkezéseket a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíteni kell. Amennyiben a mozgáskorlátozó eszközt a fogvatartottal szemben eseti jelleggel alkalmazzák, arról a bv. szerv vezetője által kiadott intézkedésben meghatározottak szerint kell dönteni.

Lábbilincs elsősorban azzal az elítélttel szemben alkalmazható,

- akinek kezeire sérülés vagy a kézfej hiánya miatt mozgáskorlátozó eszköz nem helyezhető, vagy
- akinél alapos okkal feltételezhető, hogy kíséréskor a fogvatartás biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményt szándékozik megvalósítani, különösen, ha szökésétől, az életet és testi épséget sértő vagy veszélyeztető támadásától, önkárosító magatartásától, valamint

a bv. intézet működésének súlyos megzavarására irányuló cselekmény megvalósításától kell tartani.

A **bilincselés módját** az intézkedő az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy:

- **a kezek hátra bilincselése** akkor célszerű, ha
 - a mozgáskorlátozásra kényszerítő eszköz-alkalmazást követően kerül sor, vagy
 - alapos okkal támadástól vagy szökéstől kell tartani.

Lábbilincselés, illetve kéz- és lábbilincselés együttes alkalmazása akkor indokolt, ha a fogvatartottról feltételezhető, hogy önmagában vagy másban kézbilincs alkalmazása esetén is kárt tud okozni, vagy szökési szándéka feltételezhető.

Tárgyhoz bilincselésnek akkor van helye, ha a fogvatartott további önkárosításának, támadásának, szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható. A fogvatartott tárgyhoz rögzítésére akkor is sor kerülhet, amennyiben a személyi állomány tagjának egyéb rendkívüli esemény megakadályozására más módon nincsen lehetősége. Az önkárosítással fenyegető fogvatartott csak abban az esetben rögzíthető tárgyhoz, amennyiben az állapota nem indokolja az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elhelyezésére szolgáló helyiségbe helyezést. Az indokoltság megítélésében az orvos – egészségügyi személyzet – véleménye az irányadó.

A fogvatartott további önkárosítás megakadályozása céljából történő tárgyhoz rögzítést **kizárólag kamerával ellátott** egyszemélyes elkülönítésre szolgáló zárkában lehet végrehajtani, a rögzítést az erre a célra kialakított eszközön háton fekvő helyzetben, a végtagok rögzítésével és a fej védelmét biztosító védőeszköz felhelyezésével lehet csak végrehajtani. A tárgyhoz rögzítés alatt a fogvatartott állapotát az egészségügyi szolgálat **óránként köteles ellenőrizni**, és amennyiben a tárgyhoz rögzítés szükségessége már nem áll fenn, vagy az a fogvatartott egészségét veszélyezteti, azt haladéktalanul meg kell szüntetni.

Amennyiben az önkárosítás veszélye a **két óra** leteltével is fenn áll, a tárgyhoz rögzítést meg kell szüntetni, és a fogvatartottat az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló helyiségben kell elhelyezni. Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló helyiségből történő kihelyezést követően – amennyiben a fogvatartott magatartása újból indokoltá tenné – **adott napon a tárgyhoz bilincselést már nem lehet ismételtén végrehajtani**, ebben az esetben a fogvatartottat vissza kell helyezni az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló helyiségbe.

A fogvatartott tárgyhoz rögzítés esetszámait a bv. szerv köteles az év végi adatszolgáltatás során jelenteni, a tárgyhoz rögzítést a bv. szerv vezetője által **kijelölt szakterületi vezető rendelheti el**, hivatali időn kívül **a szolgálatban lévő biztonsági tiszt**.

Külkórházba történő előállítás esetén a vizsgálat vagy orvosi ellátás idejére a mozgáskorlátozó eszközt – szükség esetén – a fogvatartottnak arra a végtagjára kell áthelyezni, amelyen az a vizsgálatot vagy az **ellátást nem akadályozza**. Amennyiben a vizsgálatot vagy az ellátást végző személy ragaszkodik az eszköz eltávolításához, akkor a biztonsági felügyelő az eligazítás során erre vonatkozóan kapott utasítás szerint járjon el. Ha

mozgáskorlátozás alatt lévő fogvatartottat valamilyen okból (pl. beleset) elsősegélyben vagy orvosi ellátásban kell részesíteni, a mozgáskorlátozást a megfelelő ellátás biztosításához szükséges mértékben csökkenteni kell, vagy ha szükséges meg kell szüntetni.

Amennyiben a mozgáskorlátozó eszköz láthatóan sérülést okozott, a szükséges **egészségügyi ellátásról gondoskodni kell.**

A **mozgáskorlátozó eszközök felhelyezésének gyakorlati végrehajtását** az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele¹⁸³ tartalmazza, amely a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről szól.

4. Elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz az elítélttel szemben alkalmazható olyan biztonsági intézkedés, amely alkalmas az elítélt bv. intézeten kívüli mozgásának és tartózkodási helyének technikai rendszer általi nyomon követésére.

Az elektronikus távfelügyeleti rendszerben működtetett technikai eszköz **biztonsági intézkedésként**, valamint **reintegrációs őrizet céljából** az intézkedés alá vont elítélt bv. intézeten kívüli földrajzi helyzetének meghatározására, valamint a részére előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzésére alkalmazható.

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról – egyéni kockázatelemzés alapján – a bv. intézet parancsnoka a bv. intézet ideiglenes elhagyását engedélyező határozatában dönt. A fogvatartott bv. intézet területén kívül történő foglalkoztatása esetén az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról a bfb. dönt.

A fogvatartottak intézeten kívüli mozgásának nyomon követése érdekében **elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazható**

- a fogvatartott bv. intézet területén kívül történő foglalkoztatása,
 - a nem a büntetés-végrehajtási szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzése, felügyelete,
 - a súlyos beteg közeli hozzátartozóját meglátogató fogvatartott felügyelete,
 - a közeli hozzátartozója temetésén részt vevő fogvatartott felügyelete,
 - csoportos kimaradás felügyelete
- esetén.

Amennyiben az elítélt a végtagjára **felhelyezett eszközt eltávolítja**, haladéktalanul gondoskodni kell az elítélt felkutatásáról, bv. intézetbe történő visszaszállításáról. Az eredményes végrehajtás érdekében a rendőrség együttműködését kell kérni. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz nem alkalmazható, amennyiben a fogvatartott szívritmus-szabályozóval rendelkezik.

¹⁸³ IV. fejezet, Az egyes biztonsági feladatok végrehajtása során alkalmazandó taktikai eljárásokra, 43. pont

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásával kapcsolatos egyéb szabályok¹⁸⁴:

- Jelzések kivizsgálása elsődlegesen a bv. intézet technikai központjának a feladata.
- Ennek keretében köteles telefon útján **az elítélttel felvenni a kapcsolatot** és tájékoztatást kérni a jelzés okáról. Ha többszöri próbálkozás ellenére nem sikerül telefon útján az elítélttel való kapcsolatfelvétel, értesíti a bv. pártfogó felügyelőt, aki hivatali munkaidejében személyesen ellenőrzi az elítéltet.
- Az ellenőrzés eredményéről annak végrehajtását követően a bv. pártfogó felügyelő köteles értesíteni az intézeti ügyeletet. Ha az ellenőrzés során megállapítást nyer, hogy az elítélt a **magatartási szabályokat súlyosan megszegte** vagy a távfelügyeleti **eszközt szándékosan megrongálta, vagy eltávolította és kivonta magát a végrehajtás alól**, a bv. pártfogó felügyelő és a bv. intézet parancsnoka köteles a bv. bíró, valamint az ügyész felé intézkedni.
- **Súlyos magatartási szabályszegésnek minősül** különösen, ha az elítélt:
 - magatartása a reintegrációs célokkal nem összeegyeztethető;
 - a bv. bíró által előírt magatartási szabályokat megtartja, de életvitele, magatartása megbotrányozást vált ki a lakókörnyezetében;
 - magatartása veszélyezteti a vele közös háztartásban életvitelszerűen tartózkodókat vagy fennáll a családon belüli erőszak kockázata;
 - rendszeresen leittasodik vagy kábító hatású szereket fogyaszt;
 - ismétlődő jelleggel, sorozatosan zónasértést követ el;
 - az előzőekben foglaltak elkövetése miatt vele szemben rendőri intézkedés válik szükségessé.
- Ha a szabotázs jellegű cselekmény egyértelműen megállapítható, az **intézeti ügyelet haladéktalanul értesíti** az ingatlan területi elhelyezkedése szerint illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság tevékenység-irányítási központját.
- A távfelügyeleti eszközt minden esetben feltöltött állapotban kell felhelyezni, azt - és a későbbi eltávolítást - kizárólag az elítélttel **azonos nemű személyi állományú tag végezheti el**.
- A távfelügyeleti eszköz alkalmazásával összefüggő szolgálati feladatokat, intézkedéseket (felhelyezés, eltávolítás, szabotázs, kijelölt terület elhagyása, stb.) a Biztonsági Szabályzat 1. függelékének **"A szolgálat alatt történt események" rovatában rögzíteni szükséges**.
- A bv. intézet ügyeletére beérkező, a magatartási szabályok megsértésére utaló jelzések kiváltó okainak kivizsgálása a bv. intézet parancsnokának intézkedésében meghatározott szabályok szerint a bv. intézet biztonsági tisztje, illetve a bv. pártfogó felügyelő kötelessége. Ennek érdekében a beérkező jelzéseket a technikai rendszert kezelő személyi állományi tag folyamatosan értékeli, amennyiben rendellenességet tapasztal, azt **haladéktalanul jelenti** a szolgálati előljárójának.
- A bv. intézet által értékelt, a magatartási szabályok megszegésének gyanúját felvető jelzések kivizsgálásának eredményéről, a bevezetett intézkedésekről, valamint az

¹⁸⁴ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2020. (III.6.) BVOP utasítása a bv. szervezet elektronikus távfelügyeleti rendszer működtetésével kapcsolatos feladatainak végrehajtásáról

eszközök esetleges működési zavaráról a **BVOP Főügyeletesének jelentést kell tenni, valamint értesíteni kell 3 munkanapon belül írásban a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt.**

- A biztonsági intézkedés alóli kibúvás gyanúja esetén, illetve amennyiben bebizonyosodik, hogy az elítélt a reintegrációs őrizet hatálya alól kivonta magát - az illetékes rendőri szerv együttműködését kérve - **haladéktalanul intézkedni kell az elítélt tartózkodási helyének beazonosítására, az elítélt elfogására, bv. intézetbe történő visszaszállítására.**
- Az intézet ügyeletén a biztonsági tiszt által kijelölt személyi állományi tag **köteles nyilvántartást vezetni** azokról az őrizetesekről, akik több alkalommal részesültek figyelmeztetésben zónasértés miatt, a bv. pártfogó jelzése alapján korábban magatartási szabályt szegtek vagy a helyszíni ellenőrzések alkalmával nem mutattak együttműködő magatartást.
- A **technikai rendszer meghibásodásáról, leállításáról, valamint annak helyreállításáról** a bv. intézet biztonsági tisztjének jelentést kell tennie a BVOP főügyelete és közvetlen szolgálati előjárója részére, továbbá soron kívül értesítenie kell az illetékes megyei rendőr-főkapitányság tevékenységirányítási központját, valamint a bv. intézet informatikusát és a bv. pártfogó felügyelőt.
- Az elektronikus távfelügyeleti rendszer egyes elemeinek, vagy teljes egészének technikai meghibásodása esetén, amennyiben az a reintegrációs őrizet vagy az intézkedés alá vont fogvatartott hollétének nyomon követhetőségét megakadályozza a **törvényességi felügyeletet ellátó ügyész értesíteni kell.**¹⁸⁵
- A technikai rendszert kezelő személyi állományi tag másfél óránként - kivéve a 23.00 órától 04.00 óráig terjedő időszakot - **telefonon köteles ellenőrizni** a reintegrációs őrizetben lévő elítéltet. A telefonbeszélgetés során az őrizetes nem szerezhethet tudomást a technikai rendszer meghibásodásáról. Amennyiben a **telefonos ellenőrzés nem jár eredménnyel**, a helyi szinten kialakított együttműködés alapján kérelemmel kell fordulni a területileg illetékes rendőri szerv felé, helyszíni ellenőrzés lebonyolítása érdekében.

5. Elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása

A bv. szerv biztonságos működéséhez, az esetleges rendkívüli események gyors észleléséhez, a szükséges intézkedések haladéktalan megtételéhez, az utólagos vizsgálatok eredményesebb lefolytatásához jelentős mértékben hozzájárul ez a biztonsági intézkedés.

A bv. intézet területén zárt rendszerű műszaki megoldással kiépített elektronikus álló- és mozgókép, valamint hang rögzítésére alkalmas megfigyelőrendszer működhet. A bv. szerv területére való belépésre szolgáló minden bejáratnál jól láthatóan elhelyezett, jól olvasható felirattal fel kell hívni a figyelmet arra, hogy **elektronikus megfigyelőrendszer működik**, valamint arra, hogy a kép- és hangfelvételt a bv. szerv rögzítheti.

¹⁸⁵ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete

Az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazásáról a bv. intézet területére belépni szándékozó személyeket jól látható és olvasható módon tájékoztatni kell.

A fogvatartottak intézeten belüli mozgásának megfigyelése, valamint a büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása céljából a bv. intézetnek fogvatartottak részére fenntartott, **közös használatú helyiségeiben, bv. intézet udvarán, folyosóin**, valamint a bv. intézet területét határoló **külső falakon és kapujánál** elektronikus megfigyelési eszközt helyezhető el. A büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása, valamint bűncselekmények, szabálysértések és fegyelmi vétségek vagy más jogsértések megelőzése céljából a **biztonsági zárkában és részlegen, a biztonsági elkülönítőben, a HSR részlegen, a fegyelmi elkülönítőben és a magánelzárás fenyítés végrehajtására kialakított zárkában**, valamint az fogvatartottak **szállítására szolgáló járműben** is elhelyezhető elektronikus megfigyelési eszköz.

A korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető fogvatartott zárkájában a **fogvatartott életének, testi épségének megóvása érdekében** helyezhető el elektronikus megfigyelési eszköz, ha a fogvatartott viselkedésének folyamatos nyomon követése szükséges, valamint, ha a fogvatartott életének és testi épségének megóvása érdekében az egyébként szükséges. Kötelező az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazása a korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető elítélt biztonsági elkülönítése, biztonsági zárkába helyezése, magánelzárás fenyítésének végrehajtása és egyszemélyes elhelyezéssel járó fegyelmi elkülönítése során.

Az elhelyezett elektronikus megfigyelési eszköz **nem alkalmazható** külön légterű illemhely, vagy fürdőhelyiség megfigyelésére.

Az elektronikus megfigyelési eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárásban is felhasználható. Az a felvételen szereplő személy, akinek a felvételre a jogainak gyakorlása érdekében van szüksége, a rögzítéstől számított **harminc napon belül** jogának vagy jogos érdekének igazolásával kérheti, hogy az adatot annak kezelője ne törölje. A jogainak gyakorlása érdekében indított eljárás során a felvétel a bíróság vagy más szerv megkeresésére továbbítható.

Az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt legfeljebb **a rögzítést követő hatvan nap elteltével törölni kell**, ha a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárás lefolytatását nem kezdeményezték vagy a felvételen szereplő személy a felvétel megőrzését nem kérte. Ha felvételen szereplő személy jogainak gyakorlása céljából az adat felhasználására kerül sor, akkor az eljárás befejezését követően kell az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt törölni. Ha büntetőeljárás indult, a rögzített kép-illetve hanganyagot vagy ezek másolatát az eljáró hatóság kérésére az iratokhoz csatolás érdekében meg kell küldeni, törölni a kérelemről számított **kilencvenedik napon** kell.

A büntetés-végrehajtási szervezet a felvétel kezelése során köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvja.

Az elítélt ellenőrzése a saját vagy mások életét, testi épségét sértő vagy veszélyeztető cselekmény megelőzése érdekében – az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett – a külön

légterű illemhely, illetve fürdőhelyiség falán vagy ajtaján **kialakított ellenőrző nyíláson át közvetlen személyes betekintés útján is végrehajtható.**¹⁸⁶ Az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszközként (**betekintő nyílás**) a külön légterű illemhely, illetve fürdőhelyiség falán vagy ajtaján az ellenőrző nyílást úgy kell kialakítani, hogy azon az elítéltek ne tekinthessenek be.

Az elektronikus megfigyelési eszközök telepítése során – indokolt esetben – gondoskodni kell azok **fizikai védelméről**, emellett a tápellátásra és a jelek továbbítására szolgáló **vezetékeket rejtetten**, a fogvatartottak számára hozzáférhetetlen módon kell elhelyezni. Az elektronikus megfigyelési rendszert úgy kell kialakítani, hogy az általa továbbított vagy tárolt adatok külső hálózaton keresztül ne legyenek hozzáférhetőek.

A rögzített adatok felhasználásának, kezelésének, továbbításának rendjét, valamint az ehhez kapcsolódó hatásköri felelősséget a bv. intézet vezetője intézkedésben szabályozza. A tárolt adatokba való betekintést dokumentálni kell, mely során rögzíteni kell annak okát, idejét, tárgyát, valamint a betekintő nevét és beosztását. A rögzített adatok Bv. törvényben meghatározott tárolási idő leteltével történő törlésének műszaki feltételeit, a dokumentálás rendjét ki kell alakítani.

Az elektronikus megfigyelési eszközök üzemeltetése, telepítése és ellenőrzése¹⁸⁷

A bv. szerv területén elhelyezett **elektronikus megfigyelési eszközök telepítésének meghatározása** minden esetben a bv. szerv vezetőjének hatásköre, az általa vezetett bizottsággal hajtja végre a kamerák elhelyezésének felülvizsgálását és az új kamerák helyének kiválasztását. A bizottság tagja a biztonsági osztályvezető, informatikai osztályvezető, gazdasági osztályvezető, valamint gazdasági társaságok esetén a Kft. munkáltatás-biztonsági vezető. A vezetői döntés során **figyelembe kell venni** a megfigyelt terület biztonsági kockázatát, a megfigyelés folyamatosságának szükségességét, a telepített eszközök számát, valamint a megfigyelésükre rendelkezésre álló élő erő létszámát és az elmúlt időszak eseményeit is. Az eszközök telepítése során a **prioritási sorrendek** kialakításához, illetve a megfigyelésre szolgáló eszközök műszaki paraméterezéséhez (Pl.: fix kamera, vagy forgó zsámolyos, infra érzékelő) fel kell használni a **bv. intézet kockázati térképét** is.

A kockázat elemzés akkor hatékony, ha elemző értékelő munka segítségével valamennyi körülmény mérlegelését követően a telepített eszközök **teljes terjedelmében lefedik a biztonsági szempontból veszélyes területeket**. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy hivatali időn kívül, illetve munkaszüneti napokon **a szolgálatos biztonsági tiszt, biztonsági főfelügyelő, vagy technikai rendszerkezelő a felvételeket vissza tudja nézni**.

Az elektronikus megfigyelési eszközök által közvetített képek figyelésére szolgáló központi szolgálatteljesítési helyen a **szolgálatellátás folyamatosságát fenn kell tartani**. A bv. szervben belül folyamatosan biztosítani kell, hogy a megfigyelési eszköz által továbbított, illetve rögzített adatokhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá. Az elektronikus megfigyelési rendszer kezelésével megbízott személyi állományi tag **figyelmét még időszakosan sem lehet a szolgálatellátásától elvonni**. A rendszerkezelő bármilyen jellegű

¹⁸⁶ Beiktatta a 2020. évi XLIII. törvény 110. §-a. Hatályos:2021.01.01.

¹⁸⁷ A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Biztonsági Szolgálatvezetője által 30500/9042-1/2018.ált. számon az elektronikus megfigyelési eszközök üzemeltetése, telepítése és ellenőrzése tárgyában kiadott körlevele

A BVOP Biztonsági Szolgálata által 30500/7983-7/2019. ált számon kiadott Módszertani Útmutatója a technikai rendszer kezelő feladatainak meghatározására és a kameraképek megfigyelésének optimalizálására

akadályoztatása esetén, annak időtartamára a biztonsági tiszt köteles a rendszer felügyeletére és a kameraképek figyelésére – arra kiképzett – **helyettesítő személyt kijelölni**. Az átvételre a rendszeresített átadás-átvételi okmányban való rögzítés mellett kerülhet sor, melyből mindig megállapíthatónak kell lennie, hogy a rendszer felügyeletét az adott időpontban ki látta el. A **felhasználóváltást végre kell hajtani és az átvevőt tájékoztatni kell** a szolgálat alatt tapasztalt eseményekről, a folyamatban lévő feladatokról, az adott napi szolgálatellátásra meghatározott kiemelt megfigyelésű tevékenységről.

A bv. szerv **biztonság-technikai ügyeletét úgy kell kialakítani**, hogy a biztonsági szempontból kritikus veszélynek kitett területek megfigyelése kerüljön a technikai rendszer kezelőjének központi látóterébe. Az alacsony biztonsági kockázattal bíró területek kamera képei perifériusan helyezkedjenek el úgy, hogy azok ne zavarják a központi tevékenységet, ugyanakkor belátható távolságra kerüljenek a technikai rendszer kezelőjének felállítási pontjától. Fontos kritérium, hogy a telepített kamerák akár napszakhoz köthető beállítás alkalmazásával is, de **egyetlen esetben se figyeljenek** biztonsági szempontból relevanciával nem rendelkező tereptárgyat, területet. A megfigyelés szempontjából kiemelt prioritású területeket nappali és éjszakai időszakban részletesen a módszertani útmutató tartalmazza. A monitoron elhelyezett kameraképek felosztását és elrendezését napszaknak, megfigyelési időszakoknak megfelelően, valamint, hogy az adott időszakban mely kameraképek megfigyelését kell végrehajtani a módszertani útmutató mellékletei alapján a helyi intézkedés mellékletekén kell kiadni. A biztonság-technikai ügyeleten a személyi állomány éberségének fenntartása érdekében, a **munkaközi szünetek kiadására**, valamint az egyéb feladatra történő váltások megszervezésére a szolgálat ellátás során a szükséges intézkedéseket minden esetben meg kell tenni. Gondoskodni kell az **óránkénti váltásokról** úgy, hogy naponta 6 óránál többet 1 fő ne üljön a technikai rendszer monitorjai előtt.

A technikai ügyeleten szolgálati tevékenységet ellátó állomány részletes feladatait a **módszertani útmutatóban felsorolt szempontok alapján** őrutasításban, szolgálati utasításban, munkaköri leírásban, rendvédelmi igazgatási alkalmazott és munkaviszonyban álló munkavállaló esetén annak biztonsági mellékletében kell rögzíteni, további feladatokat a biztonsági tiszt utasításai szerint eligazítás alapján köteles ellátni.

A fogvatartottak elhelyezésére szolgáló részlegeken és egyéb szolgálatteljesítési helyeken megfigyelt kameraképek személyi állomány általi hozzáférését úgy kell kialakítani, hogy az ott **szolgálatot teljesítők beállítási vagy konfigurálási lehetőséggel rendelkezzenek** az adott eszköz tekintetében. A mindenkor megfigyelt terület valóban releváns, a szolgálat ellátását és a fogvatartás biztonságát ténylegesen elősegítő képeket közvetítsen. A nappalos és éjszakai szolgálatban történő kamerakép megfigyelés – a napirendi pontok végrehajtásának elsődlegessége miatt – különüljön el, éjszakai szolgálatban gyakoribb ellenőrzést kell elrendelni.¹⁸⁸

Mobil megfigyelési eszköz¹⁸⁹

A végrehajtás rendjének és a fogvatartás biztonságának fenntartása érdekében fogantatosított intézkedéssel érintett személyről, valamint az intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról mobil **elektronikus megfigyelési eszközzel képfelvétel, hangfelvétel**

¹⁸⁸ Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 30500/7182-1/2020.ált számon kiadott körlevele a technikai rendszerkezelő feladatainak meghatározására és a kameraképek megfigyelésének optimalizálására kiadott módszertani útmutató rendelkezéseinek helyi kiterjesztésére vonatkozóan

¹⁸⁹ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (8) bekezdés, Hatályos: 2017.01.01.

vagy kép- és hangfelvétel készíthető. A mobil elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat felhasználására és kezelésére a Bv. Kódex, az elektronikus megfigyelési eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat felhasználására és kezelésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

6. Motozás

Biztonsági intézkedésként motozás csak fogvatartottal szemben alkalmazható, a fogvatartott személyes használati tárgyai és teljes ruházata átvizsgálható. Az intézkedésnél technikai eszköz és szolgálati kutya is igénybe vehető.

A **motozás célja** a fogvatartás rendjét vagy biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzése, illetve megakadályozása, rendkívüli esemény elkövetésére alkalmas tárgyak előtalálása, tiltott tárgyak felkutatása, büntetőeljárással vagy fegyelmi eljárással összefüggő tárgyi bizonyítási eszközök megszerzése.

A motozás nem történhet szeméremsértő, megalázó módon. A motozás végrehajtása során fokozott figyelmet kell fordítani a helyszín és a módszer megválasztására. Célszerű kihasználni a váratlanság lélektani hatását, ugyanakkor **fel kell készülni** az intézkedés alá vont személy esetleges támadására vagy ösztönszerű viselkedésére.

A motozás az elítélt testének és ruházatának, valamint a nála lévő személyes tárgyainak az átvizsgálása. **Az elítélt motozását - ide nem értve a motozásnál közreműködő orvost és egészségügyi szakszemélyzetet, valamint a technikai eszközzel történő ruházataátvizsgálást végző személyt - az elítélttel azonos nemű személy végezheti.** Ha a testfelület és ruházat átvizsgálására – amennyiben a ruházat nem kerül levételre – irányuló motozás kézi fémkereső alkalmazásával történik, a fogvatartottal **ellentétes nemű személy csak úgy hajthatja végre a vizsgálatot,** hogy a technikai eszköz semmilyen fizikai kontaktusba nem kerülhet a vizsgálat alá vont személy testével, ruházatával.

Testüregek átvizsgálását – a szájüreg kivételével – csak orvos végezheti, melynél kizárólag a fogvatartottal azonos nemű, szükséges létszámú személyzet és csak indokolt esetben lehet jelen. A **szájüreg** szemrevételezéssel történő ellenőrzését a bv. intézet állományának a fogvatartottól eltérő nemű tagja is végrehajthatja.

Az altesten lévő testnyílások szemrevételezését is csak orvos vagy egészségügyi szakszemélyzet végezheti.¹⁹⁰

A motozás során kerülni kell az indokolatlan károkozást. Intézkedni kell arra is, hogy az intézkedés alá vont személy a biztonsági intézkedéssel kapcsolatos jogairól, kötelezettségeiről anyanyelvén vagy az általa ismert más nyelven tájékoztatást kapjon.

A **szívritmus-szabályozóval élő** fogvatartott technikai eszközzel nem ellenőrizhető. A motozás végrehajtásának megkezdése előtt – amennyiben arra lehetőség van – az érintettet a végrehajtás alatti együttműködő magatartásra figyelmeztetni kell.

A motozás végrehajtható:

¹⁹⁰ A szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírás helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII.19.) IM rendelet 59. §. (3) bekezdés, Hatályos: 2018.01.01.

- kézzel,
- az e célra rendszeresített technikai eszközökkel,
- speciálisan kiképzett szolgálati kutyával.

A motozás fajtái:

- ruházat átvizsgálása,
- testfelület átvizsgálása,
- testüreg átvizsgálása.

A ruházat átvizsgálás kétféle módon történhet:

- a fogvatartottnon lévő ruházat tapintásos módszerrel való végrehajtásával,
- a ruházat levételére irányuló utasítást követően, a levett ruházat, tapintásos módszerrel, technikai eszközzel, vagy speciálisan kiképzett szolgálati kutyával való végrehajtásával.

A testfelület átvizsgálása során különös figyelmet kell fordítani:

- a lábszár és boka környékére,
- a tenyér és ujjak közére,
- a combok között a nemi szervek környékére,
- női fogvatartott esetében a mellek környékére,
- a sarkakra, talpakra, hátközépre, hajzatra és a szakállra.

A ruházat átvizsgálása során különös figyelmet kell fordítani:

- a kabát, zubbony és inggalléra,
- a nadrág derékvarrására és hajtókájára,
- a cipő talpára, sarkára, belsejére,
- a fehérneműre.

A fogva tartás biztonságának fenntartása érdekében a fogvatartottat meg kell motozni:

- befogadáskor és visszafogadáskor,
- zárkába, lakóhelyiségbe helyezés előtt,
- elkülönítés, magánelzárás, biztonsági zárkába- vagy részlegre helyezés előtt,
- szállítás, előállítás előtt és után,
- foglalkoztatásra indulás előtt, foglalkoztatás befejezésekor és a körletre visszaérkezéskor,
- biztonsági vizsgálat, biztonsági szemle során,
- látogatás előtt és után,
- szabadon bocsátás előtt,
- ha feltételezhető, hogy tiltott tárgyat tart magánál.

A bv. szerv vezetője az előzőekben meghatározottakon túl más esetekben is elrendelheti a motozást, így különösen:

- csoportos rendezvény előtt és után,
- meghallgatás, kihallgatás előtt és után,
- szabadlevegőn tartózkodás előtt és után,
- munkavégzés közben, előtte és utána,
- eltűnt tárgy, eszköz, anyag felkutatása érdekében.

A fogvatartottak zárkába helyezése, valamint kiléptetése során a **motozás végrehajtása mellőzhető** azokban az esetekben, ha az érintett fogvatartottak csoportosan, napirendi pont szerinti tevékenység (pl.: szabadlevegőn tartózkodás, munkára ki- és bevonulás, látogatófogadás, kiétkezés) céljából hagyják el az elhelyezési részleget, vagy érkeznek oda vissza, és **motozásuk a részleg központi pontján** a rendelkezésre álló technikai eszközökkel, tapintásos és kellő arányú vetkőzések módszerrel, szükség esetén speciálisan kiképzett szolgálati kutya igénybevételeivel végrehajtható.

Az elítélt személyes tárgyainak átvizsgálása során, az elítéltnél nem tartható tárgyak **elvételéről, illetve megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell felvenni.**

A **motozás gyakorlati végrehajtását** az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele tartalmazza, amely a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről szól.

Amennyiben az együttműködő fogvatartott **hozzállása megváltozik és eláll** a további együttműködő magatartástól, akkor az együttműködésre való felhívás, majd a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségére történő figyelmeztetés és „a törvény nevében” történő felszólítás után **kényszerintézkedéssel kell a motozást végrehajtani.**

A körlevél meghatározza az együttműködő, a passzívan ellenszegülő és intézkedés alá vont fogvatartott, valamint az aktív ellenállása miatt földre vitt fogvatartott motozásának végrehajtását, illetve a teljes vetkőzéssel végrehajtott motozás gyakorlati mozzanatait.

7. A biztonsági ellenőrzés, a biztonsági vizsgálat és a biztonsági szemle, átfogó biztonsági vizsgálat

7.1. A biztonsági ellenőrzés

A **biztonsági ellenőrzés célja a rongálások, valamint a fogolyszökés előkészületének felderítése.**

Az ellenőrzés kiterjed a nyílászáró szerkezetek, a berendezési- és felszerelési tárgyak állapotára, a falak, a mennyezet, a padozat és a rácsok épségére is.

A biztonsági **ellenőrzést alapvetően szemrevételezéssel kell végrehajtani**, de a bv. szerv vezetője az intézkedés hatékonyabbá tétele érdekében további módszereket is meghatározhat. A biztonsági ellenőrzés végrehajtásakor – a kórteremben, betegszobában elhelyezett fekvőbetegen kívül – **fogvatartott nem lehet jelen**, ezért lehetőség szerint olyan időben kell végrehajtani, amikor az ellenőrzendő helyiségeket a fogvatartottak elhagyták, vagy a napirend szerint még nem használják. Olyan helyiségek esetében, amelyeknél az ellenőrzést az előzők szerint nem lehet végrehajtani, annak időtartamára a fogvatartottakat a bv. szerv előre **meghatározott részére kell kísérni és a felügyeletükről gondoskodni kell.** Amennyiben erre – a helyiségben elhelyezett fogvatartott egészségügyi állapota miatt – nincs lehetőség, az ellenőrzés idejére bent tartózkodhatnak, de ott a biztonsági körülmények feltárása érdekében rendszeresen biztonsági vizsgálatot is végre kell hajtani. A villanykapcsolók épségének

ellenőrzését is végre kell hajtani, amennyiben az ellenőrzést végző személy a kapcsoló sérülését, hiányát tapasztalja, szolgálati úton jelezze a haladéktalan csere, pótlás érdekében.¹⁹¹

A biztonsági ellenőrzést **naponta legalább egyszer kell végrehajtani**. Azt a fogvatartottak munkáltatására szolgáló helyiségek vonatkozásában a **munkakezdés előtt és annak befejezése után a bv. szerv vezetőjének rendelkezése szerint kell elvégezni**.

A biztonsági ellenőrzést a zárkákban és a lakóhelyiségekben a körletfelügyelő a munkahelyeken a foglalkoztatási biztonsági felelős, más helyiségekben (kórterem, tanterem, stb.) a bv. szerv vezetője által meghatározott személyek kötelesek végrehajtani. **Fokozott figyelemmel és körütekintéssel** kell a biztonsági ellenőrzést végrehajtani a magas biztonsági kockázatú fogvatartottak körletrésznén, zárkáiban és munkahelyein. A biztonsági ellenőrzés végrehajtójának nevét, a végrehajtás idejét („től-ig”) és tapasztalatait a bv. szerv vezetője által meghatározott módon dokumentálni kell.

A bv. intézet biztonságának fenntartása, a rendkívüli események megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében a napi biztonsági ellenőrzésen túl a bv. intézet helyiségei, területei a nap bármely szakaszában átvizsgálhatók.

7.2. A biztonsági vizsgálat

A biztonsági vizsgálat célja a fogvatartás rendjét vagy biztonságát sértő vagy veszélyeztető, tiltott tárgyak felkutatása.

A biztonsági vizsgálattal szemben támasztott alapvető követelmény a rendszeresség, a kiszámíthatatlanság és a hatékonyság.

Tiltott tárgynak minősül minden olyan eszköz, tárgy anyag, szer, melynek a bv. szerv, területére történő illegális bekerülése, fogvatartottak által történő engedély nélküli birtoklása, felhasználása, alkalmazása közvetetten vagy közvetlenül veszélyezteti a fogvatartás biztonságát.

A vizsgálatnak ki kell terjednie a fogvatartott személyes használati tárgyainak, valamint a fogvatartott által használt helyiségek átvizsgálására. **A vizsgálattal egyidejűleg a fogvatartott motozását is végre kell hajtani.**

A **helyiségek átvizsgálása** történhet általános szemrevételezéssel, illetve az egyes tárgyi elemek mindenre kiterjedő részletes ellenőrzésével. Az alkalmazott módszer lehet központból kiindulva a perifériák felé haladással, vagy az adott helyiség belső határvonalán haladva balról-jobbra, fentről-lefelé.

A biztonsági vizsgálat a nap bármely szakában végrehajtható, de a jogszabályban meghatározott pihenőidőn belül csak halaszthatatlan esetben végezhető. A biztonsági vizsgálatok szervezéséért és végrehajtásáért a biztonsági osztályvezető, valamint a munkáltatás-biztonsági vezető felelős. A vizsgálatról készült jelentéseknek tartalmaznia kell a vizsgálat célját, idejét, helyét, a végrehajtók létszámát, a megállapításokat, a tett és a javasolt intézkedéseket. A biztonsági vizsgálat végrehajtásának szabályait (gyakoriság, végrehajtók létszáma, eljárás tiltott tárgyak előtalálásakor, stb.) a bv. szerv vezetője határozza meg.

¹⁹¹ A BVOP Műszaki és Ellátási Főosztály vezetőjének 30500/221-1/2019. ált számú körlevele

7.3. A biztonsági szemle

A biztonsági szemle célja a biztonságra veszélyes körülmények felderítése, valamint a fogvatartott birtokában lévő tárgyak egyidejű és teljeskörű ellenőrzése.

A bv. szerv valamennyi helyiségére és létesítményére kiterjedő biztonsági szemlét szükség szerint, de **legalább négyhavonta kell végrehajtani**, ennek során el kell végezni a fogvatartott motozását, ellenőrizni kell a biztonsági berendezési és felszerelési tárgyak meglétét, rendeltetésszerű használatát. A biztonsági szemlének a bv. szerv valamennyi helyiségére és létesítményére, így a fogvatartottaktól elzártakra (személyzet irodái, vállalkozásoknak bérbe adott helyiségek, stb.) is ki kell terjednie. A biztonsági szemle során minden fogvatartottat meg kell motozni, továbbá ezzel egyidejűleg biztonsági vizsgálat is végrehajtható.

Együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján a biztonsági vizsgálat vagy biztonsági szemle végrehajtásában más rendvédelmi szerv tagja is részt vehet. A biztonsági szemle végrehajtásáról és tapasztalatairól jegyzőkönyvet kell felvenni, a feltárt hiányosságok jelentős száma vagy súlyossága esetén pedig a megszüntetést előíró **intézkedési tervet is kell készíteni**. Jóváhagyásáról a bv. szerv vezetője rendelkezik. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az előző szemle során feltárt, de még meg nem szüntetett hiányosságokat és azok okait is.

A szemle előkészítésével, vezetésével, a dokumentumok összeállításával a biztonsági osztály vezetőjét, bv. gazdasági társaságnál a munkáltatás-biztonsági vezetőt kell kijelölni. Ha a biztonsági ellenőrzés, biztonsági szemle vagy biztonsági vizsgálat során a fogvatartott személyes tárgyai között az elítéltnél nem tartható tárgyat találnak, annak elvételéről, illetve megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell felvenni. Ha a fogvatartott a **személyes használati tárgyainak az átvizsgálásánál nincs jelen**, az intézkedést – jegyzőkönyv felvétele mellett – két tanú jelenlétében kell végrehajtani. A jegyzőkönyv egy példányát a fogvatartottnak át kell adni.

7.4. Átfogó biztonsági vizsgálat

Az átfogó biztonsági vizsgálat célja a biztonsági rendszer elemeinek bizottság általi elemzése, a szabályozás, a működtetés és a biztonsági feladatok végrehajtási tapasztalatainak értékelése.

A bv. szervnél **évente legalább egy alkalommal** a biztonsági rendszer valamennyi elemére kiterjedő, átfogó biztonsági vizsgálatot kell tartani.

Az átfogó biztonsági vizsgálat végrehajtási tervének összeállítását, a vizsgálat témaköreit a bv. szerv biztonsági rendszer leírásának fejezetei szerint kell meghatározni. Az átfogó biztonsági vizsgálat előkészítéséért a biztonsági osztályvezető és a munkáltatás-biztonsági vezető, vezetéséért a bv. szerv vezetője a felelős. A vizsgálat vezetése alárendeltre nem ruházható át.

Az átfogó biztonsági vizsgálatot **bizottság által kell végrehajtani**. A bizottság munkájában a bv. gazdasági társaság vezetője is köteles részt venni, amennyiben az a bv. gazdasági társaságot is vizsgálja, elemzi. A bizottság megállapításairól és annak alapján tett intézkedésekről jegyzőkönyvet kell készíteni.

8. Az ajtók zárva tartásának elrendelése

A bv. intézet parancsnoka biztonsági okból, rendkívüli esemény bekövetkezésének a megelőzése, megszakítása vagy felszámolása érdekében – a kiváltó ok megszűnéséig, a végrehajtási fokozattól függetlenül – elrendelheti a fogvatartottak elhelyezési részlegén az ajtók zárva tartását.

Ez a jogkör nem ruházható át. Az elrendelésről a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészséget haladéktalanul értesíteni kell. Az ajtók zárva tartásának **elrendelésekor létszámellenőrzést kell tartani**. Az elrendelés ideje alatt minden érintett fogvatartott a számára meghatározott zárkában vagy lakóhelyiségben köteles tartózkodni. Az intézkedés végrehajtását dokumentálni kell, amelyben rögzíteni szükséges a kiváltó ok rövid leírását, az elrendelés és a megszüntetés időpontját, és azt, hogy mely fogvatartottakat, fogvatartotti csoportokat érint.

Az elrendelés lehet **részleges** vagy **teljes** (egy zárkára, egy részlegre vagy a teljes fogvatartotti körletre kiterjedő).

9. Egyes jogok gyakorlásának a felfüggesztése

A bv. intézet rendjét, a fogvatartás biztonságát közvetlenül és súlyosan sértő vagy veszélyeztető események felszámolásának idejére – legfeljebb öt napig – a bv. intézet parancsnoka a fogvatartottak meghatározott csoportjára nézve elrendelheti a fogvatartotti jogok gyakorlásának teljes vagy részleges felfüggesztését. Az országos parancsnok az intézkedés időtartamát további öt nappal meghosszabbíthatja.

Az elrendeléséről vagy meghosszabbításáról az **ügyészséget haladéktalanul értesíteni kell**. A bv. intézet vezetője által kijelölt személy a jogok gyakorlásának a felfüggesztéséről az érintett fogvatartottakat, továbbá a lehetőségek szerint mindazokat – a hatóságokat, a látogatásra és csomagküldésre jogosultakat – értesíti, akikre az intézkedés végrehajtása kihat. Az intézkedés vonatkozhat egyes fogvatartottakra, fogvatartottak meghatározott csoportjára, továbbá a bv. intézetben elhelyezett valamennyi fogvatartottra. Az intézkedést kiváltó ok előidézésében vétlen fogvatartott részére az elmaradt jogainak gyakorlását utólag lehetővé kell tenni.

A végrehajtást írásban dokumentálni kell, amelyben szerepeltetni kell a kiváltó ok rövid leírását, az elrendelés és a megszüntetés időpontját, továbbá a felfüggesztett jogok és az érintett fogvatartotti kör megnevezését.

Az intézkedés során az **alábbi jogok függeszthetők fel**:

- a hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a bv. intézet által engedélyezett személyekkel, szervezetekkel az e törvényben meghatározottak szerinti kapcsolattartás,
- testi és szellemi állapotának fenntartása, illetve fejlesztése érdekében
 - naponta – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimeinél megállapított rendelkezések szerint, de legalább egy óra – szabad levegőn tartózkodás,

- önképzésre, sajtótermékek megrendelésére, a bv. intézet művelődési és sportolási lehetőségeinek – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimjeinél megállapított rendelkezések szerinti – igénybevétele,
- tanuláshoz való jogának a bv kódexben meghatározottak szerint gyakorlásai; általános iskolai, középfokú, valamint felsőfokú tanulmányok megkezdésére, illetve folytatására, a vizsgákra való felkészüléshez tanulmányi és vizsgaszabadsághoz való joga,
- önkéntes vállalása alapján – a szabadságvesztés fokozatának és a rezsimre vonatkozó szabályok szerint – oktatási, képzési, valamint reintegrációt elősegítő személyes fejlődését biztosító programokon való részvétele,
- büntetés-végrehajtási szervezeten belüli fogvatartotti fórumon való véleménynyilvánítása.

Felkészülési kérdések alacsony fokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel, hogy fogvatartottal szemben milyen biztonsági intézkedések alkalmazhatóak!
- Sorolja fel, fogvatartott biztonsági elkülönítésére mikor kerülhet sor!
- Ismertesse a biztonsági elkülönítés tartamát és felülvizsgálatának szabályait!
- Ismertesse az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elhelyezésére szolgáló helyiség kialakításának kritériumait!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának főszabályát!
- Sorolja fel, mikor lehet fogvatartottal szemben mozgáskorlátozó eszközt alkalmazni!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat egészségügyi előállítás, orvosi ellátás, vizsgálat esetén!
- Ismertesse, hogy fogvatartottak intézeten kívüli mozgásának nyomon követése érdekében mely esetekben alkalmazható elektronikus távfelügyeleti eszköz!
- Ismertesse az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Mi a motorozás célja?
- Hogyan történhet, és hogyan nem történhet motorozás?
- Sorolja fel a motorozás fajtáit!
- A testfelület és a ruházat átvizsgálásakor mire kell különös figyelmet fordítani?
- Mikor kell a fogvatartottat megmotorozni?
- Mikor rendelhet el a parancsnok motorozást az általánosan meghatározottakon felül?
- Mi a biztonsági ellenőrzés célja?
- Ismertesse a biztonsági ellenőrzés végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Mi a biztonsági vizsgálat célja?
- Ismertesse a biztonsági vizsgálat végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Mi a biztonsági szemle célja?
- Ismertesse a biztonsági szemle végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az ajtók zárva tartásának elrendelésének szabályait!
- Ismertesse az egyes jogok gyakorlásának felfüggesztésének szabályait!

XVII. FEJEZET

A FOGVATARTÁS RENDJÉT VESZÉLYEZTETŐ ESEMÉNYEK

1. Az eseményekről általában

A rendkívüli esemény fogalma

Rendkívüli eseménynek minősül minden olyan esemény, amely a fogvatartás biztonságát súlyosan sérti, vagy veszélyezteti, és külön intézkedések bevezetését teszi szükségessé, így különösen

- **a terrorcselekmény,**
- **a fogolyzendülés,**
- **a bv. szerv létesítményét, eszközeit, járműveit, valamint a személyi állomány tagját vagy az elítéltet ért támadás,**
- **a bv. szerv létesítményéből vagy járművéből való erőszakos kitörés,**
- **a fogolyszökés,**
- **az elítélt öngyilkossága,**
- **az elítélt halála,**
- **a bv. szerv létesítményét vagy járművét veszélyeztető elemi csapás, vagy jelentős tűzeset.**

A fentebb felsorolt rendkívüli események bekövetkezéséről a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészséget értesíteni kell.¹⁹²

A fogvatartott részére az általa végzett munka jellegének, az egészségi állapotának és az életkorának megfelelően kialakított normák alapján, legalább napi háromszori étkezést – ebből legalább egy alkalommal meleg ételt – kell biztosítani. Rendkívüli esemény idején – legfeljebb öt napig – a fogvatartottak kizárólag hideg étellel is elláthatók. A hideg étel elfogyasztásához szükséges eszközöket a bv. intézet biztosítja.

2. Az események csoportosítása¹⁹³

- **a személyi állománnyal kapcsolatos események**
- **a fogvatartottakkal kapcsolatos események**
- **a bv. szervek működését, biztonságát veszélyeztető események**

¹⁹² 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírás helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 48. §. (1-2) bekezdés

¹⁹³ A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a fogolyszökés rendkívüli esemény felszámolásához, valamint az azzal kapcsolatos jelentések végrehajtásához (20500/4556-1/2019.ált.)

3. Az események fajtái

Az események fajtáit annak alapján különböztetjük meg, hogy az **elkövetésük milyen módon, és formában, milyen cselekményekkel történik**. Alapja pedig az, hogy a büntetés-végrehajtási szerv biztonságának melyik eleme az elkövetett cselekmény, illetve történés esetén a veszélyeztetés tárgya.

Ezek alapján lehet:

- biztonság **személyi feltételeit sértő**, vagy veszélyeztető esemény,
- biztonság **tárgyi feltételeit sértő**, vagy veszélyeztető esemény,
- biztonsági **rendszabályokat sértő**, vagy veszélyeztető esemény.

Az események fajtái ilyen formában sorolhatók fel, bár vannak olyan cselekményfajták is, amelyeket egyszerre több helyre is besorolhatunk, mivel a büntetés-végrehajtási szerv biztonságának egyszerre több elemét is sértik, vagy veszélyeztetik.

3.1. A biztonság személyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események

Ezen cselekmények **csak aktív módon követhetők el**. A büntetés-végrehajtási szerv biztonságára azért veszélyesek, mert a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését ellátó személyi állomány személye elleni erőszak alkalmazásával, lehetőséget teremtenek további események elkövetéséhez.

A személyi feltételt sértő cselekmények irányulhatnak valamely jogi tárgy ellen is, így bűncselekménynek is minősülhetnek, amelyek lehetnek:

- a személyi állomány bármely tagjának megtámadása,
- hivatalos személyek elleni bűncselekmények.

3.2. A biztonság tárgyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események

Ezen cselekmények, illetve történések tárgya a büntetés-végrehajtás **létesítményei, épületei, területei, technikai eszközei, műszaki és biztonsági berendezései**.

Az által sértik, vagy veszélyeztetik a büntetés-végrehajtási szerv biztonságát, hogy a fontosabb létesítmények és berendezések (technikai. eszközök. műszaki biztonsági berendezések) megrongálásával, lehetőséget teremtenek más események elkövetésére, vagy működészavar bekövetkezésére, így akadályozzák a büntetés-végrehajtási szerv zavartalan működését.

Ezen cselekmények lehetnek:

- rongálás, rombolás,
- gyújtogatás, tűzokozás
- robbantás, vagy ezekkel való fenyegetés,
- terrorcselekmény,
- elemi csapás.

3.3. A biztonsági rendszabályokat sértő, vagy veszélyeztető események

A biztonsági rendszabályok a szabadságvesztéssel, letartóztatással összefüggő legalapvetőbb jogszabályok foganatosítását, a büntetés-végrehajtási szerv zavartalan működését biztosítják, megsértésük esemény bekövetkezéséhez vezethet.

Ezen cselekmények tárgya tehát, elsődlegesen valamilyen rendszabály, de irányulhat a biztonság más eleme ellen is. Az elkövetés módja ezen cselekmények esetén akár passzív, akár aktív is lehet, amelyek a következőkben nyilvánulhatnak meg:

- az engedetlenség,
- utasítás megtagadás,
- munkamegtagadás,
- táplálkozás megtagadás,
- zárkatorlaszolás,
- fogolyszökés,
- fogolyzendülés.

Ugyanakkor a büntetés-végrehajtási feladatok végrehajtása során bekövetkezhetnek olyan cselekmények, történések, amelyek nem minősülnek eseménynek, azonban a bv. szerv működési rendjét befolyásolják, és jelentési kötelezettség alá esnek.

A büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és a jelentések rendjéről szóló BVOP utasítás értelmezésében:

- **esemény:** a fogvatartás biztonságát súlyosan sértő vagy veszélyeztető, külön intézkedések bevezetését szükségessé tevő, továbbá a bv. szerv biztonsága és működése szempontjából fontosnak tartott történet;
- **csoport:** legalább három főből álló, egységes akaratelhatározással fellépő személyek köre;
 - Csoportos ellenszegülésnek minősül, ha a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettség végrehajtását vagy a személyi állomány tagjának valamely utasítását legalább három fő fogvatartott együttesen megtagadja.
- **tömeg:** egységes akaratelhatározással fellépő vagy véletlenül az esemény részesévé váló, tíz főt meghaladó létszámú személyek köre;
 - Tömeges ellenszegülésnek minősül, ha a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettség végrehajtását vagy a személyi állomány tagjának valamely utasítását tíz főt meghaladó létszámú fogvatartott együttesen megtagadja.

A bv. szerv személyi állományának tagjai az események bekövetkezésének közvetlen veszélyéről, illetve bekövetkezéséről a közvetlen szolgálati előljárójuknak haladéktalanul kötelesek jelentést tenni.

Esemény bekövetkezésével kapcsolatos személyi állományi jelentések rendje¹⁹⁴

A bv. szerv vonatkozásában bekövetkezett rendkívüli, vagy egyéb, a fogvatartás rendjét és biztonságát sértő események felszámolását követően a **személyi állományi tagok által készített jelentéseknek** a rendkívüli esemény későbbi rekonstruálhatósága érdekében, az esemény jellegéhez igazodó, és a saját hatáskörben, vagy utasításra megtett intézkedések vonatkozásában **a szükséges érdemi információkat tényszerűen tartalmazniuk kell.**

¹⁹⁴ A BVOP Biztonsági Szolgálatvezetőjének körlevele a jelentésekkel és egyszemélyes elhelyezésekkel kapcsolatos szakmai elvárásokról (30500/4669-1/2020.ált)

A jelentésbe szövegszerűen kell belefoglalni:

- a cselekmény elkövetőjét, vagy érintettjét (fogvatartott esetén nevét, nyilvántartási számát),
- az esemény megnevezését, vagy leírását,
- helyszínét,
- pontos időpontját, vagy időintervallumát.
- az esemény helyszínén lévő tanúk felsorolását, (a későbbi azonosíthatóság érdekében szükséges, függetlenül attól, hogy ők is jelentés írására kötelezettek-e, vagy sem.)
- a fogvatartottal szemben tett, illetve egyéb intézkedéseket,
- az intézkedő által észlelt – nem egészségügyi szempontból regisztrált – külsérelmi nyomokat (pl. hematóma, vér, kitört fog, stb.).
- az egészségügyi előállítás indokoltságát, annak megtörténtét (amennyiben a jelentés készítője fogatosította),
- egyéb megtett intézkedések felsorolását,
- a jelentés általános elemeit (készítő neve, rendfokozata, beosztása, dátum, stb.).

Ha az intézkedéssel érintett személy fogalmazott meg panaszt, az erre vonatkozó előzetes nyilatkoztatási kötelezettség, illetve annak **előzetes elbírálására vonatkozó álláspont nélkül kell rögzíteni**. Amennyiben az eseménnyel összefüggésben anyagi károkozás keletkezett, annak leírása, továbbá a jelentést készítő által kezdeményezett fegyelmi vagy kártérítési eljárás tényének, elrendelt fegyelmi vagy biztonsági elkülönítés végrehajtásának rögzítése is fontos tényező.

Az elkészített jelentés akkor tekinthető befejezettnek, ha az előbbieken foglaltakon túlmenően rögzítésre kerül **az esemény dokumentálásának módja**, esetleges többletinformáció rögzítése, a szóbeli jelentést fogadók köre, annak időpontja, illetve a közvetlen szolgálati előjáró által meghatározott utasítások.

A jelentések parancsnoki kivizsgáláshoz vagy feljelentéshez csatolásának feltétele, hogy azokat **tartalmi és alaki szempontból a szolgálati előjárónak ellenőriznie és azonosítható elektronikus, vagy manuális aláírással kell ellátnia**, mely azt hivatott szavatolni, hogy az esemény körülményeiről tájékozódott, és a beosztott személyi állomány jelentésében foglaltakat megismerte.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a rendkívüli esemény fogalma?
- Ismertesse a rendkívüli események csoportosítását!
- Ismertesse a biztonság személyi feltételeit sértő vagy veszélyeztető eseményeket!
- Ismertesse a biztonság tárgyi feltételeit sértő vagy veszélyeztető eseményeket!
- Ismertesse a biztonsági rendszabályokat sértő vagy veszélyeztető eseményeket!

XVIII. FEJEZET

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEK SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYÁNAK ÉRTEŚÍTÉSI RENDJE¹⁹⁵

1. Alapfogalmak

Értesítés: azon intézkedések együttese, amely a bv. szerv vezetőjének döntése szerint biztosítja a személyi állomány szolgálatot nem teljesítő tagjának meghatározott helyen és időtartamon belüli, szolgálati feladat ellátására történő rendelkezésre állását.

Berendelés: a személyi állomány szolgálatot nem teljesítő tagjának tájékoztatása a rendkívüli feladatról eredő, a kijelölt helyre, jellemzően a bv. szerv területére történő bevonulási kötelezettségéről.

Értesítési megbízott: a személyi állomány azon kijelölt tagja, akit a kommunikációs eszközök működésképtelensége esetén, vagy külön utasításra a bv. szerv személyi állományi tagjainak személyes berendelésével bíztak meg.

Értesítési Névjegyzék: valamennyi bv. szervre vonatkozóan kötelezően elkészítendő, a bv. szerv személyi állományi tagjainak nevét, rendfokozatát, elérhetőségét, beleértve az értesítési címet is tartalmazó okmányt, amelyet kizárólag a manuális módozatú telefonos értesítés, illetve a tartózkodási hely szerinti személyes értesítés esetén kell alkalmazni.

Elektronikus kiértesítő rendszer: a bv. szerv biztonságtechnikai rendszerének részét képező, szoftveres rendszer, amely megfelelő beállítások mellett, több telefonvonal egyidejű használatával alkalmas a bv. szerv személyi állományi tagjainak rendkívüli feladatvégrehajtásra vonatkozó tájékoztatására, a tájékoztatás megtörténte időpontjának nyilvántartására.

Értesítési körzetek: a bv. szerv vezetője jóváhagyásával kijelölt, a személyi állomány tagjainak értesítési helyét magába foglaló területek, amelyekhez a közlekedési lehetőségek figyelembe vételével külön-külön bevonulási normák tartoznak.

Annak érdekében, hogy indokolt esetben a műveleti osztály, valamint a műveleti csoportok tagjai együttesen és haladéktalanul berendelhetők legyenek, a bv. intézetek telefonos kiértesítési rendszerén belül önálló „műveleti kiértesítési csoport”-ot kell létrehozni.¹⁹⁶

Normaidő: a bv. szerv vezetője által meghatározott időtartam, amely alatt a személyi állomány tagjának az értesítési helyéről a bv. szervbe, vagy más kijelölt objektumba szolgálatteljesítésre be kell vonulnia.

¹⁹⁵ 2/2016. (II.25.) BM utasítás a Belügyminisztérium és a belügyminiszter által irányított szervek értesítési rendjéről

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 53/2020. (X.30.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervek személyi állományának értesítési rendjéről

¹⁹⁶ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 8/2019. (IX.5.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet műveleti egységeinek működéséről

2. Általános szabályok

Értesítési feladat elrendelhető:

- készenlét elrendelése során,
- a készenlét fokozása érdekében vagy
- az önálló belügyi szervek által bevezetett rendkívüli intézkedések részeként, illetve
- az értesítési feladatok gyakorlása és ellenőrzése céljából.

Az értesítés a bekövetkezett vagy feltételezett eseménytől függően az elrendelő döntése szerint lehet:

- **részleges**, ha csak a bv. szerv kijelölt személyi állományára terjed ki,
- **teljes**, ha a bv. szerv teljes személyi állományára kiterjed.

A bv. szerv személyi állományának **részleges vagy teljes** értesítését elrendelheti:

- a belügyminiszter,
- a belügyminiszter megbízásából a belbiztonsági államtitkár,
- az országos parancsnok és helyettesei, és a bv. szerv vezetője
 - ha a központi utasítás kiadásához szükséges idő miatti késedelem különösen jelentős hátrányt (életvesztélyt, anyagi kárt) okozna,
 - természeti, ipari és civilizációs katasztrófa, tömegszerencsétlenség vagy ezek veszélye esetén
 - az állampolgárok élet- és vagyonbiztonságának megvédése, az anyagi értékek megóvása (megőrzése) céljából,
 - váratlanul jelentkező szolgálati feladatok erő-eszköz szükségletének biztosítására.
- az előzőekben megjelölt személyek által megbízólevéllel ellátott személy.

A bv. szerv vezetője általi elrendelés esetén annak tényét és a tett intézkedéseket, amint az lehetővé válik **haladéktalanul jelenteni kell** az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének, valamint a BVOP főügyeletesének.

Az értesítés **elrendelése történhet:**

- személyesen (az elrendelő, vagy az általa megbízott személy útján),
- hírközlő eszközökön keresztül, vagy
- az ügyeleti szolgálatok útján, szóban vagy írásban.

Az értesítés-elrendelést fogadó személy **minden esetben köteles:**

- személyes elrendelés esetén a személyazonosságot és az elrendelésre jogosultságot ellenőrizni,
- a főügyeletes általi elrendelés jogszerűségéről visszahívással meggyőződni,
- az elrendelés pontos időpontját év, hónap, nap, óra, perc feltüntetésével, az elrendelő személy nevét, beosztását feljegyezni, a kapott feladatot nyilvántartani,
- megbízott általi, személyes elrendelés esetén a megbízott nevét, beosztását, személyazonosságának igazolására alkalmas okmány, valamint a megbízólevél számát rögzíteni.

Értesítés elrendelése esetén a **beérkezés normaideje legfeljebb 6 óra**, amely az elrendelés időpontjától kezdődik. A személyi állomány tagjának beérkezés normaidejét a bv. szerv vezetője - a berendelt beosztásának, értesítési körzetének, tartózkodási helyének, a közlekedés sajátosságainak függvényében - csökkentheti.

Az értesítést úgy kell megszervezni, hogy az biztosítsa a személyi állomány szolgálati vagy munkahelyére történő, meghatározott normaidőn belüli beérkezését. Sikertelen értesítés esetén az értesítést legalább egyszer meg kell ismételni.

A berendelt személyt szóban, vagy írásban

„SZOLGÁLATI (MUNKA-) HELYÉRE VONULJON BE!”

szöveg közlésével a feladat-végrehajtás szempontjából biztonságos bevonulási helyszín megjelölésével kell értesíteni.

A személyi állomány tagja a berendelés vétele után köteles a megjelölt helyre, a tőle elvárható legrövidebb időn belül, de legfeljebb az értesítési körzetéhez társított normaidőn belül bevonulni és az ott meghatározottak szerint szolgálatot teljesíteni, munkát végezni.

A berendelés sorrendjének meghatározásához a személyi állomány tagjainak beosztására, a meghatározott normaidőre, a beérkezés időszükségletére tekintettel **értesítési körzeteket kell kijelölni.**

A bv. szerv az értesítés végrehajtására Értesítési Tervet, illetve értesítési körzetenként Értesítési Névjegyzéket köteles készíteni. Az Értesítési Névjegyzéken feltüntetett sorszám egyben az értesítés sorrendjét is kell, hogy jelentse.

A személyi állomány értesítéséhez

- elsősorban kommunikációs eszközöket kell alkalmazni,
- annak hiányában, működésképtelensége esetén vagy külön utasításra a tartózkodási hely szerinti, személyes kapcsolatfelvételt kell alkalmazni, mely során az érintett részére a berendelés és a helyszín közlésével egyidejűleg Értesítési Kártyát át kell nyújtani.

A **berendelés** – a végrehajtás módokai szerint – **történhet:**

- közvetlenül, ha egy bv. szervben kijelölt központi helyről (pl.: számítógépes értesítési rendszer alkalmazásával, vagy telefonos berendelésre kijelölt beosztottak bevonásával), vagy
- közvetve, továbbértesítéssel megbízott személyek bevonásával (manuális telefonos, vagy értesítési kártyás berendelés esetében egyaránt).

A **berendelés sorrendjének** meghatározásakor a végrehajtandó feladatokra tekintettel az elrendelő utasítást adhat csak egyes szakterületek vagy csoportok személyi állományának berendelésére, de az egyes személyek értesítésének sorrendjét ez esetben is az Értesítési Névjegyzékben feltüntetett helye, sorszáma határozza meg. A személyi állomány szolgálatban lévő, valamint a berendelhető tagjaira figyelemmel folyamatosan rendszerezett **Értesítési**

Kártyákat a bv. szervek biztonsági osztályain, illetve az e feladatra kijelölt szervezeti egységnél kell tárolni.

A BM utasításban meghatározottak szerint **berendelés alól mentesítettek** csoportjába tartozókról nyilvántartást kell vezetni, azt naprakészen tartani, esetükben az értesítéstől el kell tekinteni.

Ha a **személyi állomány mindkét tagja** BM szervnél foglalkoztatott, és 18 éven aluli gyermekük vagy gondozásra szoruló közeli hozzátartozójuk van, és felügyeletéről más módon gondoskodni nem tudnak, az érintett szervek vagy szervezeti egységek vezetői - egyeztetést követően, a szolgálati érdek figyelembevételével - rendelkeznek arról, hogy melyik fél kötelezett a bevonulásra abban az esetben, ha mindkét BM szervnél egyidejűleg rendeltek el értesítést.

Értesítés esetén – különösen indokolt esetben – taxi igénybevételét a bv. szerv vezetője engedélyezheti. Ez esetben az értesítésen a szöveg kiegészül a „BEVONULÁSHOZ TAXIT VEHET IGÉNYBE!” szöveggel. A berendelési, továbbértesítési feladattal megbízott beosztottak számára taxi csak a szolgálati helyre vagy más kijelölt gyülekezési helyre történő utazáshoz vehető igénybe.

Az **értesítések megszüntetéséről** az azt elrendelő saját hatáskörben dönt vagy előjárója utasítása szerint jár el. A megszüntetést, valamint a bevonult, szolgálatellátásra alkalmas személyi állomány létszámát a főügyeletnek/biztonsági tisztnek az elrendelés időpontjától számítva, eltérő rendelkezés hiányában óránként jelenteni kell. Ez a meghatározás a gyakorlás céljából elrendelt értesítésre is vonatkozik.

3. Kommunikációs eszközökön keresztül történő értesítés

A kommunikációs eszközök általi értesítés esetén, a hívott személyi állományi tag elérhetőségei vonatkozásában az alábbi sorrendet kell alkalmazni:

- mobiltelefon,
- vezetékes telefon.

Amennyiben az értesítendő személyt első alkalommal telefonon nem lehet elérni, akkor a kapcsolatfelvételt – az elrendelő eltérő utasításáig – egymást követően, **legalább egy alkalommal meg kell ismételni.**

4. Lakcím szerinti személyes értesítés

A körzetek számához, nagyságához, a közlekedési viszonyokhoz igazodó létszámú, elsősorban hivatásos jogviszonyú **értesítési megbízottat** kell kijelölni, figyelembe véve a kijelölést követően esetlegesen fellépő, értesítés végrehajtását akadályozó tényezőket.

A megbízottakat a feladatvégrehajtásra a kijelölést követően 5 munkanapon belül, majd ezt követően évente legalább egy alkalommal el kell igazítani, melyet haladási naplóban dokumentálni szükséges.

A megbízottak nevére **Értesítési Megbízást** kell kiállítani, melyet a bv. szerv vezetője, vagy külön írásban rögzített rendelkezésére, helyettesei írhatják alá. Rendkívüli helyzetben, nem megfelelő létszámú megbízott rendelkezésre állása esetén új Értesítési Megbízás formanyomtatványt kell kitölteni, amelyet az értesítés végrehajtásáért felelős személy is aláírhat.

A berendelési feladattal csak az adott időpontban szolgálatra alkalmas állapotban lévő, a feladatait ismerő beosztott bízható meg. A **megbízott a feladatát** a bv. szerv vezetője vagy az értesítést elrendelő döntése alapján végrehajthatja gyalogmenetben tömegközlekedési eszközök igénybevételével, saját tulajdonú, illetve közvetlen hozzátartozók járművével is, vagy szolgálati járművel. **A hivatásos jogviszonyú megbízottak szükség szerint löfegyverrel és az aktuális közbiztonsági helyzetet értékelve, civil öltözet esetén a rejtett viselést lehetővé tevő kényszerítő eszközökkel felszerelhetők**, valamint megfelelő rendelkezésre álló létszám esetén az értesítés további beosztottakkal megerősíthető. A megbízottakat előzetesen a szolgálati járművek - beleértve a bv. szerv tulajdonában lévőket és a bv. szerv által üzemeltetetteket egyaránt - **vezetésére feljogosító írásbeli engedéllyel kell ellátni**. Rendkívül indokolt esetben írásbeli engedéllyel nem, de érvényes vezetői engedéllyel rendelkező beosztott is megbízható. Utóbbi esetben a jármű jogszerű használatát kizárólag az Értesítési Megbízás igazolja.

A megbízott a bevonulásra kijelölt helyre csak abban az esetben indulhat vissza, ha a számára, kijelölt körzethez tartozó beosztottakat kivétel nélkül értesítette, vagy üzenetet, illetve Értesítési Kártyát hagyott hátra. A továbbértesítéssel megbízott személyek értesítése a továbbértesítés szempontjából csak akkor tekinthető teljesítettnek, ha a személyes találkozásra sor került. A megbízott a számára meghatározott, valamint sikertelen értesítés esetén a továbbértesítési megbízott körzetébe tartozó személyek értesítését követően bevonul a kijelölt helyre, a feladat-végrehajtásáról jelentést tesz az értesítést elrendelőnek, a továbbiakban az általa meghatározottak szerint jár el.

5. Az értesítés gyakorlásának rendje

A személyi állomány kijelölt körét - a jóváhagyott terveknek megfelelően - a bv. szervre jellemző hivatali munkaidő kezdetéhez képest attól legalább 4 órával korábban, vagy a befejezésétől legalább 4 órával később a

"Gyakorlat! "Szolgálatteljesítésre (munkavégzésre) vonuljon be! Gyakorlat!"

szöveg közlésével kell a gyakorlatról értesíteni.

Értesítési gyakorlat során - a valós helyzet esetén mentesítendő beosztottakon kívül - a szolgálati okból távollévőket, valamint a szabadságon lévőket sem lehet berendelni.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi az értesítés fogalma?
- Ismertesse a berendelés fogalmát!
- Mit nevezünk értesítési körzetnek?

- Mi a normaidő?
- Ismertesse az értesítés méreteit!
- Mely személyek jogosultak értesítés elrendelésére?
- Sorolja fel az értesítés elrendelésének módjait!
- Ismertesse az értesítést-elrendelést fogadó személy kötelességét!
- Mennyi a beérkezés normaideje?
- Milyen felhívószöveg közlésével kell a személyi állomány berendelni?
- Sorolja fel, hogy mely személyeket mentesíthet a bv. szerv vezetője a bevonulás alól!
- Ismertesse az értesítés gyakorlásának rendjét!

XIX. FEJEZET

A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY SZOLGÁLATKÉPES ÁLLAPOTA¹⁹⁷, ILLETVE A SZOLGÁLAT ALATT BIRTOKBAN TARTHATÓ TÁRGYAK KORLÁTOZÁSA¹⁹⁸

1. A szolgálatképes állapot megállapításának rendje

A ht. állomány tagja **köteles magát alávetni** a szolgálatképes állapot megállapítása céljából az alkohol, a kábítószer vagy pszichotróp anyag fogyasztásának ellenőrzését célzó, műtétnek nem minősülő vizsgálatnak. Amennyiben bűncselekmény, vagy fegyelmi vétség gyanúja nem merül fel, de a ht. állományú tag a vizsgálatot megtagadja, arról jegyzőkönyvet kell felvenni és a kötelesség megszegése miatt büntetőjogi vagy fegyelmi felelősség érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

A vélelmezett és utóbb orvosszakértői véleménnyel cáfolt szolgálatképtelen állapot miatt a szervezeti egységgel terhelő intézkedési kötelezettség – a ht. állományú által elkövetett egyéb kötelességszegés hiányában – fegyelmi felelősséget nem keletkeztet.

A **mintavételi egységdoboz** felnyitása és alkalmazása csak a mintavétellel érintett ht. állományú tag, a ht. állomány vizsgálatot foganatosító tagja, amennyiben ez nem azonos a szolgálati előljáróval, akkor a szolgálati előljáró, és a mintát vevő orvos jelenlétében történhet.

1.1. Az alkoholos befolyásoltság vizsgálata

Az alkoholos befolyásoltság vizsgálatának eszközéül a szervezeti egységnél alkalmazott **elektromos** (digitális, illetve analóg) **alkoholteszter**, vagy **hiteles elektromos légalkoholmérő** berendezés alkalmazható. A vizsgálatok helyi gyakorlatát, a jelentési és értesítési kötelezettségeket az állományilletékes parancsnok határozza meg.

Az **őr, ügyeleti vagy készenléti** szolgálatot teljesítő ht. állományú tag pozitív eredménye esetén parancsnoki nyomozást kell elrendelni és a szakértői vizsgálathoz szükséges mintavételre haladéktalanul intézkedni kell. A **nem őr, ügyeleti vagy készenléti** szolgálatba beosztott ht. állományú tag esetén amennyiben az eljárás bármely szakaszában katonai bűncselekmény vagy fegyelemsértés megalapozott gyanúja merül fel, a katonai ügyésszel folytatott egyeztetésnek megfelelően, az iránymutatása alapján kell eljárni.

Pozitív eredmény esetében a ht. állományú tagot szolgálatba állítani nem lehet, pótlására intézkedni, szolgálatteljesítés közbeni, illetve szűrőpróbaszerű ellenőrzés esetén a leváltásról gondoskodni kell.

¹⁹⁷ A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 25/2020. (VI.19.) BVOP utasítása a szolgálatképes állapot megállapításának általános rendjéről

¹⁹⁸ A Büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 48/2020. (IX.30.) BVOP utasítása a szolgálat alatt birtokban tartható tárgyak, eszközök körének korlátozásáról és a technikai ellenőrzés szabályairól

Az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálathoz szükséges **vérvétetre és lehetőleg közel azonos időben végzett vizeletminta-vételre kell a lehető legrövidebb időn belül intézkedni.** A levett vérmintát, vagy vér- és vizeletmintát a lehető legrövidebb időn belül továbbítani kell szállításra alkalmas, hűtött, hőszigetelt táskában a szakértői vizsgálat lefolytatása céljából a területileg illetékes igazságügyi szakértői intézetbe. Ha a levett minta továbbítására csak a következő munkanapon van lehetőség, úgy a mintát az egészségügyi osztályon 5 °C-nál nem magasabb hőmérsékletű hűtőszekrényben kell tárolni.

1.2. A kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság vizsgálata, a biológiai mintavétel végrehajtása

A **kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság gyanúja** esetén az észlelő személy köteles haladéktalanul jelenteni a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek, aki intézkedik a szükséges szervezeti egységen belüli jelentések megtételére, valamint az egészségügyi személyzet értesítésére. A kábítószer-fogyasztás gyanújának megállapítására a szervezeti egység alapellátó orvosa vagy a szolgálatteljesítés helye szerint illetékes egészségügyi szolgáltató ügyeletes orvosa jogosult. A mintavételt a BM. rendeletben¹⁹⁹ foglaltak betartásával kell végrehajtani.

A **biológiai minta levételével egyidejűleg** alkalmazni kell a vizelet előszűrésére alkalmas eszközt. A mintavételnél a szükséges mennyiséget ennek figyelembevételével kell biztosítani. Az eredményt az orvos értékeli. Ha az eszköz **valamely hatóanyagra pozitív jelzést ad**, a vizsgálatot végzőnek kontroll előszűrő vizsgálatra kell intézkedni. Másodszori pozitív jelzés esetén, továbbá abban az esetben, ha az eszköz negatív jelzése ellenére a kábítószer-fogyasztás egyértelmű és szemmel látható gyanúja fennáll, a ht. állomány vizsgálat alá vont tagjának szolgálatba lépését meg kell tagadni, illetve további szolgálatot nem láthat el.

Az előszűrés eredményéről, valamint a bűncselekmény gyanújáról haladéktalanul **egyeztetni kell az illetékes regionális nyomozó ügyészszel** is. A feljelentés megtételére, illetve a fegyelmi eljárás megindítására, továbbá a vizsgálat alá vont ht. állományú tag szolgálati beosztásából való felfüggesztésére az intézetparancsnok az egyeztetésnek megfelelően intézkedik.

2. A szolgálat alatt birtokban tartható vagyontárgyakra, magáncélú telekommunikációs eszközre, készpénzre és készpénzt helyettesítő eszközökre vonatkozó korlátozás

A **személyi állomány szolgálatban lévő tagja** a büntetés-végrehajtás intézet

- fogvatartott elhelyezésére szolgáló részlegén,
- a fogvatartottak foglalkoztatására kijelölt területén,
- az őrhelyen, továbbá,
- a büntetés-végrehajtási objektumon kívüli őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladat ellátásakor

¹⁹⁹ A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálatképes állapota megállapítása érdekében a befolyásoltság kiszűrése céljából elvégezhető vizsgálatok köréről, és a vizsgálat végrehajtásának szabályairól szóló 22/2015. (VI.15.) BM. rendelet

magáncélú telekommunikációs eszközt, tízezer forintot, vagy ennek megfelelő összegű külföldi fizetőeszközt meghaladó készpénzt, és – bankkártya, valamint a Széchenyi pihenőkártya kivételével – készpénz-helyettesítő fizetési eszközt **nem tarthat magánál**.

Az országos parancsnok vagy a bv. szerv parancsnoka munkabiztonsági okból vagy a feladatellátás rendjének fenntartása és ellenőrizhetősége érdekében **megtilthatja, hogy a munkavállaló munkaidőben** a fenti eszközöket magánál tarthassa, illetve korlátozhatja a magáncélú kommunikációs eszköz munkaidőben történő használatát a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló részlegen, munkaterületen munkát végzők esetében, továbbá az intézeten kívüli felügyeleti és ellenőrzési feladatokat ellátó személyek esetében.²⁰⁰

A büntetés-végrehajtási szervezet szolgálatba lépő személyi állományú tagja tekintetében már a szolgálatteljesítés helyeül kijelölt objektumba történő beléptetés során, az ott meghatározott beviteli korlátozásoknak megfelelően a belépni szándékozó személyi állományú személy önként vagy a beléptetést végrehajtó személy felszólítására **köteles az értékmegőrzőben elzárni**.²⁰¹

Különös méltánylást érdemlő esetben a szolgálati előjáró a személyi állomány tagjának magáncélú telekommunikációs eszköz útján való elérhetőségét **meghatározott időszakra engedélyezheti**. A kérelmet és az engedélyezést dokumentálni kell.

Az állományilletékes parancsnok a **magáncélú telekommunikációs eszköz használatát** akkor is **korlátozhatja**, ha az általános tiltás feltételei nem állnak fenn, de a végrehajtandó szolgálati feladatok tartalma alapján a szolgálat ellátásával az nem fér össze. A korlátozás vonatkozhat a teljes szolgálat időtartamára, annak meghatározott időszakára vagy egyedileg meghatározott szolgálati feladat végrehajtásának időtartamára.

2.1. A technikai ellenőrzés szabályai

Az állományilletékes parancsnok **állandó vagy eseti jelleggel elrendelheti**

- a szolgálatteljesítésre kijelölt helyiségben vagy a közterületen az ott tartózkodók számára nyilvánvalóan észlelhető módon elhelyezett képrögzítő, hangrögzítő, valamint kép- és hangrögzítő eszköz vagy
- a szolgálati gépjárműben, illetve a rendvédelmi szerv által rendelkezésre bocsátott telekommunikációs eszközben működő, a tartózkodási hely megállapítására és nyomon követésére alkalmas technikai berendezés alkalmazását.

Technikai eszköz **állandó jellegű alkalmazása**

- a fogvatartottak elhelyezését szolgáló épület, épületrész folyosóján, közösségi helyiségében és udvarán,
- a fogvatartottak szállítását szolgáló gépjárműben
- a büntetés-végrehajtási intézet személyi és gépjármű bejáratí zsilipjében, valamint
- külső falrészek vonatkozásában

²⁰⁰ A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (6) bekezdés, Utolsó módosítás: 2020.02.01.

²⁰¹ A belügyminiszter 21/2015. (VI. 15.) BM rendelete a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjai által szolgálatban birtokban tartható vagyontárgyak, magáncélú telekommunikációs eszközök, készpénz, készpénzt helyettesítő eszközök korlátozásának szabályairól

rendelhető el.

Az állományilletékes parancsnok köteles gondoskodni arról, hogy a munkaköri leírásban tájékoztatás történjen a technikai eszköz és a helymeghatározó eszköz alkalmazásáról.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a szolgálatképes állapot megállapításának rendjét!
- Ismertesse az alkoholos befolyásoltság vizsgálatára vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság vizsgálatára és a biológiai mintavétel végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Milyen korlátozás vonatkozik a szolgálat alatt birtokban tartható vagyontárgyakra, magáncélú kommunikációs eszközökre és készpénzre?
- Ismertesse a technikai ellenőrzésre vonatkozó szabályokat!